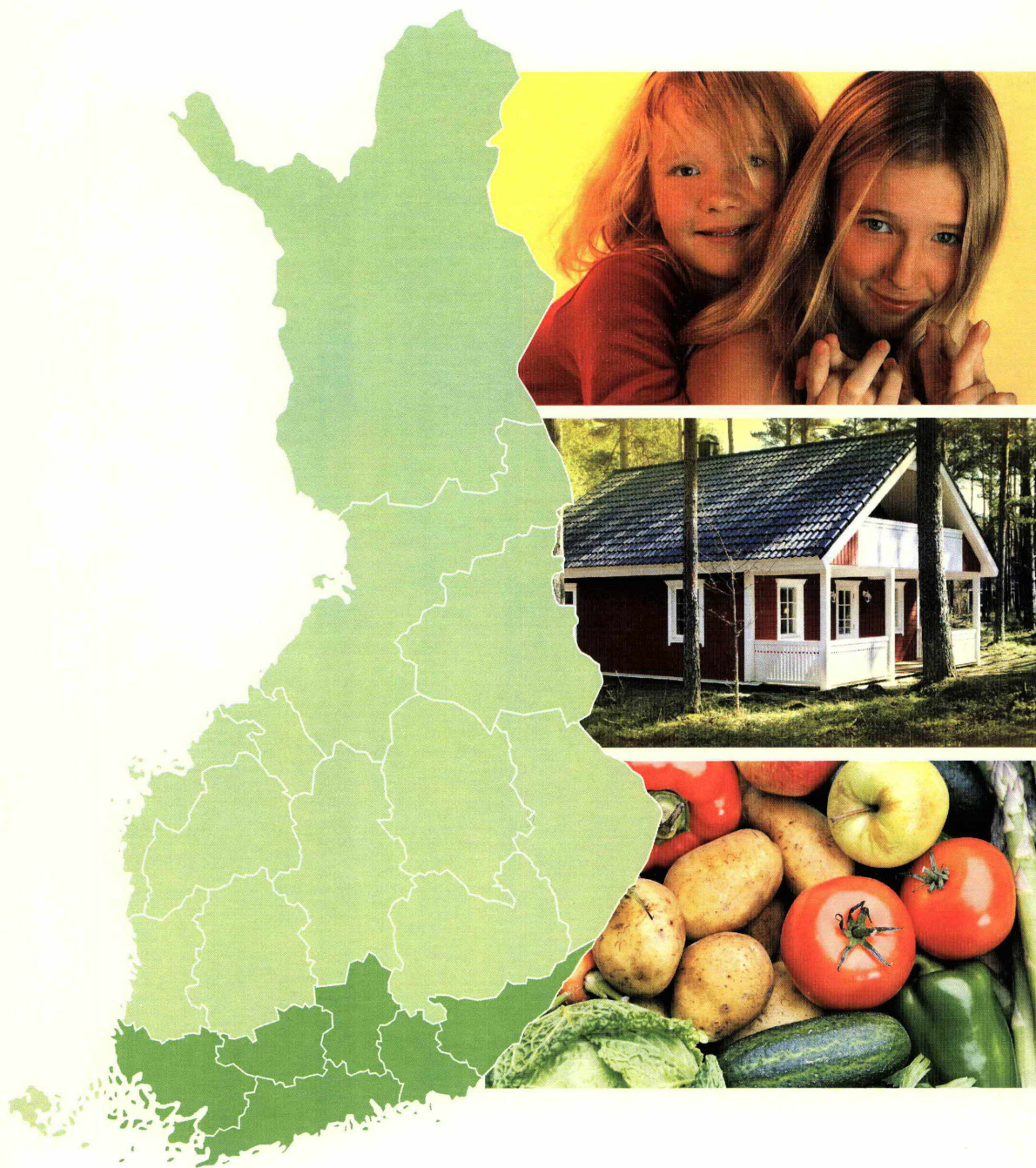

Etelä-Suomen katsaus 2012

Etelä-Suomen katsaus

Tiedustelut – Förfrågningar:

Sirkku Hiltunen   09 1734 7373

Leena Jäntti   09 1734 7372

tilastokeskus.fi/aluekatsaus

tilastokeskus.fi/alueonline

Kannen kuvat – Pärm bild: Futureimagebank

Kannen suunnittelu – Pärmplanering: Leena Jäntti, Irene Koumolou

ISSN 1239-7474

ISBN 978-952-244-352-6

© 2012 Tilastokeskus – Statistikcentralen

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Uppgiften får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.

Edita Prima Oy, Helsinki – Helsingfors 2012

Alkusanat

Etelä-Suomen katsaus 2012 on kokoomajulkaisu, joka tarjoaa visuaalisessa muodossa aluetietoa Etelä-Suomesta, sen kunnista ja maakunnista sekä niiden välisistä eroista.

Etelä-Suomen katsauksen tarkastelualueena on 6 maakuntaa: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala.

Katsaukseen on valittu 14 aihealueen keskeisimpiä indikaattoreita, jotka esitetään havainnollisesti tilastokuvioina. Teemakarttojen ja diagrammien pohjana ovat viimeisimmät käytettävissä olevat tilastotiedot, aihepiiristä riippuen vuosilta 2009–2012.

Julkaisun tietolähteinä on käytetty Tilastokeskuksen tuottamien tilastojen lisäksi mm. työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastoja.

Etelä-Suomen katsaus on osa Tilastokeskuksen Aluekatsaus-tuoteperhettä, johon kuuluvat myös Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset sekä Kuntakatsaus ja Seutukunta- ja maakuntakatsaus.

Kaikki katsausten sisältämä materiaali on tilattavissa myös verkosta AlueOnline-palvelusta (tilastokeskus.fi/alueonline).

Julkaisun toimittamiseen ovat osallistuneet tietopalvelusuunnittelijat Sirkku Hiltunen, Leena Jäntti ja Ulla Palmgren.

Tilastokeskuksessa kesäkuussa 2012

Förord

Översikten Södra Finland 2012 är en samlingspublikation med regionala uppgifter i visuell form. Uppgifterna gäller Södra Finland, dess kommuner och landskap samt skillnader mellan dem.

Översikten över Södra Finland omfattar Nyland, Egentliga Finland, Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Kymmenedalen och Södra Karelen.

I översikten granskas 14 av de viktigaste indikatorerna inom ämnesområdet i form av åskådliga statistiska diagram. Underlag för temakartorna och diagrammen är de senaste tillgängliga statistiska uppgifterna för åren 2009–2012, beroende på ämnesområde.

Utöver Statistikcentralens statistik har bl.a. arbets- och näringsministeriets arbetslöshetsstatistik använts som datakälla för publikationen.

Översikterna över Norra Finland, Östra Finland och Västra Finland produceras med ett liknande informationsinnehåll och presentationssätt som översikten över Södra Finland. I serien Aluekatsaukset (ung. Regionala översikter) ingår också publikationer med uppgifter om hela landet: Översikt över ekonomiska regioner och landskap samt Kommunöversikt.

Alla materialet i översikter kan beställas också via webbtjänsten AlueOnline (på finska, tilastokeskus.fi/alueonline). I webbtjänsten finns separata statistikfigurerna i PowerPoint i färg.

Publikationen har redigerats av planerare Sirkku Hiltunen, Leena Jäntti samt Ulla Palmgren.

Statistikcentralen i juni 2012

Heli Mikkilä
Tietopalvelujohtaja
Direktör, informationstjänst

Esko Syrjäkari
Aluepäällikkö
Regionchef

SISÄLLYSLUETTELO

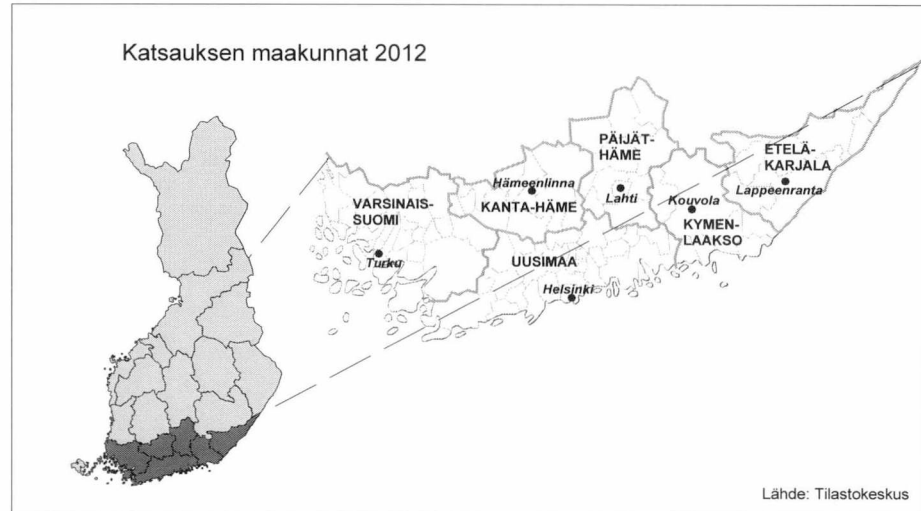
SIVU

Alkusanat.....	3
Etelä-Suomi.....	7
Väestö	12
Väestörakenne.....	21
Asuminen ja rakentaminen.....	30
Asunnot ja asuntokunnat	30
Asunnottomat.....	34
Kesämökit	34
Rakentaminen.....	36
Koulutus	39
Kunnallistalous	44
Liikenne ja matkailu.....	54
Liikenne.....	54
Majoitustoiminta	57
Maa-, metsä- ja kalatalous.....	60
Palvelut.....	64
Sosiaaliturva.....	68
Teollisuus	75
Tulot ja kulutus	80
Velkaantuminen	83
Työmarkkinat.....	85
Työllisyys	85
Elinkeinorakenne	90
Yrittäjät.....	93
Työttömyys.....	94
Ympäristö	98
Yritykset ja toimipaikat	101
Aloittaneet ja lopettaneet yritykset	108
Konkurssit	110
Aluehallintovirastot	111
Kunnat koon mukaan	115
Kuvaluettelo.	118
Käytetyt tietolähteet ja aluemuutokset	120
Liitteet	

Etelä-Suomi

Tässä katsauksessa Etelä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää Manner-Suomen eteläiset maakunnat: Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan. Katsauksen tarkastelualueella sijaitsee 95 kuntaa.

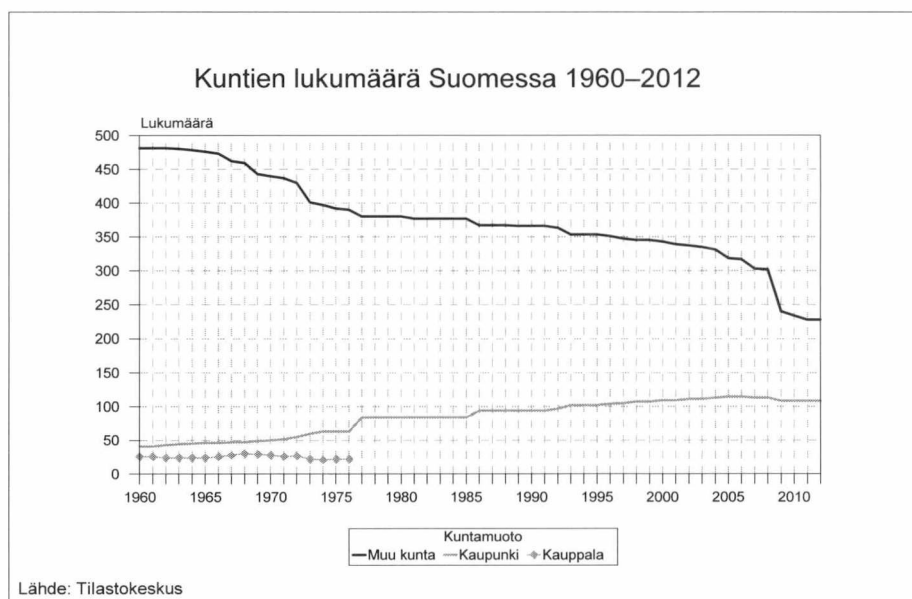
Kuva 1.1. Katsauksen maakunnat 2012.

Kunnat

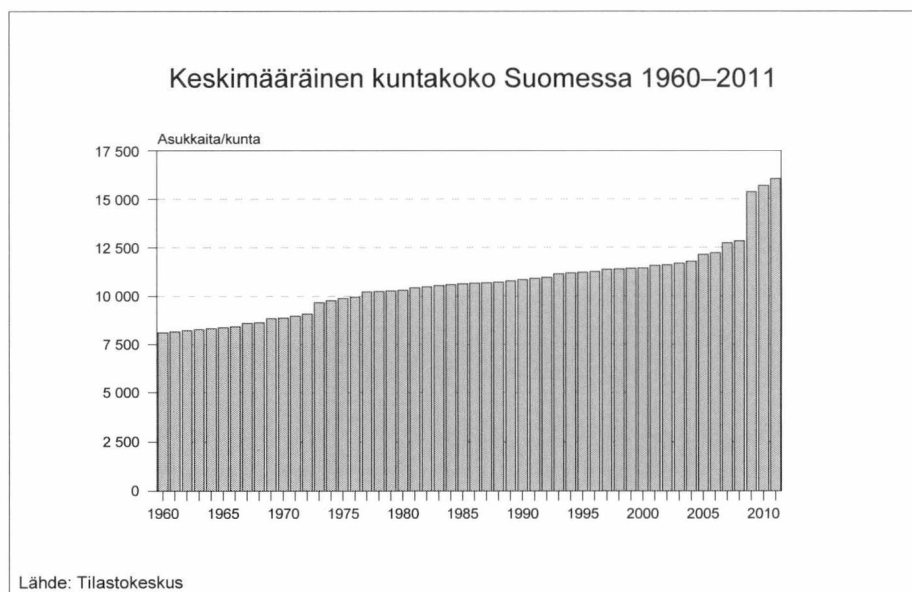
Kunta on useimpien tilastojen perusalueyksikkö. Kuntien määrä on vähentynyt vuosien varrella. Vuonna 1960 Suomessa oli yhteensä 548 kuntaa, joista 41 oli kaupunkeja ja 26 kauppaloita. Asukasluku kunnissa oli tuolloin keskimäärin 8 100, kun vuonna 2011 asukkaita oli keskimäärin 16 000. Kuntien mediaanikoko oli 5 839 asukasta eli hieman yli puolessa kunnista oli alle 6 000 asukasta vuonna 2011.

Vuosina 2007–2011 tuli voimaan 57 kuntaliitosta, joiden seurauksena kuntien määrä väheni 431:sta nykyiseen 336:een. Vuoden 2012 alussa kuntien lukumäärä pysyi ennallaan ja ainoa muutos edelliseen vuoteen oli se, että Varsinais-Suomessa sijaitseva Länsi-Turunmaan kunta vaihtoi nimensä Paraisiksi. Eri ilmiöiden vaihtelua kunnan asukasluvun mukaan tarkastellaan tämän julkaisun viimeisessä kappaleessa (s.115).

Uuden taajamamäärittelmän mukaan taajama-aste oli 84,2 % vuonna 2011. Taajama on rakennustihentymä, jossa on vähintään 200 asukasta. Taajaman määrittely perustuu Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) paikkatietomenetelmillä tekemiin määrittelmiin, joissa on käytetty Tilastokeskuksen 250m x 250m -ruutuaineiston rakennus- ja väestötietoja. Määrittelyssä tarkastellaan rakennuksia sisältävien ruutujen ja niiden naapuriruutujen rakennusten määrää sekä rakennusten kerrosalamäärää. Määrittelyssä syntyneistä yhtenäisistä rakennustihentymistä valitaan ne, joissa on vähintään 200 asukasta.

Kuva 1.2. Kuntien lukumäärä Suomessa 1960–2012.

Kuva 1.3. Keskimääräinen kuntakoko Suomessa 1960–2011.

Seutukunnat

Seutukunnat ovat kahden tai useamman kunnan muodostamia kuntaryhmiä. Poikkeuksena tästä on Maarianhaminan kaupunki, joka muodostaa oman seutukuntansa. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Sisäasiainministeriö on määritellyt seutukunnat aluepoliittisen tukialuejaon perusalueiksi.

Suomessa on yhteensä 70 seutukuntaa. Vuoden 2012 alussa ei tapahtunut seutukuntamuutoksia. Etelä-Suomen katsauksen alueella sijaitsee 17 seutukuntaa. Varsinais-Suomessa seutukuntia on viisi, Uudellamaalla neljä ja Kanta-Hämeessä kolme. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa seutukuntia on kaksi ja Päijät-Hämeessä vain yksi. Kuntien määrä seutukunnissa vaihtelee kahdesta yhdeksääntoista. Lisää aluetietoa Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista on koottu Tilastokeskuksen vuosittain ilmestyvään *Seutukunta- ja maakuntakatsaus*-julkaisuun.

Maakunnat

Maakuntien liitot huolehtivat alueensa kehittämisestä ja kuntien edunvalvonnasta. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan maakunnan liittojen aluejako otettiin valtion aluehallintoviranomaisten aluejakojen pohjaksi. Viimeisin maakuntia koskeva muutos tapahtui vuoden 2011 alussa, jolloin Itä-Uudenmaan maakunta liitettiin Uudenmaan maakuntaan. Tämän liitoksen jälkeen Suomessa on 19 maakuntaa.

Uudenmaan maakunnassa on 28 kuntaa. Väkirikkain kunta on pääkaupunki Helsinki. Vähiten asukkaita on Karjalohjalla. Vuoden 2011 lopussa Uudellamaalla asui 1 549 058 henkilöä, eli 28 % suomalaisista. Maakunnan maapinta-ala on 9 096 km² ja väestötiheys on 170 asukasta neliökilometrillä.

Varsinais-Suomen maakunnassa on 28 kuntaa, joista kaupunkeja on 11. Väkiluvultaan suurin on Turku ja pienin saaristokunta Kustavi. Alueella asui vuoden 2011 lopussa 467 217 henkeä. Varsinais-Suomen maapinta-ala on 10 661 km² ja väestötiheys 44 asukasta neliökilometrillä.

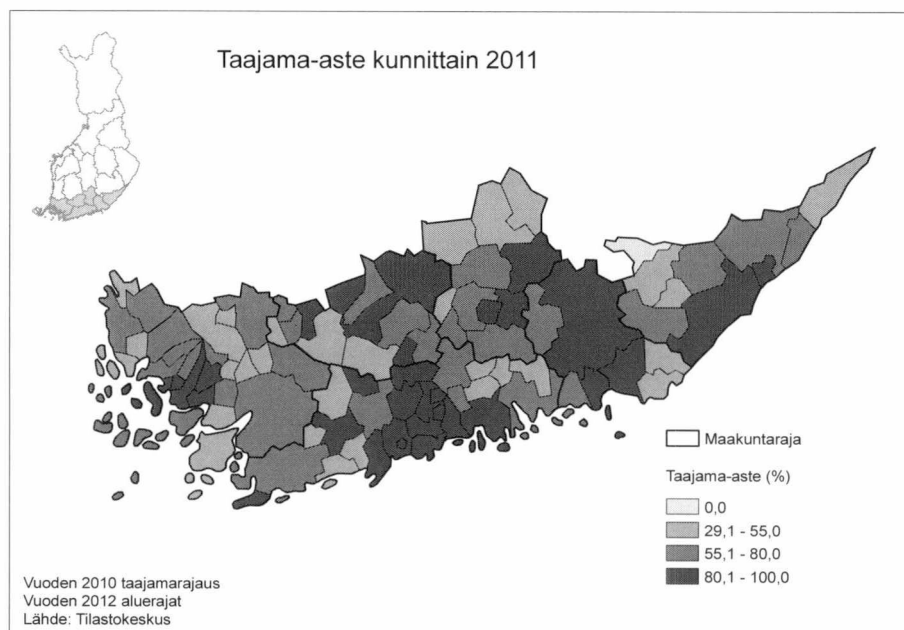
Kanta-Hämeen maakunnassa oli vuoden 2011 lopussa 175 230 asukasta. Hämeenlinna on alueen kolmesta kaupungista väkirikkain. Yhteensä Kanta-Hämeessä on 11 kuntaa, joista Humppilassa on vähiten asukkaita. Maapinta-alaa on 5 200 km², joten väestötiheys on 34 asukasta neliökilometrillä.

Päijät-Hämeen maakunnan väestömäärä oli vuoden 2011 lopussa 202 236 ja väestötiheys 39 asukasta neliökilometrillä. Maakunnan maapinta-ala on 5 125 km². Alueen 11 kunnasta kolme on kaupunkeja, ja niistä suurin on Lahti. Vähiten asukkaita on Hämeenkosken kunnassa.

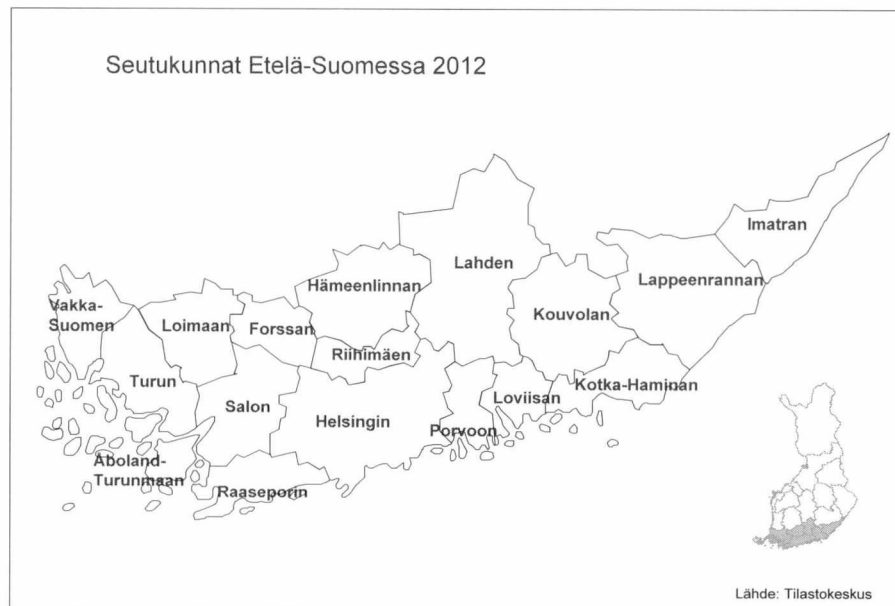
Kymenlaakson maakunnassa on seitsemän kuntaa. Alueen kunnista Kouvola on väkirikkain ja Miehikkälässä asukkaita on vähiten. Kouvolan lisäksi maakunnassa on kaksi muuta kaupunkia. Vuonna 2011 Kymenlaakson asukasluku oli 181 829 ja väestötiheys 35 asukasta neliökilometrillä. Maakunnan maapinta-ala on 5 148 km².

Etelä-Karjalan maakunnan pinta-ala on 5 613 km² ja väkiluku oli vuoden 2011 lopussa 133 311. Väestötiheys on Etelä-Suomen maakuntien matalin, 24 asukasta neliökilometrillä. Alueella on kaksi kaupunkia. Lappeenrannan kaupunki on väkimäärältään alueen suurin. Yhteensä kuntia on 10.

Kuva 1.5. Taajama-aste kunnittain 2011.

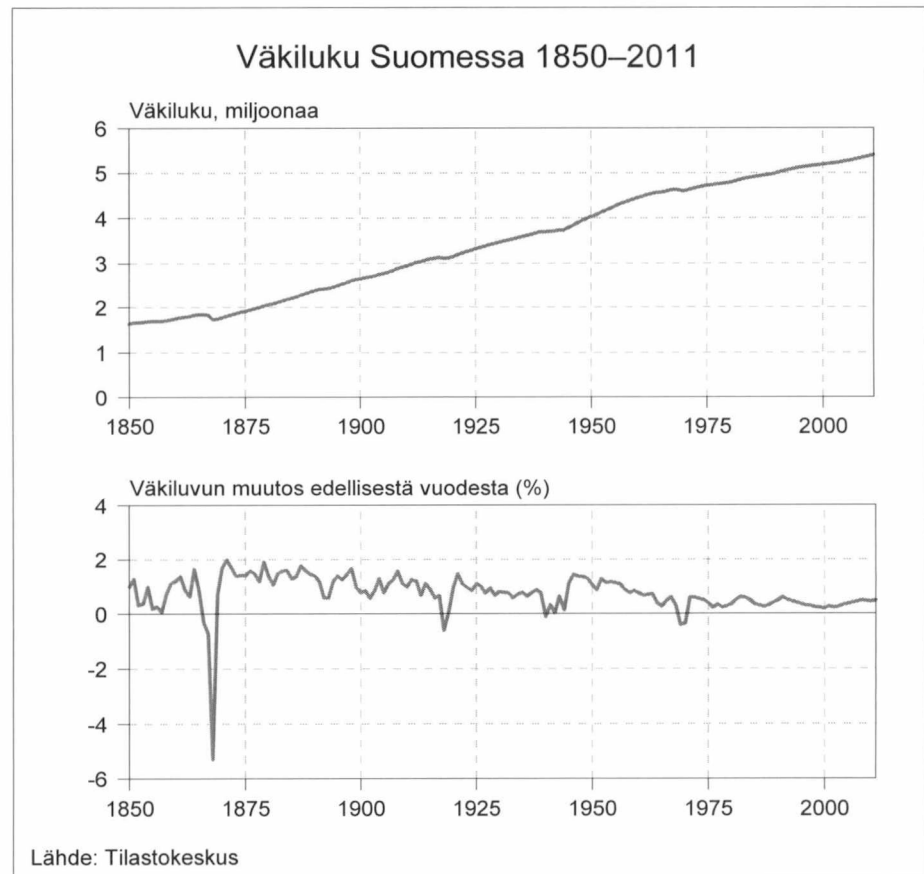

Kuva 1.6. Seutukunnat Etelä-Suomessa 2012.

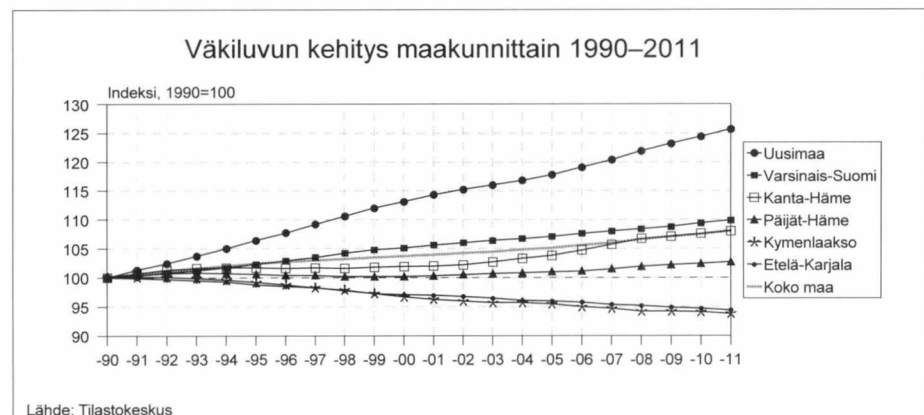
Väestö

Väestöllä tarkoitetaan tietyllä alueella vakinaisesti asuvaa väestöä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan on kotipaikka Suomessa vuoden viimeisenä päivänä, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta. Väestöön lasketaan kuuluviksi myös ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla.

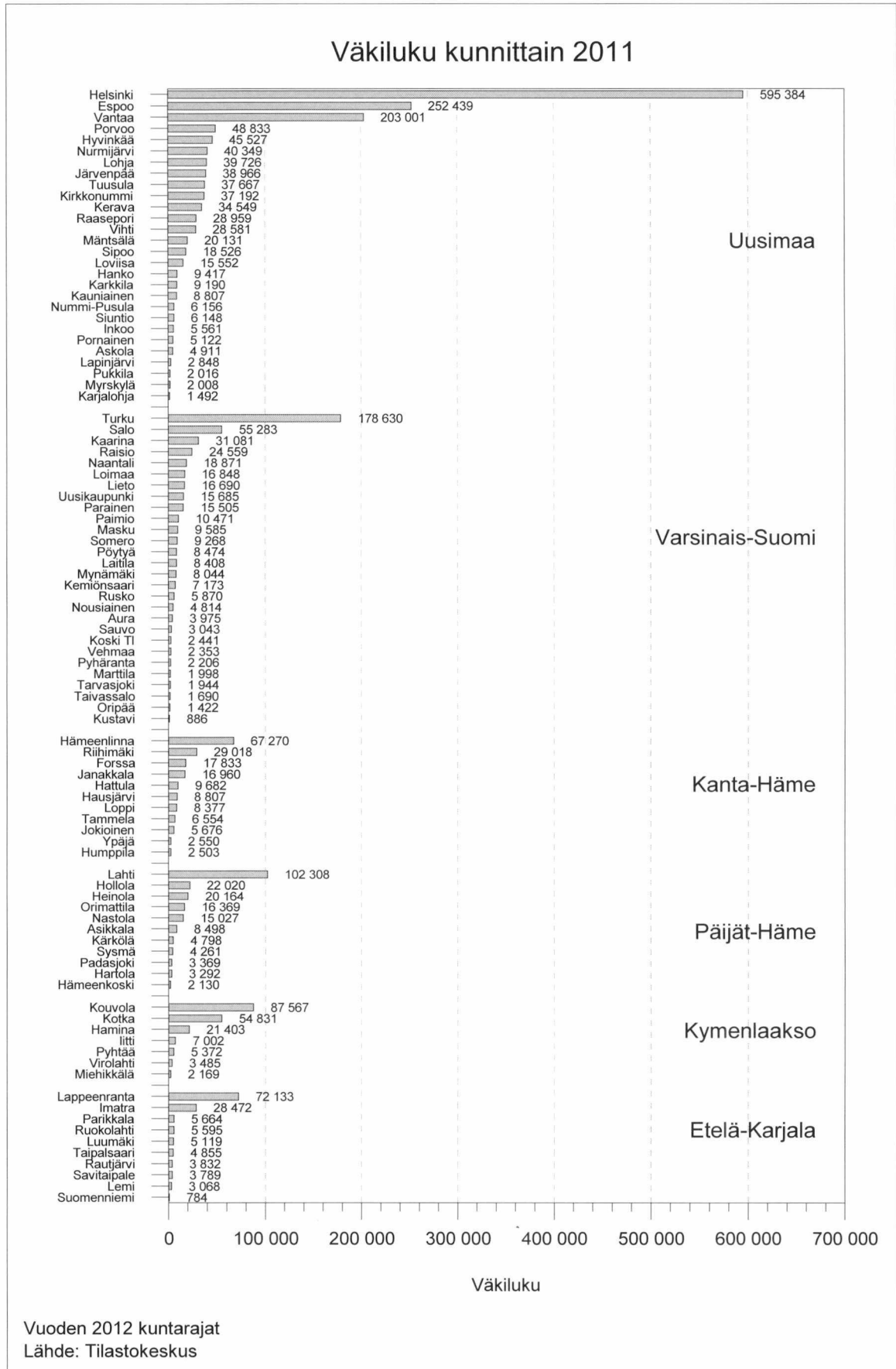
Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2011 lopussa 5 401 267 henkilöä. Vuoden 2011 keskiikä (kahden peräkkäisen vuoden väkilukujen keskiarvo) oli 5 388 271,5 henkilöä. Keskiikäikäilyä käytetään laskettaessa mm. erilaisia väestöllisiä tunnuslukuja.

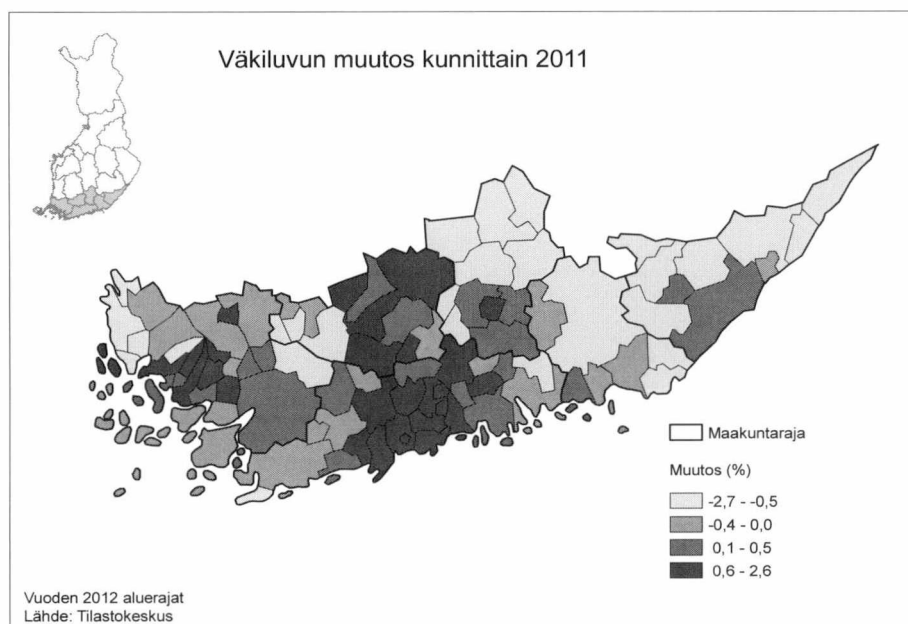
Kuva 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2011.

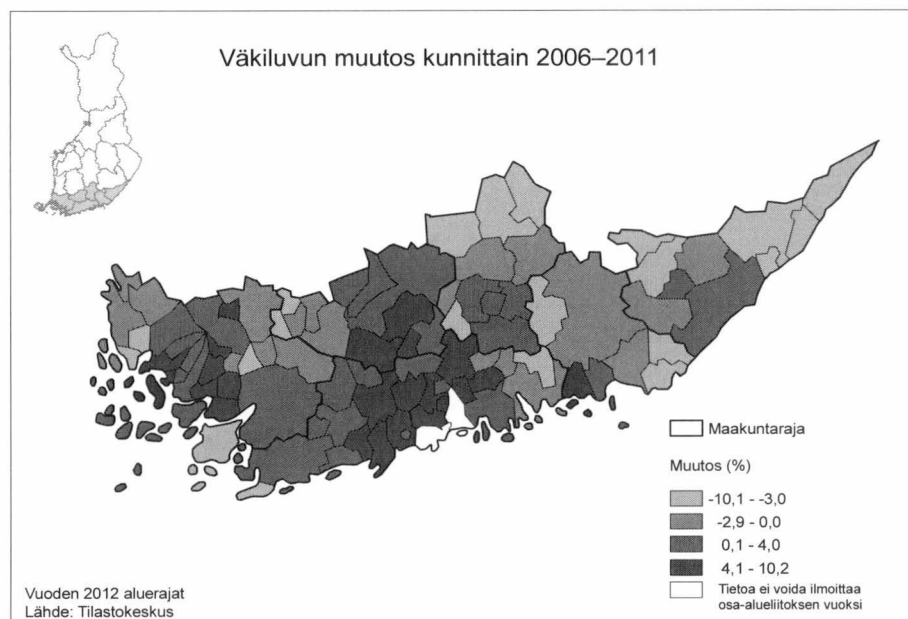
Kuva 2.2. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1990–2011 (1990=100).

Kuva 2.3. Väkiluku kunnittain 2011.

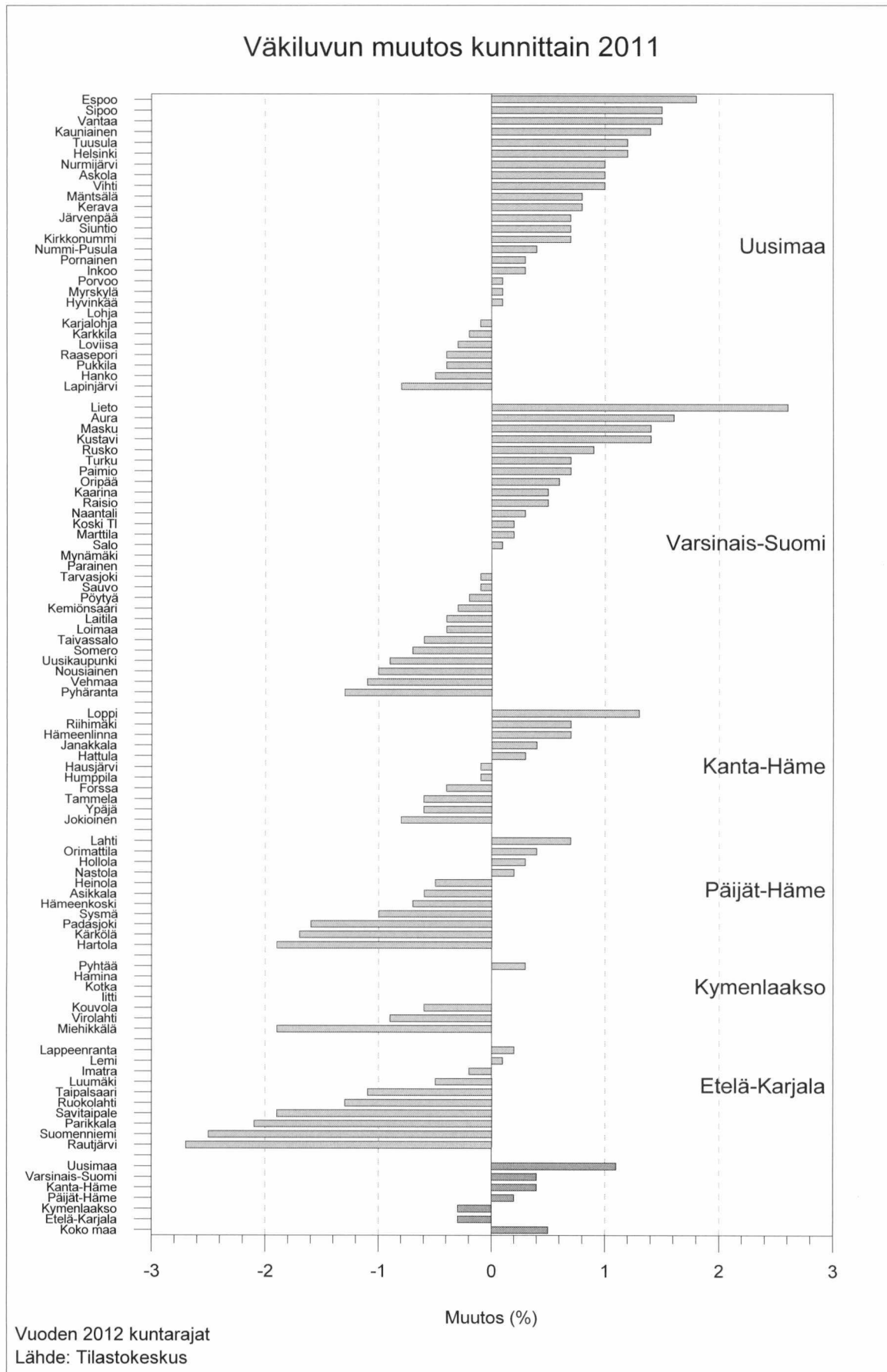

Kuva 2.4. Väkiluvun muutos kunnittain 2011.

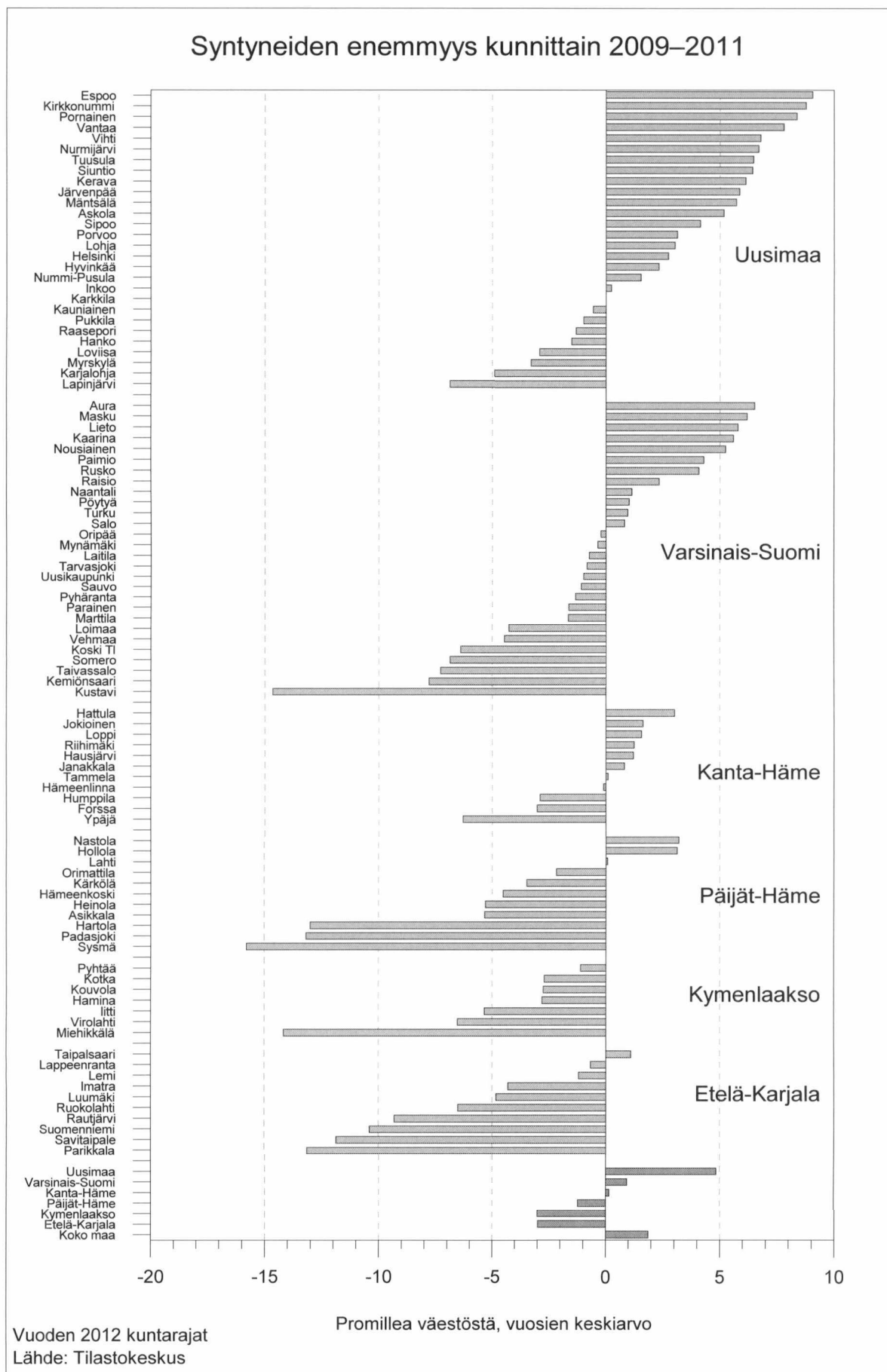

Kuva 2.5. Väkiluvun muutos kunnittain 2006–2011.

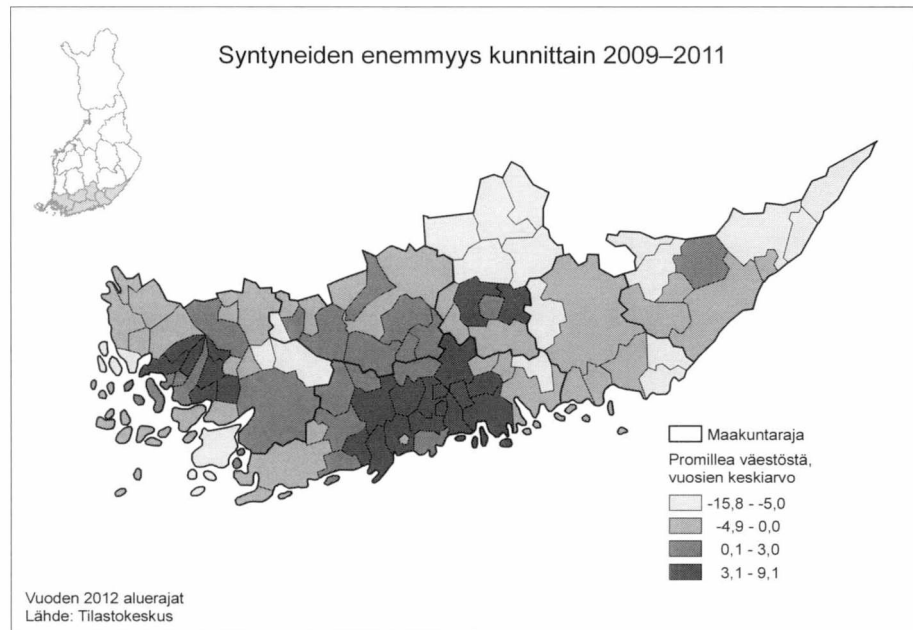
Väkiluvun muutos on väestönlisäys huomioituna väkiluvun rekisterikorjauksella. Koko maan väkiluvun muutos vuonna 2011 oli 0,5 %. Samana vuonna väkiluku kasvoi 131 ja väheni 204 kunnassa. Koko maan tasolla väkiluvun kasvuun vaikuttaa syntyneiden enemmisyys ja positiivinen nettomaahanmuutto. Alueelliseen väkiluvun muutokseen vaikuttaa myös kuntien välinen nettomuutto.

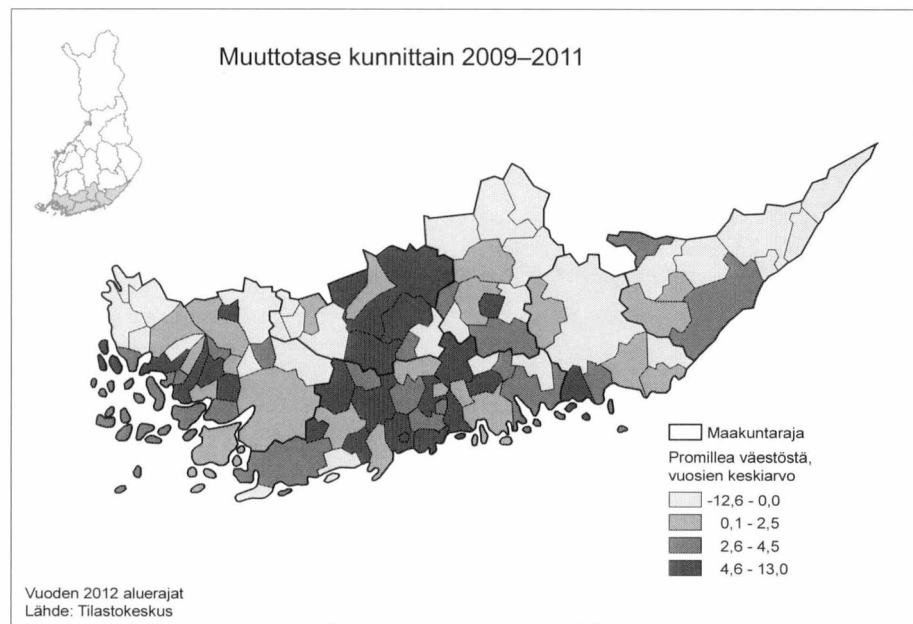
Kuva 2.6. Väkiluvun muutos kunnittain 2011.

Kuva 2.7. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2009–2011.

Kuva 2.8. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2009–2011.

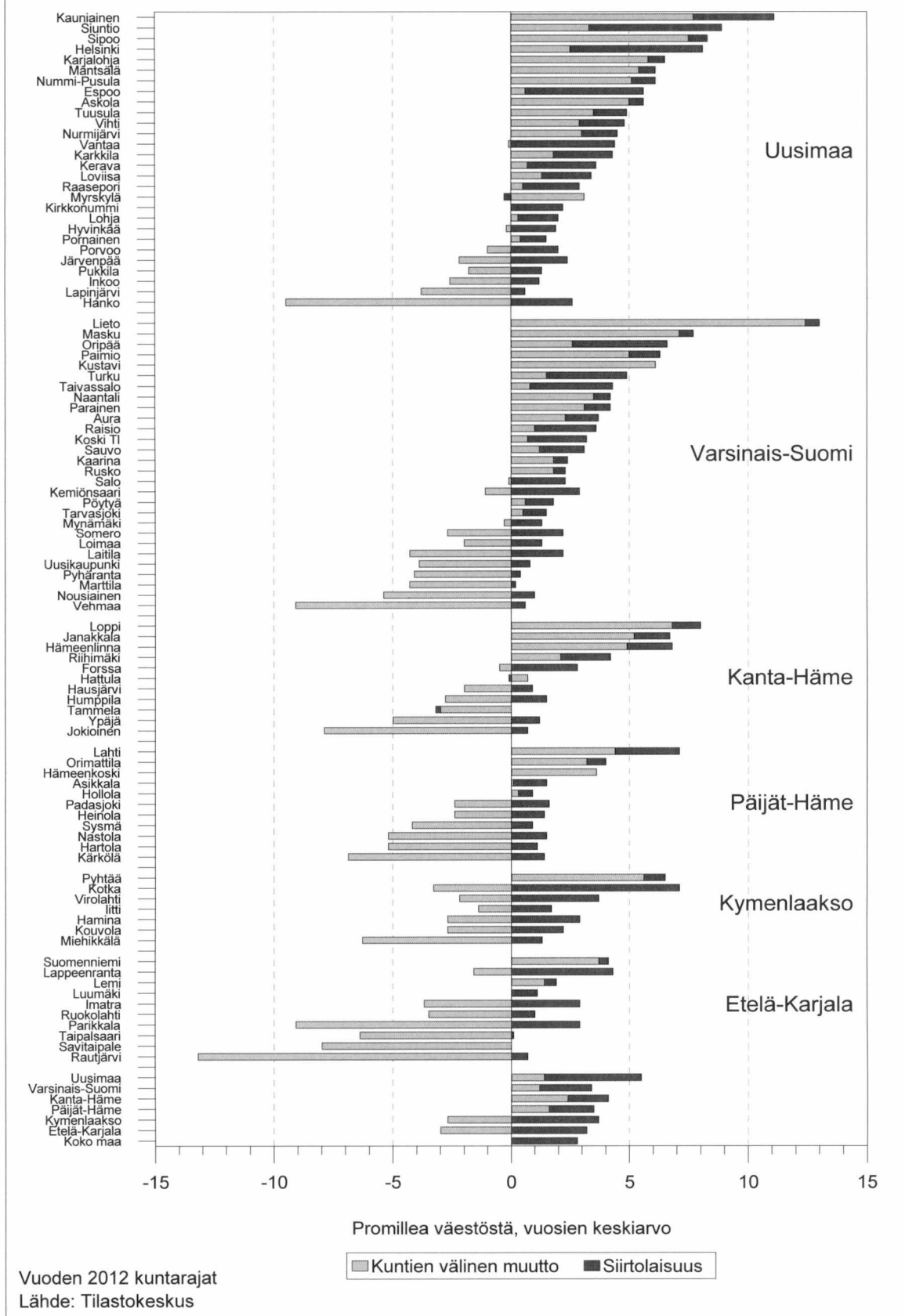

Kuva 2.9. Muuttotase kunnittain 2009–2011.

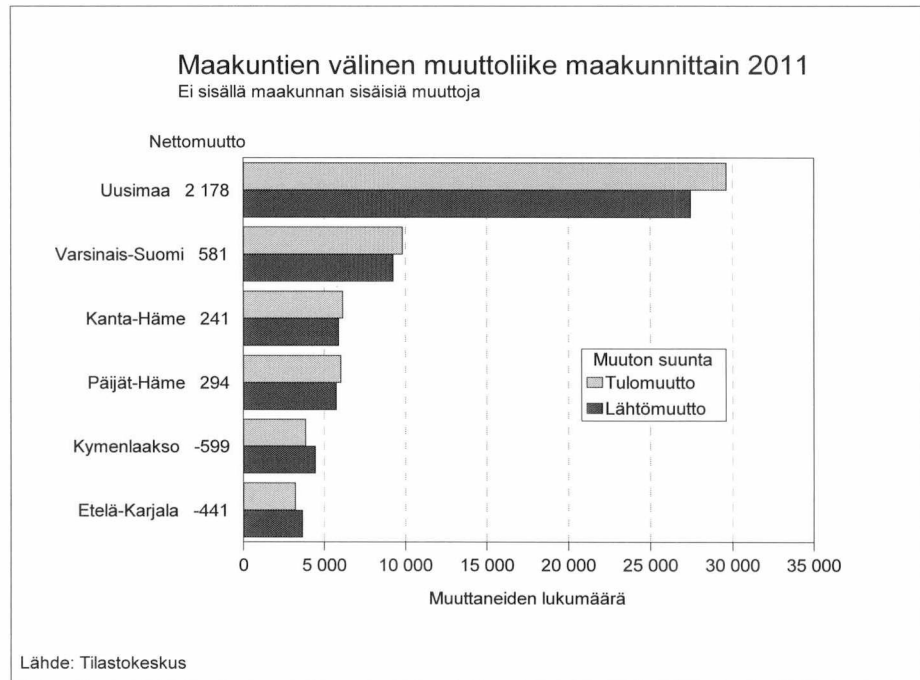
Syntyneiden enemmitys eli luonnollinen väestönlisäys on elävänä syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus. Väkilukutilastoissa otetaan huomioon elävänä syntyneet lapset, joiden äiti asuu synnytyksen ajankohtana vakinaisesti Suomessa. Vuonna 2011 syntyneiden enemmitys oli koko maassa 9 376 henkilöä. Kolmen vuoden keskiarvolla (2009–2011) mitattuna syntyneiden enemmitys oli 1,9 promillea.

Muuttotase on nettomuuton osuus alueen keskiväkiluvusta ja yleensä se ilmoitetaan promilleina. Nettomuutolla tarkoitetaan alueen tulo- ja lähtömuuton summaa. Muuttotase oli vuosina 2009–2011 koko maassa keskimäärin 2,8 promillea.

Muutot kunnittain 2009–2011

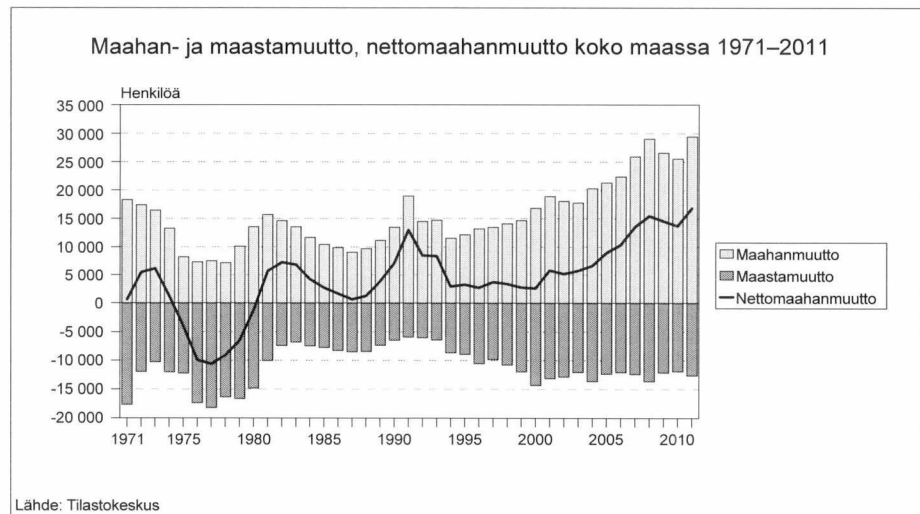
Kuva 2.10. Muutot kunnittain 2009–2011.

Kuva 2.11. Maakuntien välinen muuttoliike maakunnittain 2011.

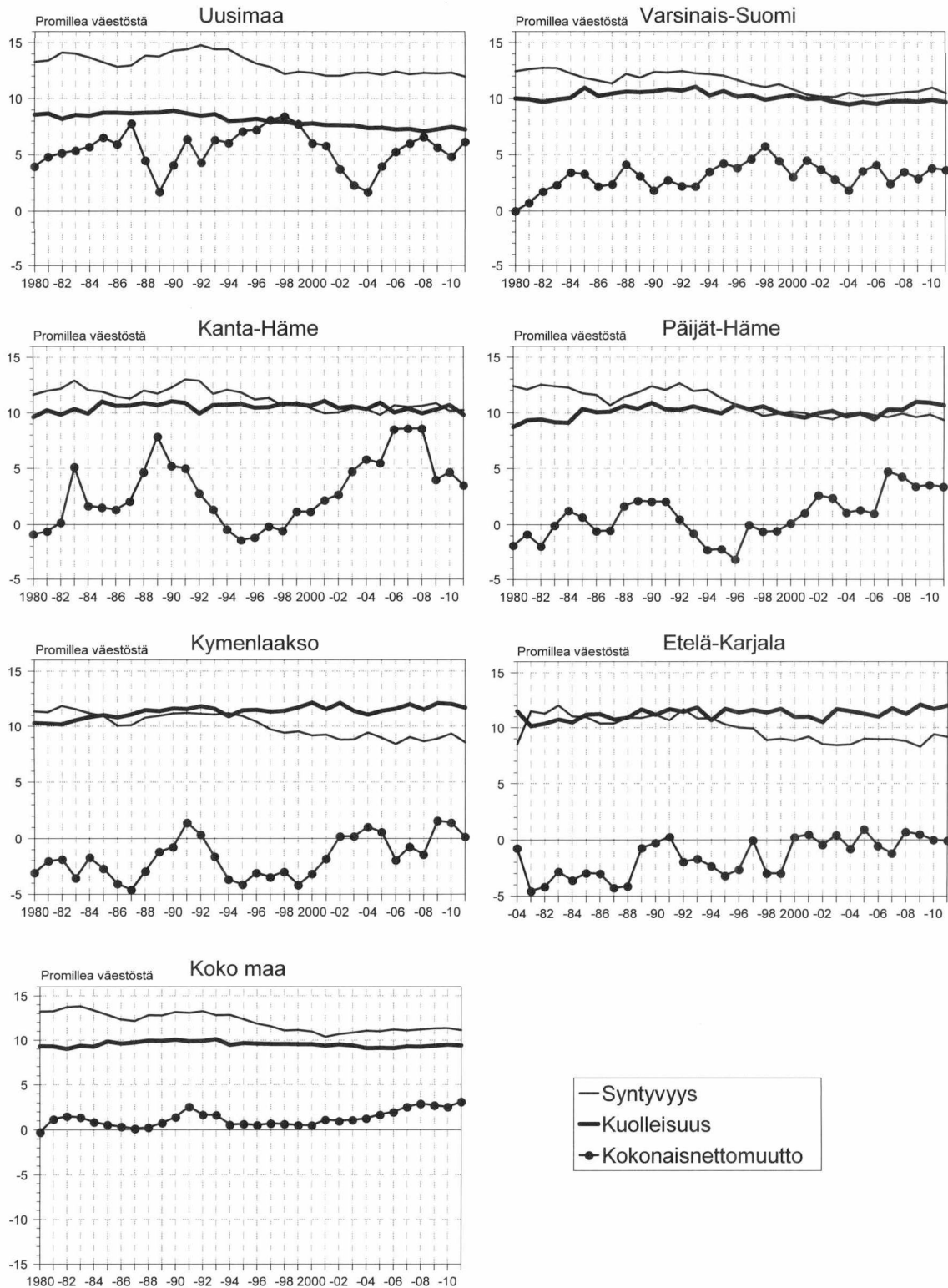
Kuntien välisen muuton tilastointi perustuu maistraateille toimitettuihin muuttoilmoituksiin. Vuonna 2011 koko maassa kunnasta toiseen tapahtui 281 500 muuttoja ja näistä 126 000 oli maakuntarajan ylittäviä muuttoja.

Maahanmuuttajaksi lasketaan henkilö, joka aikoo oleskella tai on oleskellut Suomessa yhtämittaisesti yli vuoden. *Maastamuuttaneeksi* katsotaan henkilö, joka muuttaa ulkomaille asumaan yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi. *Nettomaahanmuutto* eli nettosiirtolaisuus on maahanmuuton ja maastamuuton erotus. Nettomaahanmuutto on ollut koko maassa positiivinen viimeiset kolme vuosikymmentä.

Kuva 2.12. Maahan- ja maastamuutto, nettomaahanmuutto koko maassa 1971–2011.

Väestönmuutokset maakunnittain 1980–2011

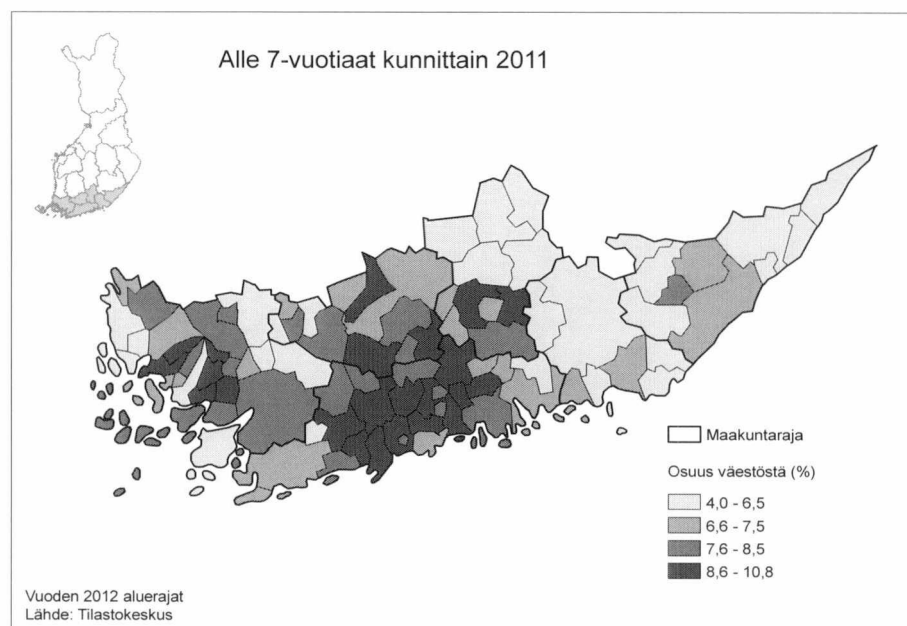

Vuoden 2011 maakuntarajat
Lähde: Tilastokeskus

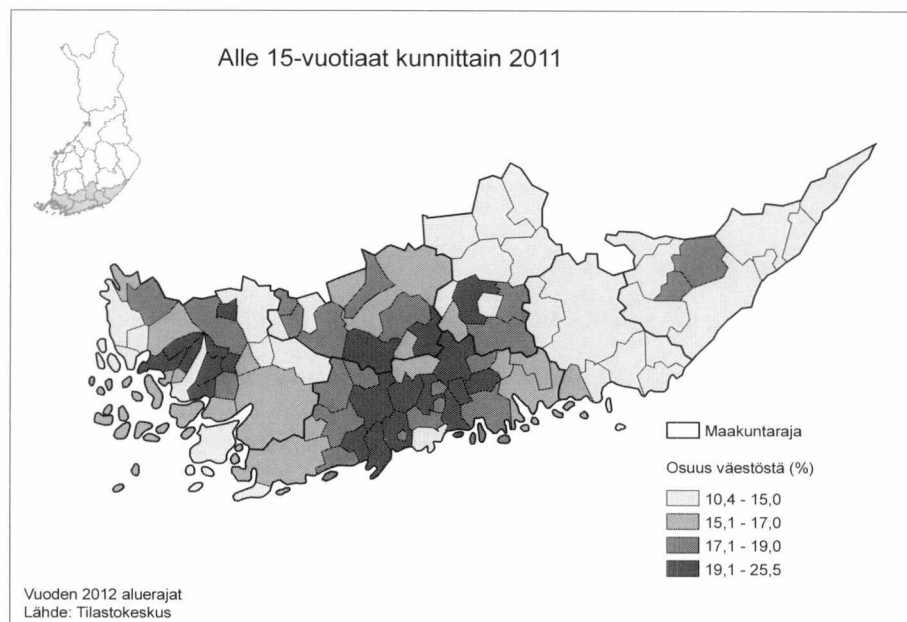
Kuva 2.13. Väestönmuutokset maakunnittain 1980–2011.

Väestörakenne

Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Vuoden 2011 lopussa alle 7-vuotiaita oli koko maassa 7,8 % väestöstä. Alle 15-vuotiaiden osuus oli 16,5 %. Heidän määränsä on vähentynyt 1980-luvun alusta yli 76 000 henkilöllä. Nuorten (15–24-vuotiaiden) määrä on vähentynyt yli 100 000 henkilöllä vastaavana aikana.

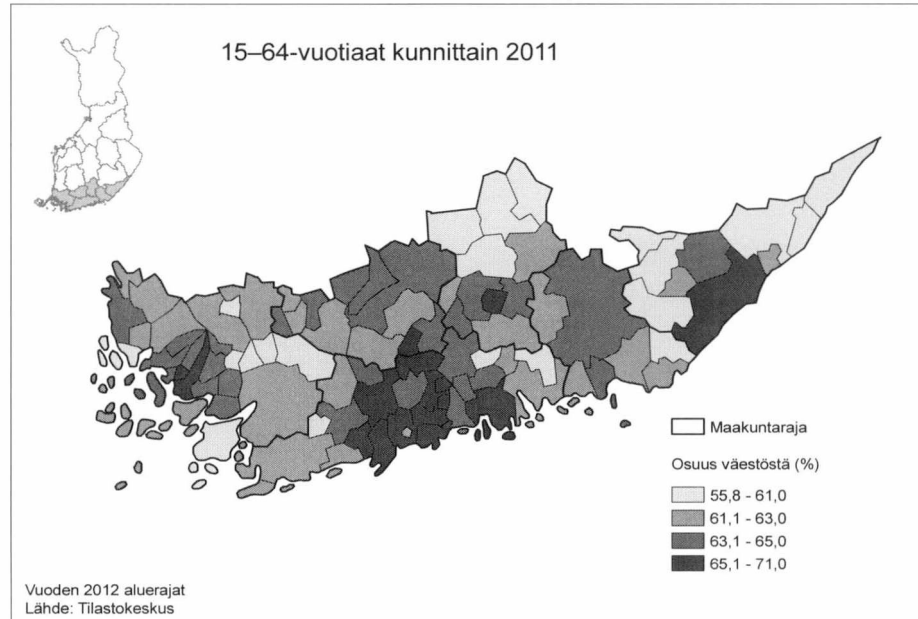
Kuva 2.14. Alle 7-vuotiaat kunnittain 2011.

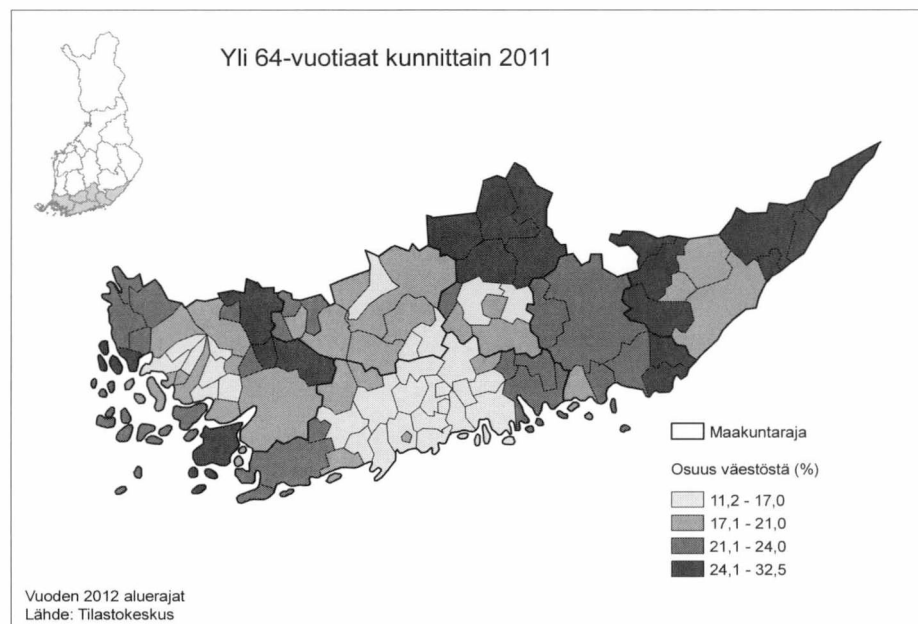
Kuva 2.15. Alle 15-vuotiaat kunnittain 2011.

Työikäisten (15–64-vuotiaiden) määrä on kasvanut 30 vuoden aikana yli 287 000 henkilöllä, mutta samaan aikaan heidän osuutensa koko väestöstä on pienentynyt. Vuonna 2011 työikäisiä oli 65,4 % koko väestöstä.

Yli 64-vuotiaiden määrä on 30 vuoden aikana kasvanut yli 400 000 henkilöllä. Vuoden 2011 lopussa heidän osuutensa koko väestöstä oli 18,1 %.

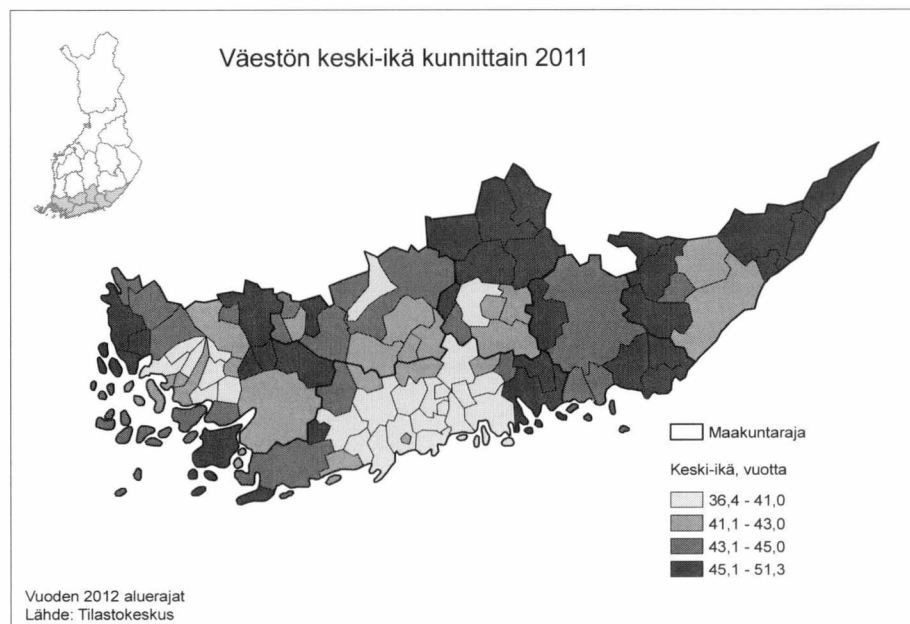

Kuva 2.16. 15–64-vuotiaat kunnittain 2011.

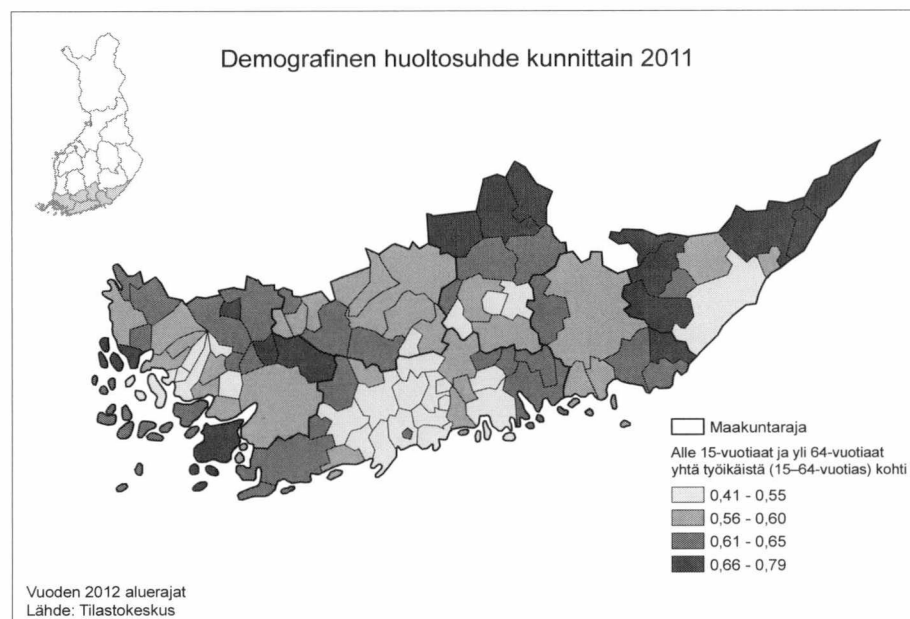

Kuva 2.17. Yli 64-vuotiaat kunnittain 2011.

Kuva 2.19. Väestön keski-ikä kunnittain 2011.

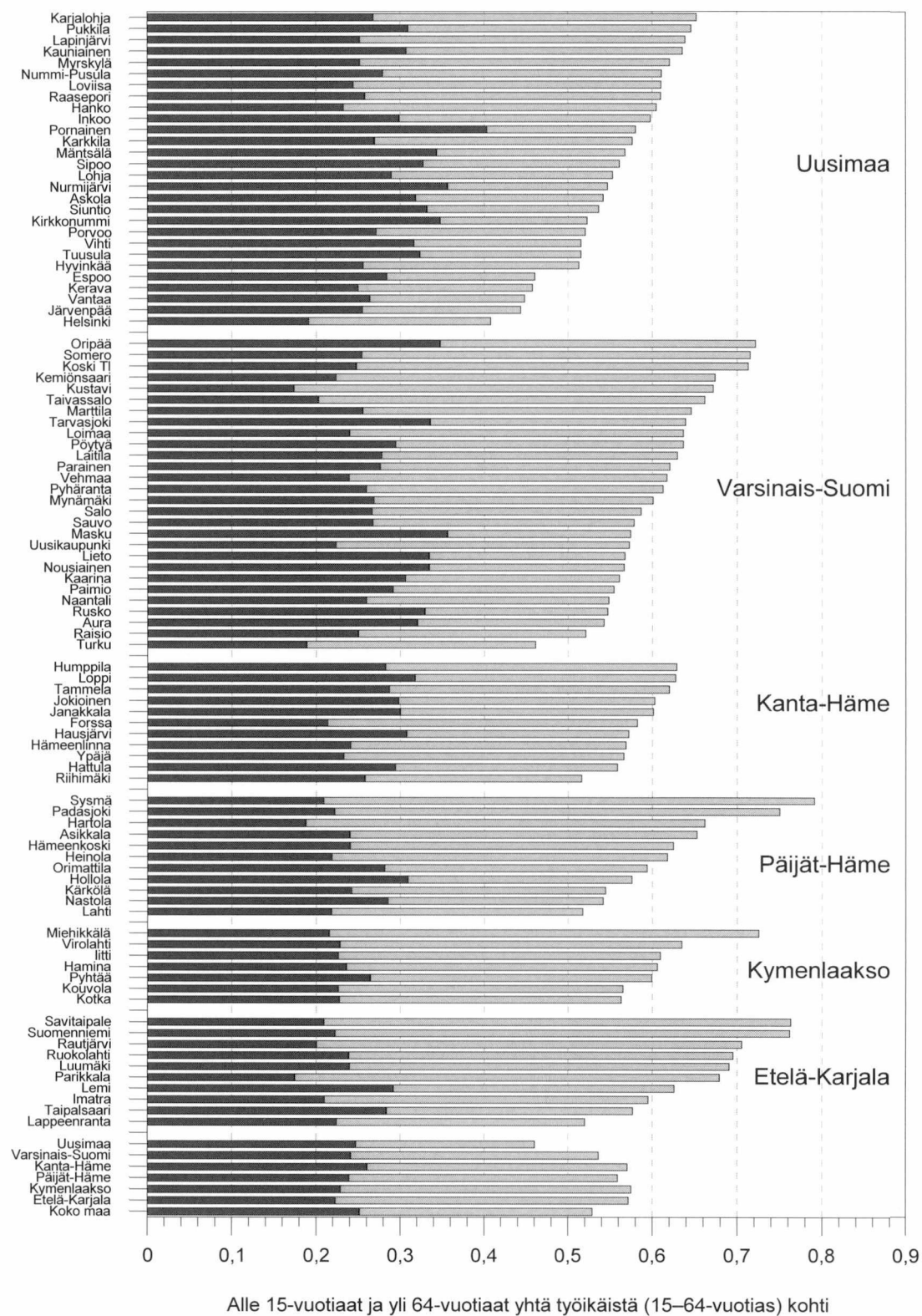

Kuva 2.20. Demografinen huoltosuhte kunnittain 2011.

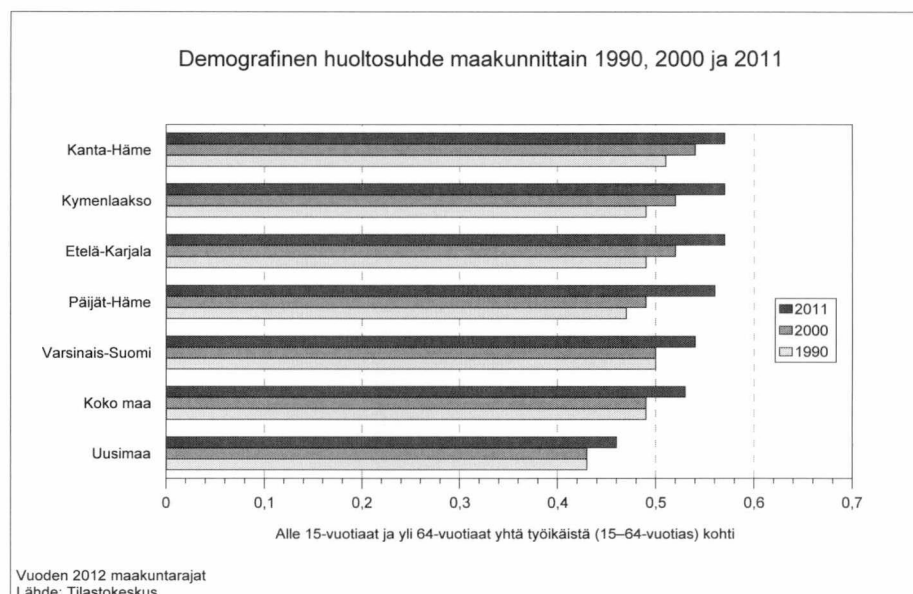
Väestön keski-ikä saadaan laskemalla yhteen vuoden viimeisenä päivänä kaikkien henkilöiden iät, jonka jälkeen summa jaetaan näiden henkilöiden määrällä. Vuonna 2011 väestön keski-ikä oli koko maassa 41,6 vuotta.

Demografinen huoltosuhte eli väestöllinen huoltosuhte kuvaa alle 15- ja yli 64-vuotiaiden määrää yhtä työikäistä kohti. Työikäisiksi lasketaan 15–64-vuotiaat. Demografinen huoltosuhte oli vuonna 2011 koko maassa 0,53, kun vuosina 1990 ja 2000 se oli 0,49.

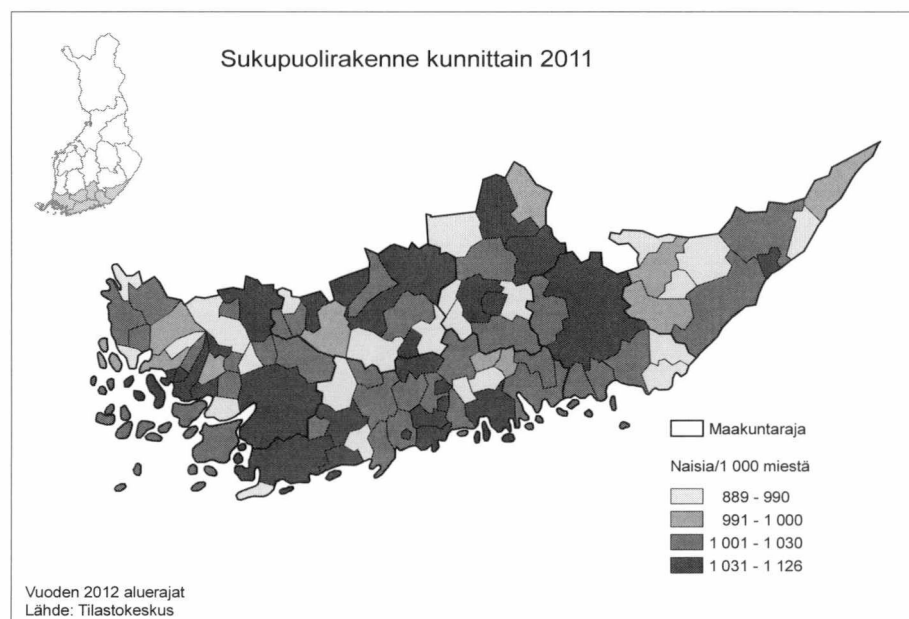
Demografinen huoltosuhde kunnittain 2011

Kuva 2.21. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2011.

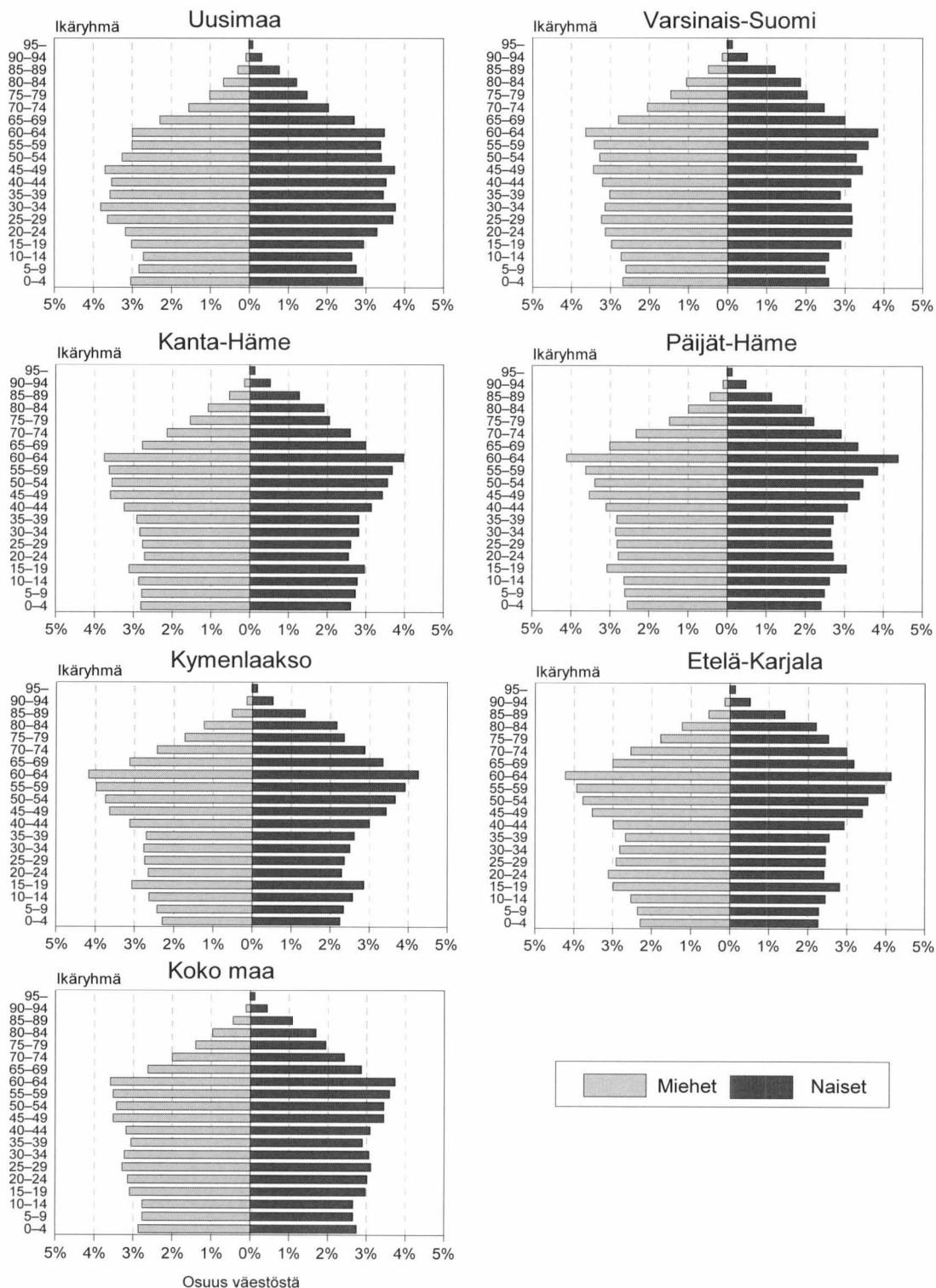
Kuva 2.22. Demografinen huoltosuhte maakunnittain 1990, 2000 ja 2011.

Kuva 2.23. Sukupuolirakenne kunnittain 2011.

Suomessa asui vuoden 2011 lopussa 2 652 534 miestä ja 2 748 733 naista. Miesten osuus väestöstä oli siten 49,1 % ja naisten 50,9 %. Keskimäärin tuhatta miestä kohti oli 1 036 naista. Vanhimmissa ikäryhmissä naisenemmys on huomattavan suuri. Kaikissa alle 50-vuotiaiden ikäryhmissä on taas miesenemmys. Sekä naisia että miehiä oli yhtä paljon 55–59-vuotiaiden ikäryhmässä. Suurimman 5-vuotisikäryhmän muodostivat 60–64-vuotiaat, joiden osuus oli 7,3 %.

Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2011

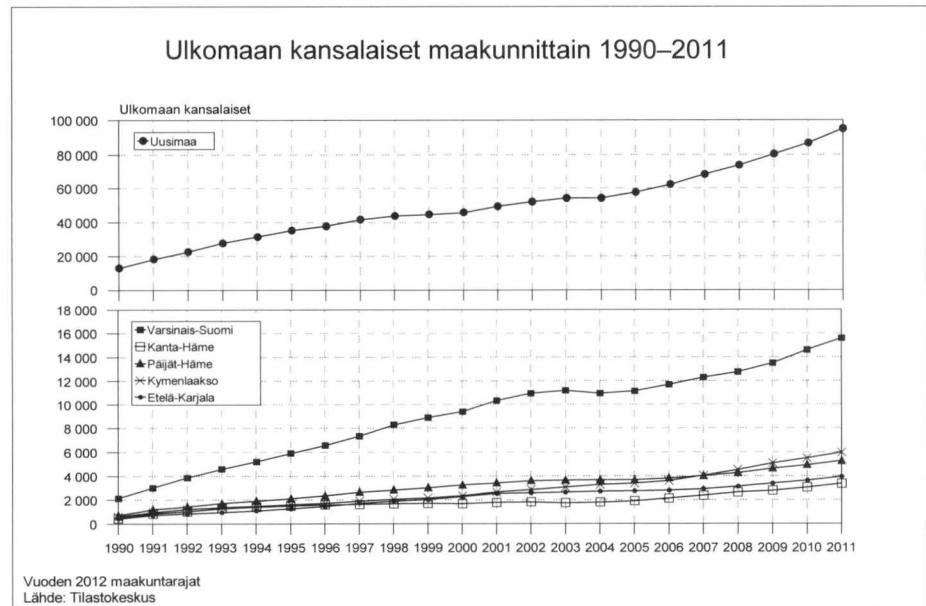
Vuoden 2012 maakuntarajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 2.24. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2011.

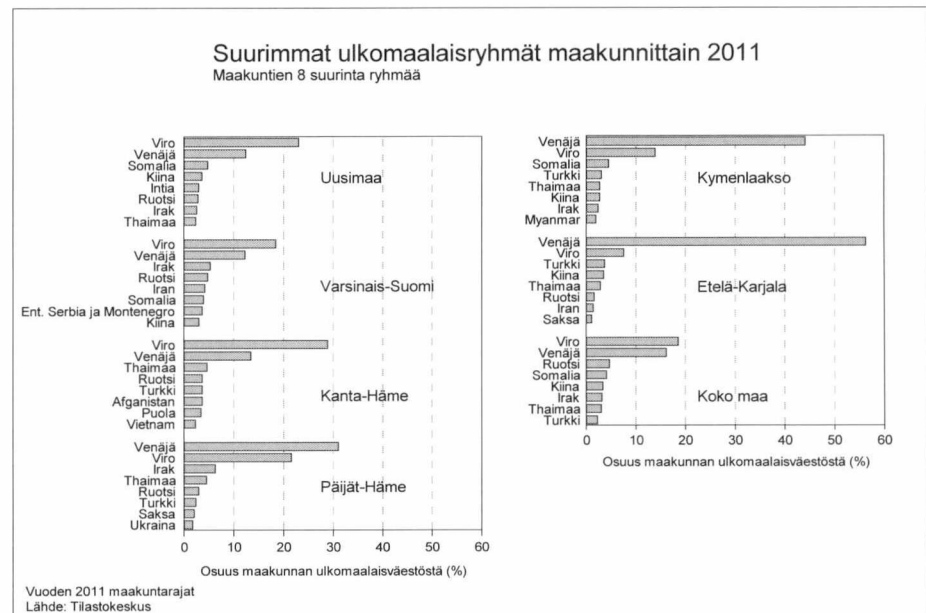
Ulkomaan kansalaiset

Kansalaisuudella tarkoitetaan jonkin maan kansalaisena olemista. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta se voidaan vaihtaa muutettaessa toiseen maahan asumaan. Henkilöllä voi olla myös useamman maan kansalaisuus. Jos henkilöllä on kahden maan kansalaisuus, joista toinen on Suomen, hän on tilastoissa Suomen kansalainen.

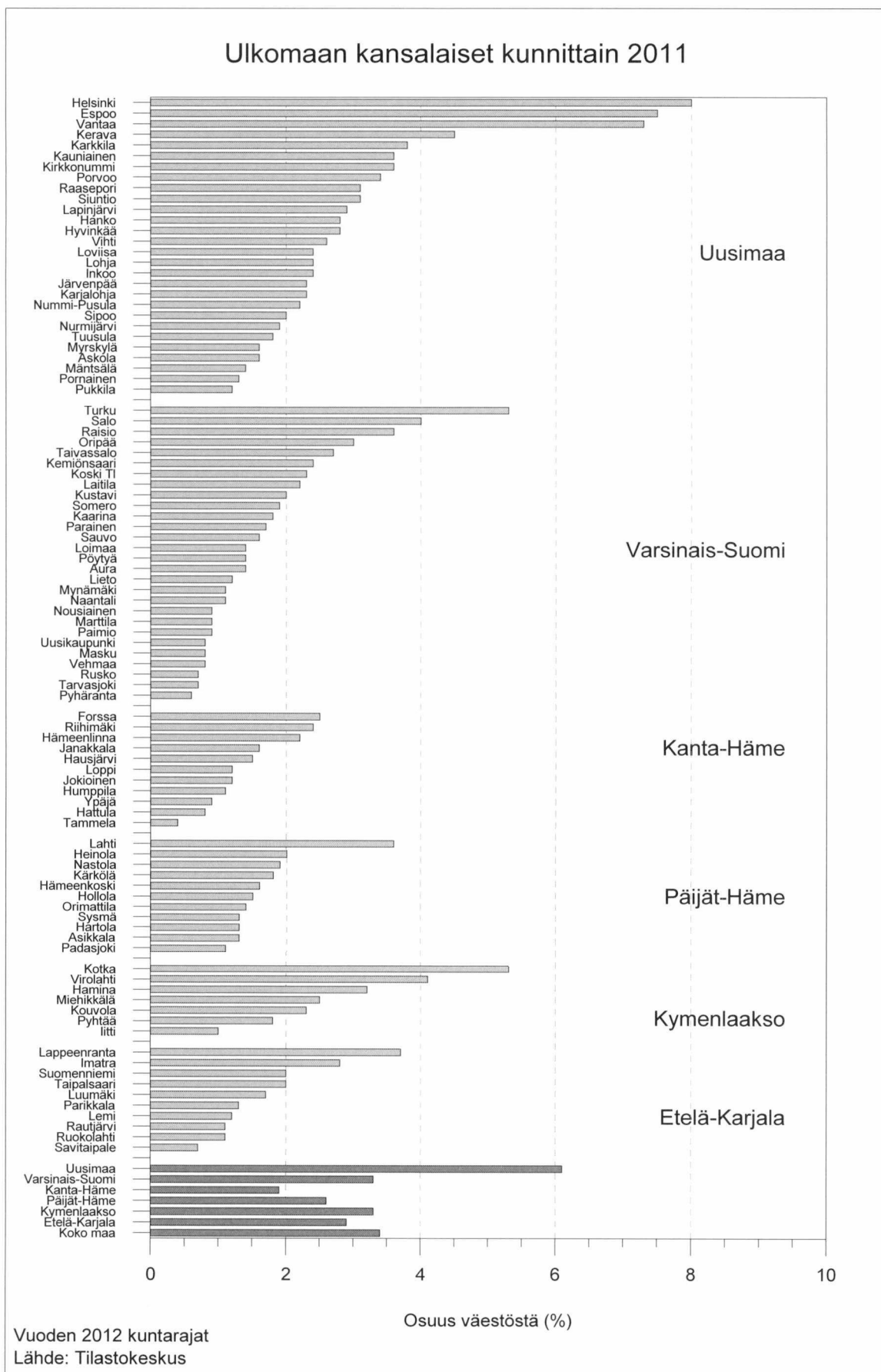
Vuonna 2011 ulkomaisten kansalaisten asui Suomessa 183 100 henkilöä eli 3,4 % koko väestöstä. Ulkomaisten kansalaisten määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 15 200 henkilöllä. Suurimmat ulkomaalaisten ryhmät olivat Viron (34 006), Venäjän (29 585), Ruotsin (8 481) ja Somalian (7 421) kansalaiset.

Kuva 2.25. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990–2011.

Kuva 2.26. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2011.

Kuva 2.27. Ulkomaan kansalaiset kunnittain 2011.

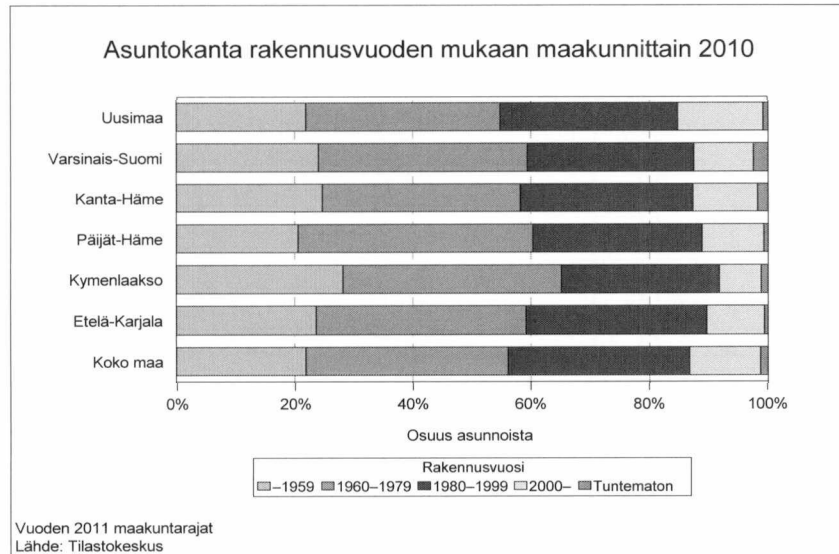
Asuminen ja rakentaminen

Asunnot ja asuntokunnat

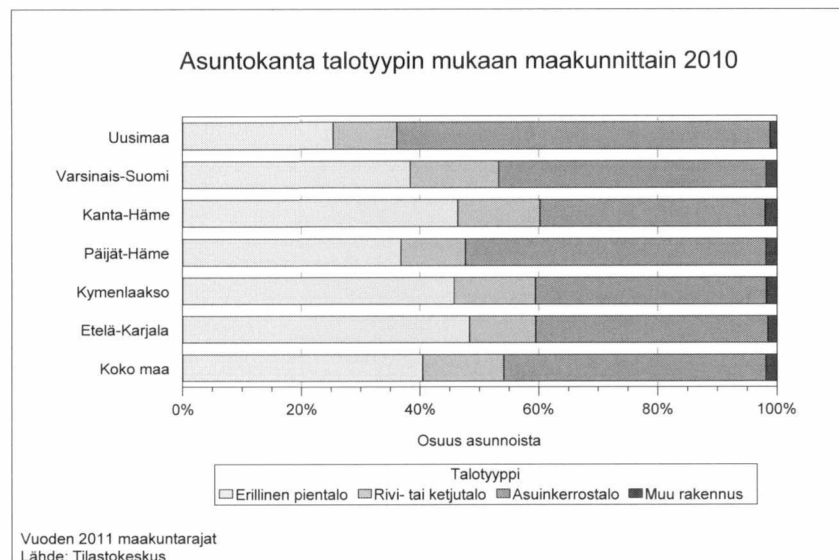
Suomessa oli vuoden 2010 lopussa kaikkiaan 2,8 miljoonaa *asuntoa*. Asuntojen tilastoinnissa on mukana myös ei vakinaisesti asutut asunnot, joita oli alle 10 % kaikista asunnoista. Asunnoista 22 % oli rakennettu vuonna 1959 tai sitä ennen ja 12 % vuonna 2000 tai sen jälkeen. Asunnoista 44 % sijaitsi kerrostaloissa, 40,5 % erillisessä pientalossa ja 13,6 % rivi- tai ketjutaloissa.

Asunto katsotaan *vakinaisesti asutuksi*, jos siinä asuu Väestötietokeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan yksikin henkilö vakituisesti. Vuonna 2010 vakinaisesti asutuista asunnoista 65,5 % oli omistusasuntoja ja 30,4 % vuokra-asuntoja.

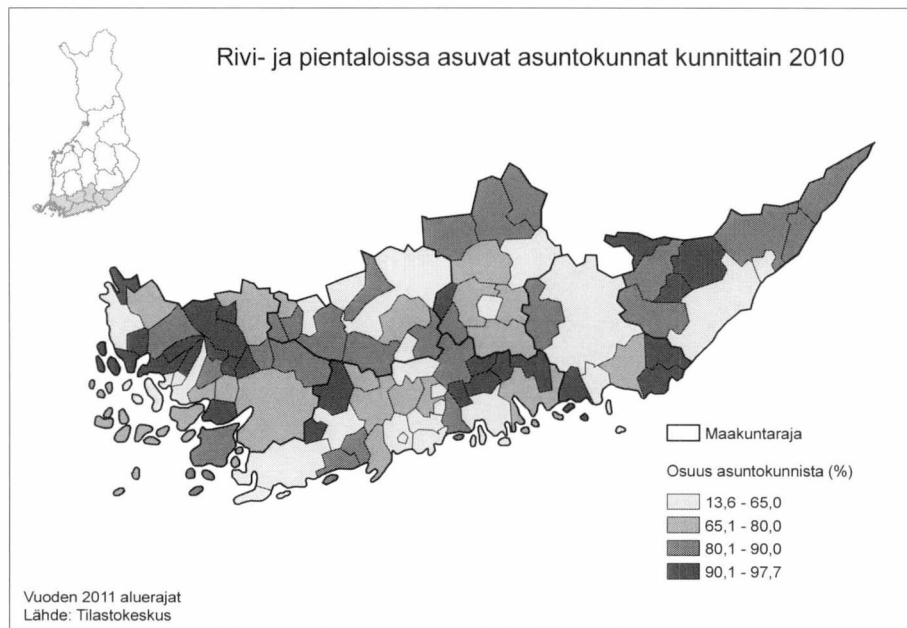
Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Asuntokuntien keskokoko oli 2,1 henkilöä vuonna 2010. Pinta-alaa asunnoissa oli keskimäärin 39,1 neliometriä henkilöä kohti.

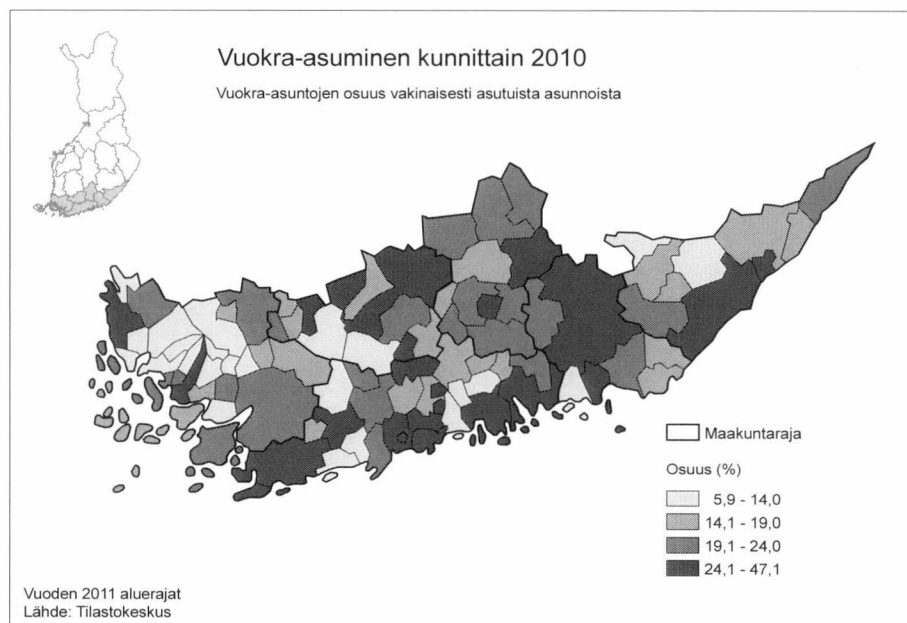
Kuva 3.1. Asuntokanta rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2010.

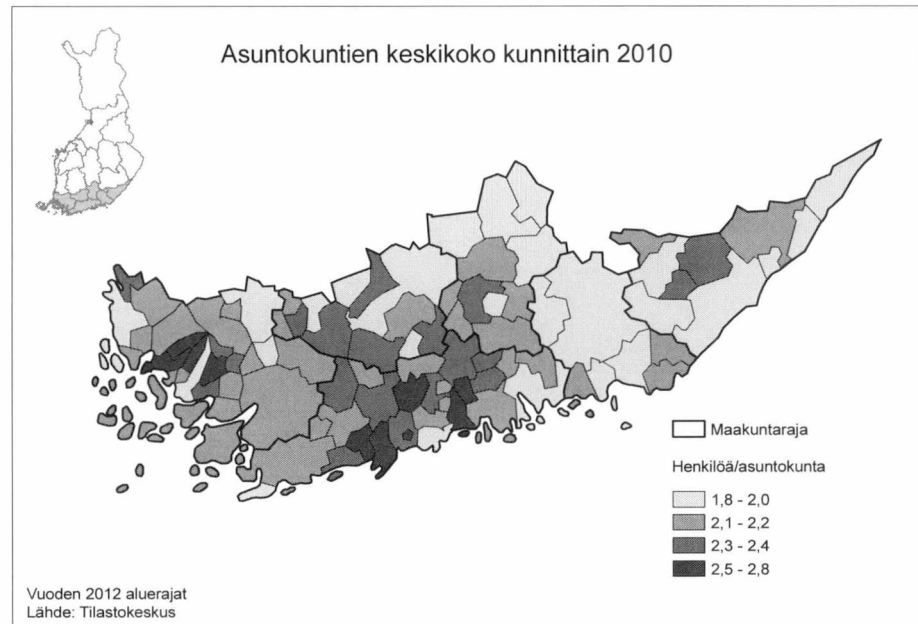
Kuva 3.2. Asuntokanta talotyyppin mukaan maakunnittain 2010.

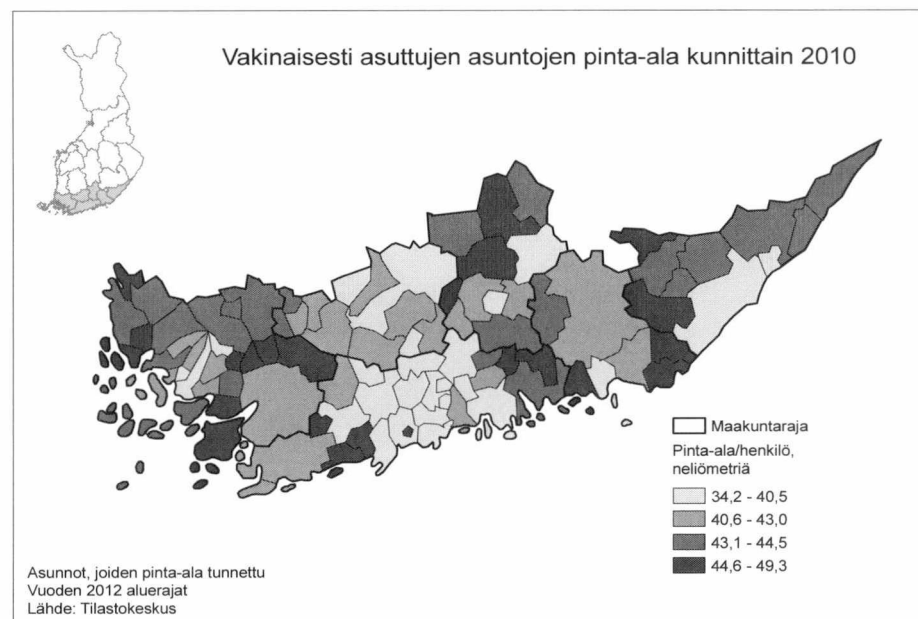
Kuva 3.3. Rivi- ja pientaloissa asuvat asutokunnat kunnittain 2010.

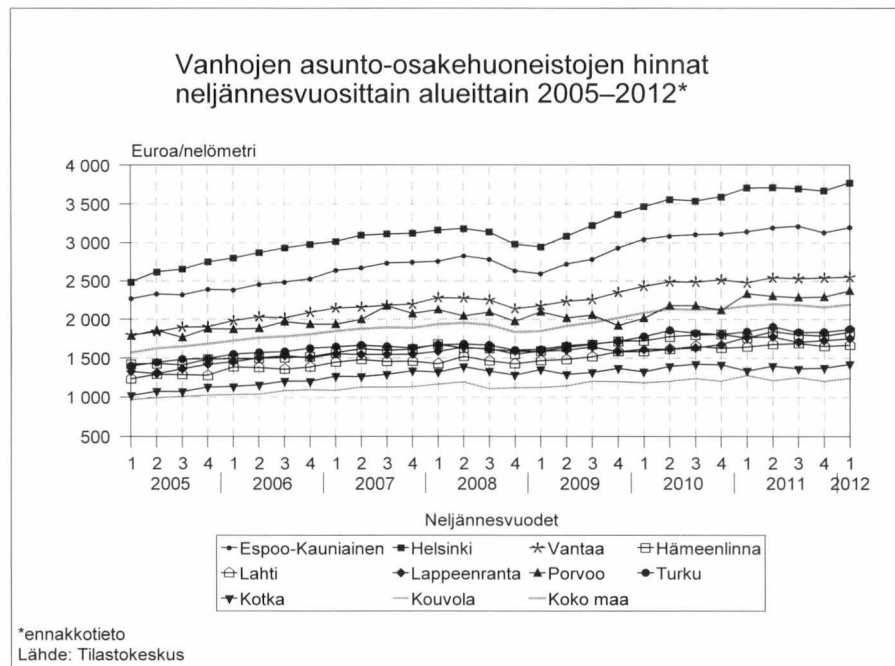
Kuva 3.4. Vuokra-asuminen kunnittain 2010.

Kuva 3.5. Asuntokuntien keskikoko kunnittain 2010.

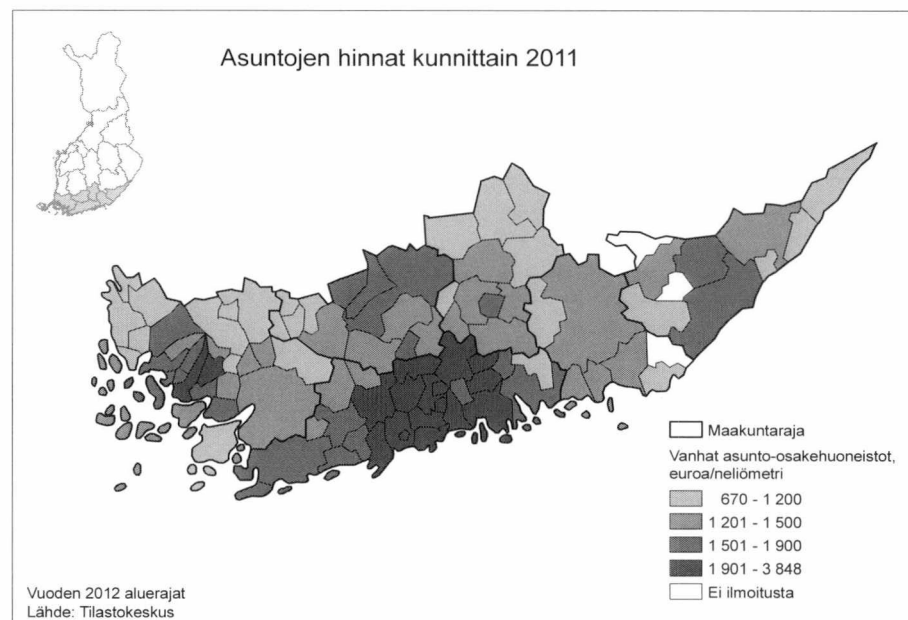

Kuva 3.6. Vakinaisesti asuttujen asuntojen pinta-ala kunnittain 2010.

Kuva 3.7. Vanhojen asunto-osakehuoneistojen hinnat neljännesvuosittain alueittain 2005–2012.

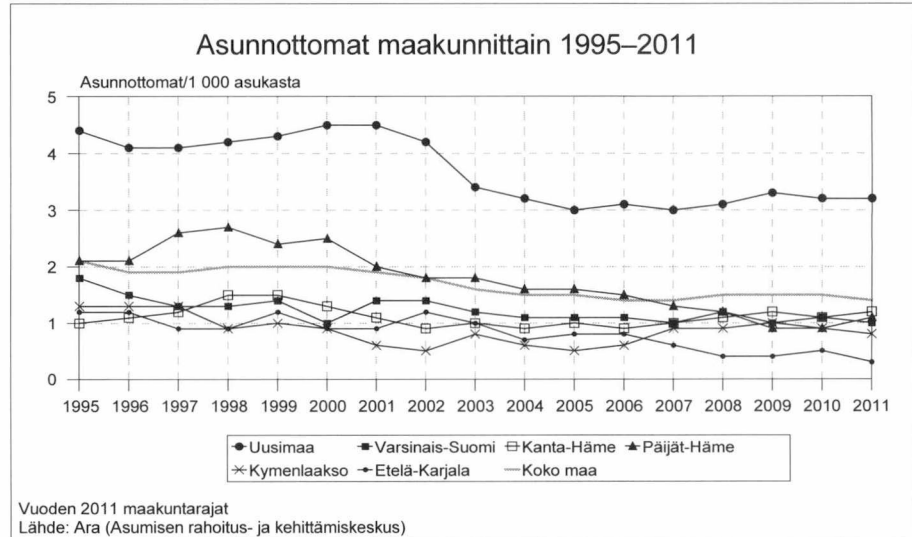
Asuntojen neliöhinnat (vanhat asunto-osakehuoneistot) ovat nousseet tarkastelujakson (2005–2012) aikana koko maassa 1 600 eurosta 2 200 euroon. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä vanhojen asunto-osakehuoneistojen keskimääräinen neliöhinta oli koko maassa 2 196 euroa (ennakkotieto). Vuotta aiemmin neliöhinta oli 23 euroa halvempi ja kahta vuotta aiemmin 113 euroa halvempi.

Kuva 3.8. Asuntojen hinnat kunnittain 2011.

Asunnottomat

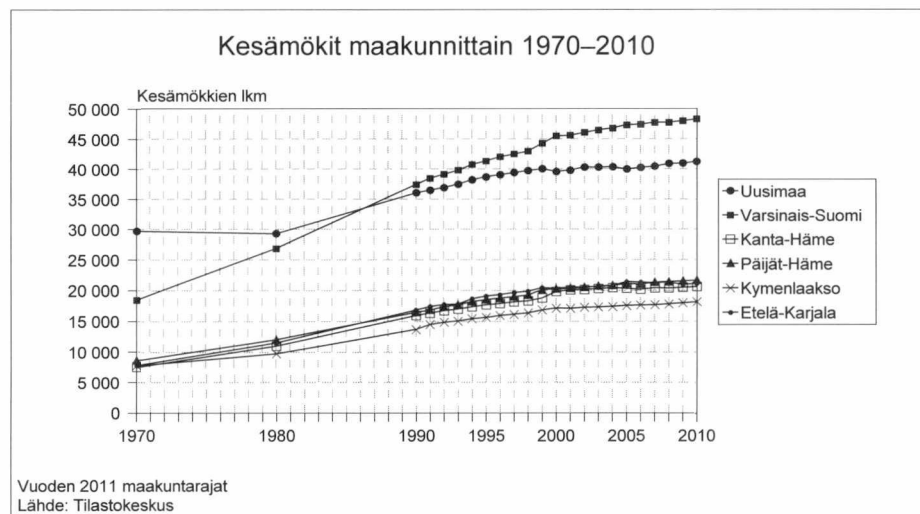
Asunnottomiin tilastoidaan ulkona, erilaisissa tilapäissuojissa ja yömajoissa majoittuvat sekä erilaisissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asustavat ja myös vapautuvat vangit, joilla ei ole asuntoa tiedossa. Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asustavat ja kiertelevät luetaan myös asunnottomiksi. Vuonna 2011 asunnottomiksi tilastoitiin 1,4 henkilöä 1 000 asukasta kohti.

Kuva 3.9. Asunnottomat maakunnittain 1995–2011.

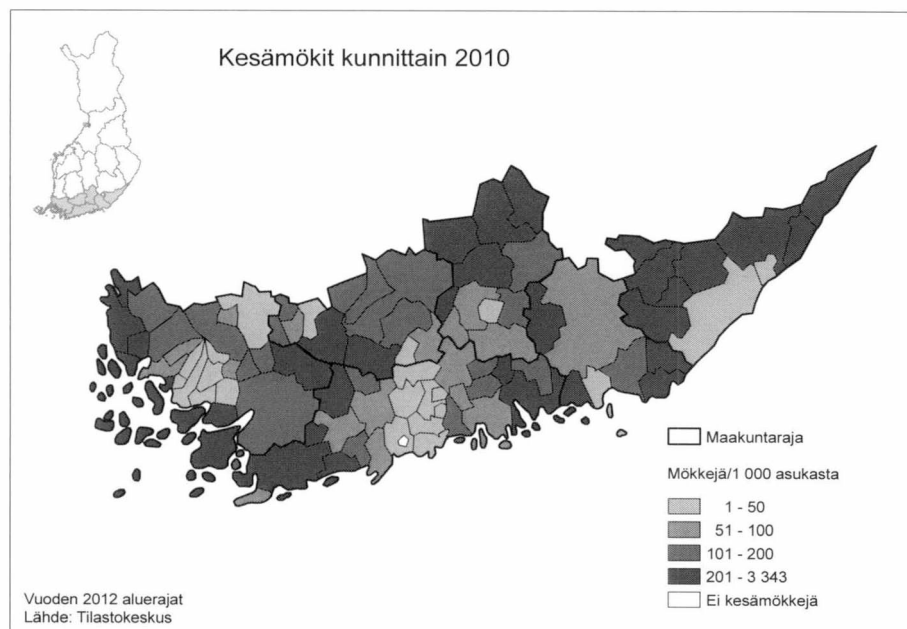
Kesämökkit

Kesämökkitilastossa *vapaa-ajan asuinrakennuksiksi* on määritelty kaikki ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden lopussa vapaa-ajan asuinrakennus tai joita ko. ajankohtana käytettiin loma-asumiseen. Kesämökeiksi ei ole luettu vakinaisessa asuinkäytössä olevia vapaa-ajan asuntoja. Myöskään majoitustoimintaa harjoittavien liikeyritysten vuokrattavia lomamökejä ei ole luettu kesämökkitilastoon.

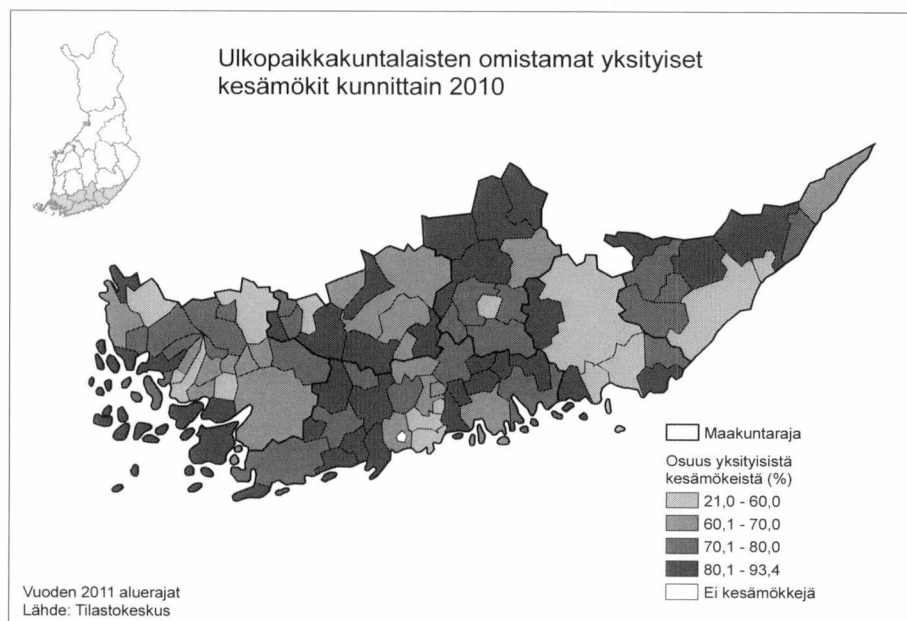

Kuva 3.10. Kesämökkit maakunnittain 1970–2010.

Vuoden 2010 lopussa kesämökkejä tilastoitiin koko maassa 489 232 kappaletta, keskimäärin 91 mökkiä tuhatta asukasta kohti. Yksityisten kesämökki-
en omistajista 67 % ei asunut kesämökkinsä sijaintikunnassa vuonna 2010.

Kuva 3.11. Kesämökit kunnittain 2010.

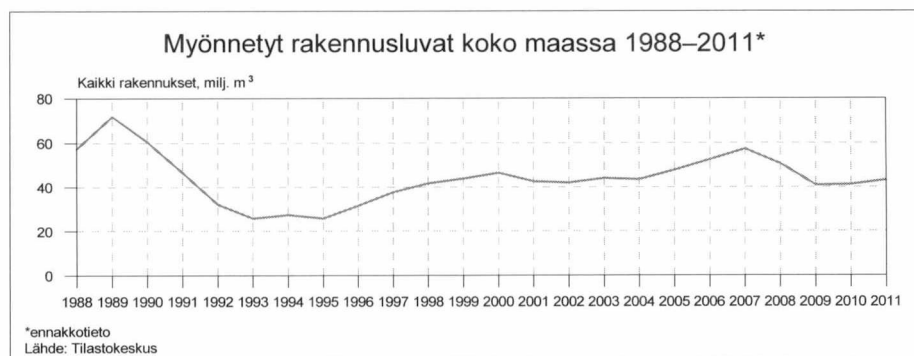
Kuva 3.12. Ulkopaikkakuntalaisten omistamat yksityiset kesämökit kunnittain 2010.

Rakentaminen

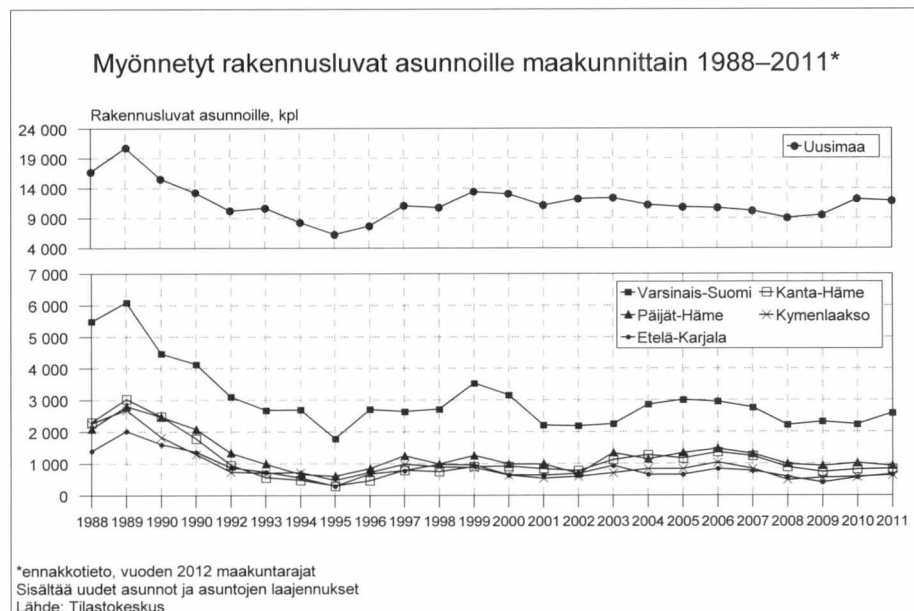
Rakennus- ja asuntotuotantotilasto kuvaa rakennusluvanvaraisen rakennustoiminnan määrää. Rakennuksen käyttötarkoitus määräytyy sen mukaan, mihin suurinta osaa rakennuksen kerrosalasta käytetään. Myönnettyjen rakennuslupien tilasto perustuu kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kuukausittain myöntämiin rakennuslupiin. Tilasto sisältää sekä uudet rakennukset että rakennusten laajennukset, mutta ei rakennusten korjauksia.

Vuoden 2011 ennakkollisen tiedon mukaan rakennuslupia kaikille rakennuksille myönnettiin koko maassa 43 miljoonaa kuutiometriä. Rakennusluvan sai noin 34 000 uutta asuntoa, mikä on noin 550 asuntoa enemmän kuin vuonna 2010.

Asuntotuotanto oli voimakkaimmillaan tarkastelujakson (1988–2011) alkuvuosina. Asuntoja valmistui parhaimmillaan 65 400 asuntoa vuonna 1990. Asuinhuoneistoja on valmistunut 2000-luvulla vuosittain keskimäärin alle puolet tästä. Vuonna 2011 (ennakkotieto) koko maassa valmistui 31 400 asuntoa, mikä on 21 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

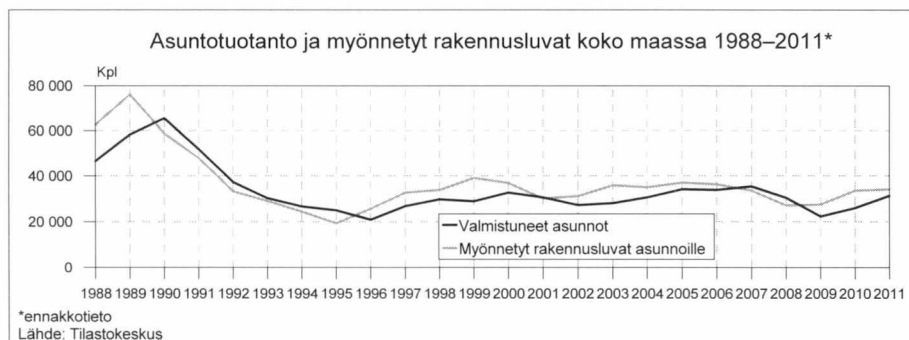

Kuva 3.13. Myönnettyt rakennusluvut koko maassa 1988–2011.

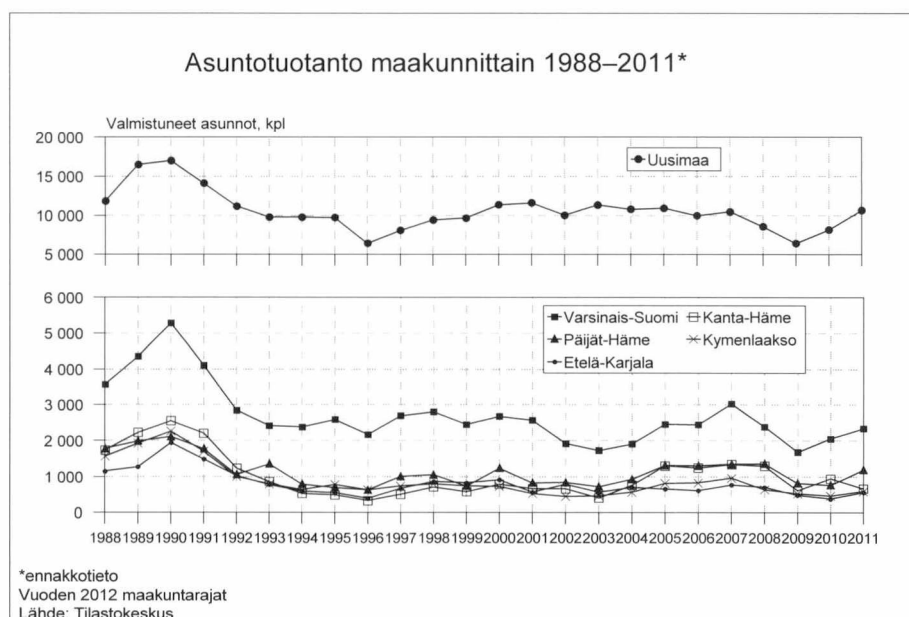

Kuva 3.14. Myönnettyt rakennusluvut asunnoille maakunnittain 1988–2011.

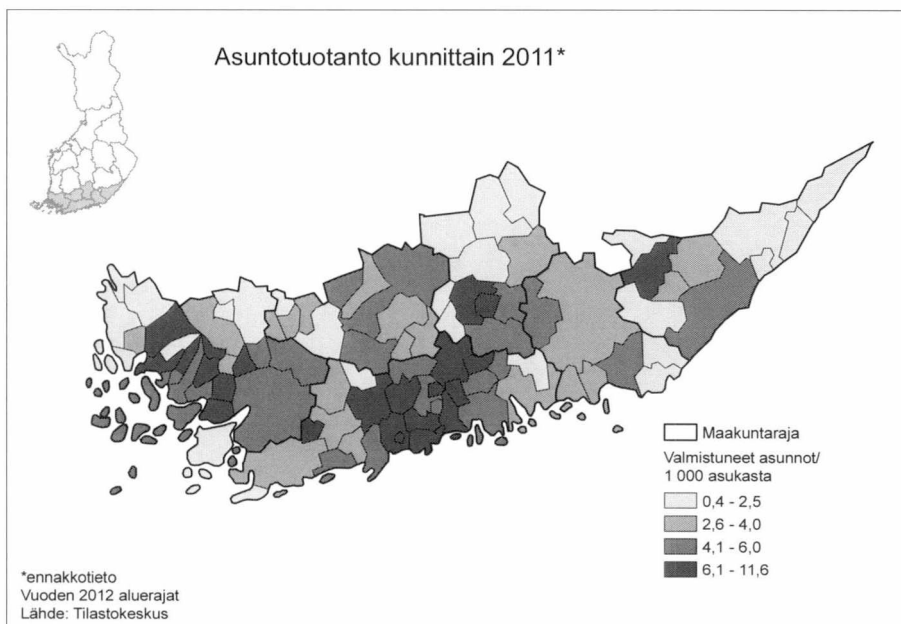
Rakennusala on hyvin miesvaltainen, sillä 91 % alan työllisistä on miehiä. Rakentaminen työllisti vuonna 2009 lähes 145 000 henkilöä eli 6,3 % kaikista työllisistä. Suurin työllistäjä rakentamisessa oli erikoistunut rakennustoiminta toimialaluokituksen 2-numerotasolla mitattuna.

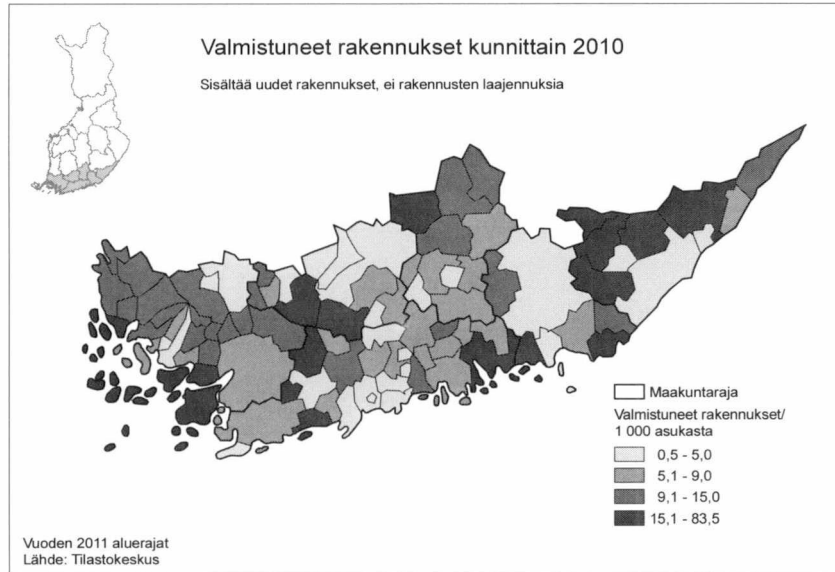
Kuva 3.15. Asuntotuotanto ja myönnettyt rakennusluvut koko maassa 1988–2011.

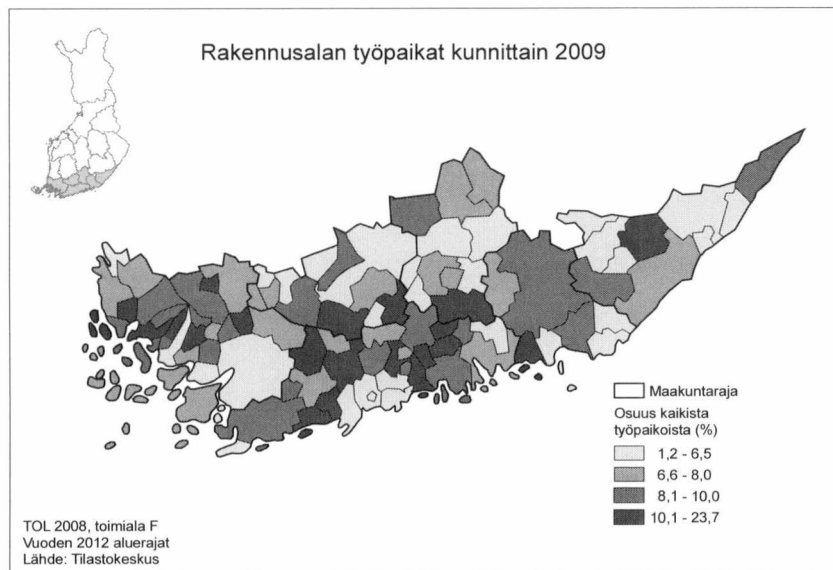
Kuva 3.16. Asuntotuotanto maakunnittain 1988–2011.

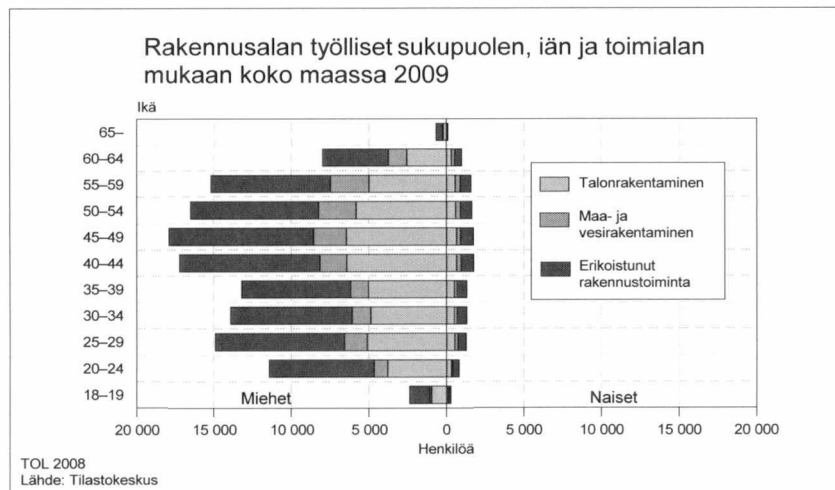
Kuva 3.17. Asuntotuotanto kunnittain 2011.

Kuva 3.18. Valmistuneet rakennukset kunnittain 2010.

Kuva 3.19. Rakennusalan työpaikat kunnittain 2009.

Kuva 3.20. Rakennusalan työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009.

Koulutus

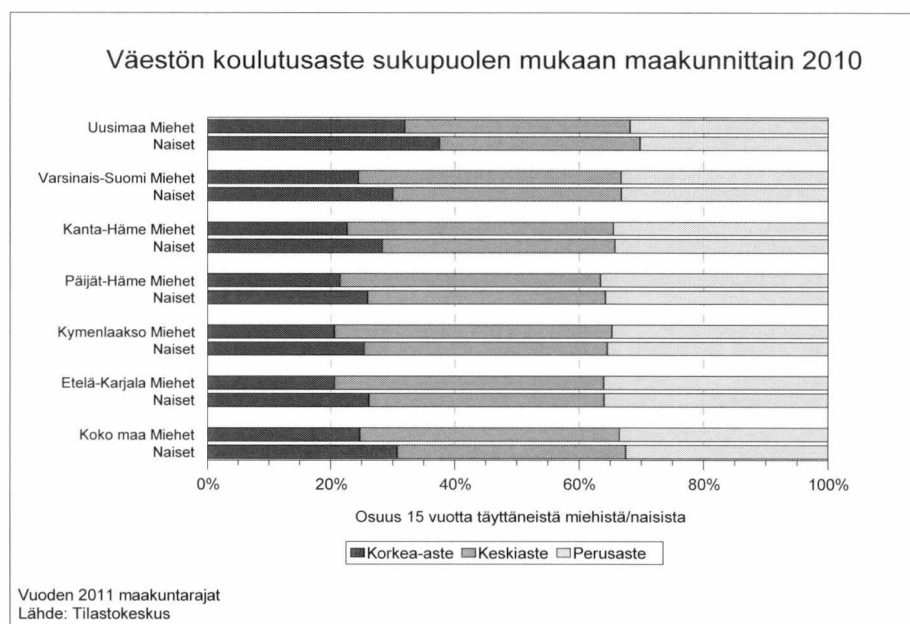
Väestön koulutusrakennetilasto kuvaa 15 vuotta täyttäneen väestön tutkintojen suorittamista. Perusasteen (=peruskoulu, keskikoulu tai kansakoulu) jälkeistä tutkintoa vaille olevia henkilöitä oli 1,5 miljoonaa eli 33 % 15 vuotta täyttäneistä vuonna 2010.

Tutkinnon suorittaneella väestöllä tarkoitetaan keskiasteen tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneita. Heidän osuutensa 15 vuotta täyttäneistä oli koko maassa 67 % vuonna 2010. Keskiasteen koulutusta ovat ylioppilastutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Keskiasteen koulutus kestää pääsääntöisesti 2–3 vuotta. Korkea-asteen koulutuksen tutkintoja ovat: *alin korkea-aste* (mm. entiset teknikon ja sairaanhoitajan tutkinnot), *alempi korkeakouluaste* (ammattikorkeakoulututkinnot), *ylempi korkeakouluaste* (maisteritutkinnot) ja *tutkijakoulutusaste* (lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot).

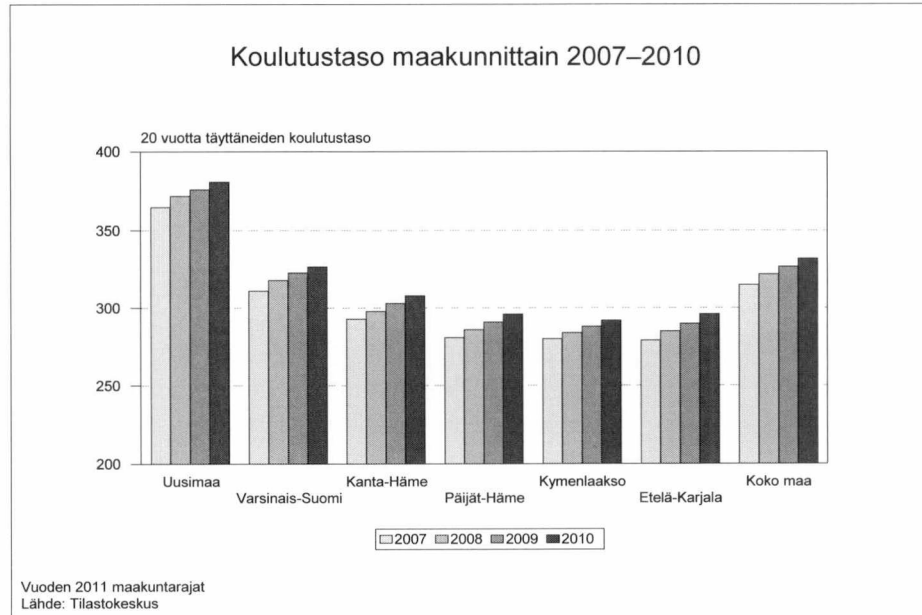
Keskiasteen tutkinnon suorittaneita on väestössä eniten. 15 vuotta täyttäneistä miehistä 41,7 % ja naisista 36,7 % oli suorittanut keskiasteen tutkinnon vuonna 2010. Vastaavasti korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut miehistä 24,7 % ja naisista 30,7 %.

Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella väestön koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna 20 vuotta täyttäneeseen väestöön ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso. Vuonna 2010 väestön koulutustasomittain oli koko maassa 332. Vuosikymmen aikaisemmin koulutustaso oli 278.

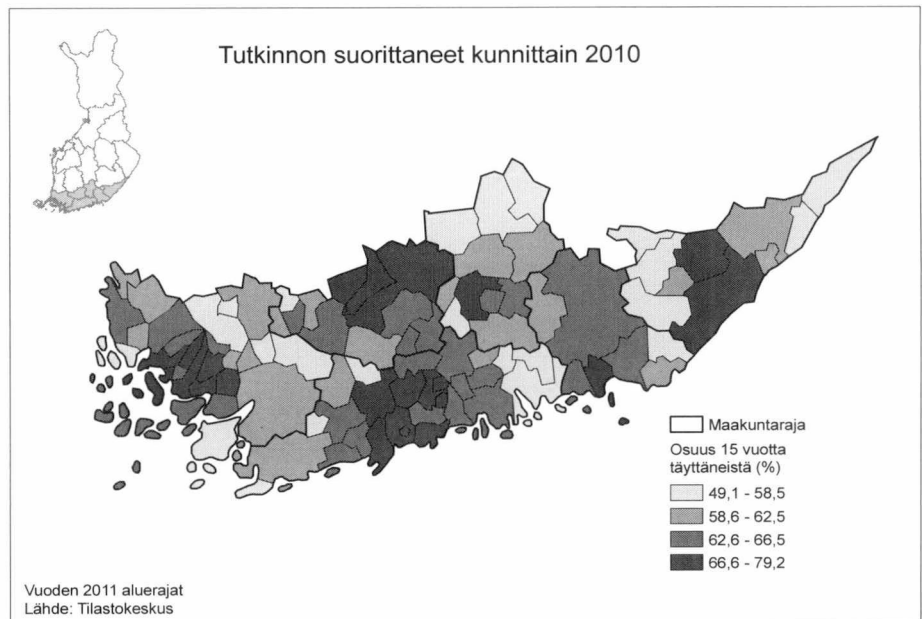
Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2009 koulutusalan työpaikkoja oli koko maassa 163 400 eli 7,1 % kaikista työpaikoista. Kaksi kolmesta koulutusalan työllisestä oli naisia.

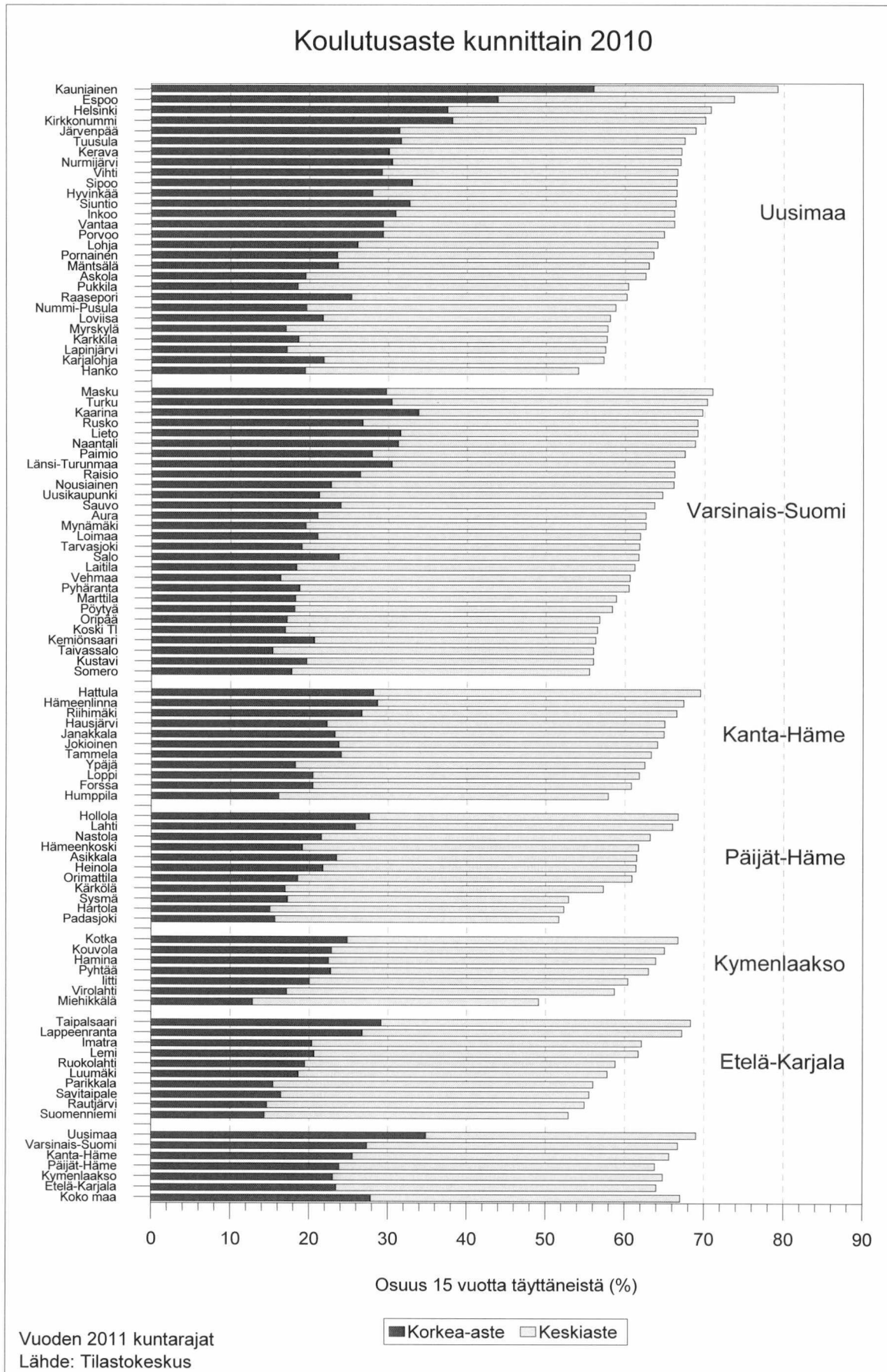
Kuva 4.1. Väestön koulutusaste sukupuolen mukaan maakunnittain 2010.

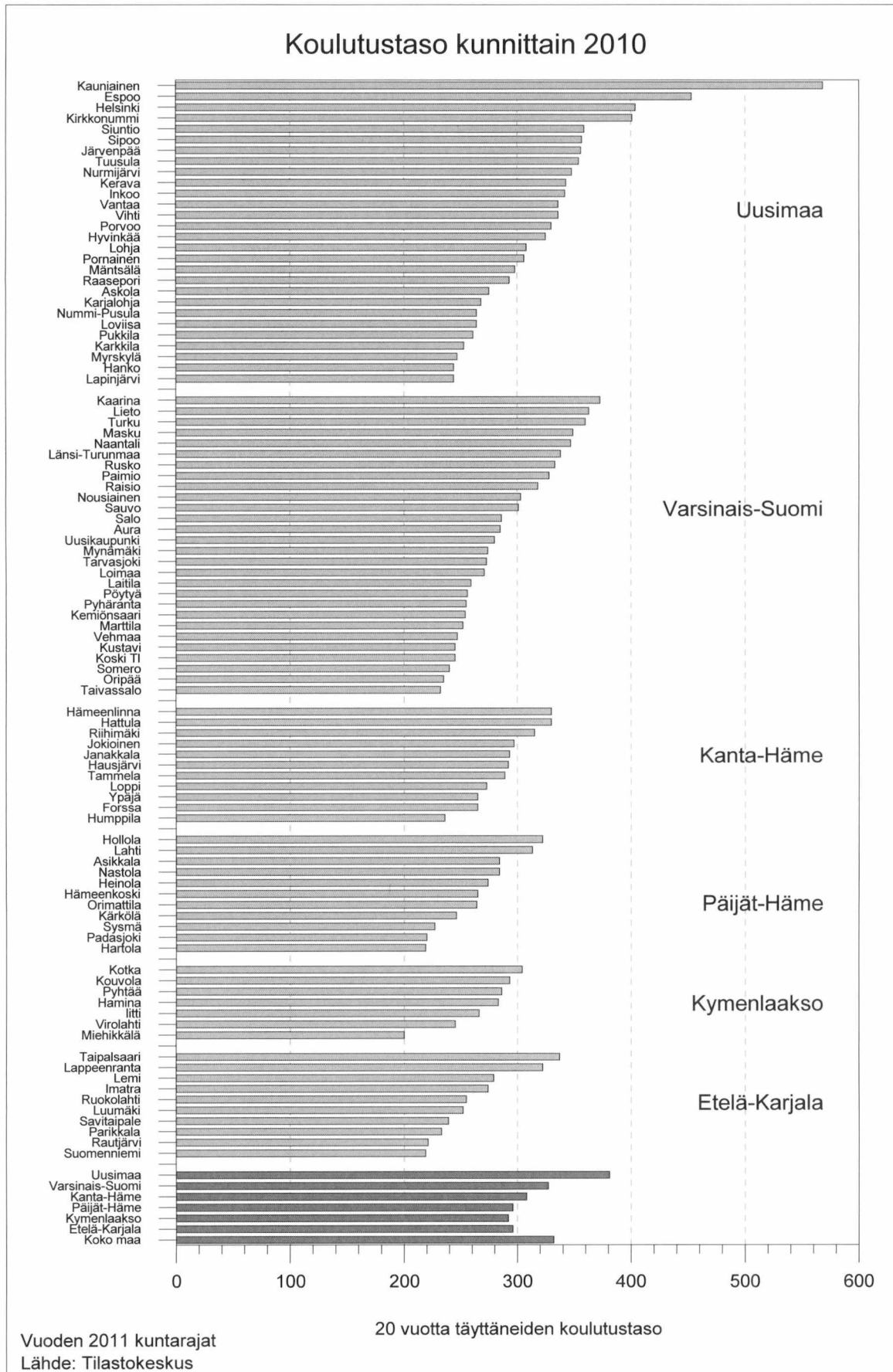
Kuva 4.2. Koulutustaso maakunnittain 2007–2010.

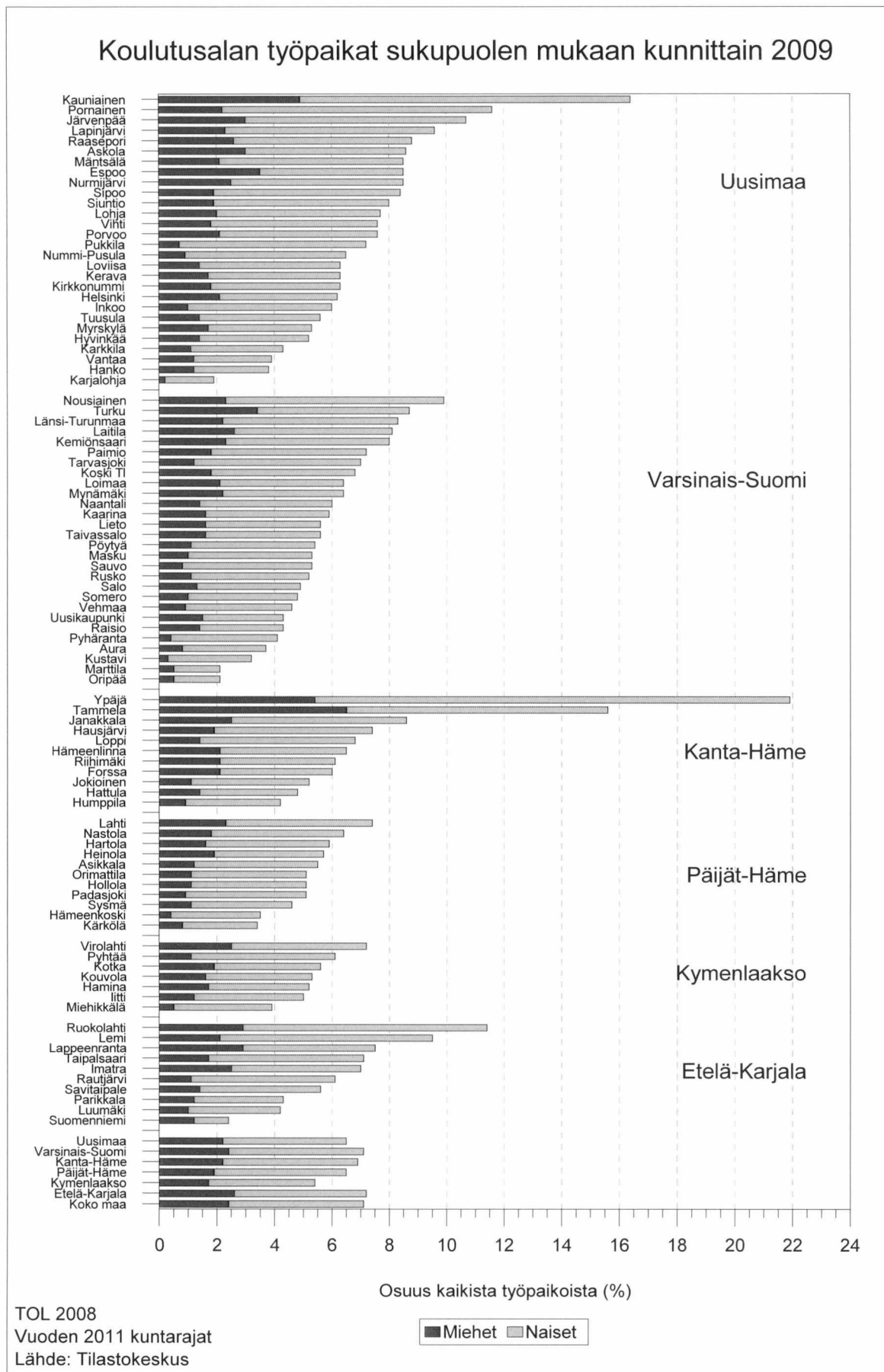
Kuva 4.3. Tutkinon suorittaneet kunnittain 2010.

Kuva 4.4. Koulutusaste kunnittain 2010.

Kuva 4.5. Koulutustaso kunnittain 2010.

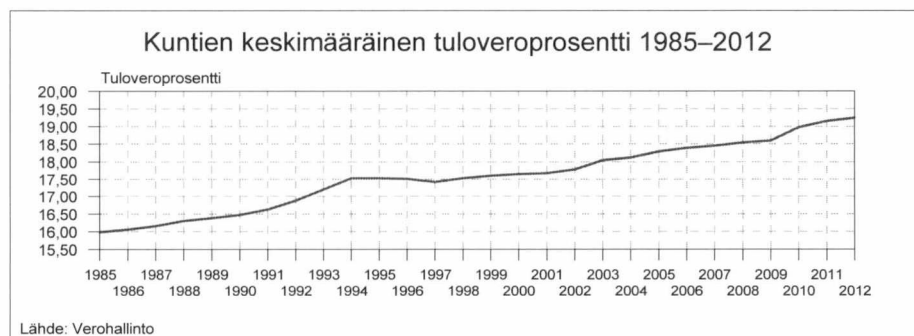
Kuva 4.6. Koulutusalan työpaikat sukupuolen mukaan kunnittain 2009.

Kunnallistalous

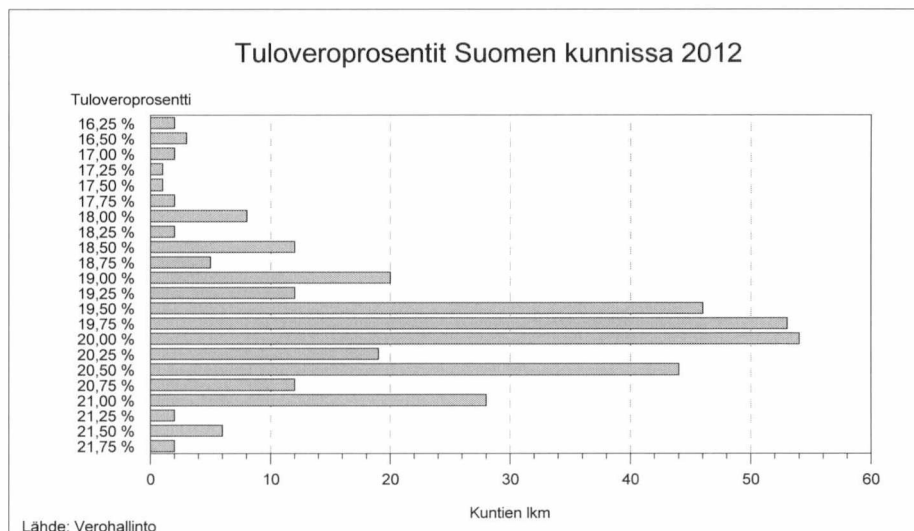
Kuntien talouden tilaa kuvataan kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilaston tiedoilla. Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien tuloista ja menoista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Tilaston perusaineistona ovat kunnilta ja kuntayhtymiltä kootut tiedot niiden vuositilinpäätöksistä ja se käsittää kaikki Suomen kunnat ja kuntayhtymät. Viimeisimmät tiedot ovat vuodelta 2010.

Kuntia vertailtaessa on otettava huomioon erot palvelujen tuotantotavoissa ja toimintojen organisoinnissa.

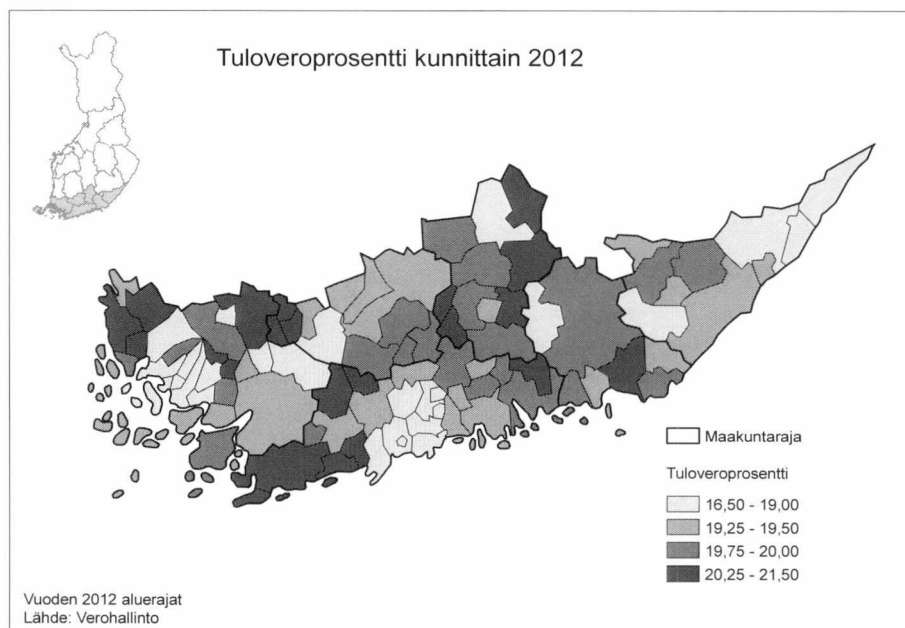
Vuonna 2012 *tuloveroprosentti* vaihtelee kunnittain 16,25:n (2 kuntaa) ja 21,75:n (2 kuntaa) välillä. Kuntien yleisin tuloveroprosentti on 20,00. Vuodesta 2011 tuloveroprosenttiaan laski 3 kuntaa ja nosti 94 kuntaa. Enimmillään korotus oli 1,50 prosenttiyksikköä (1 kunta).

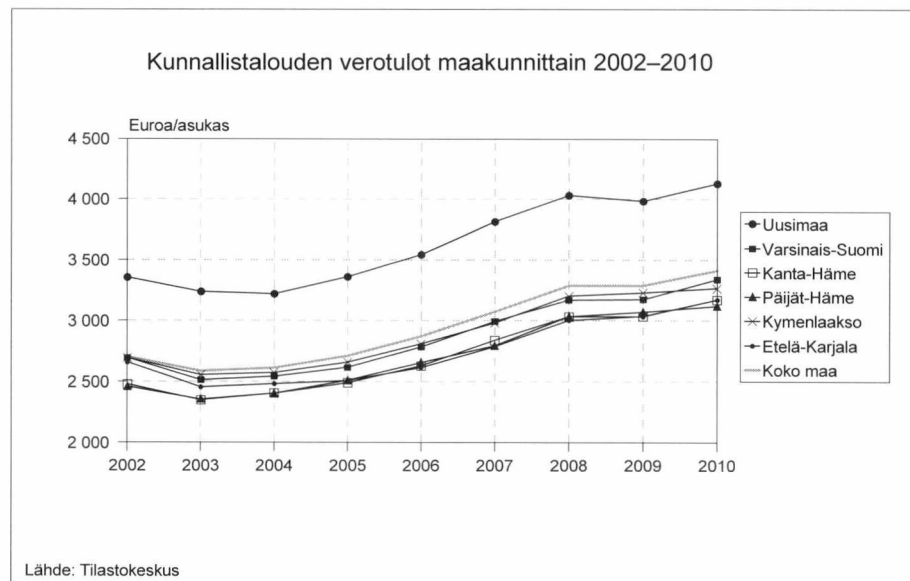
Kuva 5.1. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti 1985–2012.

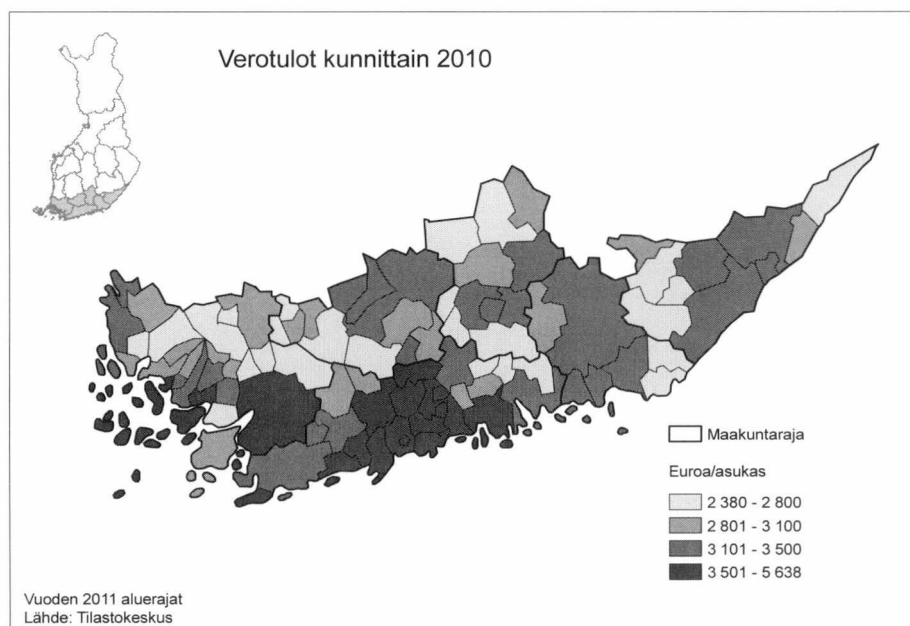
Kuva 5.2. Tuloveroprosentit Suomen kunnissa 2012.

Kuva 5.3. Tuloveroprosentti kunnittain 2012.

Kuva 5.4. Kunnallistalouden verotulot maakunnittain 2002–2010.

Kuva 5.5. Verotulot kunnittain 2010.

Kunnallistalouden tulot on jaettu verotuloihin (kunnallisvero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta) sekä valtionosuuteen. Muut tulot (mm. maksumatut, myyntitulot sekä sijoitus- ja rahoitustuotot) eivät sisälly lukuihin. Kuntien keskimääräiset tulot olivat koko maassa 4 797 euroa asukasta kohti vuonna 2010.

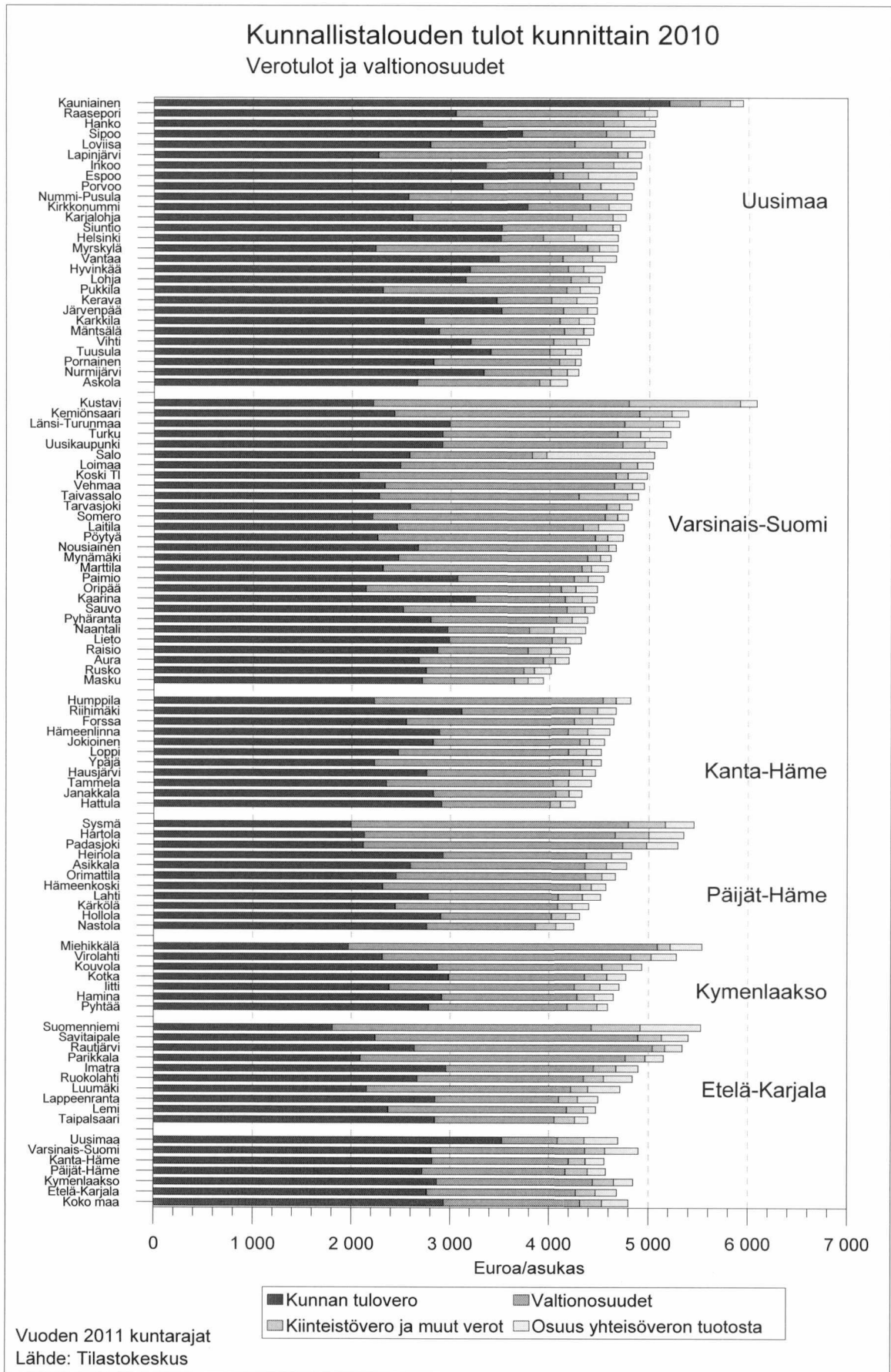
Verotulot olivat Suomen kunnissa keskimäärin 3 414 euroa asukasta kohti vuonna 2010.

Koko maan kuntien keskimääräinen *valtionosuus* vuonna 2010 oli 1 383 euroa asukasta kohti.

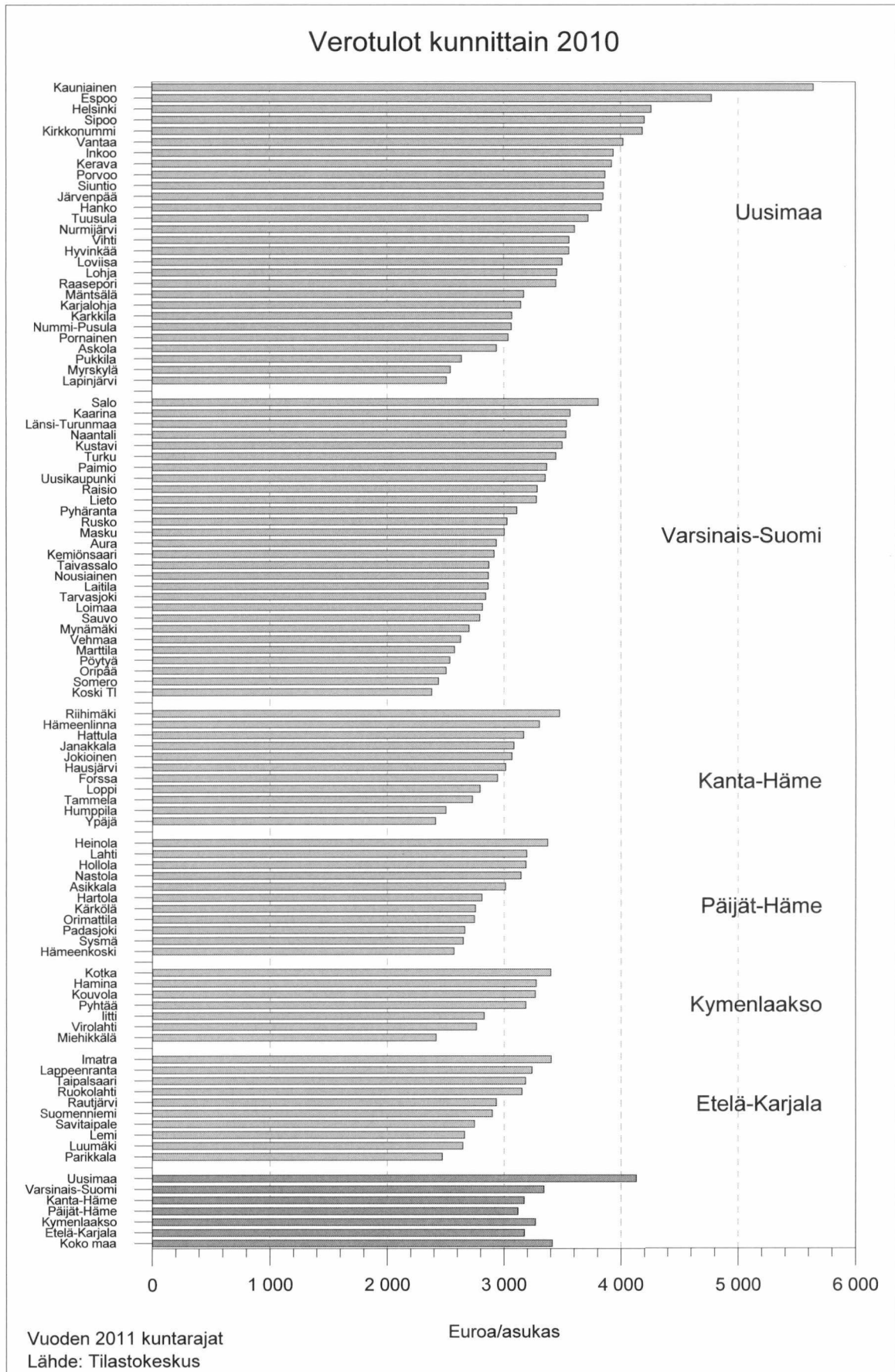
Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate oli koko maassa keskimäärin 461 euroa asukasta kohti vuonna 2010.

Kuntien lainakanta oli asukasta kohden 1 957 euroa. *Rahavarvoja* kunnilla oli vuoden lopussa 746 euroa asukasta kohti.

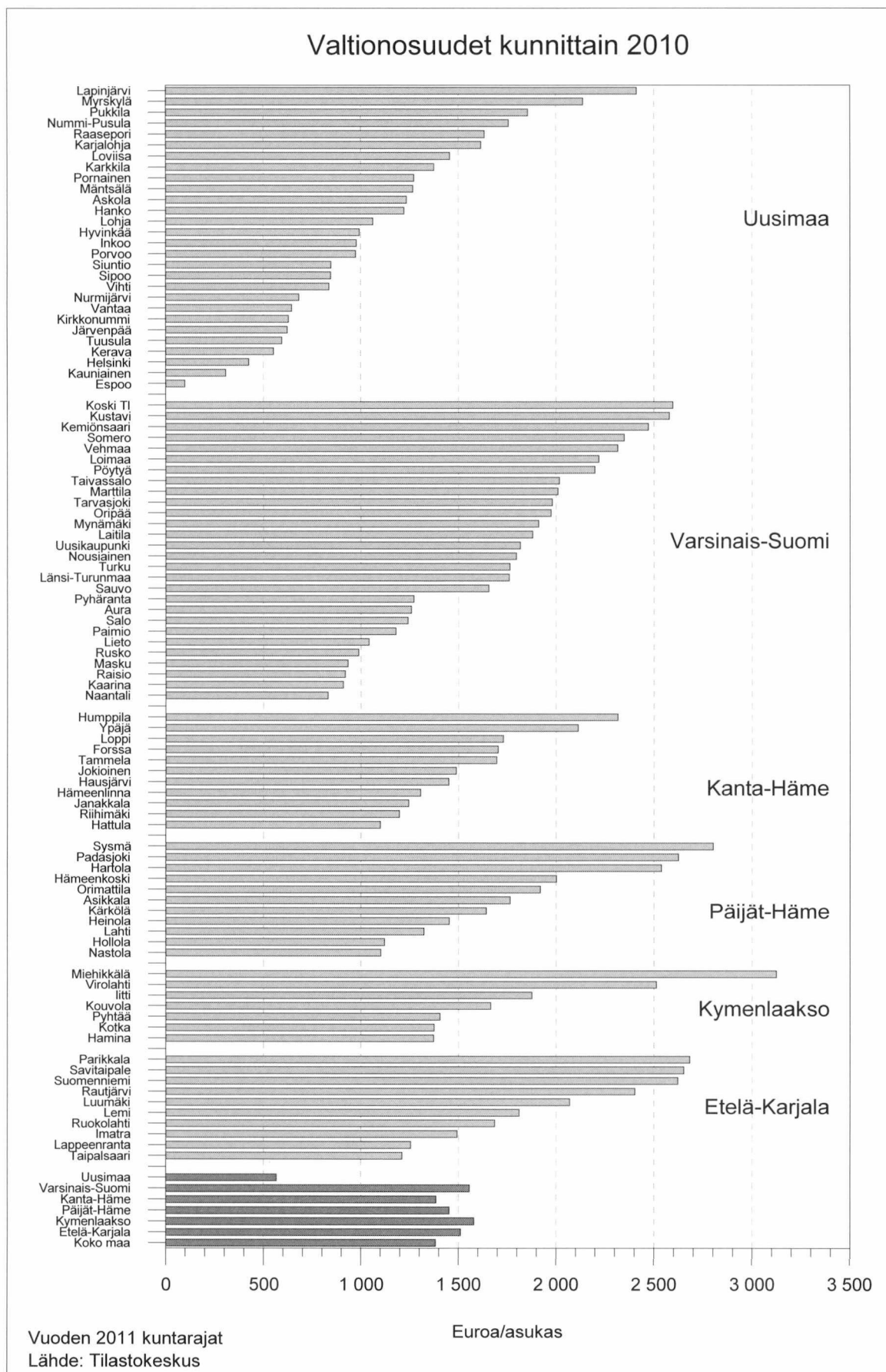
Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta (365 x kassavarat 31.12 jaettuna kassastamaksuilla tilikautena). Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kassavaroihin lasketaan rahat, pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Koko maassa kuntien keskimääräinen kassan riittävyys oli 39 päivää vuonna 2010.

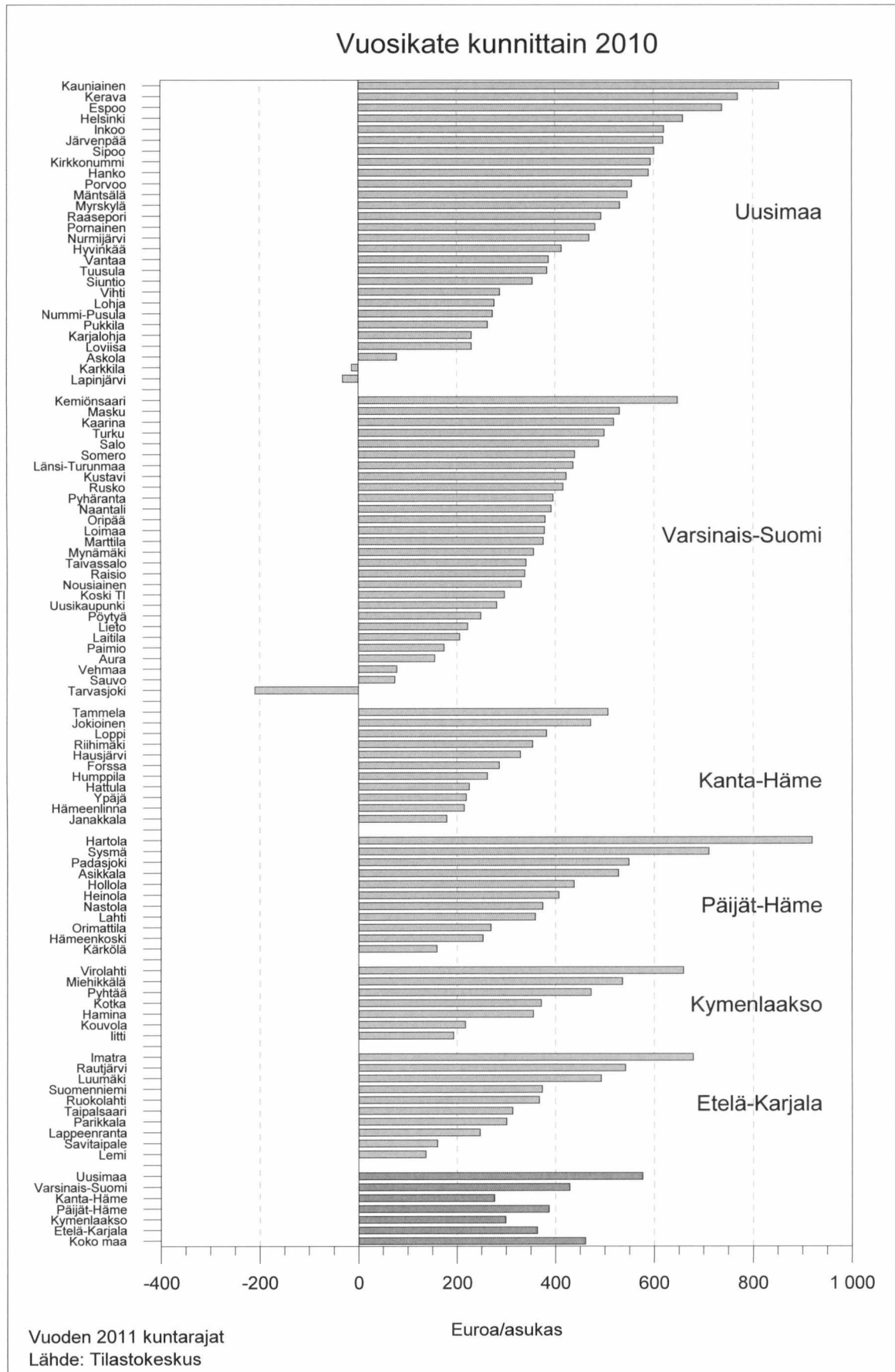
Kuva 5.6. Kunnallistalouden tulot kunnittain 2010.

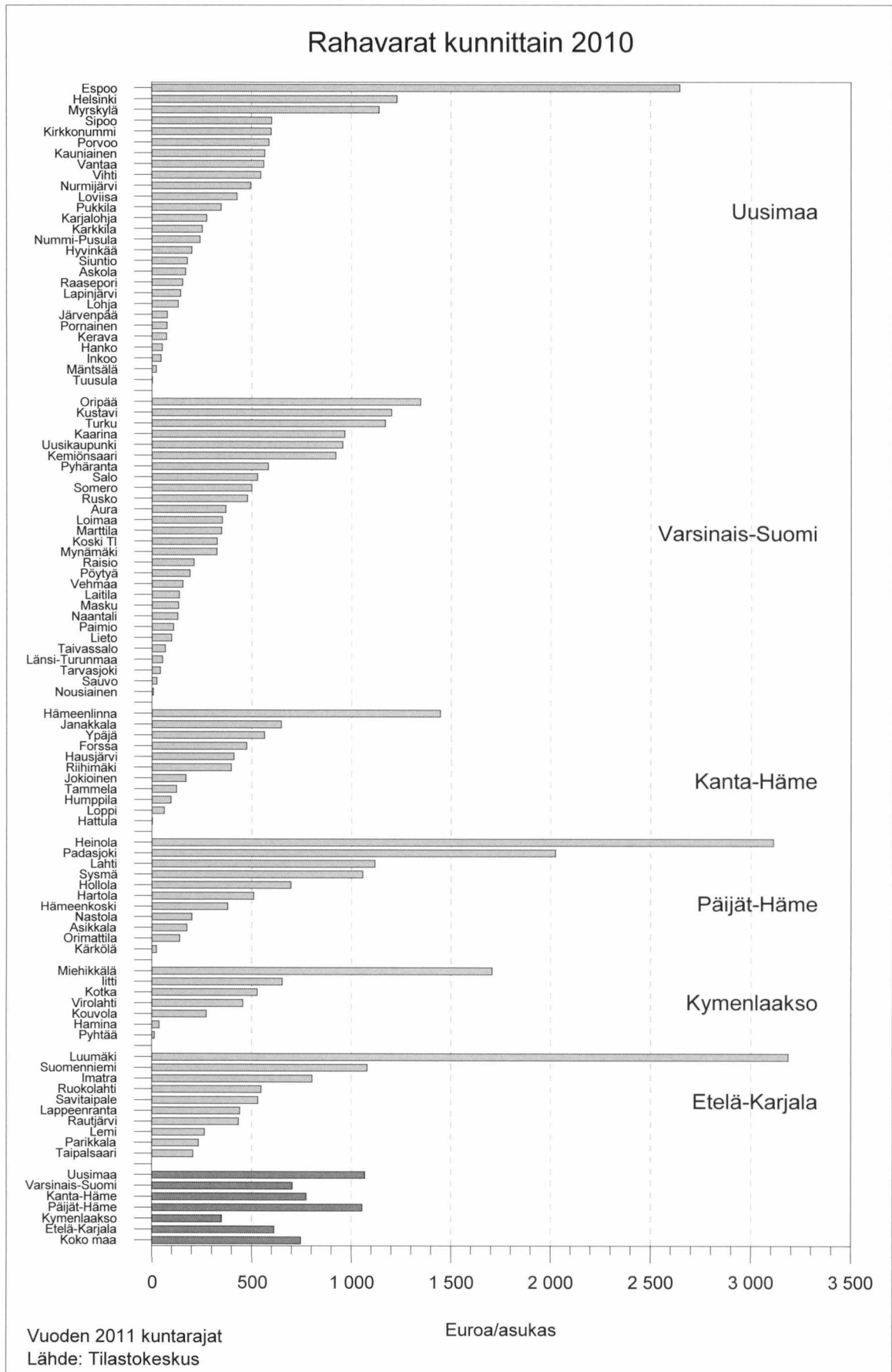
Kuva 5.7. Verotulot kunnittain 2010.

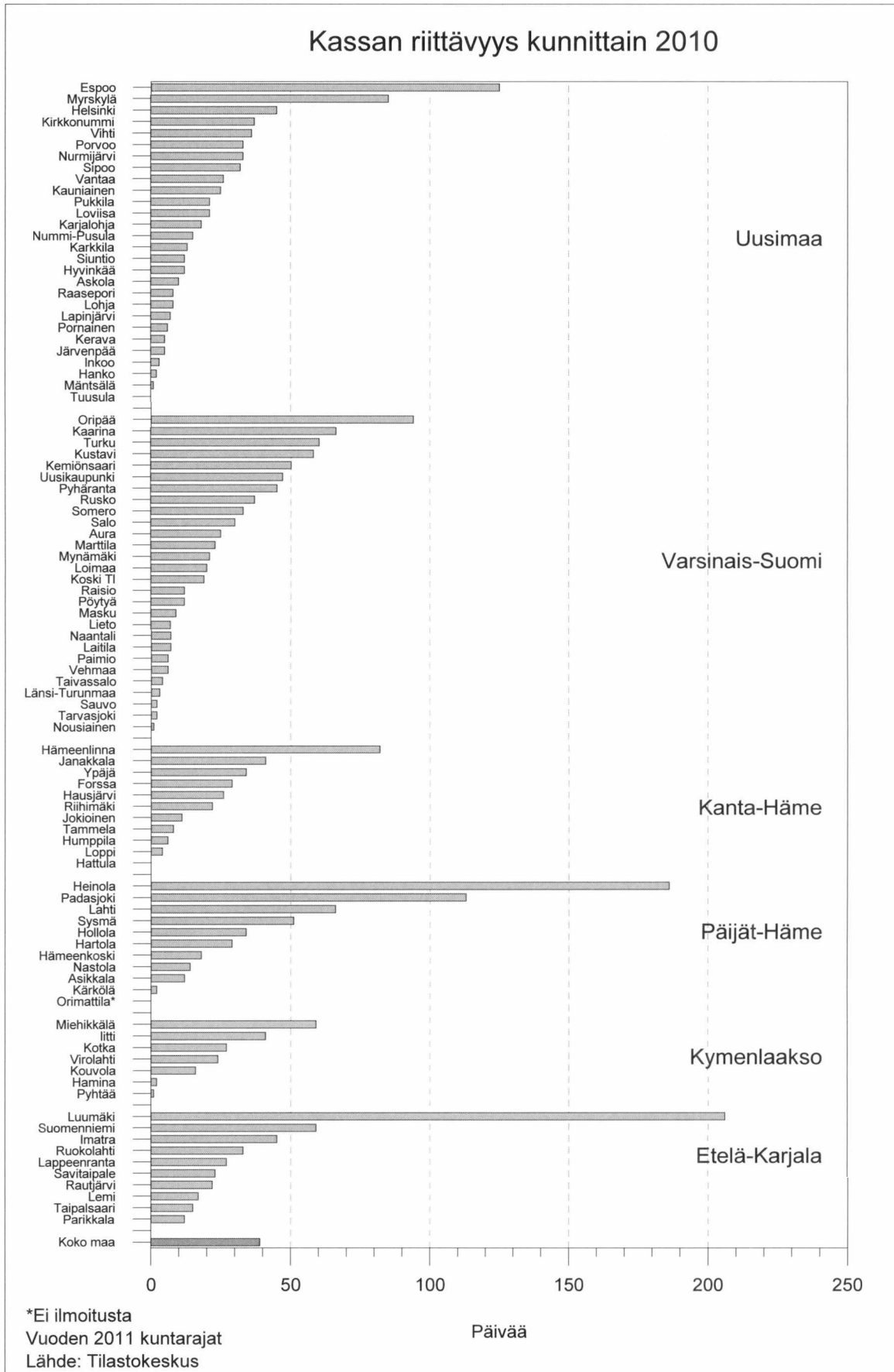
Kuva 5.8. Valtionosuudet kunnittain 2010.

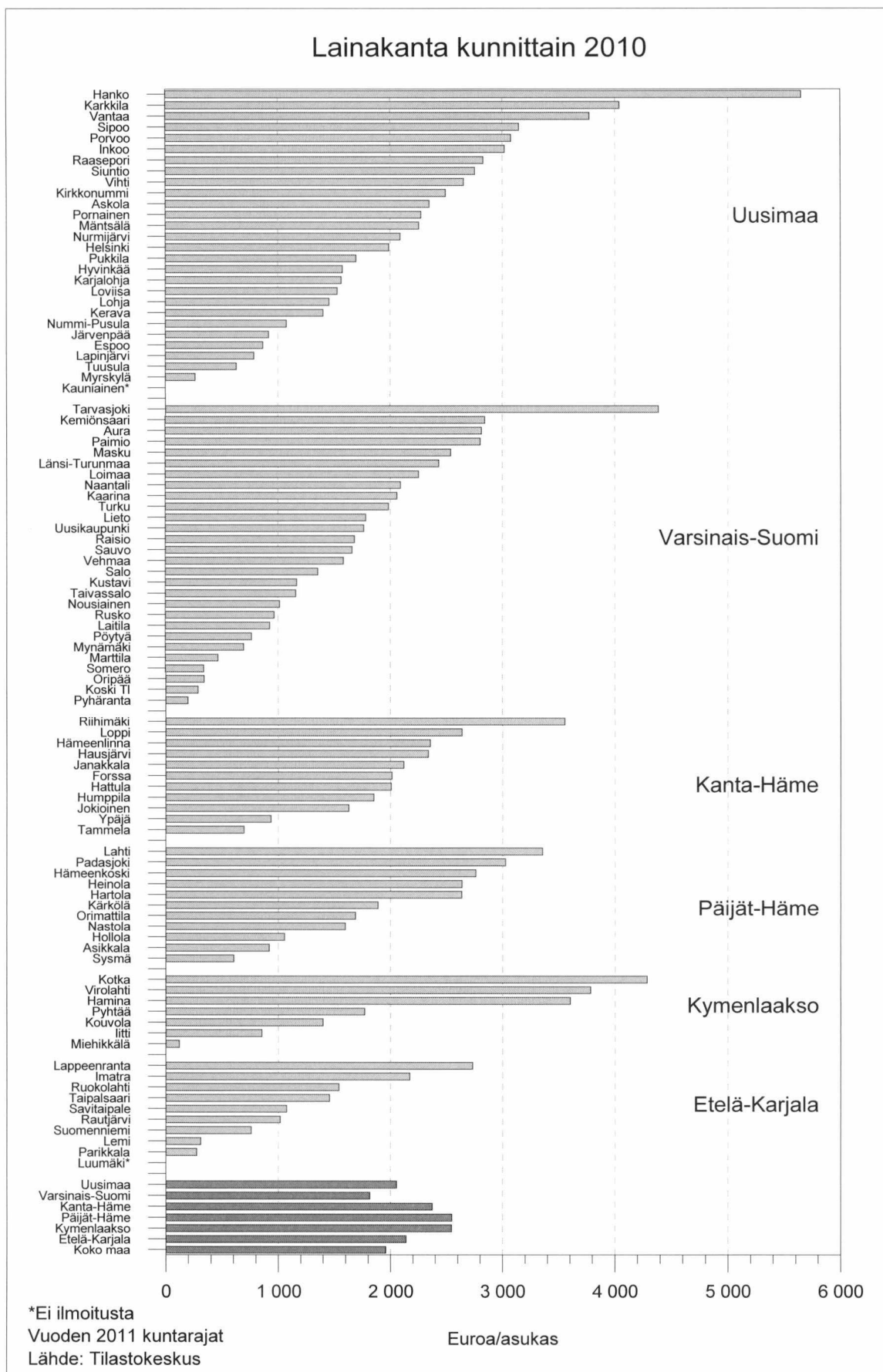
Kuva 5.9. Vuosikate kunnittain 2010.

Kuva 5.10. Rahavarat kunnittain 2010.

Kuva 5.11. Kassan riittävyys kunnittain 2010.

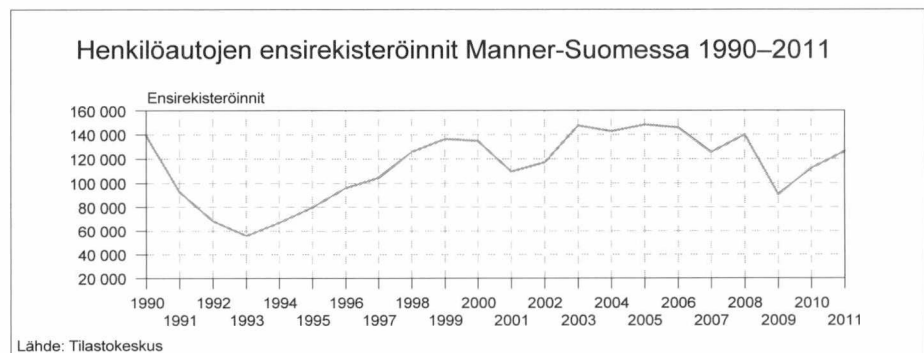
Kuva 5.12. Lainakanta kunnittain 2010.

Liikenne ja matkailu

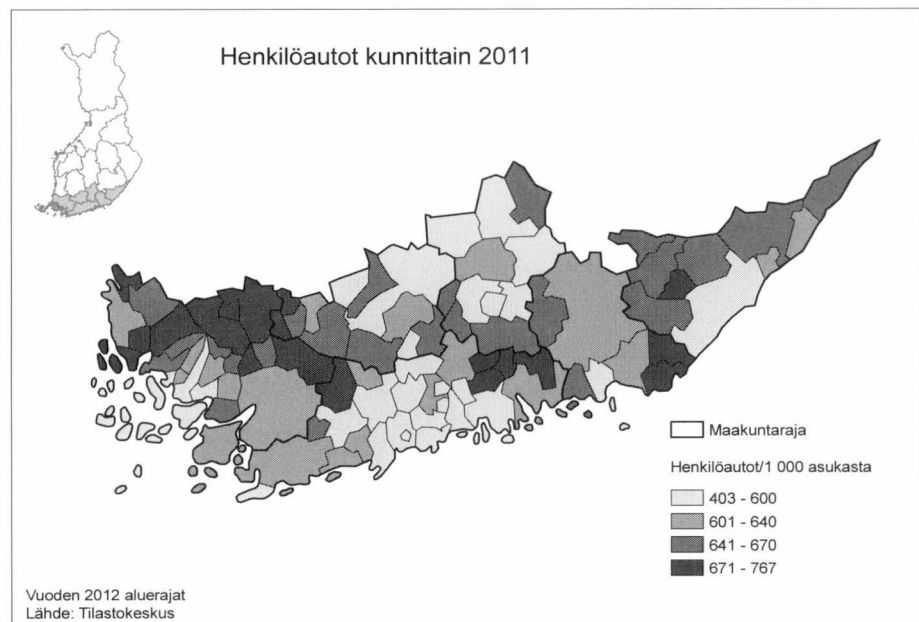
Liikenne

Vuoden 2011 lopussa rekisterissä oli 3 miljoonaa henkilöautoa eli keskimäärin 549 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti. Vuonna 2011 ensirekisteröitiin 126 000 henkilöautoa, mikä on 13 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

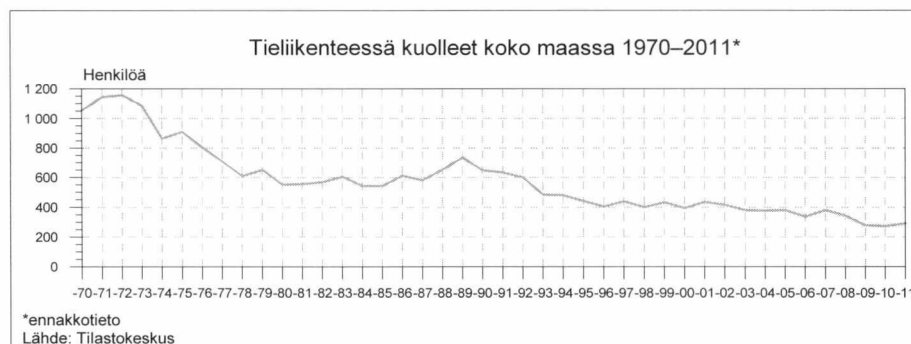
Tieliikennekuolemat ovat vähentyneet 1970-luvun alusta lähtien. 1970-luvulla tieliikenteessä sattui keskimäärin 900 kuolemantapausta vuosittain. Ennakkotiedon mukaan vuonna 2011 liikennekuolemia tilastoitiin 292, kun vuosina 2000–2010 liikennekuolemia sattui keskimäärin 360. Suurin osa liikennekuolemista aiheutuu henkilöauto-onnettomuuksista.

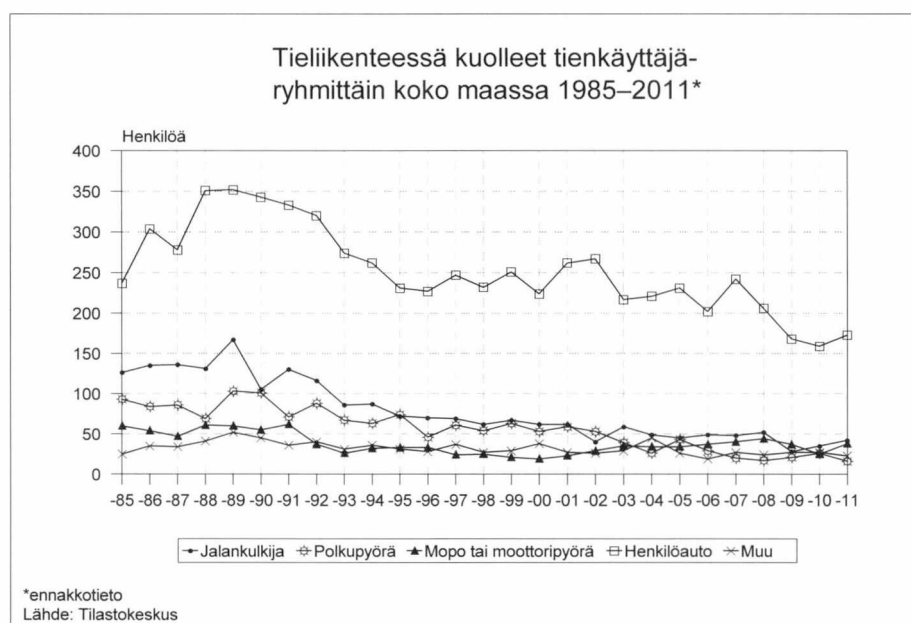
Kuva 6.1. Henkilöautojen ensirekisteröinnit Manner-Suomessa 1990–2011.

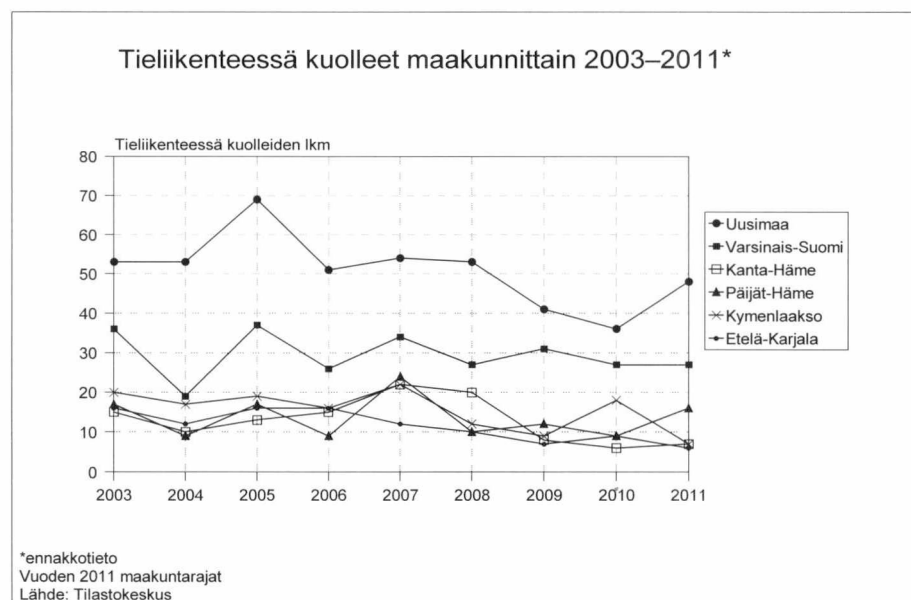
Kuva 6.2. Henkilöautot kunnittain 2011.

Kuva 6.3. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2011.

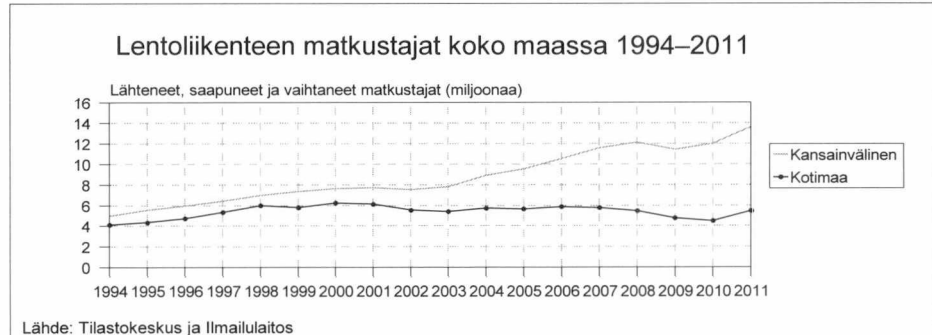

Kuva 6.4. Tieliikenteessä kuolleet tienkäyttäjärhmittäin koko maassa 1985–2011.

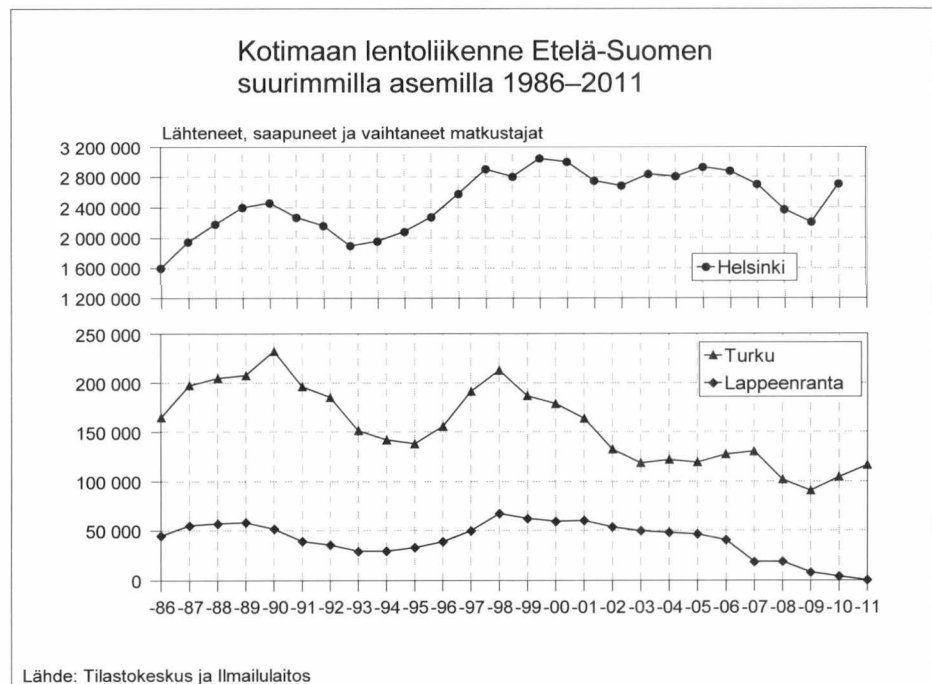

Kuva 6.5. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2003–2011.

Kansainvälisen lentoliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet lähes koko tarkastelujakson 1994–2011 ajan lukuun ottamatta vuosia 2002 ja 2009. Vuonna 2011 kansainvälisen lentoliikenteen matkustajia tilastoitiin 13,6 miljoonaa ja kotimaassa matkustajia 5,4 miljoonaa. Kotimaassa matkustajien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna yli 22 %. Kotimaan matkustajamäärä oli huipussaan vuonna 2000, jolloin se oli 6,2 miljoonaa.

Kuva 6.6. Lentoliikenteen matkustajat koko maassa 1994–2011.

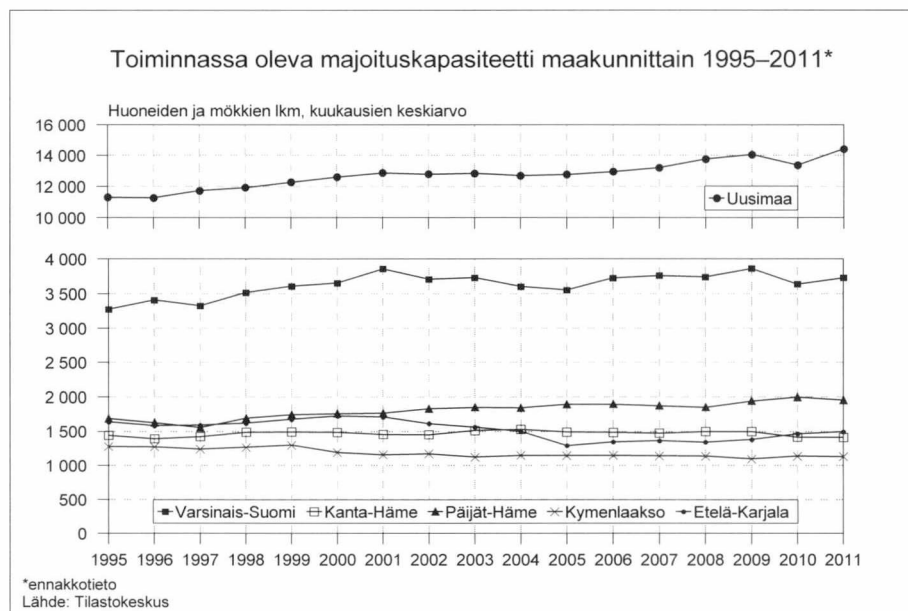
Kuva 6.7. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986–2011.

Majoitustoiminta

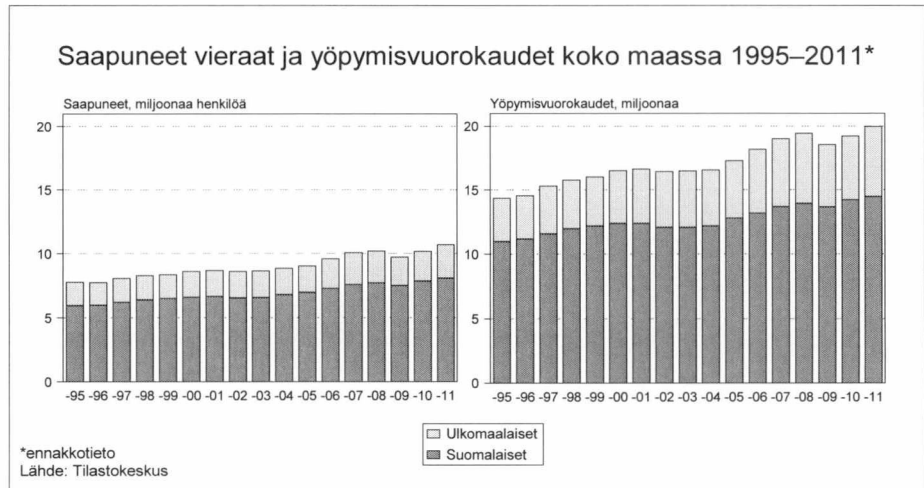
Tilastokeskuksen majoitustilasto sisältää ne majoitusliikkeet, joissa on vähintään 10 huonetta, mökkiä, matkailuvaunupaikkaa tai retkeilymajaa. Tiedot on laskettu kuukausittain *toiminnassa olevien liikkeiden* keskiarvotietona. Vuonna 2011 (ennakkotieto) tilastoinnin piiriin kuului noin 1 400 majoitusliikettä, joista keskimäärin 1 000 majoitusliikettä toimi läpi vuoden. Nämä majoituskapasiteetiluvut poikkeavat hieman aiemmissa Aluekatsauksissa käytetyistä tiedoista. Aiemmin käytettiin ns. vuoden alun kokonaiskapasiteettia, johon saattoi sisältyä tilastovuoden aikana vain kesä/talviaikaisia liikkeitä tai muusta syystä vain osan aikaa toiminnassa olevia liikkeitä.

Suomen majoitusliikkeissä kirjattiin 20 miljoonaa yöpymisvuorokautta vuonna 2011 (ennakkotieto), mikä oli 4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät noin 2 % ja ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset 10 % vuoteen 2010 verrattuna. Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus kaikista yöpymisistä oli 28 %.

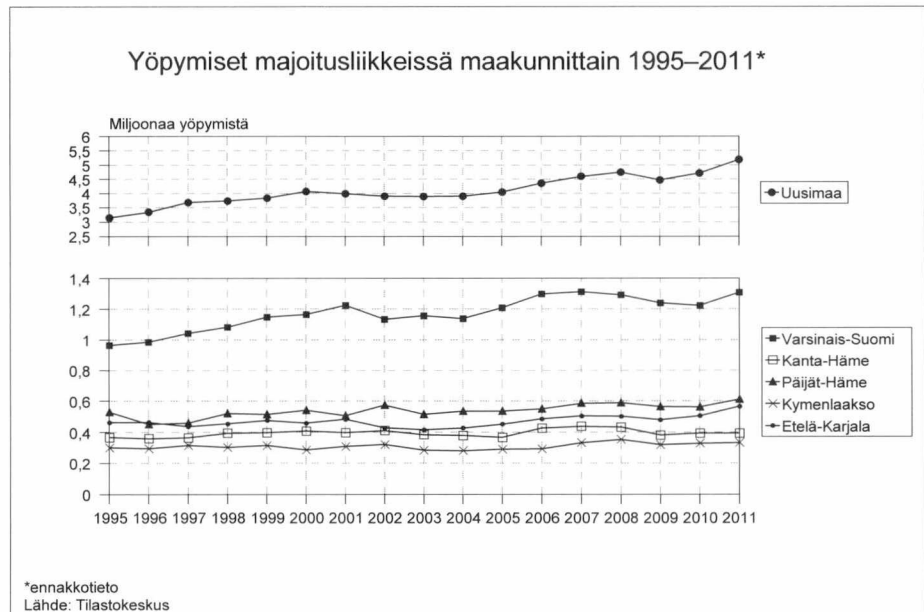
Venäläisille matkailijoille kirjattiin Suomen majoitusliikkeissä lähes 1,3 miljoonaa yöpymisvuorokautta. Venäläiset olivat ylivoimaisesti suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä ja yöpymiset lisääntyivätkin lähes 22 % edellisvuodesta. Venäläisten osuus oli yli 23 % kaikista ulkomaalaisten yöpymisistä. Ruotsalaisten ja saksalaisten osuudet olivat noin 10 % ja brittien noin 7 %.

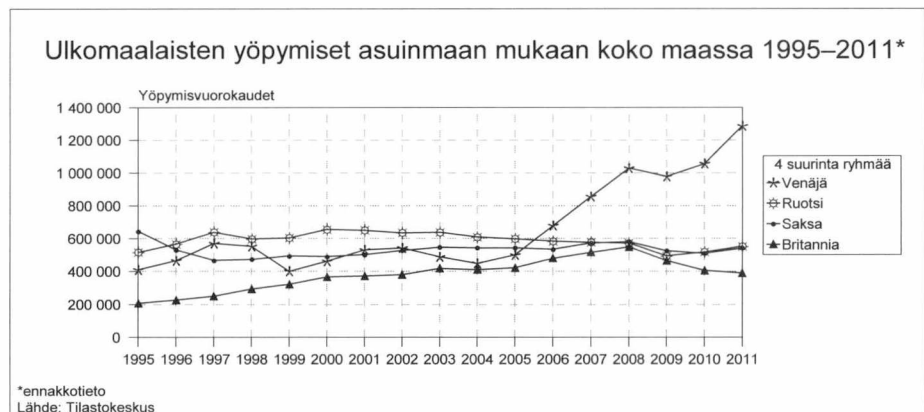
Kuva 6.8. Toiminnassa oleva majoituskapasiteetti maakunnittain 1995–2011.

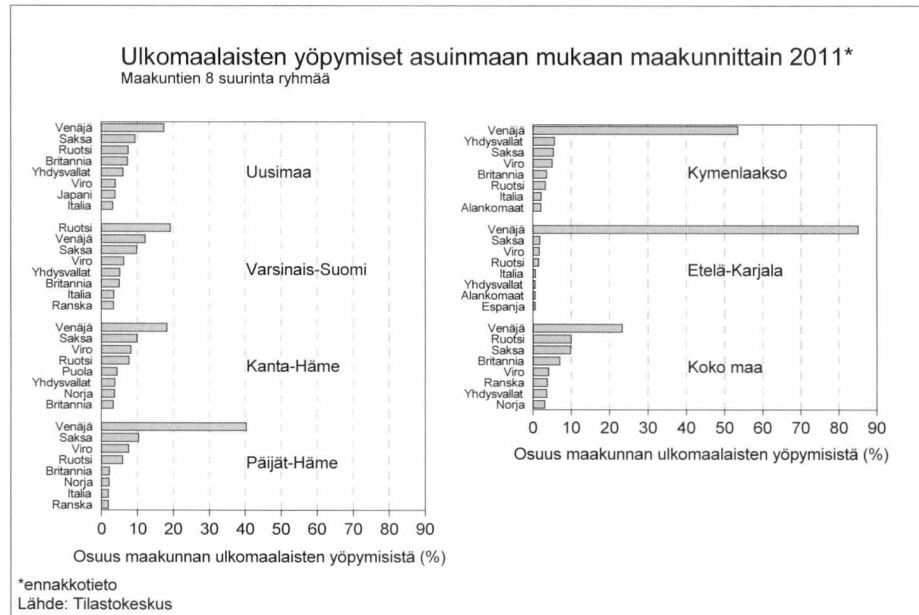
Kuva 6.9. Saapuneet vieraat ja yöpymisvuorokaudet koko maassa 1995–2011.

Kuva 6.10. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 1995–2011.

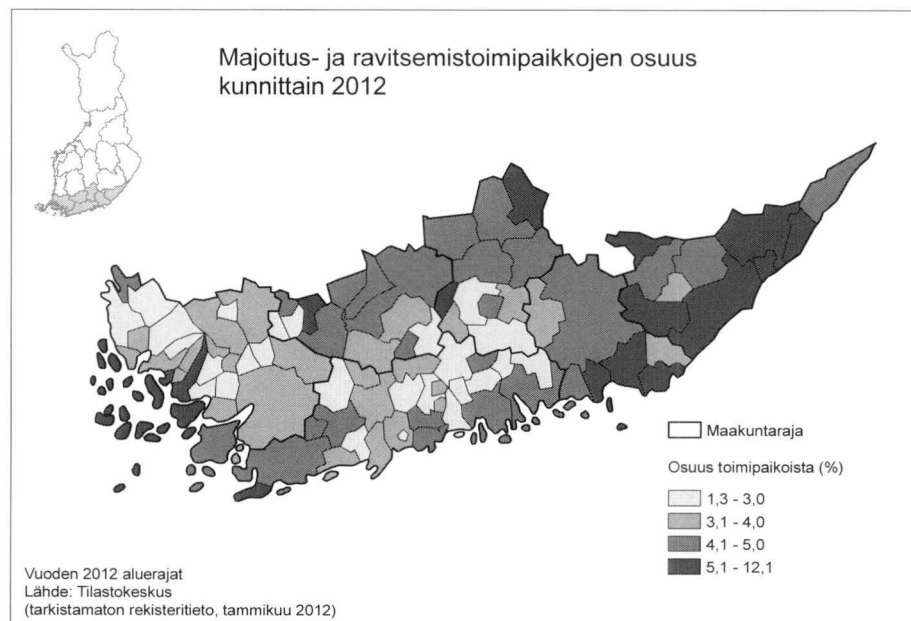

Kuva 6.11. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 1995–2011.

Kuva 6.12. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan maakunnittain 2011.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin tarkistamattoman rekisteritiedon mukaan tammikuussa 2012 koko maassa oli 15 000 majoitus- ja ravitsemisalalan toimipaikkaa, mikä on 4,4 % kaikista toimipaikoista.

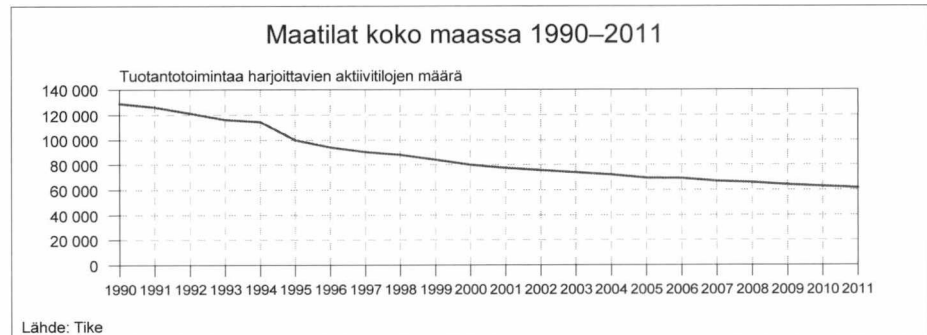

Kuva 6.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus kunnittain 2012.

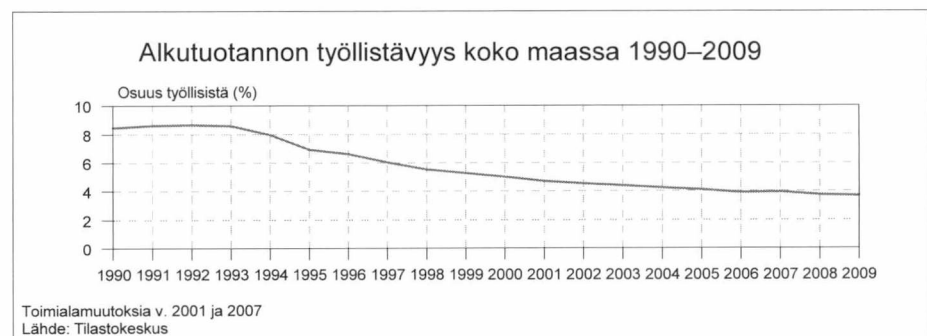
Maa-, metsä- ja kalatalous

Vuonna 2011 Suomessa oli 61 584 tuotantotoimintaa harjoittavaa maatilaa, mikä on lähes 1 100 tilaa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Maatilojen määrä on vähentynyt puoleen kahdessakymmenessä vuodessa (Tiken maatilarekisteri).

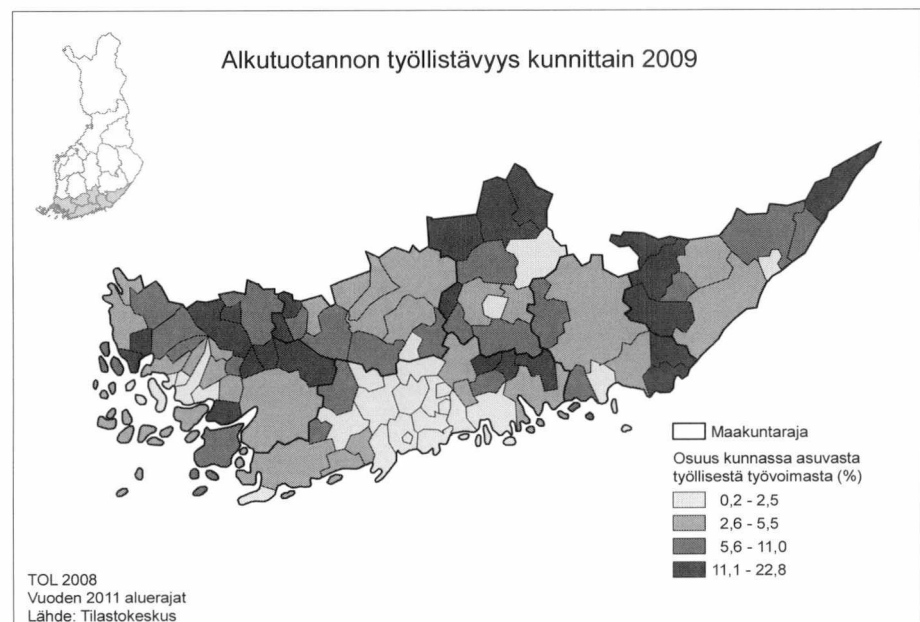
Alkutuotanto (maatalous, metsätalous ja kalatalous; TOL 2008 toimialaluokka A) työllisti vuonna 2009 koko maassa noin 84 300 henkilöä, mikä on 3,7 % kaikista työllisistä.

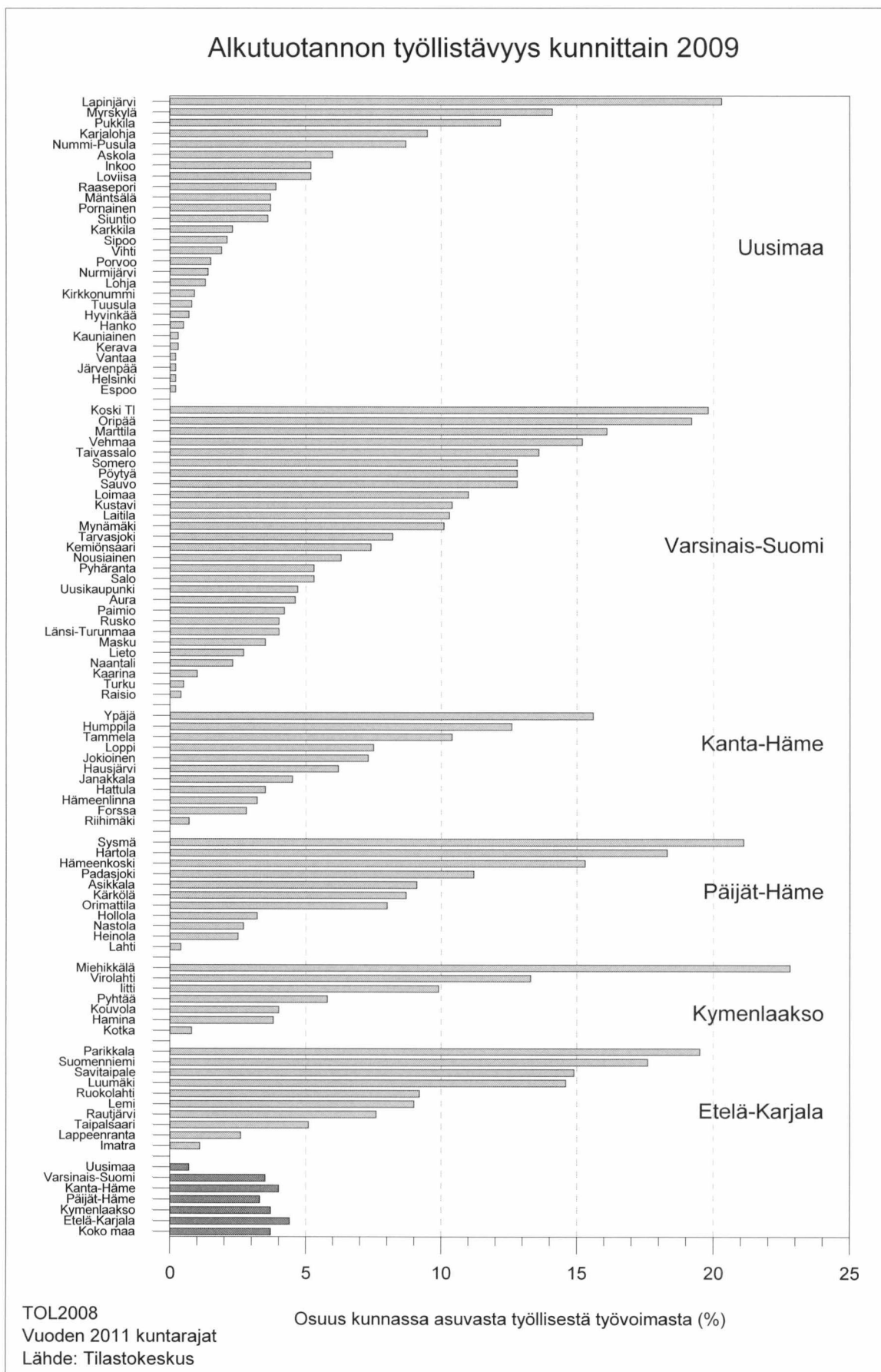
Kuva 7.1. Maatilat koko maassa 1990–2011.

Kuva 7.2. Alkutuotannon työllistävyys koko maassa 1990–2009.

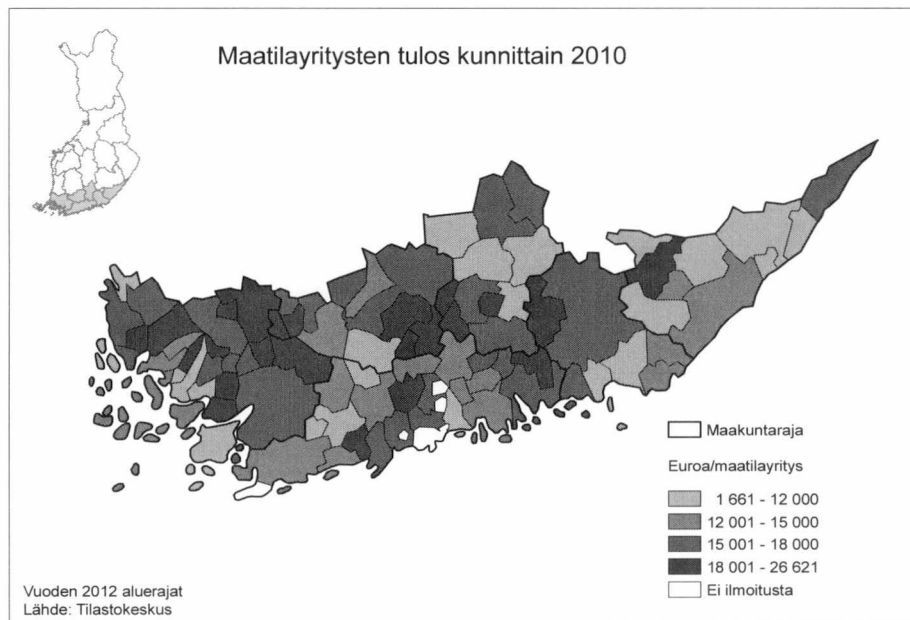
Kuva 7.3. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 2009.

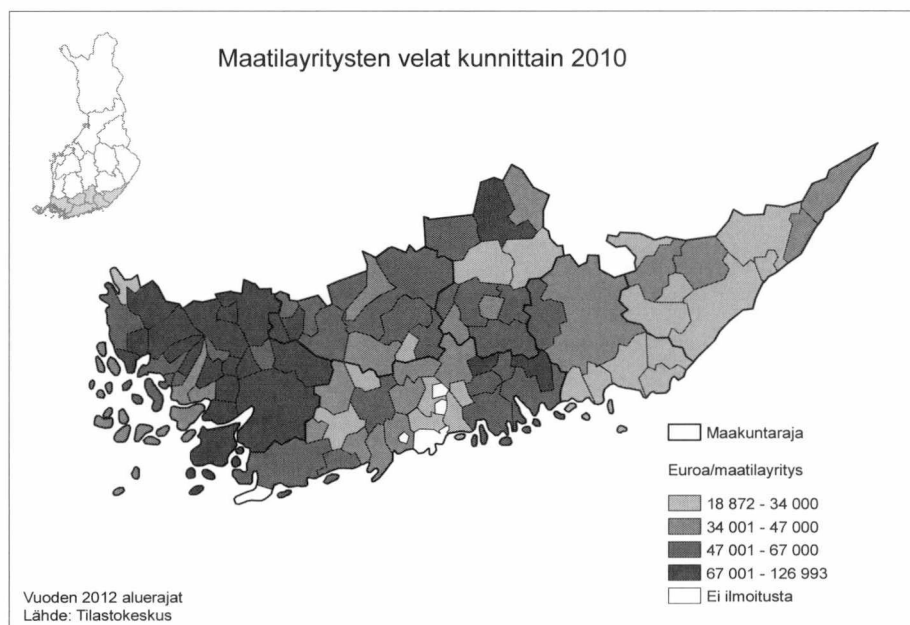
Kuva 7.4. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 2009.

Maatilayrityksiä koskevat tiedot perustuvat maatalousyrittäjien ilmoittamiin verotietoihin sekä Tilastokeskuksen omaan tiedonkeruuseen. Mukana olevat yritykset ovat maatilatalouden tuloverolain alaisia ja harjoittavat maataloutta maatilarekisteriin kuuluvilla maatiloilla.

Maatilayritysten tulos lasketaan vähentämällä maatalouden puhtaasta tulosta maataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot. Keskimääräinen tulos maatilayritystä kohti oli koko maassa 16 700 euroa vuonna 2010. *Maatilayritysten velat* olivat keskimäärin 55 900 euroa/yritys.

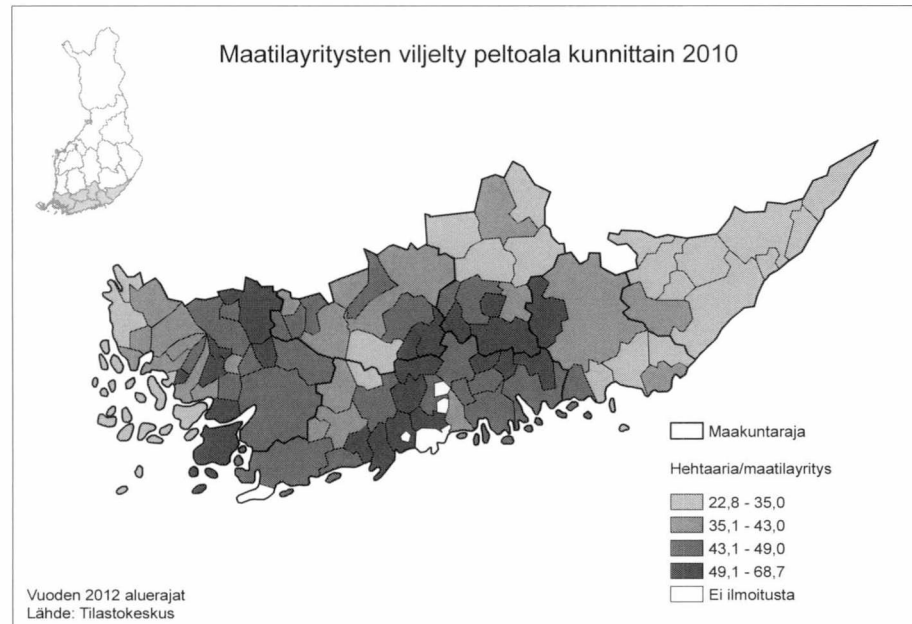

Kuva 7.5. Maatilayritysten tulos kunnittain 2010.

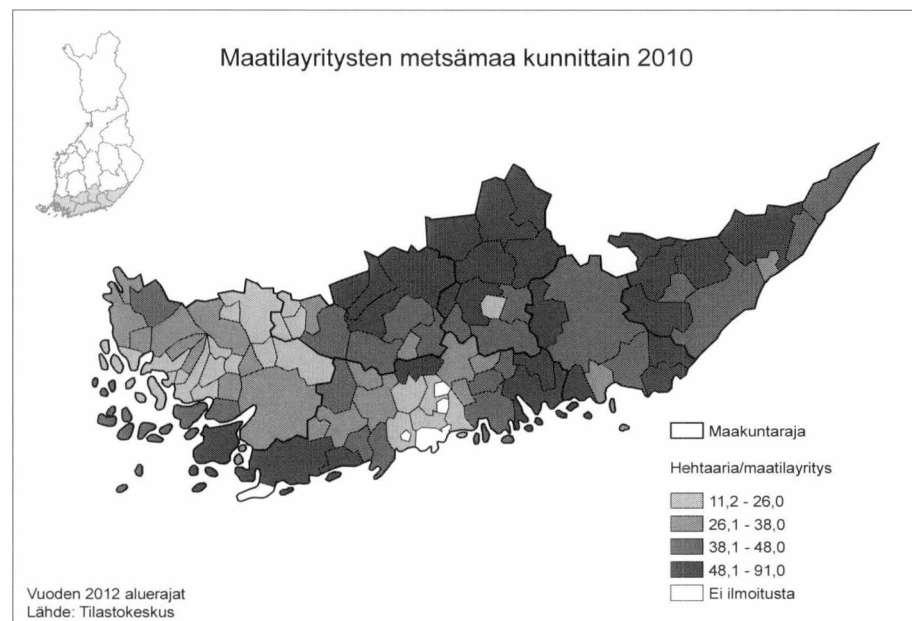

Kuva 7.6. Maatilayritysten velat kunnittain 2010.

Vuonna 2010 maatilayritysten *viljeltyä peltoalaa* oli koko maassa 37 hehtaaria ja *metsämaata* 50 hehtaaria maatilayritystä kohti. Peltoalaltaan suurimmat tilat sijaitsevat eteläisessä Suomessa, metsämaat taas ovat suurimmat pohjoisessa.

Kuva 7.7. Maatilayritysten viljelty peltoala kunnittain 2010.

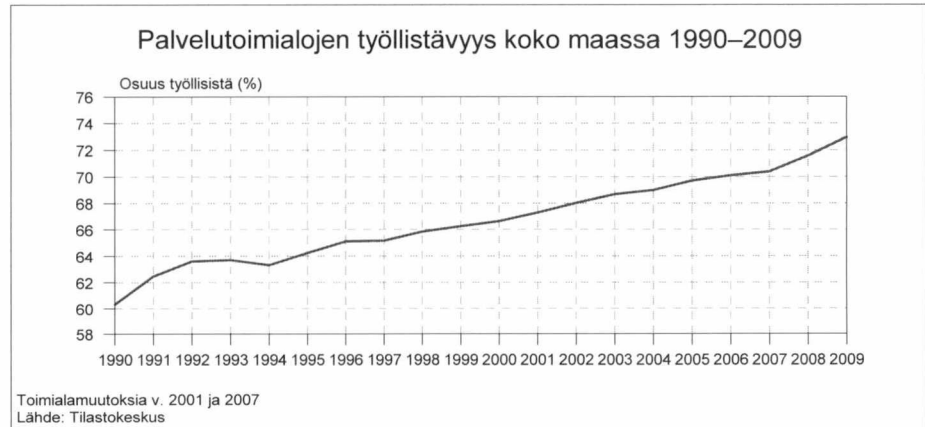

Kuva 7.8. Maatilayritysten metsämaa kunnittain 2010.

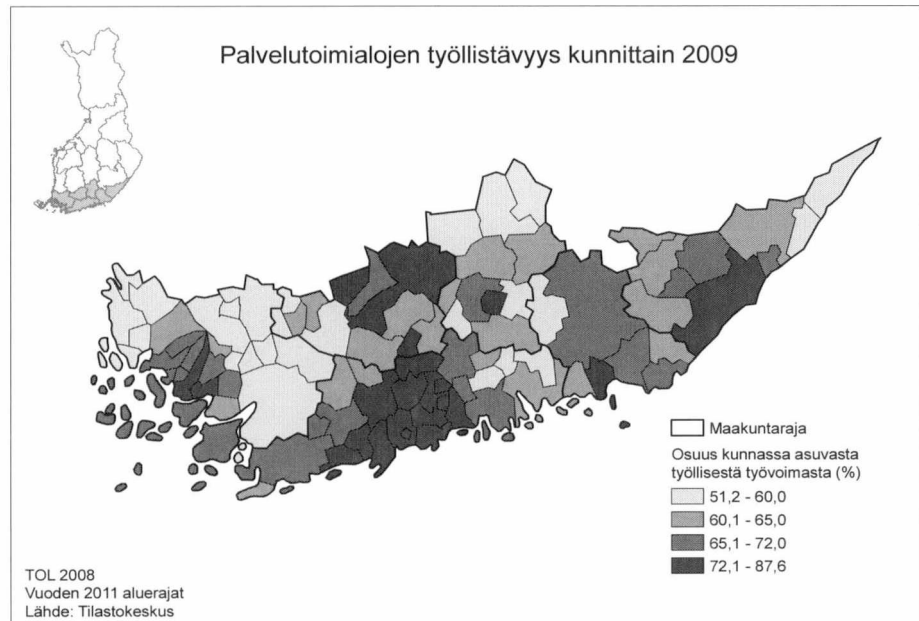
Palvelut

Palvelutoimialoihin lasketaan kuuluviksi toimialaluokituksen (TOL 2008) kirjaintason luokat G–U (liite 1.). Vuoden 2009 työssäkäyntitilaston mukaan 496 600 henkilöä eli 73 % työskenteli palvelualoilla. Palvelutoimialojen osuus on kasvanut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana merkittävästi.

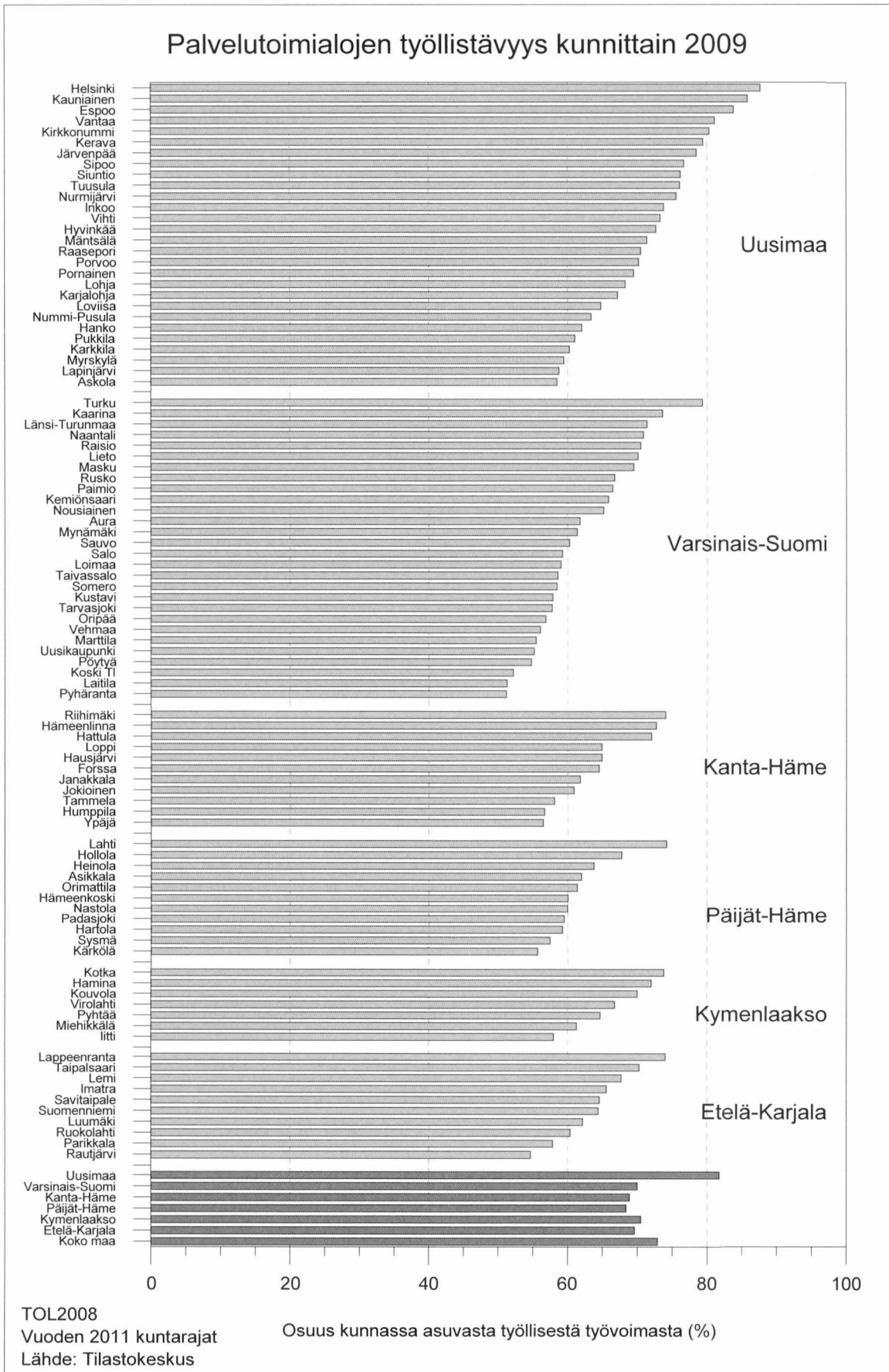
Palveluala on naisvaltainen, sillä yli 60 % palvelutoiminnan työllisistä on naisia. Alan työllistävin toimiala on terveys- ja sosiaalipalvelut (16 % kaikista työpaikoista) ja toiseksi työllistävin on tukku- ja vähittäiskauppa (12 % kaikista työpaikoista).

Kuva 8.1. Palvelutoimialojen työllistävyys koko maassa 1990–2009.

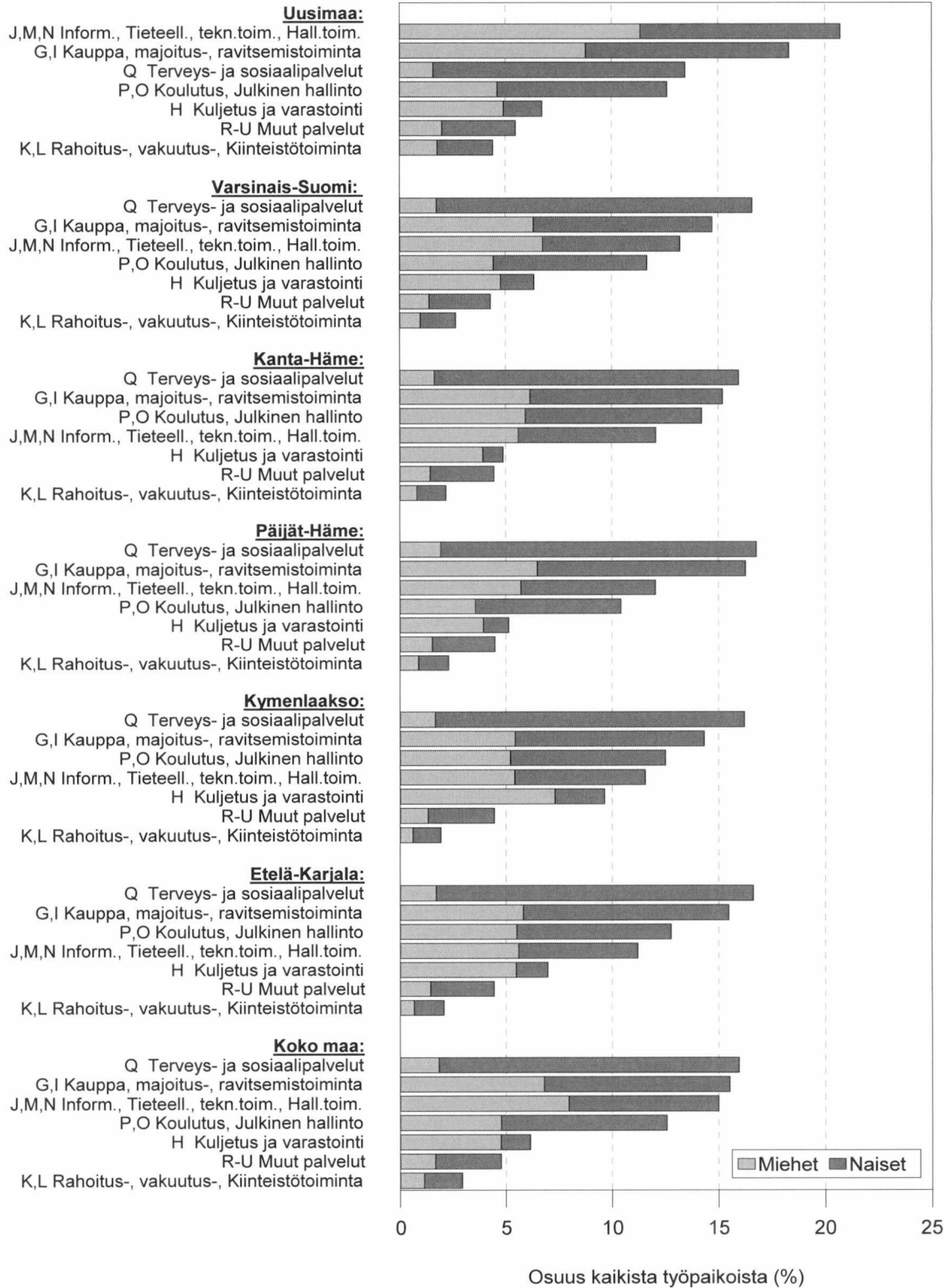

Kuva 8.2. Palvelutoimialojen työllistävyys kunnittain 2009.

Kuva 8.3. Palvelutoimialojen työllistävyys kunnittain 2009.

Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2009

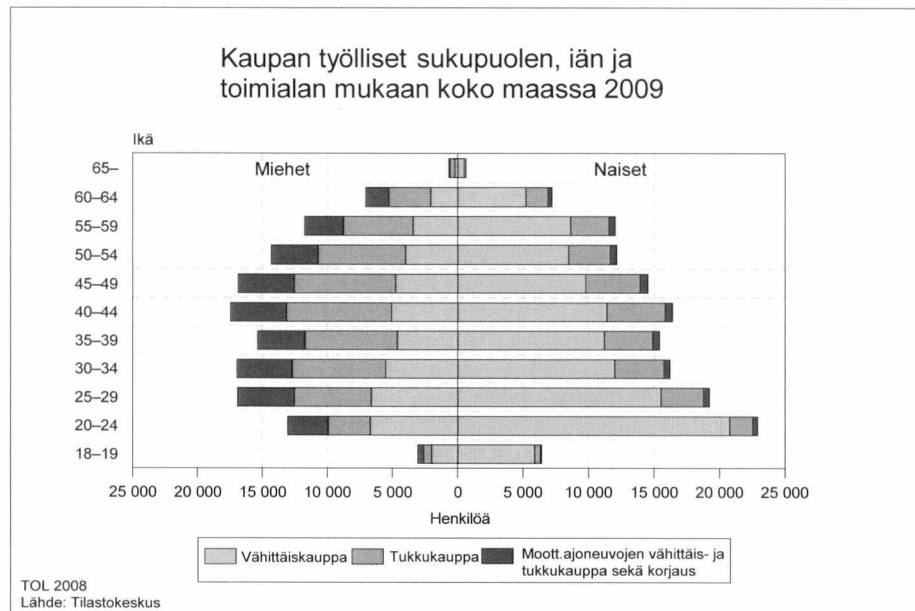
TOL 2008

Vuoden 2011 maakuntarajat

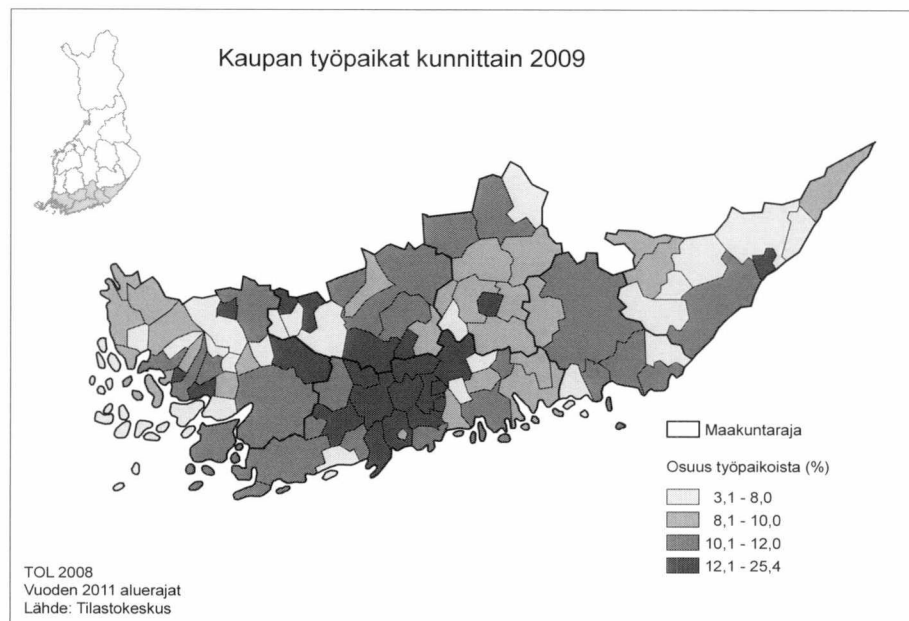
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 8.4. Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2009.

Kaupan alalla työskenteli 143 000 naista ja 134 000 miestä. Valtaosa naisista työskenteli vähittäiskaupan puolella, kun taas tukkukaupan, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kaupan sekä korjaamisen toimialoilla oli selkeä miesenemmisyys. Vähittäiskauppa työllisti erityisesti alle 30-vuotiaita naisia.

Kuva 8.5. Kaupan työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009.

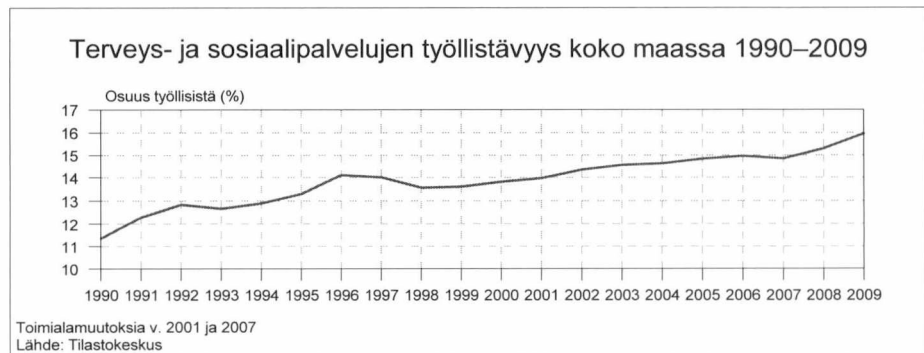
Kuva 8.6. Kaupan työpaikat kunnittain 2009.

Sosiaaliturva

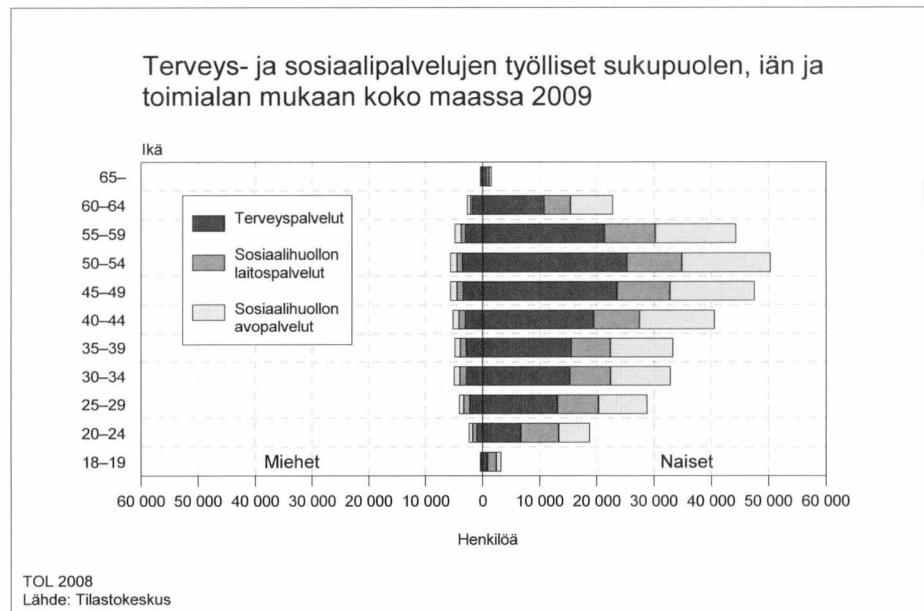
Koko maan terveys- ja sosiaalipalvelujen työllisten osuus kaikista työllisistä on noussut lähes koko tarkastelujakson ajan vuosina 1990–2009. Vuonna 2009 nämä alat työllistivät 365 500 henkilöä eli 16 % kaikista työllisistä. Heistä lähes 90 % oli naisia.

Toimialaluokituksen (TOL 2008) mukaan terveys- ja sosiaalipalvelut (Q) jaetaan kolmeen alaluokkaan: terveyspalvelut, sosiaalihuollon laitospalvelut ja sosiaalihuollon avopalvelut. Näistä terveyspalvelut on työllistävin.

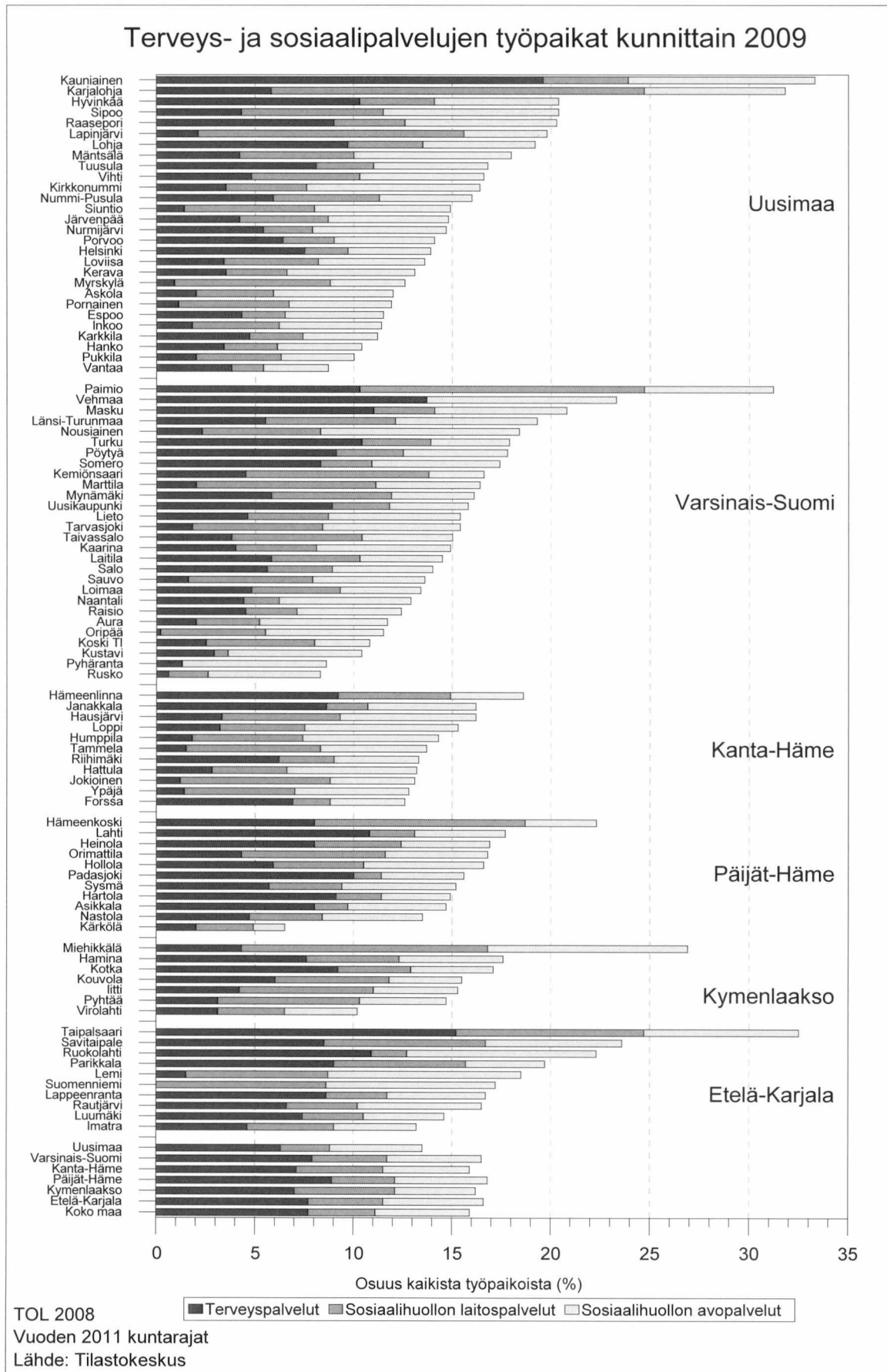
Sosiaali- ja terveystoimen *nettokustannukset* olivat koko maassa 3 062 euroa asukasta kohti vuonna 2010. Erikoissairaanhoidon osuus tästä oli 958 euroa, lasten päivähoidon 432 euroa ja perusterveydenhuollon (sis. avohoito, hammas- ja vuodeosastohoito) osuus 595 euroa. Kotipalvelun nettokustannukset olivat keskimäärin 111 euroa ja nuorisotoimen kustannukset 29 euroa asukasta kohti.

Kuva 9.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistävyys koko maassa 1990–2009.

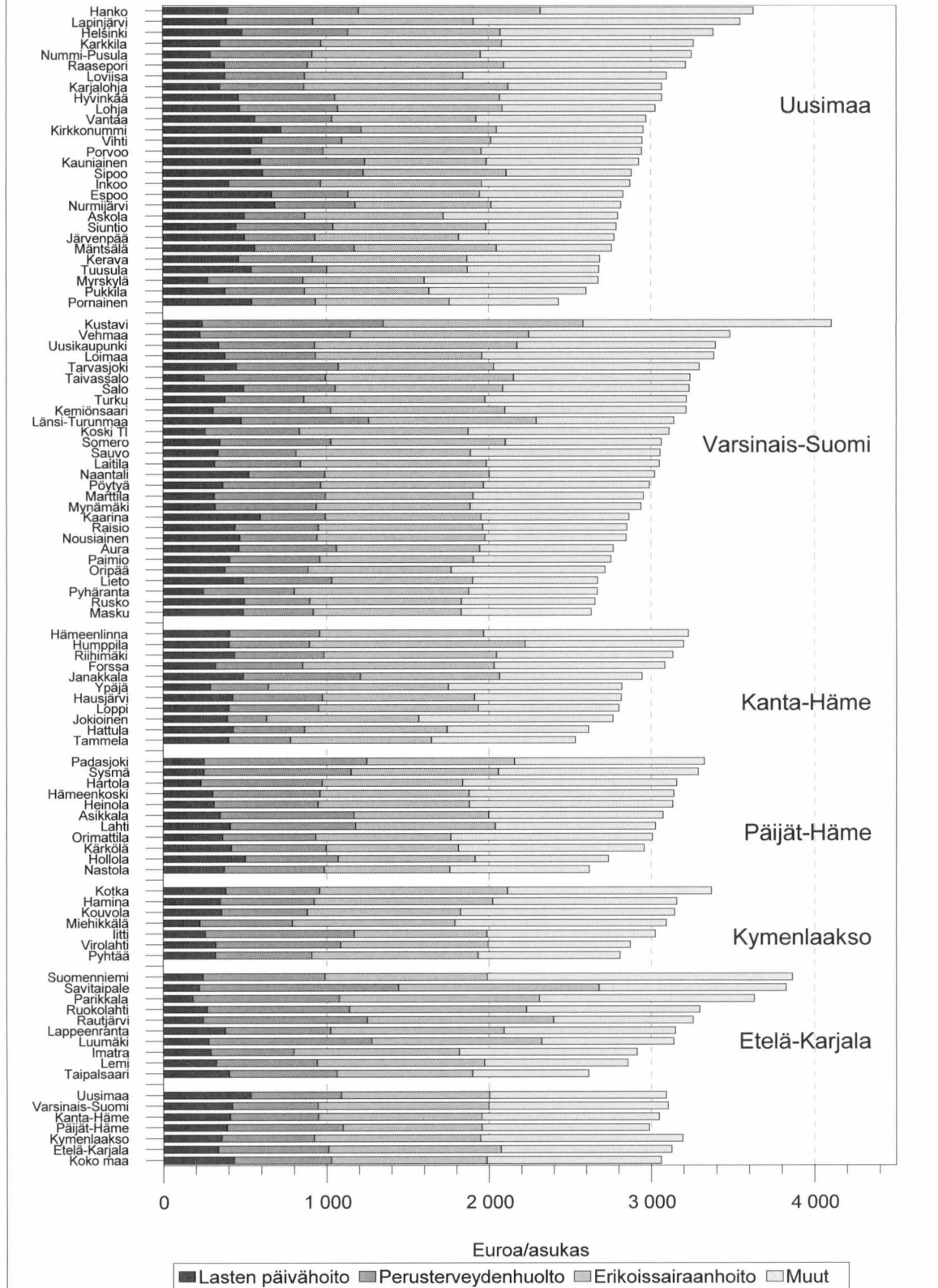

Kuva 9.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009.

Kuva 9.3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat kunnittain 2009.

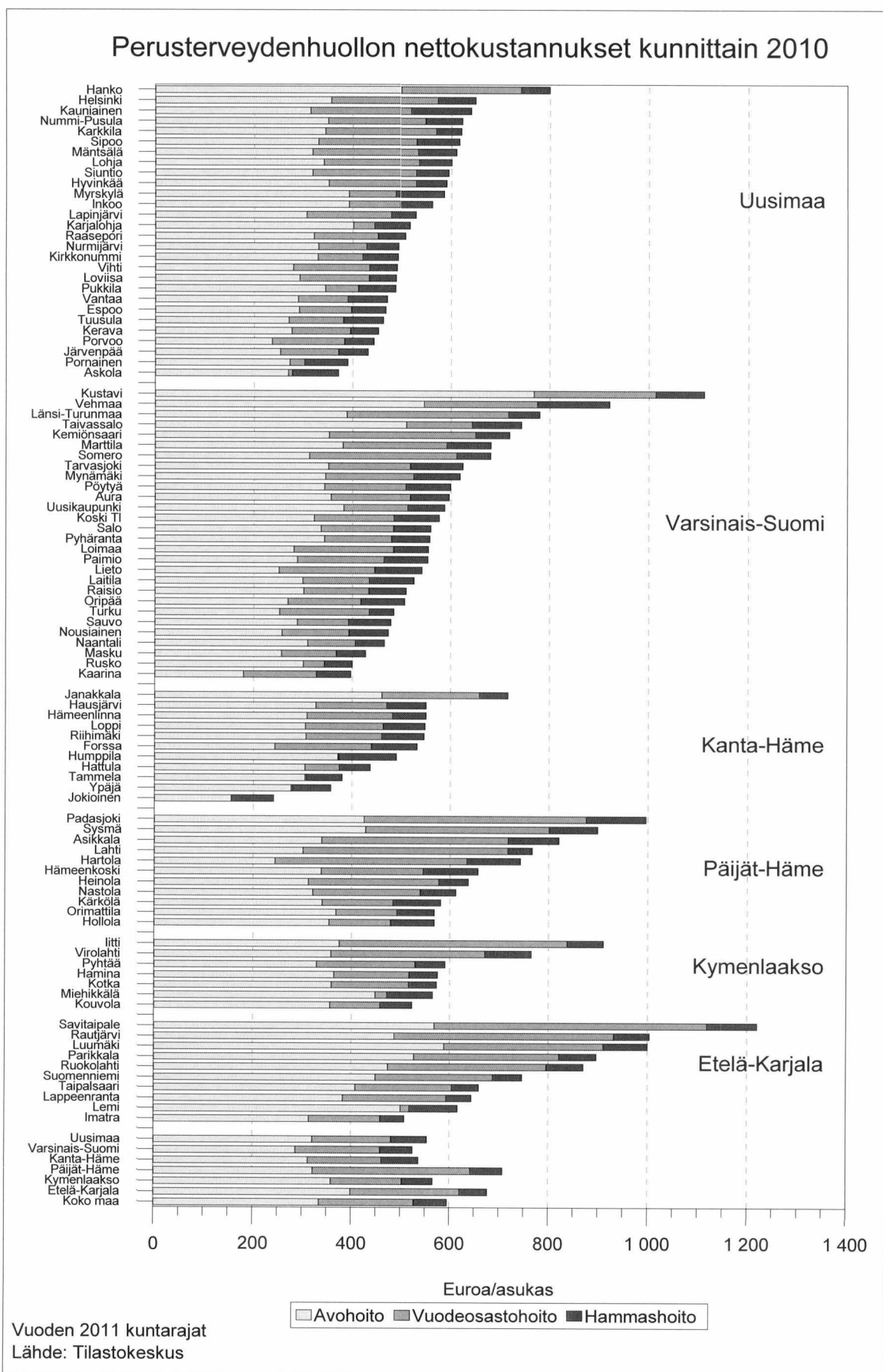
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2010

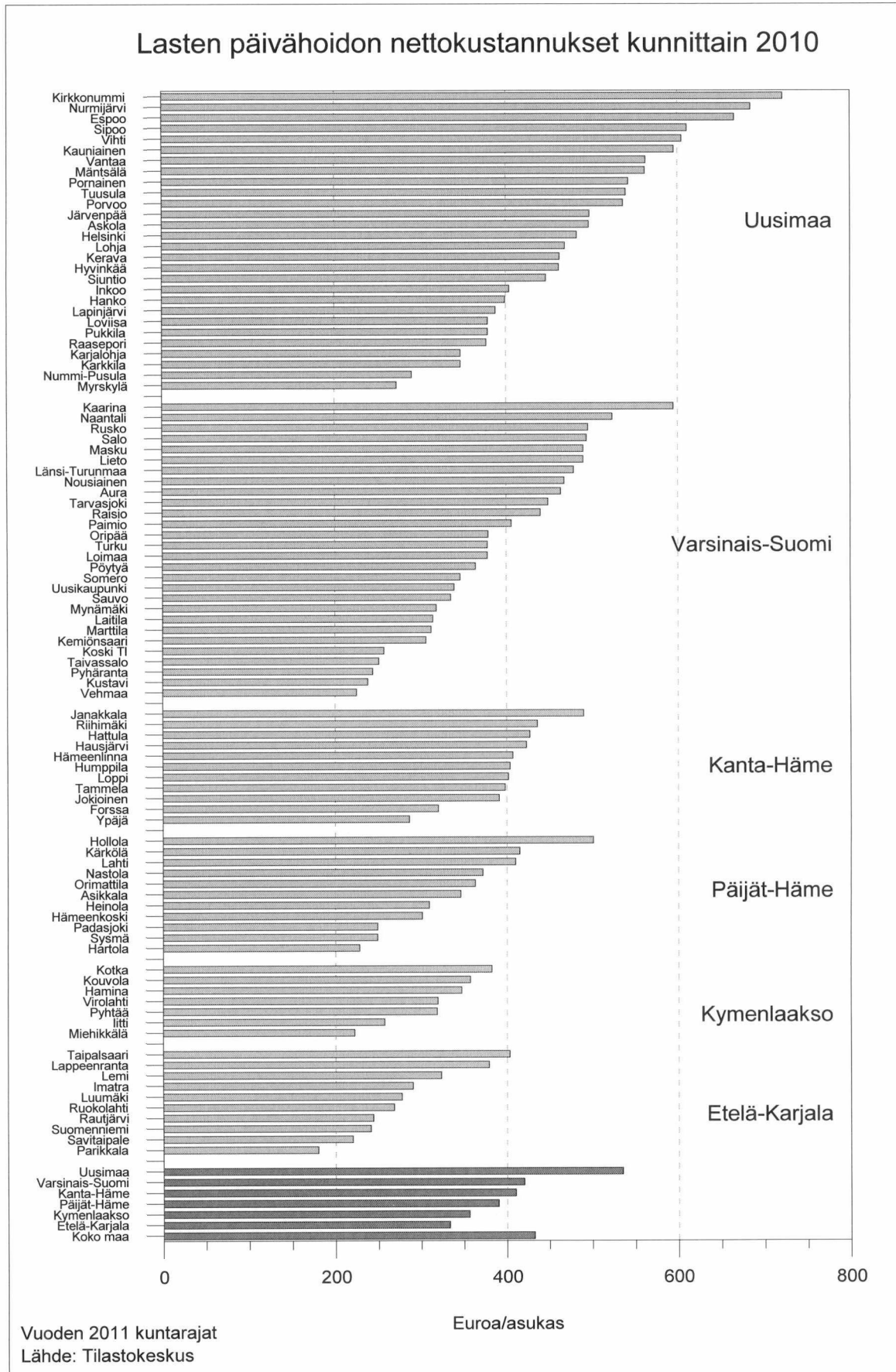
Vuoden 2011 kuntarajat

Lähde: Tilastokeskus

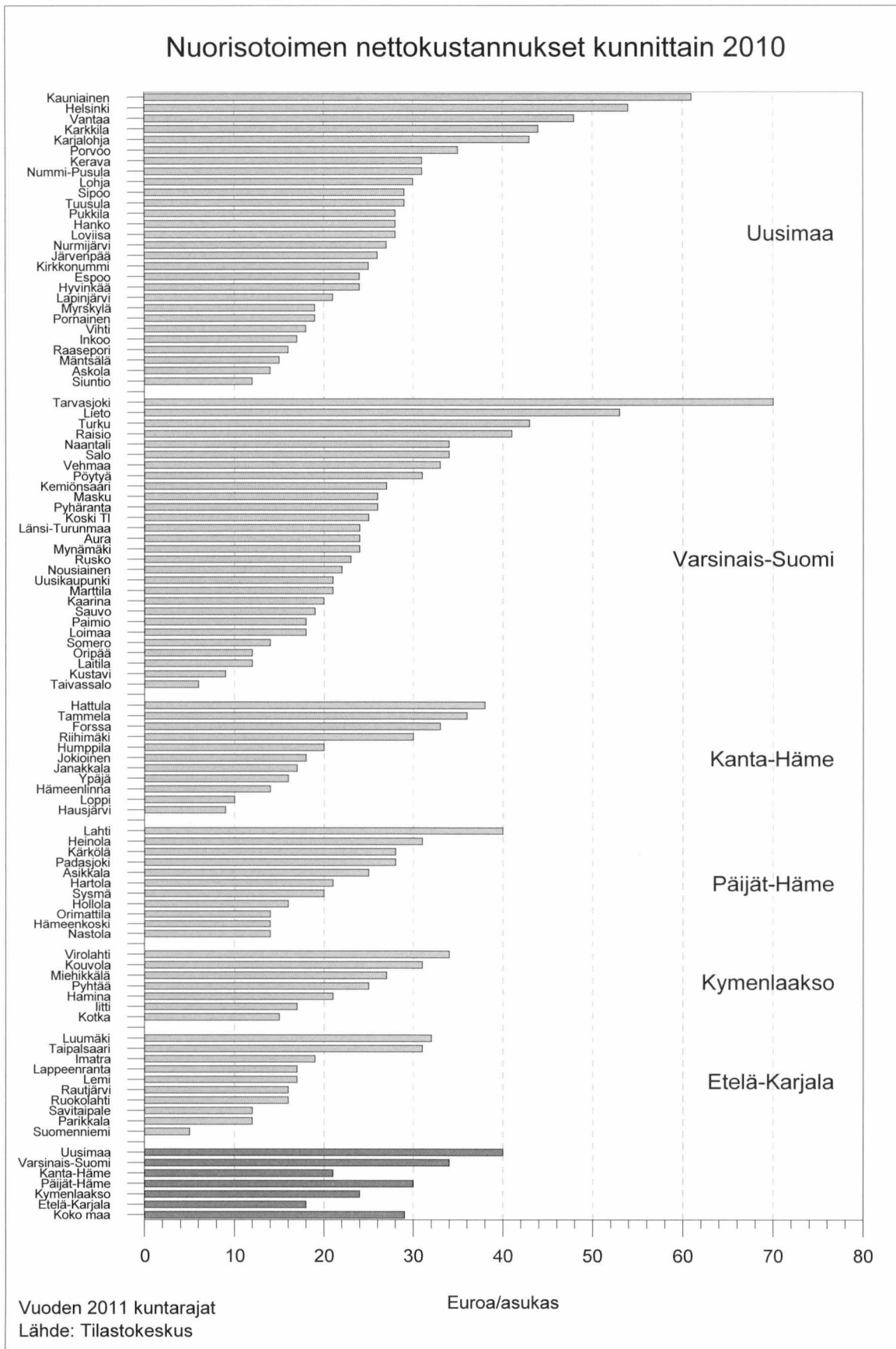
Kuva 9.4. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2010.

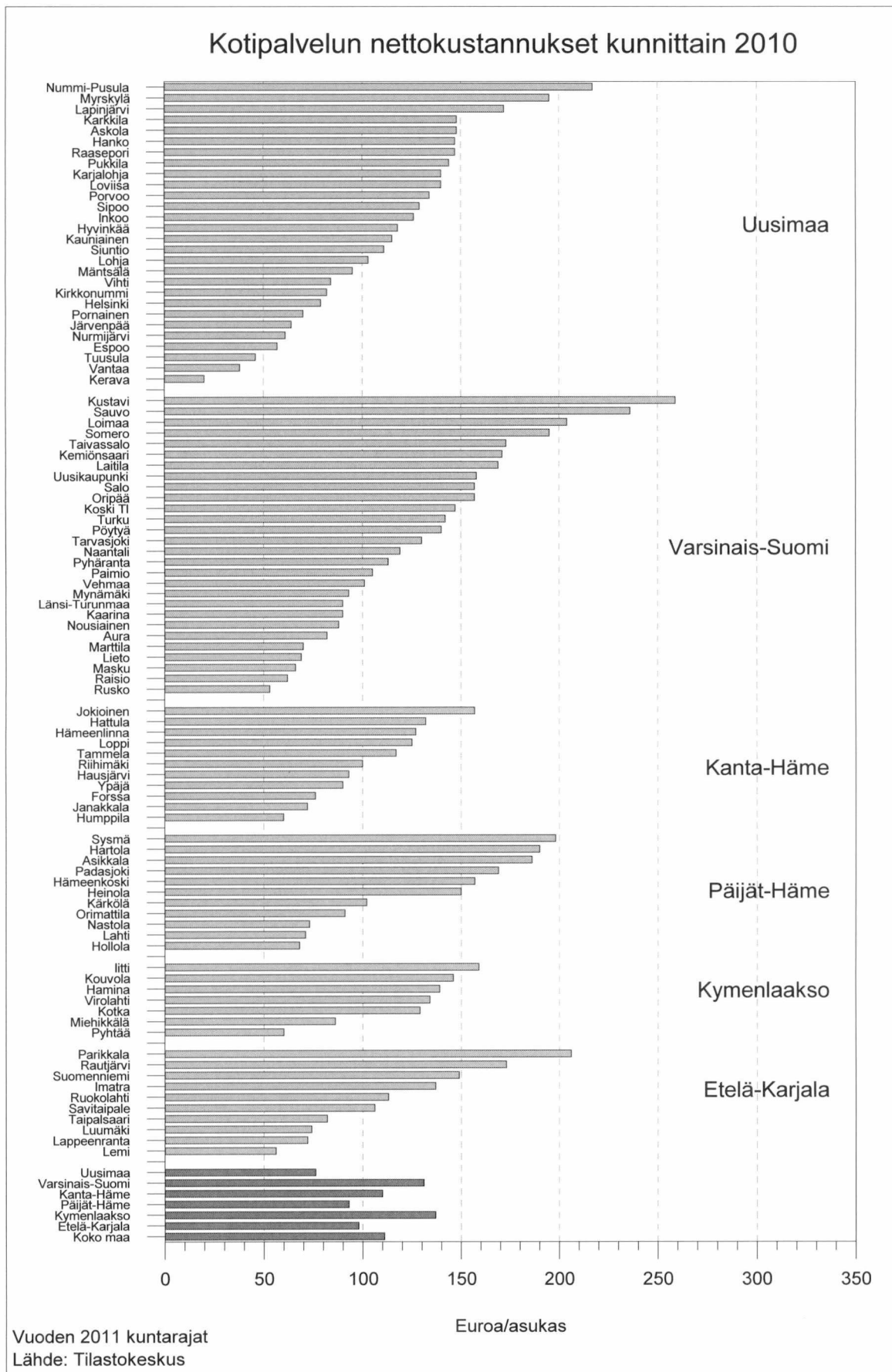
Kuva 9.5. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2010.

Kuva 9.6. Lasten päivähoiton nettokustannukset kunnittain 2010.

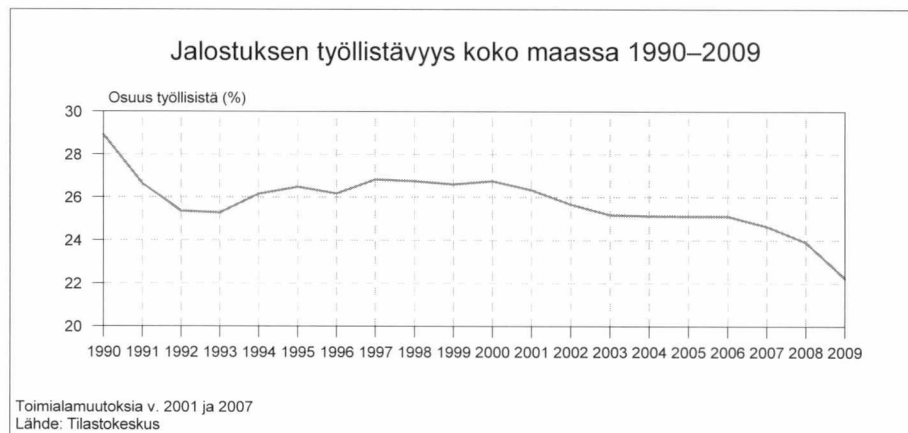
Kuva 9.7. Nuorisotoimen nettokustannukset kunnittain 2010.

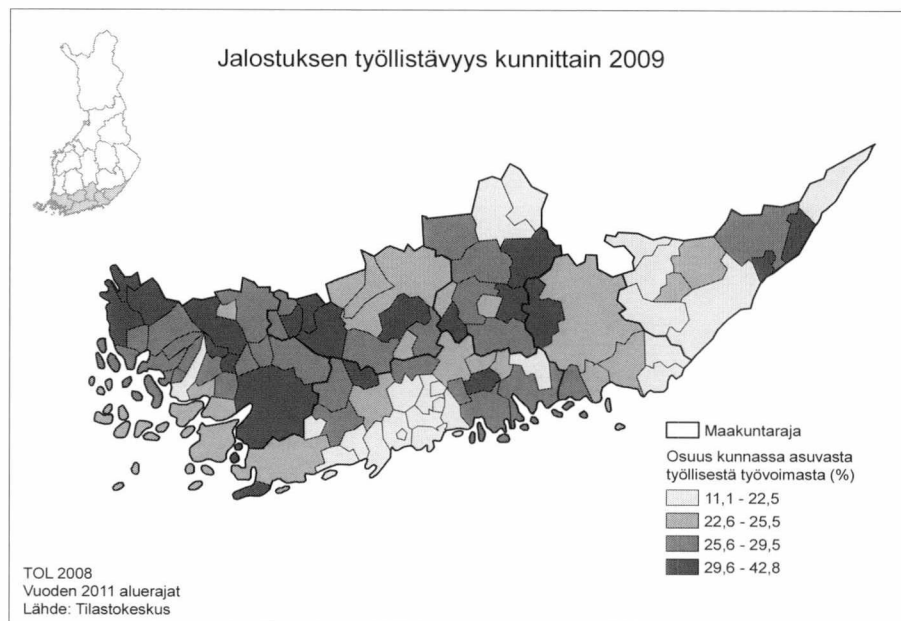
Kuva 9.8. Kotipalvelun nettokustannukset kunnittain 2010.

Teollisuus

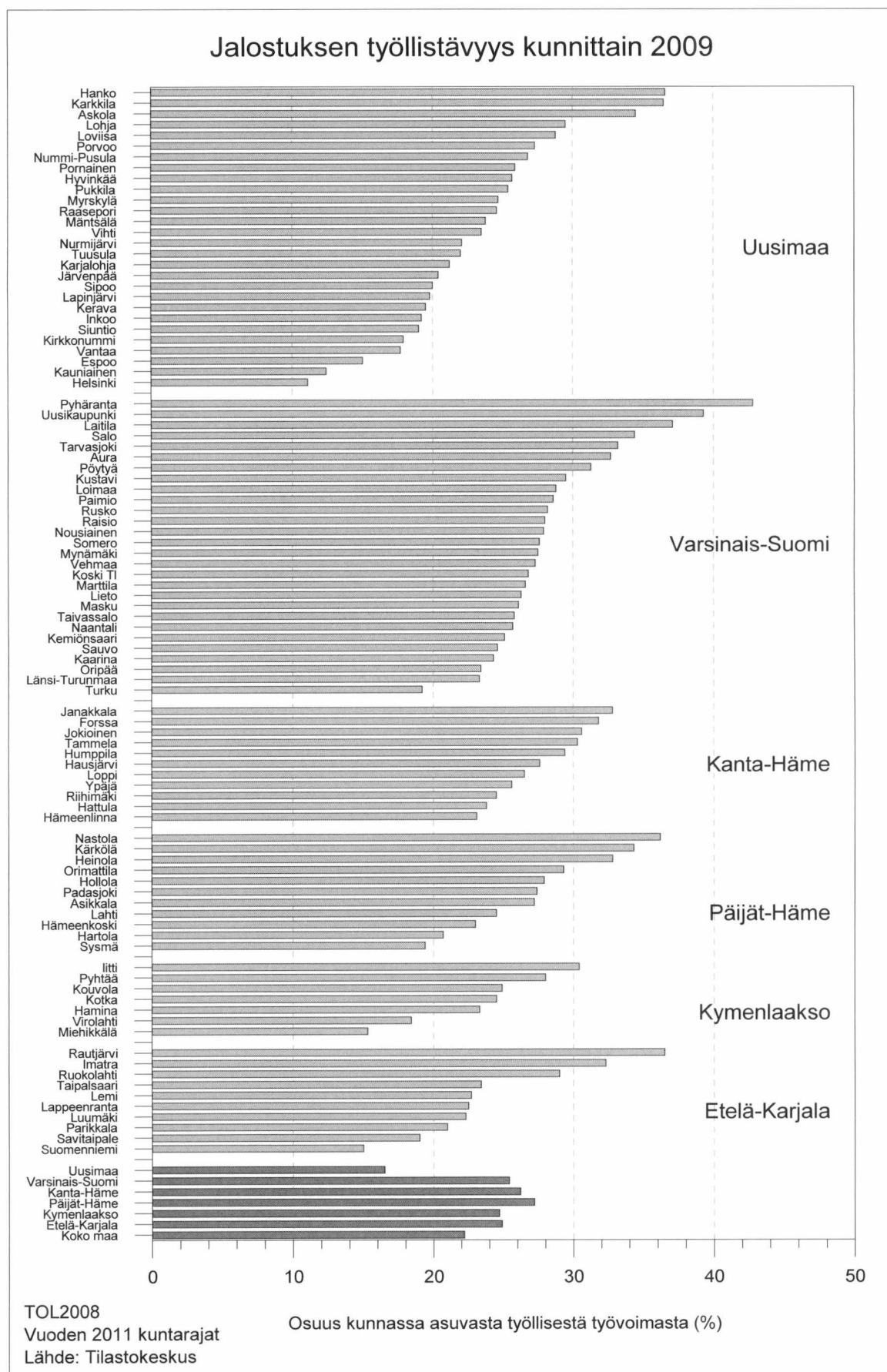
Jalostustoimialat työllistivät vuonna 2009 yli 509 000 työntekijää eli lähes 22 % koko maan työllisestä työvoimasta. Jalostustoimialojen merkittävyys työllistäjänä on kuitenkin laskenut koko 2000-luvun. Toimialaluokitus TOL 2008:n mukaan *jalostustoimialoihin* lasketaan teollisuuden (C) lisäksi kaivostoiminta ja louhinta (B), sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto (D), vesi-, viemäri-, jätevesi- ja jätehuolto sekä muu ympäristön puhtaanapito (E) sekä rakentaminen (F). Näistä toimialoista teollisuus työllisti eniten, 337 000 henkilöä ja kaivostoiminta vähiten, alle 5 000 henkilöä.

Kuva 10.1. Jalostuksen työllistävyys koko maassa 1990–2009.

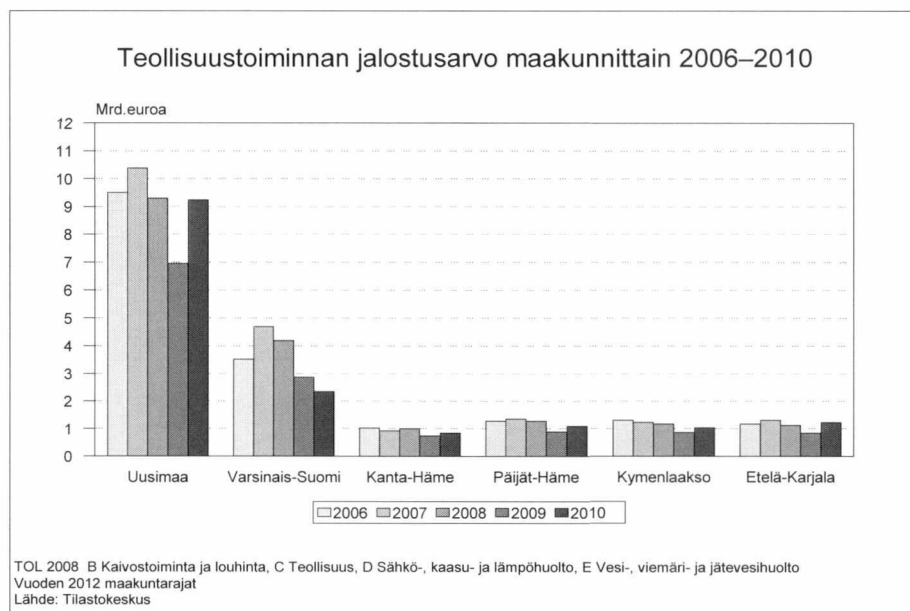
Kuva 10.2. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2009.

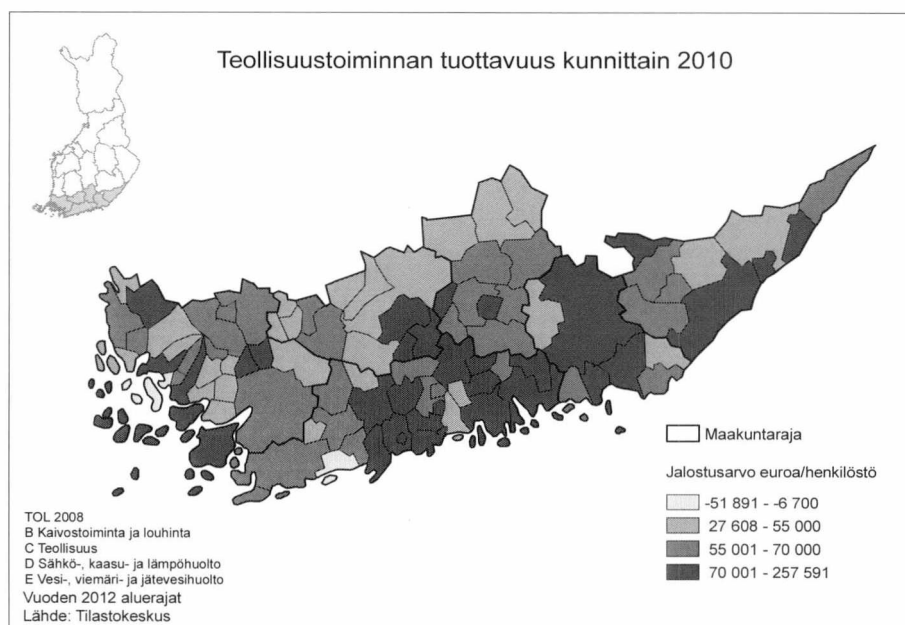
Kuva 10.3. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2009.

Teollisuustoimintaan lasketaan tässä julkaisussa toimialat B, C ja D sekä E. Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotantokelijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

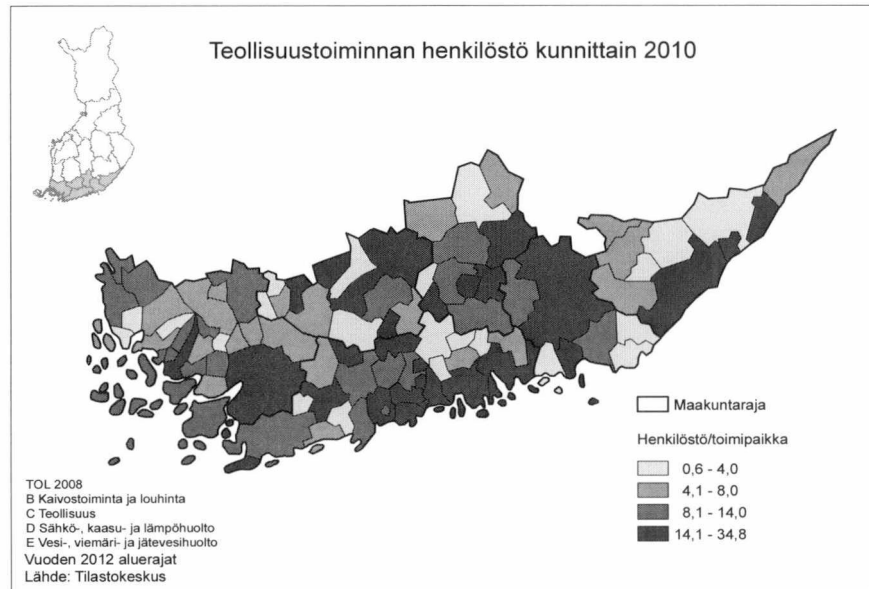
Teollisuustoiminnan tuottavuutta laskettaessa jalostusarvo suhteutetaan teollisuustoimipaikkojen henkilöstön määrään. Koko maassa teollisuustoiminnan tuottavuus oli vuonna 2010 noin 91 500 euroa/henkilöstö, kun se edellisenä vuonna oli noin 74 000.

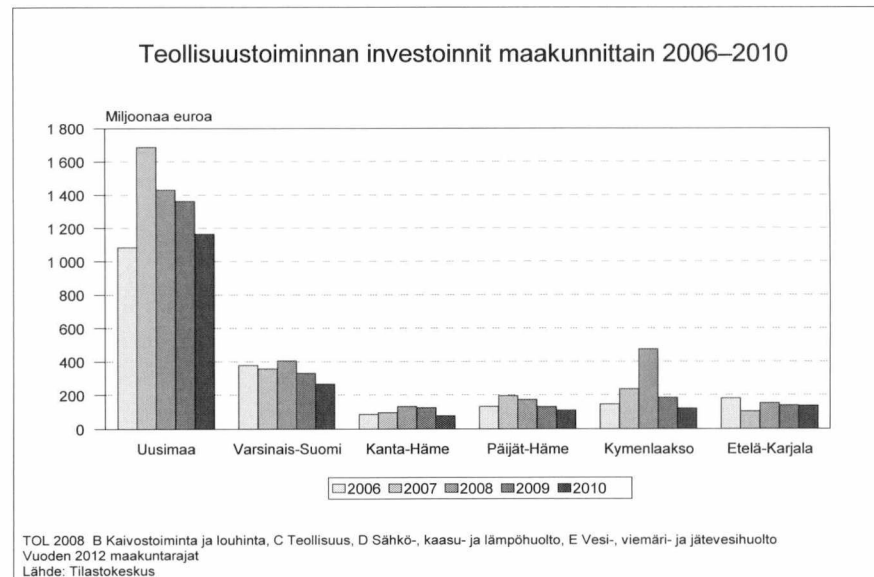
Kuva 10.4. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2006–2010.

Kuva 10.5. Teollisuustoiminnan tuottavuus kunnittain 2010.

Kuva 10.6. Teollisuustoiminnan henkilöstö kunnittain 2010.

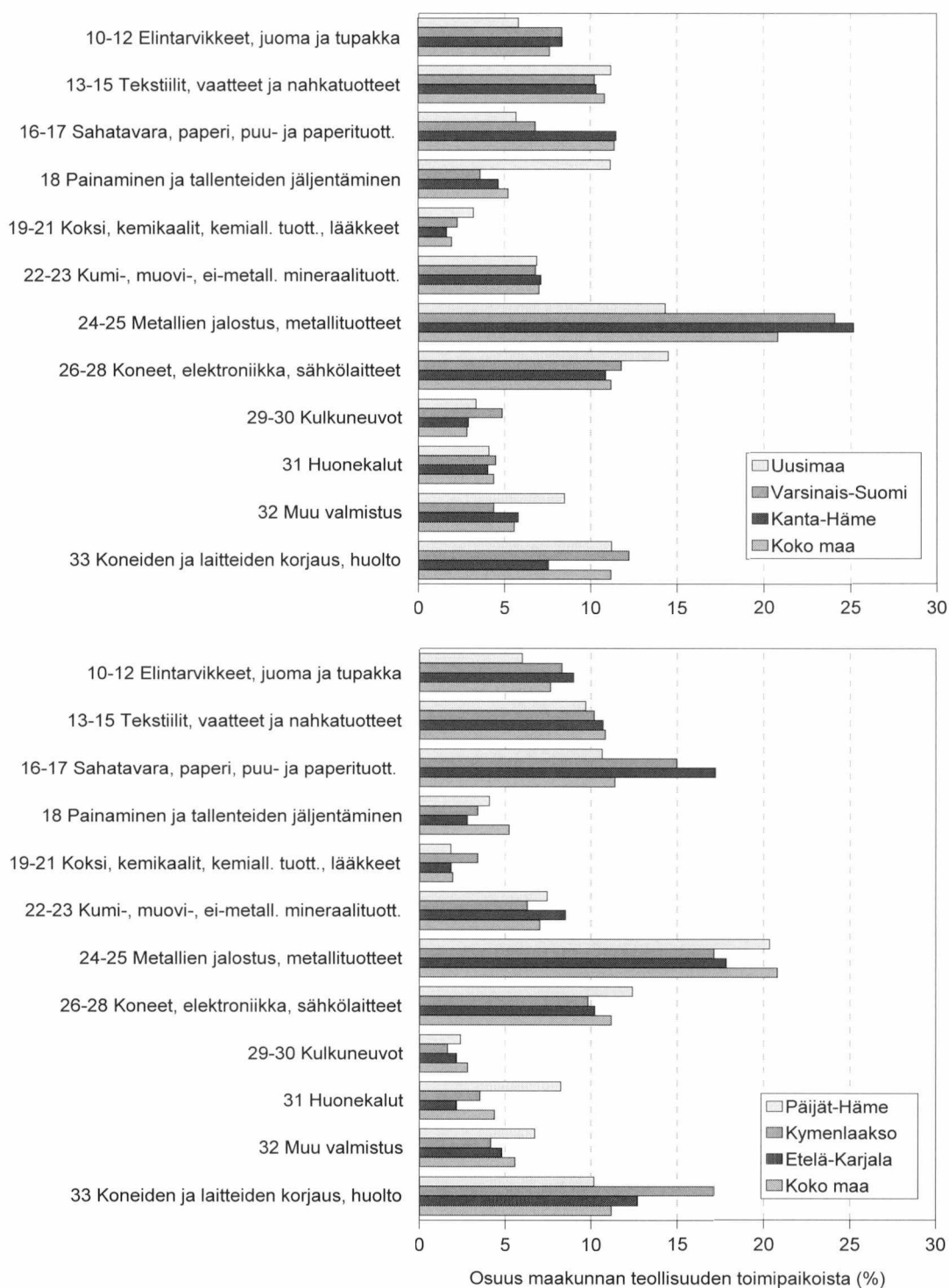
Kuva 10.7. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2006–2010.

Teollisuuden alue- ja toimialatilastossa *henkilöstöön* lasketaan sekä palkansaajat että yrittäjät. Henkilöstö on muunneltu kokovuosityöllisiksi siten, että esimerkiksi puolipäiväinen työntekijä vastaa puolta henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä kokovuosityöllistä. Henkilöstötiedot saadaan yritysrekisteristä. Vuonna 2010 koko maan teollisuustoiminnassa työskenteli keskimäärin 13,2 henkilöä toimipaikkaa kohden.

Käyttöomaisuuden *investoinnit* käsittävät käyttöomaisuuden hankinnat ja peruserannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet. Teollisuustoiminnan investoinnit olivat 3,9 miljardia euroa vuonna 2010.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin tarkistamattoman rekisteritiedon ja TOL 2008 -toimialaluokituksen mukaan tammikuussa 2012 Suomessa oli 27 400 teollisuuden (C) toimipaikkaa. Alatoimialoilla tarkasteltuna eniten toimipaikkoja oli metallien jalostuksen ja metallituotteiden valmistuksen toimialoilla.

Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2012

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus

(tarkistamaton rekisteritieto, tammikuu 2012)

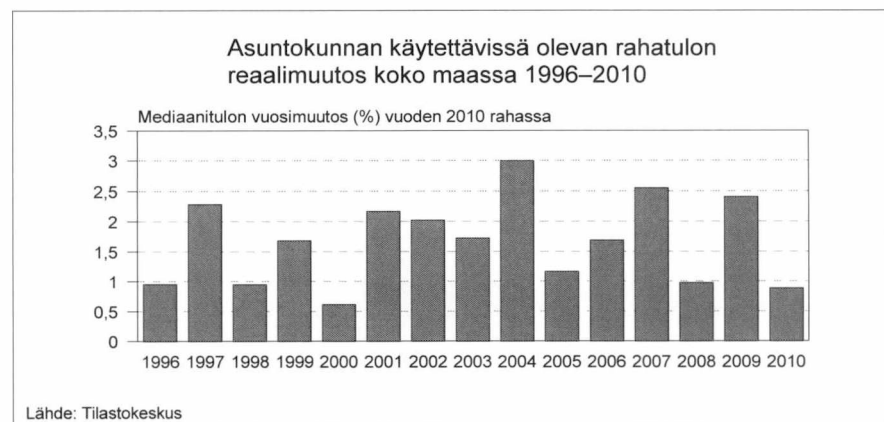
Kuva 10.8. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2012.

Tulot ja kulutus

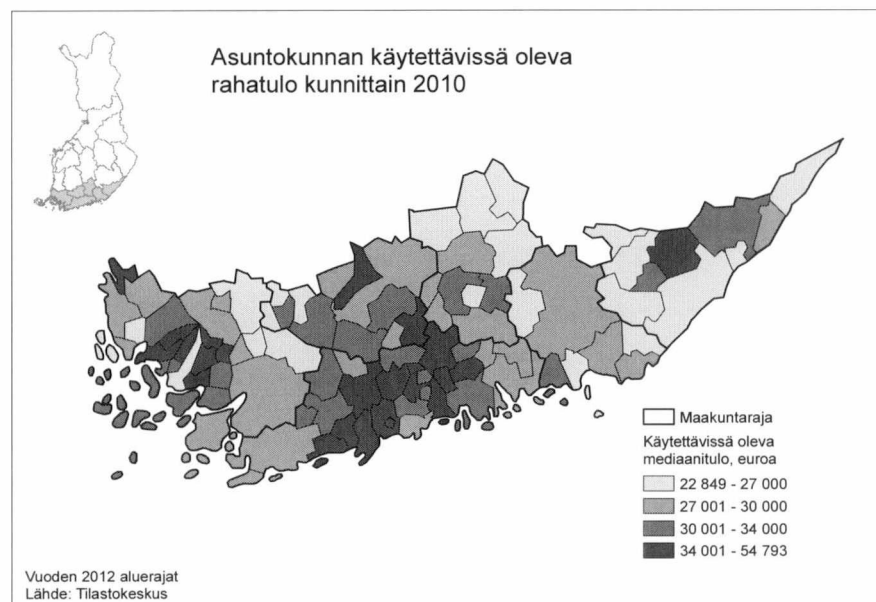
Aiemmissä Aluekatsauksissa suomalaisten tulotietoja on käsitelty veronalaiset tulot -tilaston avulla. Veronalaiset tulot -tilasto kuvaa kuitenkin ensisijassa verotusta, joten tässä julkaisussa tuloja käsitellään tulonjaon kokonaistilaston kautta.

Tulonjaon kokonaistilasto kuvaa henkilöiden ja asutokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista ja sen aineisto mahdollistaa useamman vuoden pitkittäistarkastelun. Tilaston tietosisältö perustuu kokonaan hallinnollisiin rekistereihin. Tulonjaon kokonaistilaston perusaineisto kattaa koko asutokuntaväestön.

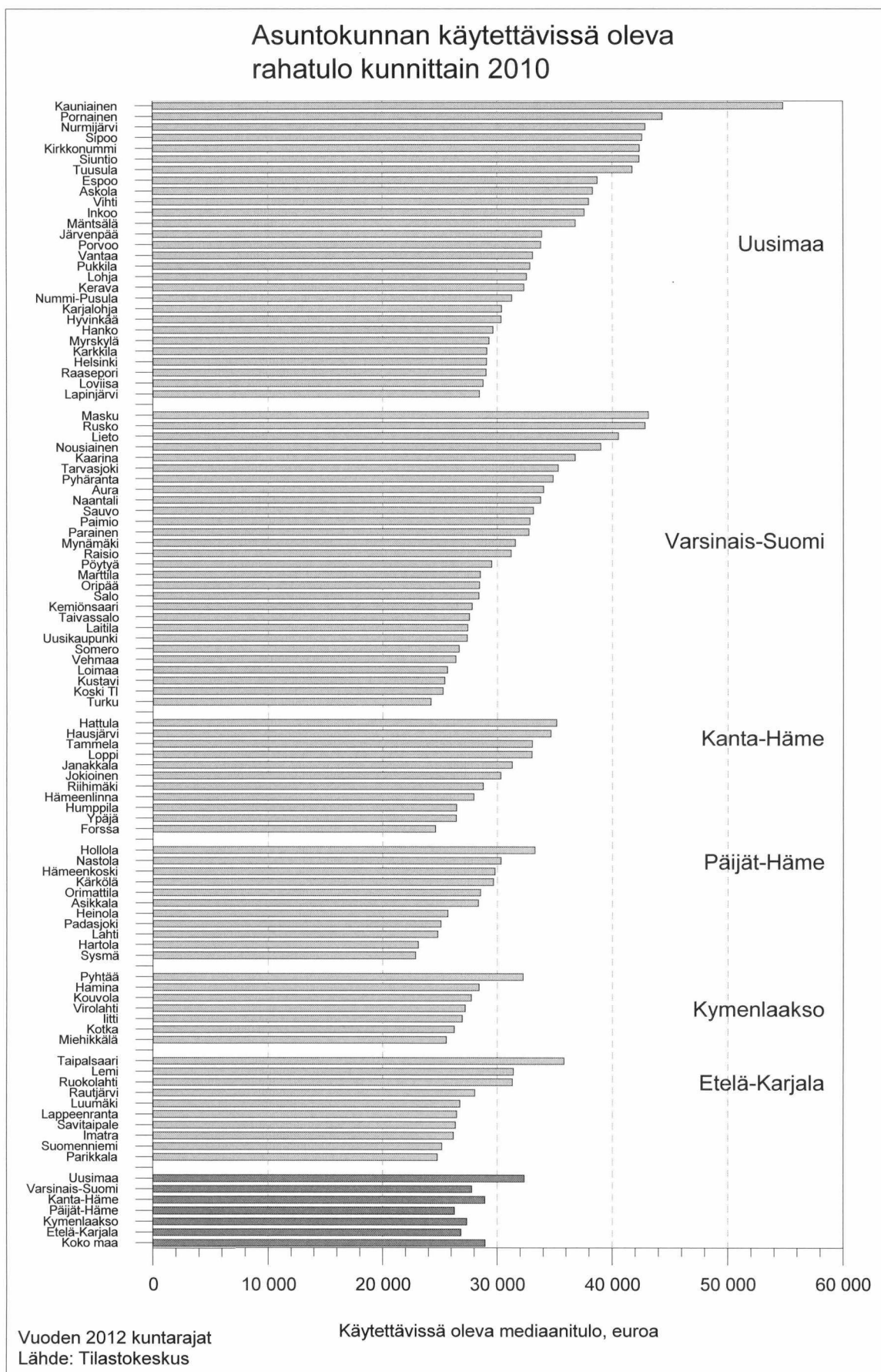
Asutokuntien käytettävissä olevan rahatulon mediaani eli havaintojen keskimäinen arvo oli koko maassa 28 940 euroa vuonna 2010. Tämä on 0,9 % enemmän kuin vuotta aiemmin ja 8,8 % enemmän kuin vuonna 2005. Mediaanitulo kuvaa keskiportoasutokuntien tuloja ja niiden muutoksia luotettavammin kuin keskiarvo, koska se ei ole herkkä yksittäisille ääriarvoille. Etenkin pienemmillä alueilla yksittäiset äärihavainnot voivat vaikeuttaa keskiarvoilla tehtäviä vertailuja.

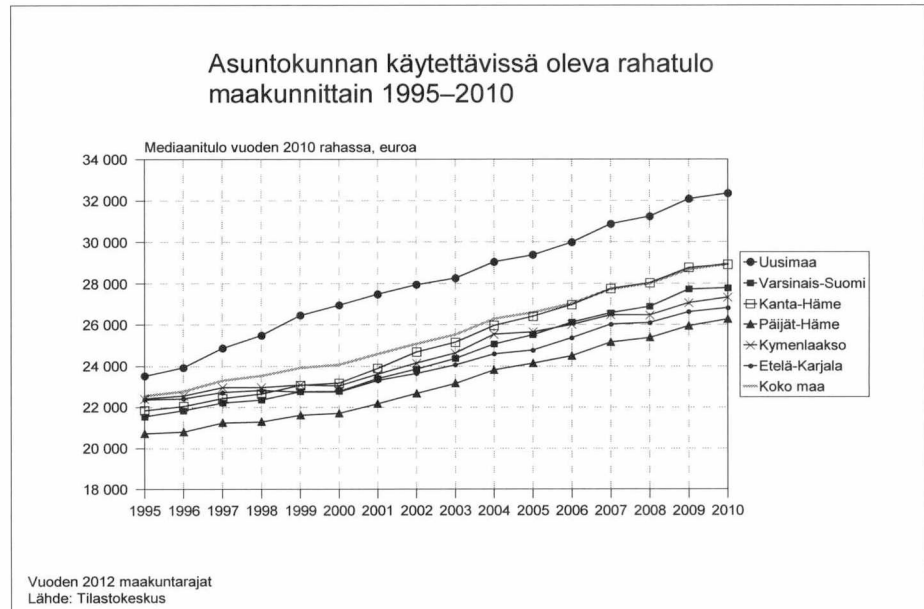
Kuva 11.1. Asutokunnan käytettävissä olevan rahatulon reaalimuutos koko maassa 1996–2010.

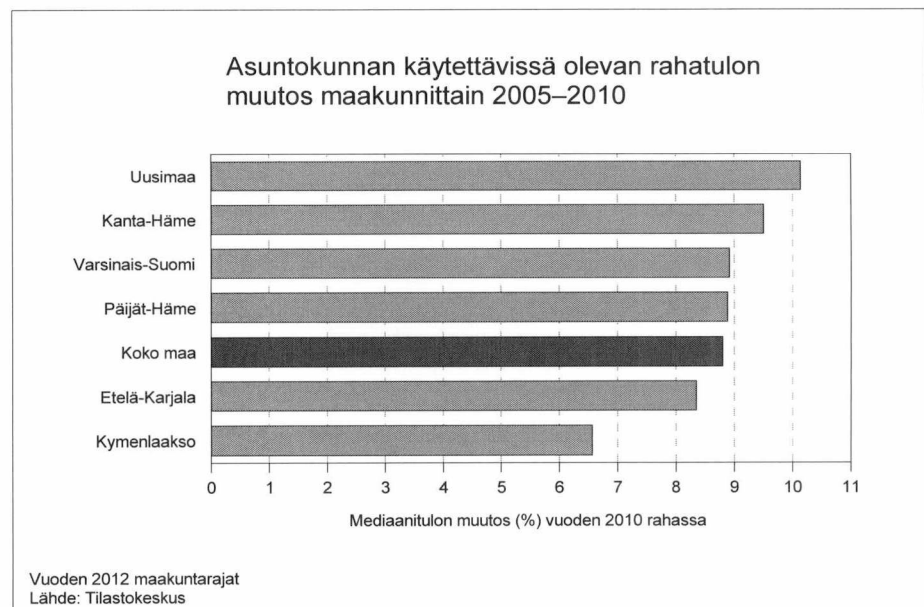
Kuva 11.2. Asutokunnan käytettävissä oleva rahatulo kunnittain 2010.

Kuva 11.3. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo kunnittain 2010.

Kuva 11.4. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo maakunnittain 1995–2010.

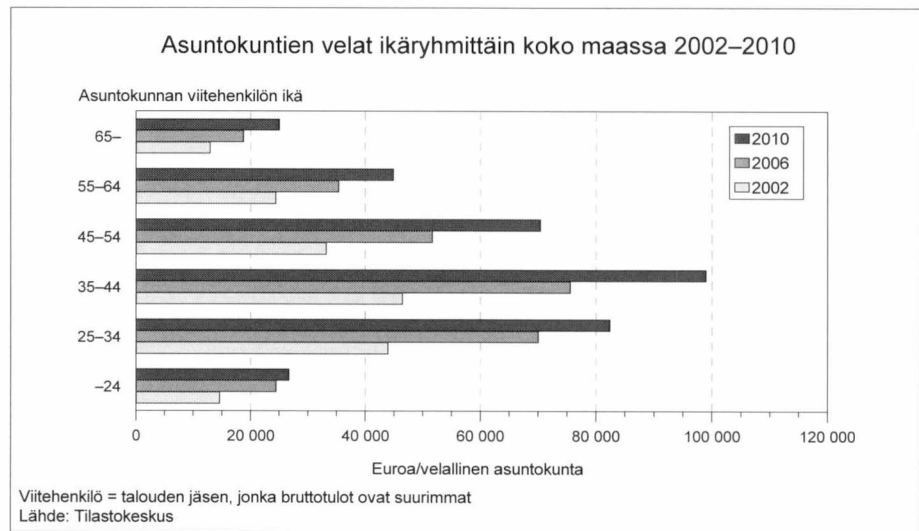

Kuva 11.5. Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon muutos maakunnittain 2005–2010.

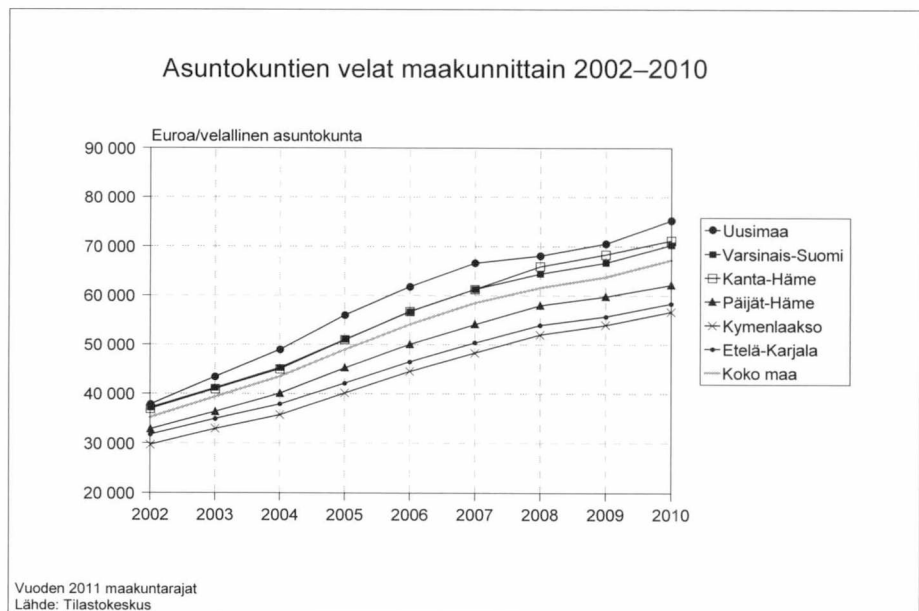
Velkaantuminen

Velkaantumistilasto kuvaa yksityisten henkilöiden ja asuntokuntien velkoja. Vuonna 2010 velkaa oli 1,5 miljoonalla asuntokunnalla yhteensä 100 miljardia euroa. Keskimäärin velallisilla asuntokunnilla oli velkaa 67 260 euroa. Suurimmat velat olivat niillä asuntokunnilla, joiden eniten ansaitseva henkilö (viitehenkilö) oli 35–44-vuotias.

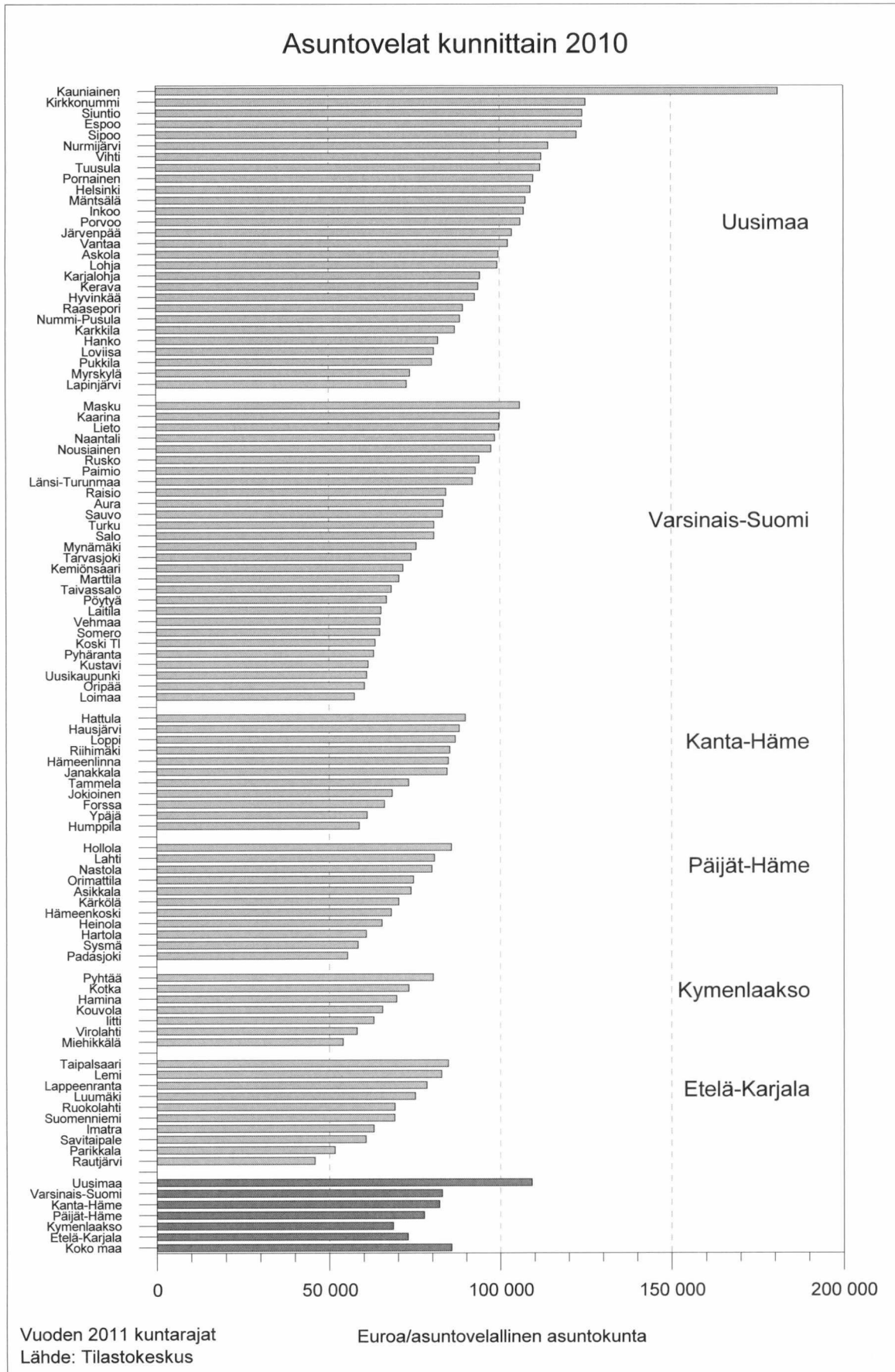
Asuntovelallisia asuntokuntia oli koko maassa 844 000 ja keskimäärin niillä oli asuntovelkaa 85 600 euroa.

Kuva 11.6. Asuntokuntien velat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2010.

Kuva 11.7. Asuntokuntien velat maakunnittain 2002–2010.

Kuva 11.8. Asuntovelat kunnittain 2010.

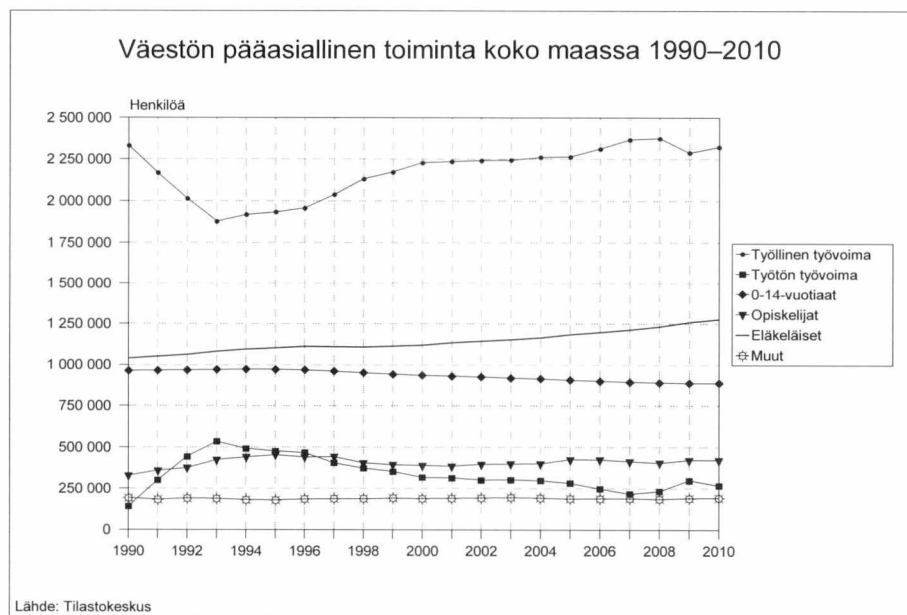
Työmarkkinat

Työllisyys

Katsauksessa tarkastellaan työllisyyttä Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston avulla. *Työssäkäyntitilasto* on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilastoa on laadittu vuodesta 1987 lähtien. Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet).

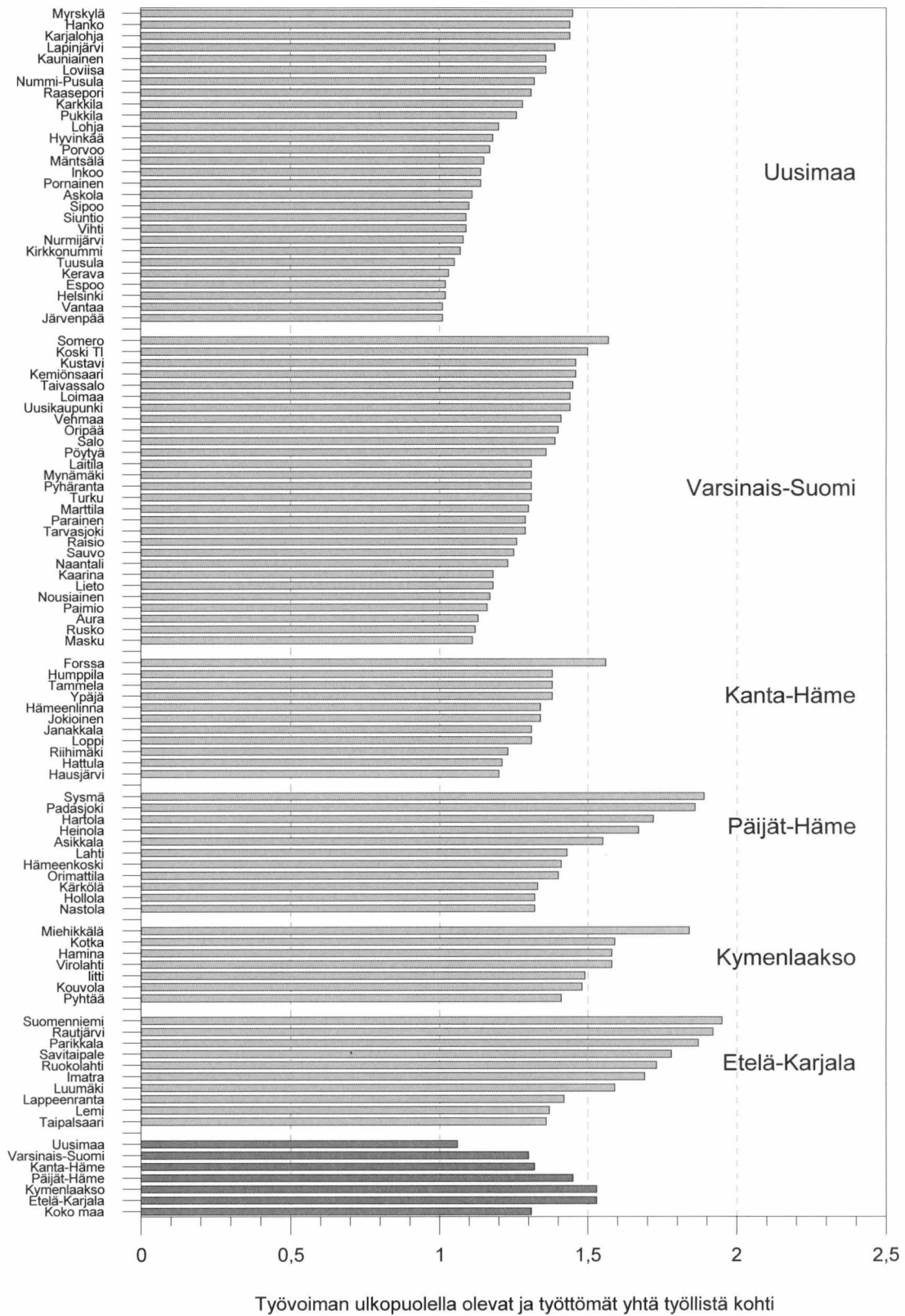
Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä. Tietyllä alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärää voidaan käyttää kuvaamaan työpaikkojen määrää tällä alueella. Jokaisen työllisen henkilön on tällöin ajateltu muodostavan yhden *työpaikan*.

Työllisten määrä väheni voimakkaasti Suomessa 1990-luvun alussa. Vuonna 1993 työllisiä oli lähes puoli miljoonaa vähemmän kuin 3 vuotta aiemmin. Työllisten määrä lisääntyi vuosina 1994–2008 ja kasvu pysähtyi vuonna 2009 tapahtuneeseen taantumassa. Työllisten määrä väheni tuolloin yli 87 000, mikä näkyi työttömien määrän kasvuna. Vuonna 2010 Suomessa oli 2 325 700 työllistä, mikä oli 35 700 enemmän kuin vuotta aiemmin. Parantunut työllisyys näkyi myös taloudellisen huoltosuhteen laskuna vuonna 2010.

Kuva 12.1. Väestön pääasiallinen toiminta koko maassa 1990–2010.

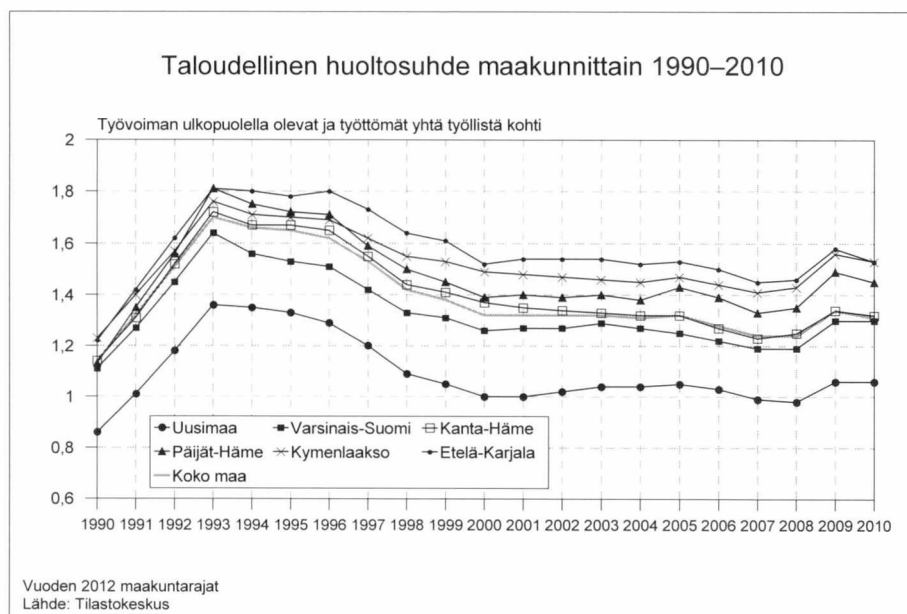
Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 2010

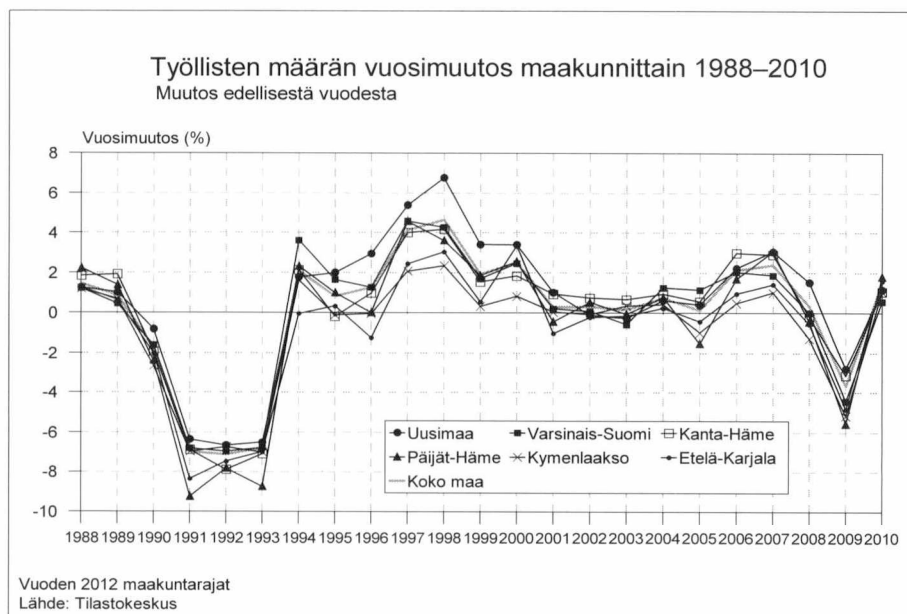
Vuoden 2012 kuntarajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.2. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 2010.

Taloudellinen huoltosuhde, joka kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti, oli tarkastelujakson korkein vuonna 1993. Koko maan taloudellinen huoltosuhde vuonna 2009 oli 1,34 ja vuonna 2010 se laski 1,31:een.

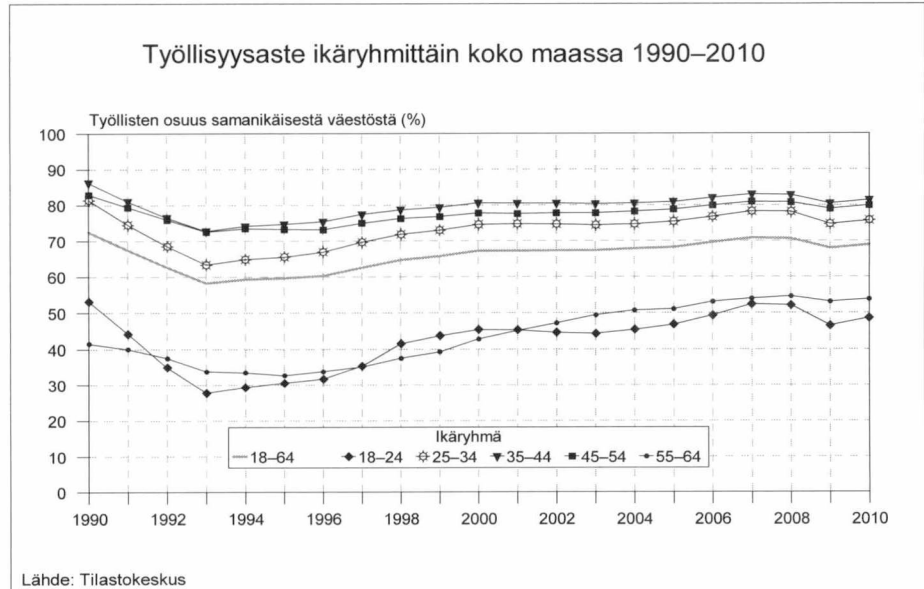
Kuva 12.3. Taloudellinen huoltosuhde maakunnittain 1990–2010.

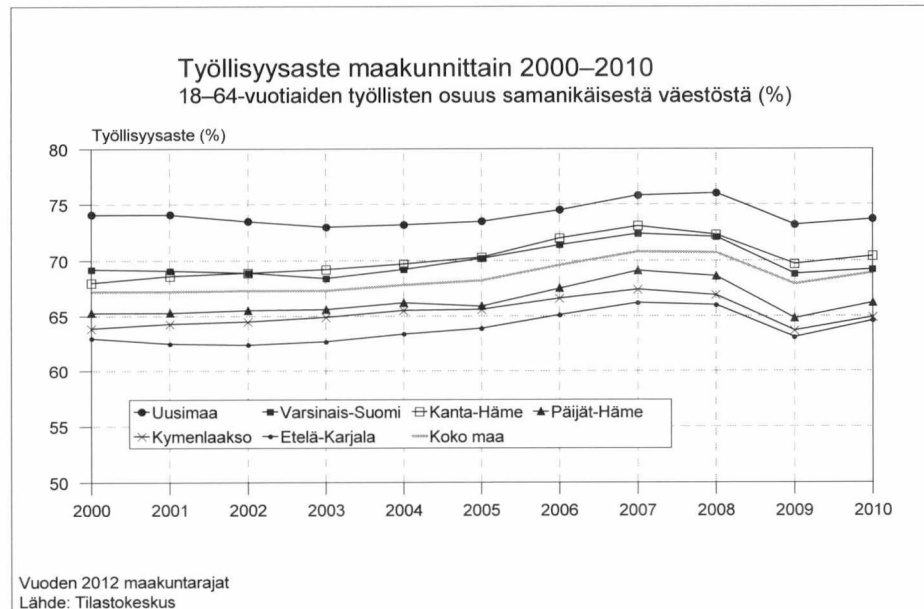
Kuva 12.4. Työllisten määrän vuosimuutos maakunnittain 1988–2010.

Työllisyysaste on tässä julkaisussa laskettu 18–64-vuotiaiden työllisten prosentiosuutena samanikäisestä väestöstä. Vuonna 2010 koko maan työllisyysaste oli 68,9 %, mikä on prosenttiyksikön enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten työllisyysaste nousi eniten, 2,1 prosenttiyksikköä.

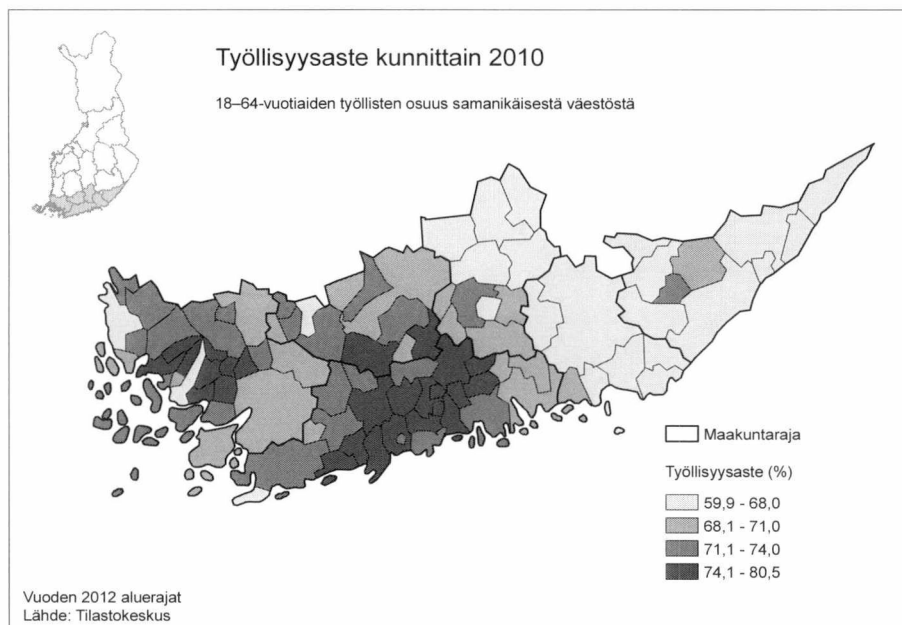
Työpaikkaomavaraisuus kuvaa alueen työpaikkojen ja työllisten suhdetta. Mikäli alueen työpaikkojen määrä on suurempi kuin työllisten määrä, alueen omavaraisuusaste on yli 100 %. Maassamme oli 68 työpaikkaomavaraisista kuntaa vuonna 2009. *Omassa kunnassa työssäkävien* osuus alueen työllisistä oli samana vuonna oli 67 %. Vastaavasti kolmannes työllisistä käy töissä asuinkuntansa ulkopuolella.

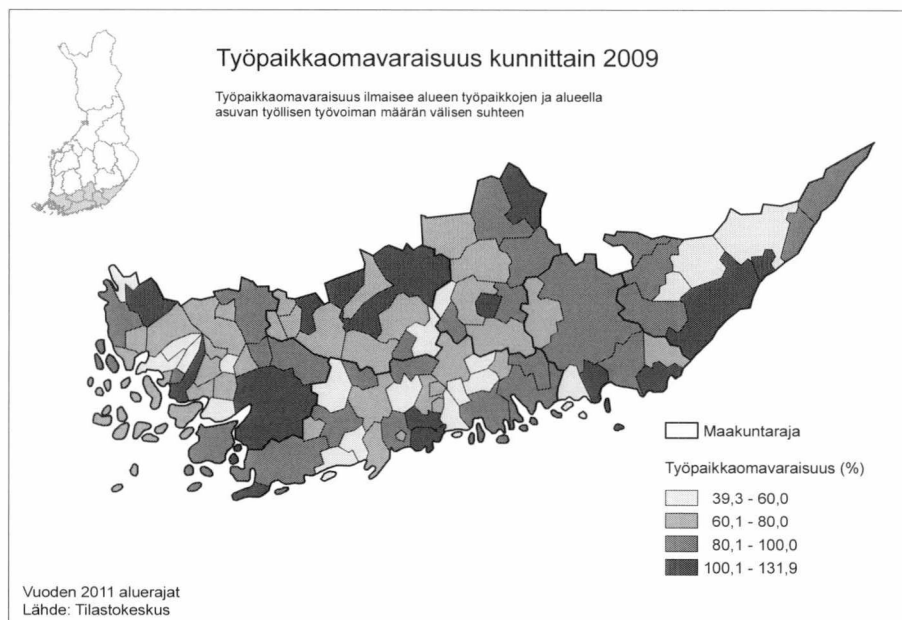
Kuva 12.5. Työllisyysaste ikäryhmittäin koko maassa 1990–2010.

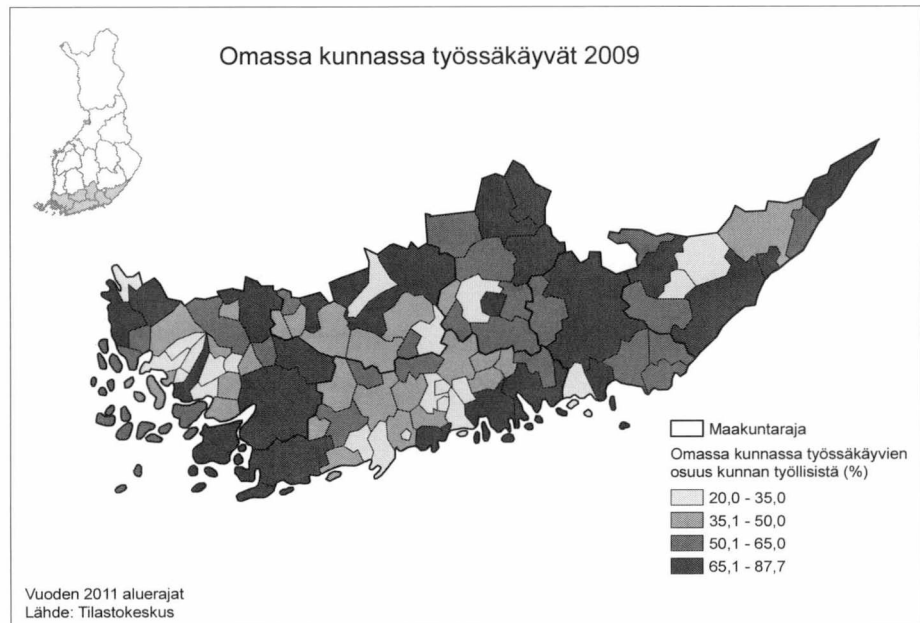
Kuva 12.6. Työllisyysaste maakunnittain 2000–2010.

Kuva 12.7. Työllisyysaste kunnittain 2010.

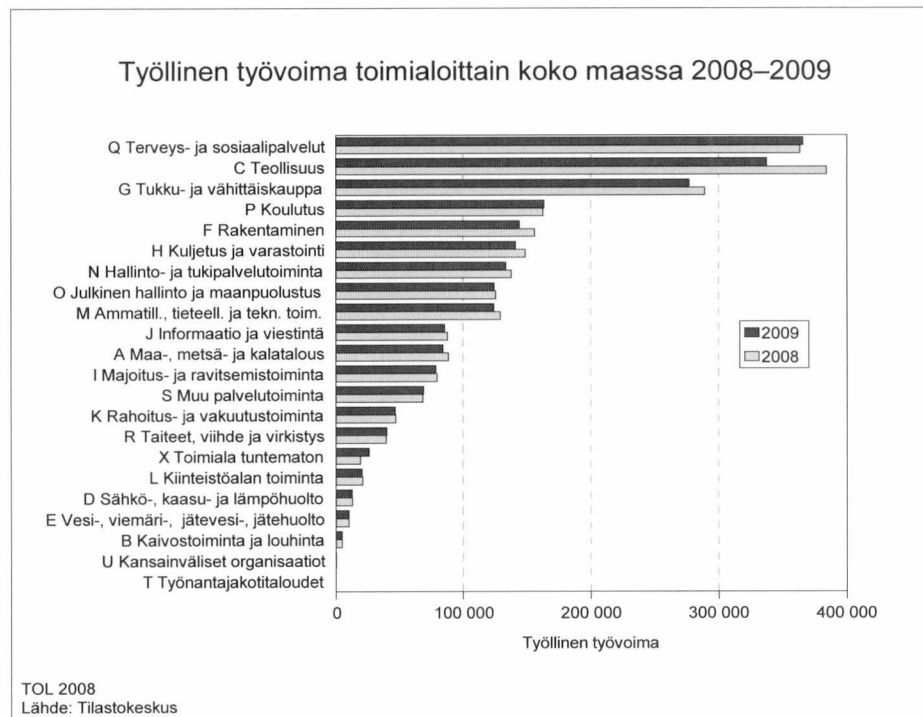
Kuva 12.8. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 2009.

Kuva 12.9. Omassa kunnassa työssäkäyvät 2009.

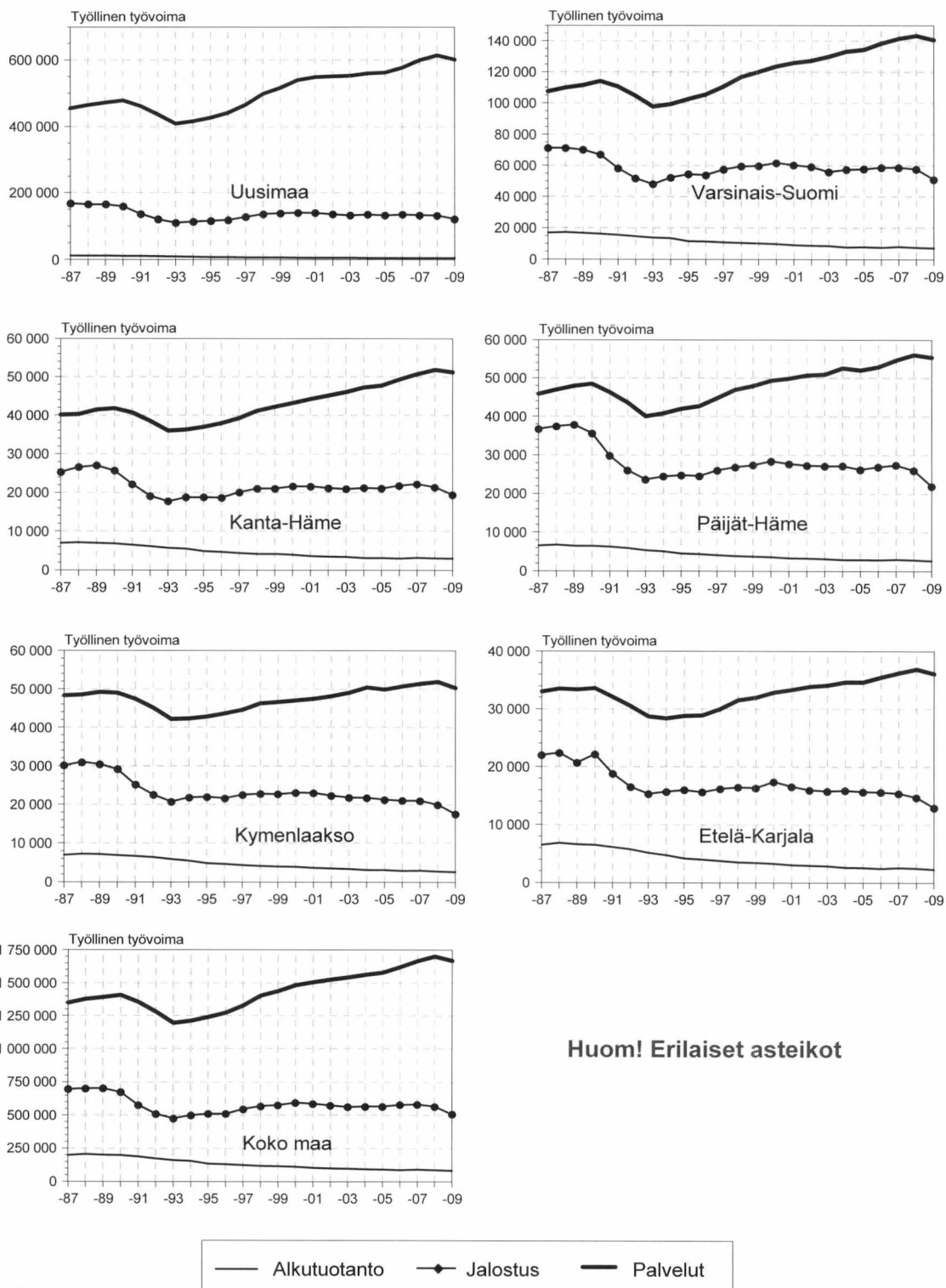
Elinkeinorakenne

Viimeisimmät toimialoittaiset työssäkäyntitilaston tiedot ovat vuodelta 2009. Tuolloin terveys- ja sosiaalipalvelut työllistivät toimialaluokituksen kirjaintasolla mitattuna eniten, 365 500 henkilöä. Seuraavaksi työllistävimmät sektorit olivat teollisuus sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Työllisten määrän väheneminen edelliseen vuoteen verrattuna oli suurinta teollisuuden (46 600 työllistä), tukku- ja vähittäiskaupan (12 100 työllistä) ja rakentamisen (11 900 työllistä) toimialoilla.

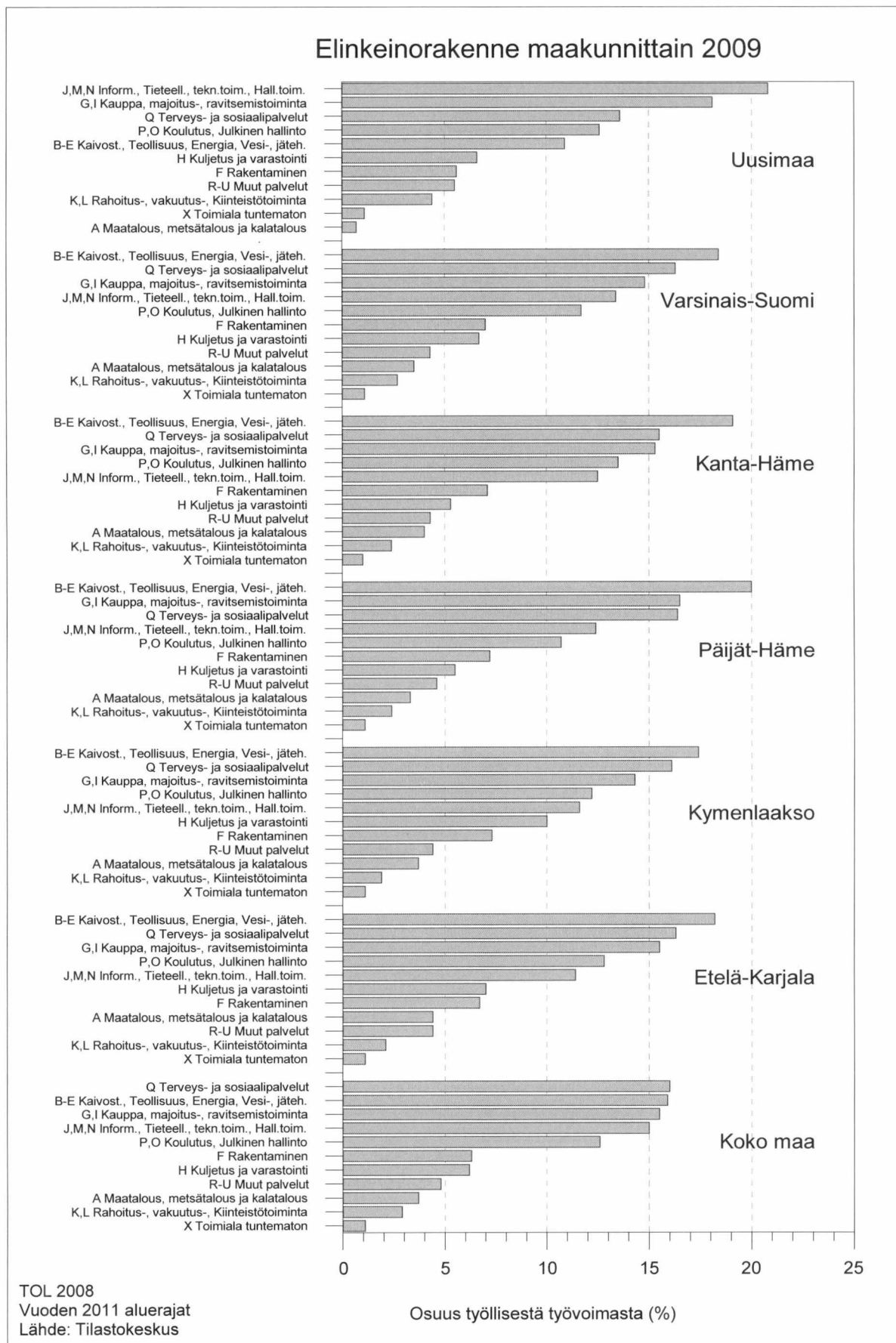
Kuva 12.10. Työllinen työvoima toimialoittain koko maassa 2008–2009.

Työllinen työvoima maakunnittain 1987–2009

Vuoden 2011 maakuntarajat
 Toimialamuutoksia v. 2001 ja 2007
 Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.11. Työllinen työvoima maakunnittain 1987–2009.

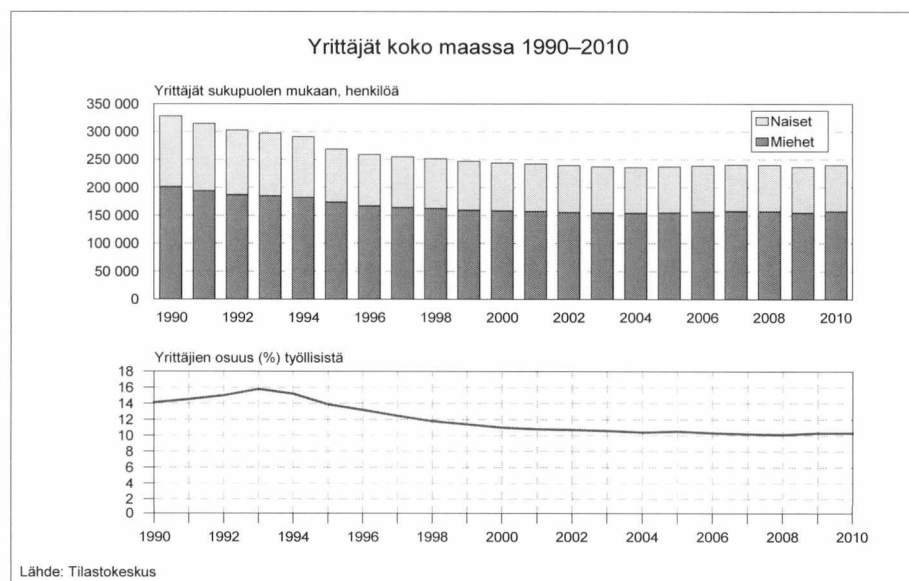

Kuva 12.12. Elinkeinorakenne maakunnittain 2009.

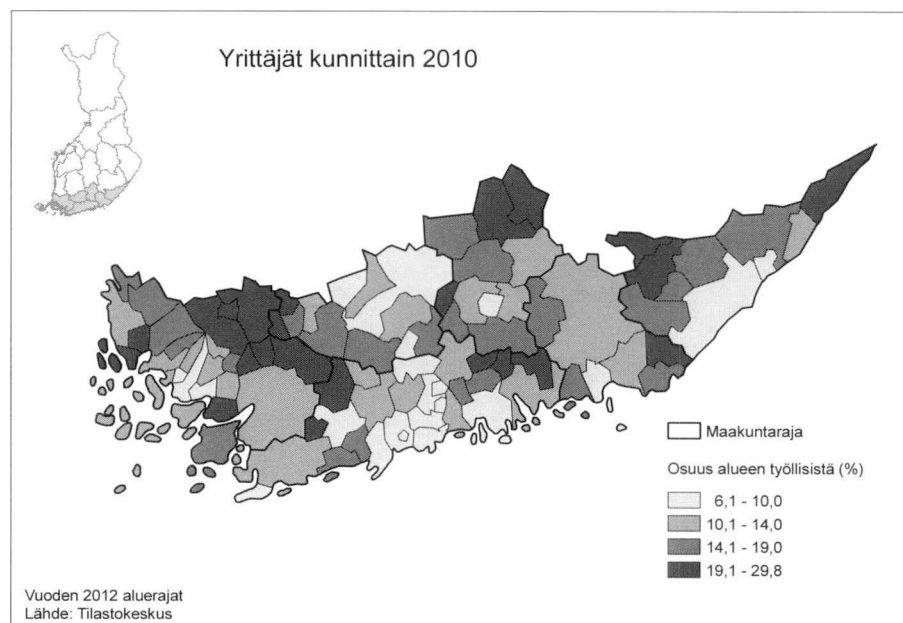
Yrittäjät

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan koko maan työllisestä työvoimasta 10,3 % (239 900 henkilöä) oli yrittäjiä vuoden 2010 lopulla. Työllinen työvoima luokitellaan ammattiasemaltaan joko yrittäjiin tai palkansaajiin perustuen henkilön eläkevakuutustietoihin sekä palkka- ja yrittäjätulon määrään. Yrittäjiin tilastoidaan mukaan myös maatalousyrittäjät.

Vuonna 2010 yrittäjistä 65,5 % oli miehiä ja 34,5 % naisia. 1990-luvun alussa naisten osuus oli suurempi, 39 %. Yrittäjien määrä on vähentynyt 1990-luvun alusta lähes kolmanneksen. Samalla yrittäjien osuus työllisestä työvoimasta on tasaisesti vähentynyt. Vuonna 1993 yrittäjien osuus työllisistä oli tarkastelujakson korkein, noin 16 %.

Kuva 12.13. Yrittäjät koko maassa 1990–2010.

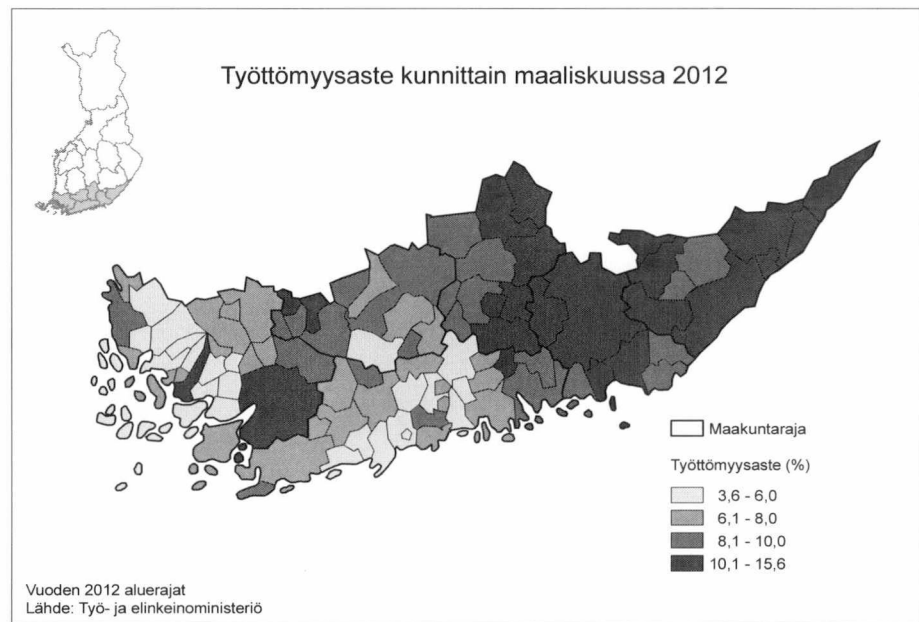

Kuva 12.14. Yrittäjät kunnittain 2010.

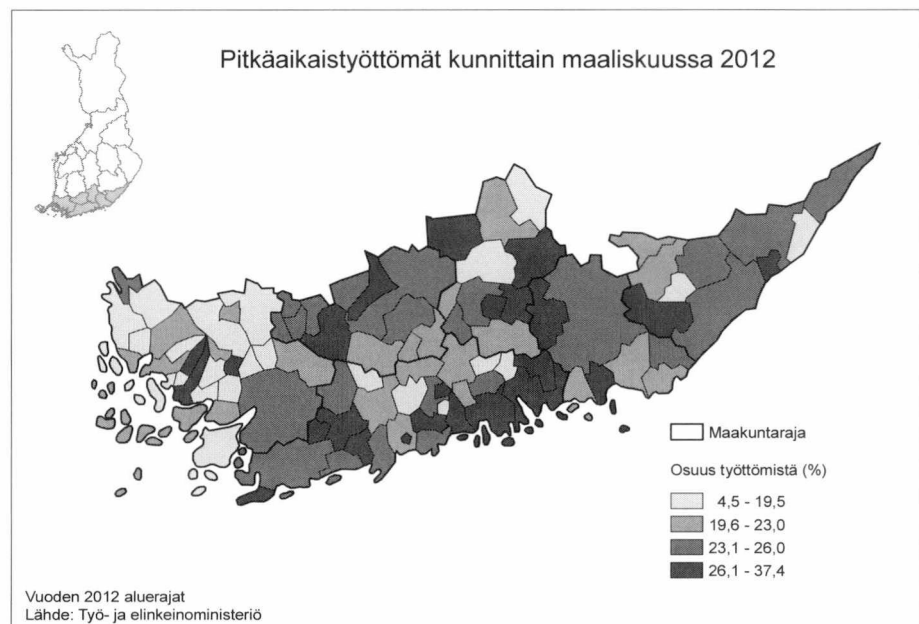
Työttömyys

Tämän katsauksen työttömyystiedot perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön keräämiin tilastoihin. *Työttömyysaste* lasketaan työttömien työnhakijoiden (lomautetut mukaan lukien) prosenttiosuutena työvoimasta. Työvoiman määrä tilastoidaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksella.

Maaliskuun 2012 työttömyysaste oli koko maassa 9,3 %, mikä oli 0,1 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. *Pitkäaikaistyöttömäksi* laskeetaan henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden ilman työtä ja on käytettävissä kokopäivätyöhön tai joka odottaa sovitun työn alkamista. Maaliskuussa 2012 työttömistä työnhakijoista 23,8 % oli pitkäaikaistyöttömiä.

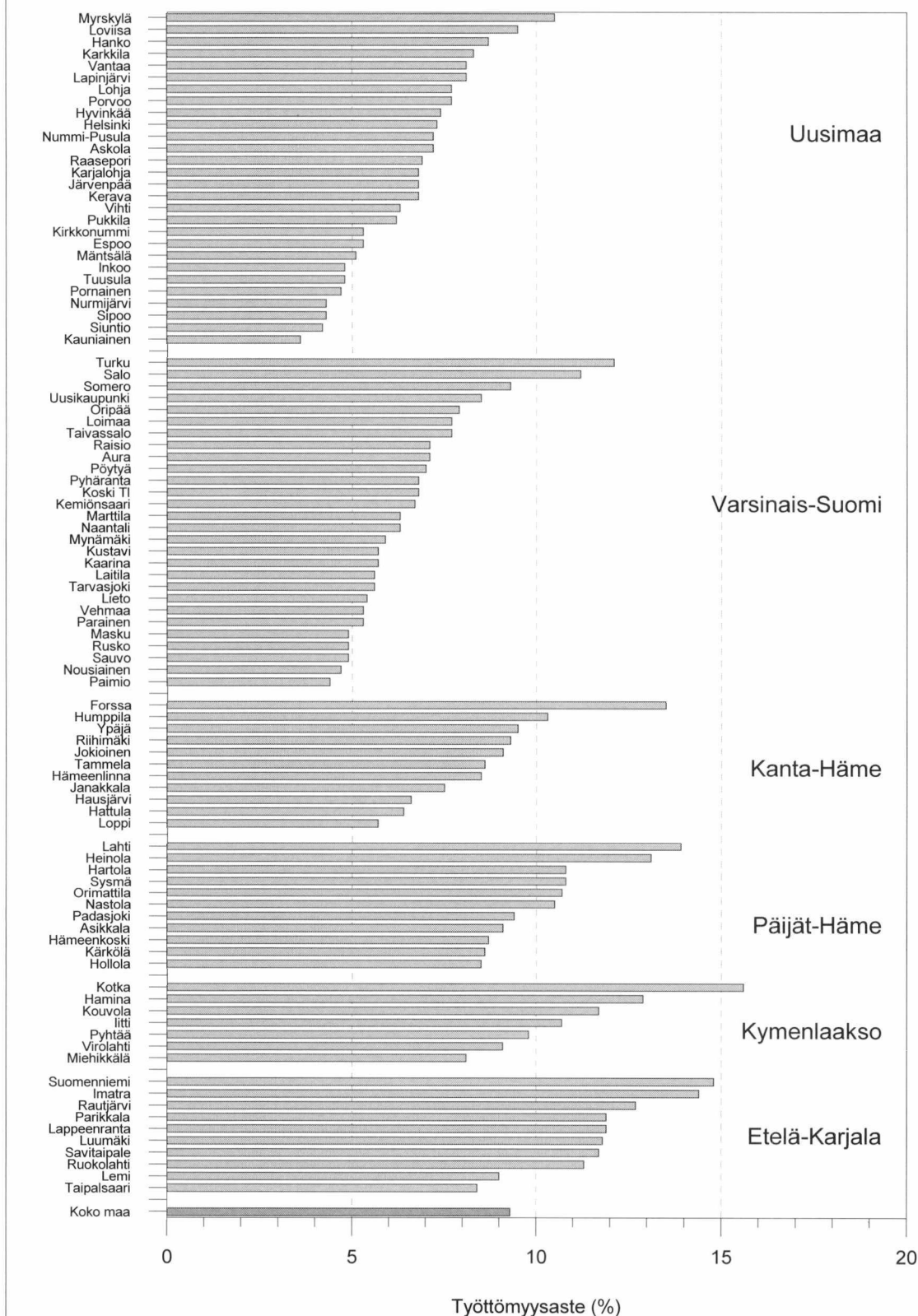

Kuva 12.15. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2012.

Kuva 12.16. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain maaliskuussa 2012 (osuus työttömistä).

Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2012

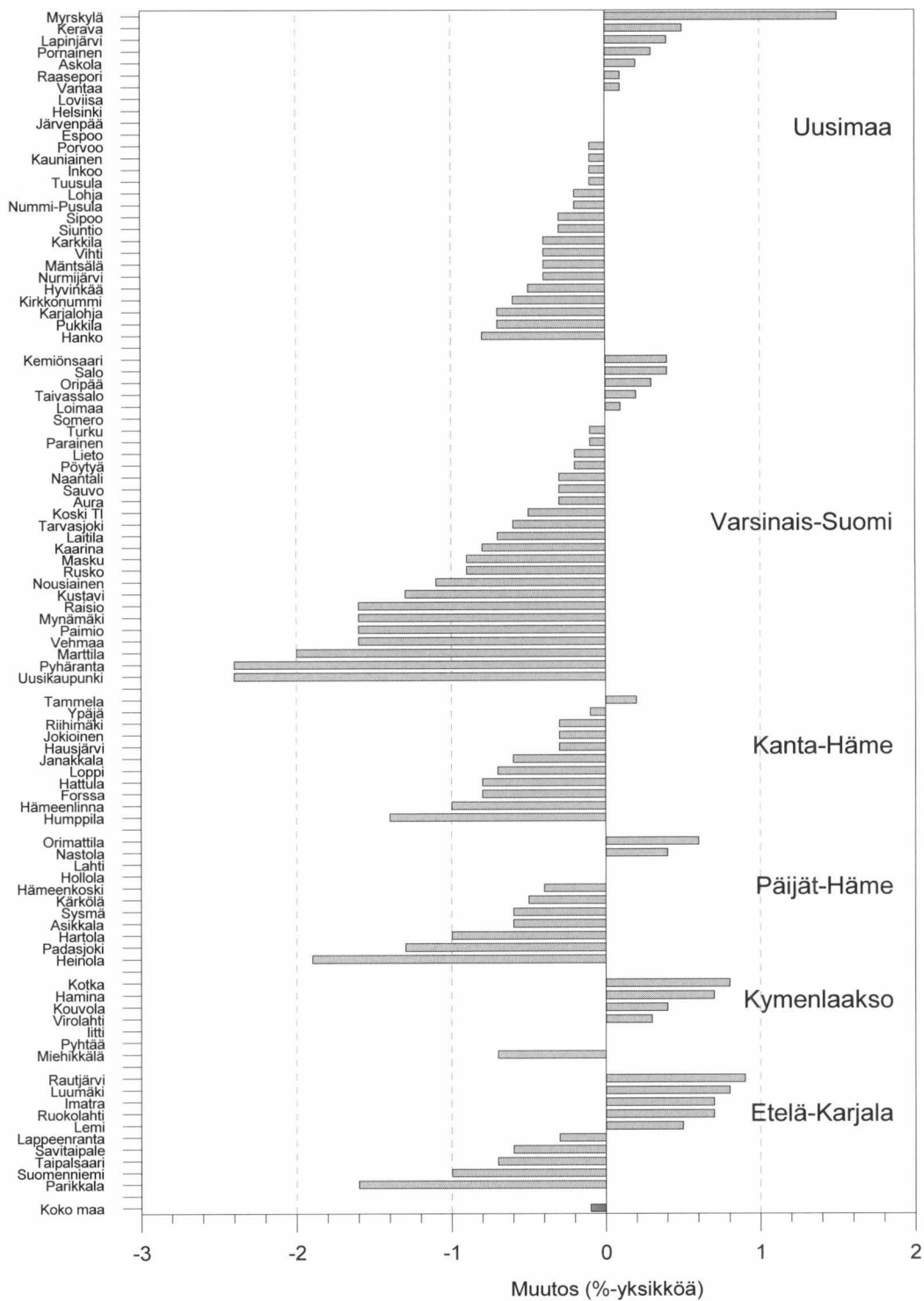
Vuoden 2012 kuntarajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 12.17. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2012.

Työttömyyden muutos kunnittain 2011–2012

Maaliskuu 2011–maaliskuu 2012

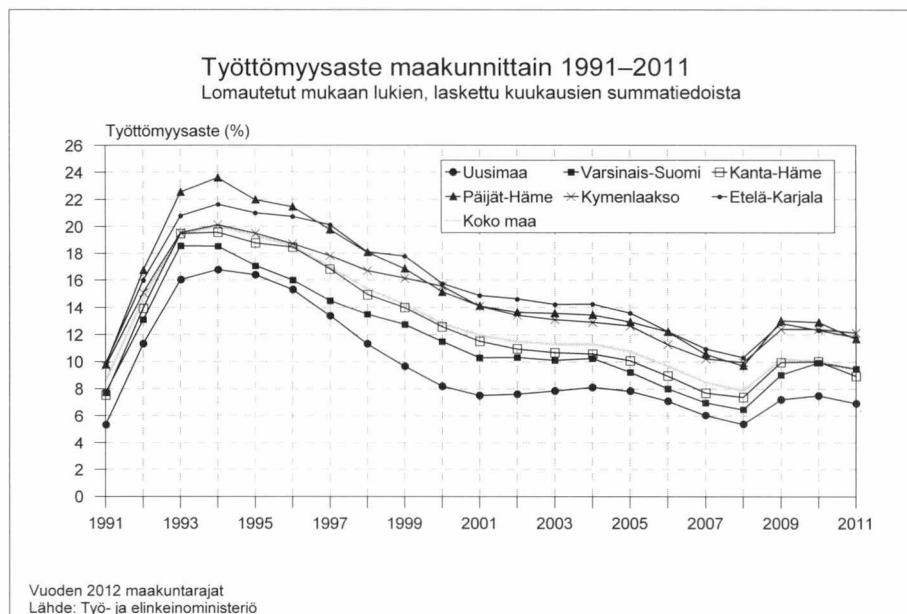

Vuoden 2012 kuntarajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

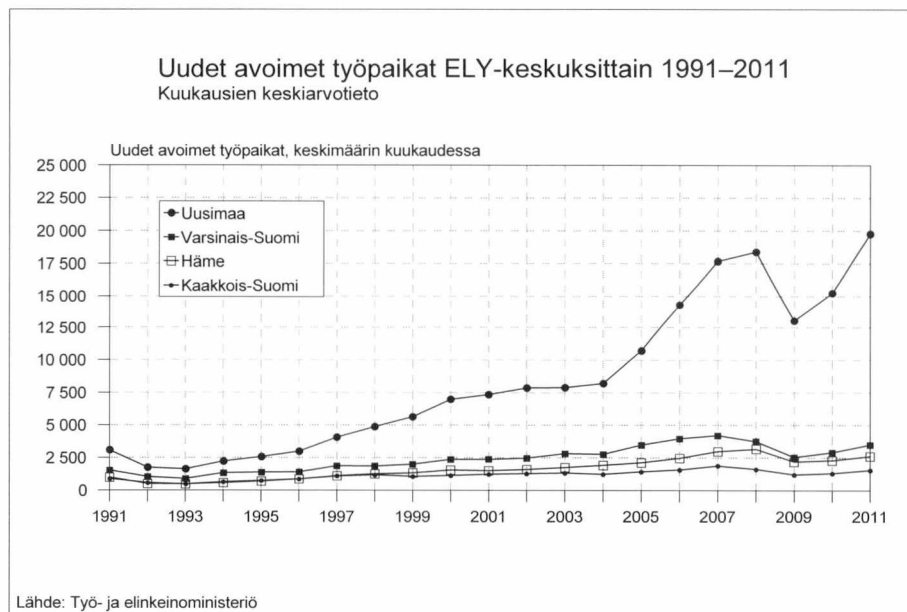
Työttömyys laskenut   Työttömyys noussut

Kuva 12.18. Työttömyyden muutos kunnittain maaliskuussa 2011–2012.

Kuva 12.19. Työttömyysaste maakunnittain 1991–2011.

Työ- ja elinkeinoministeriön ilmoittamat avoimet työpaikat ja työttömien määrät kuvaavat kuukauden viimeistä arkipäivää. Vuositiedot on laskettu kuukausien keskiarvoista. Avoimet työpaikat on ilmoitettu ELY-keskuskittain. Työttömyys oli korkein 1990-luvun alkuvuosina, jolloin avoimia työpaikkoja oli vastaavasti vähiten.

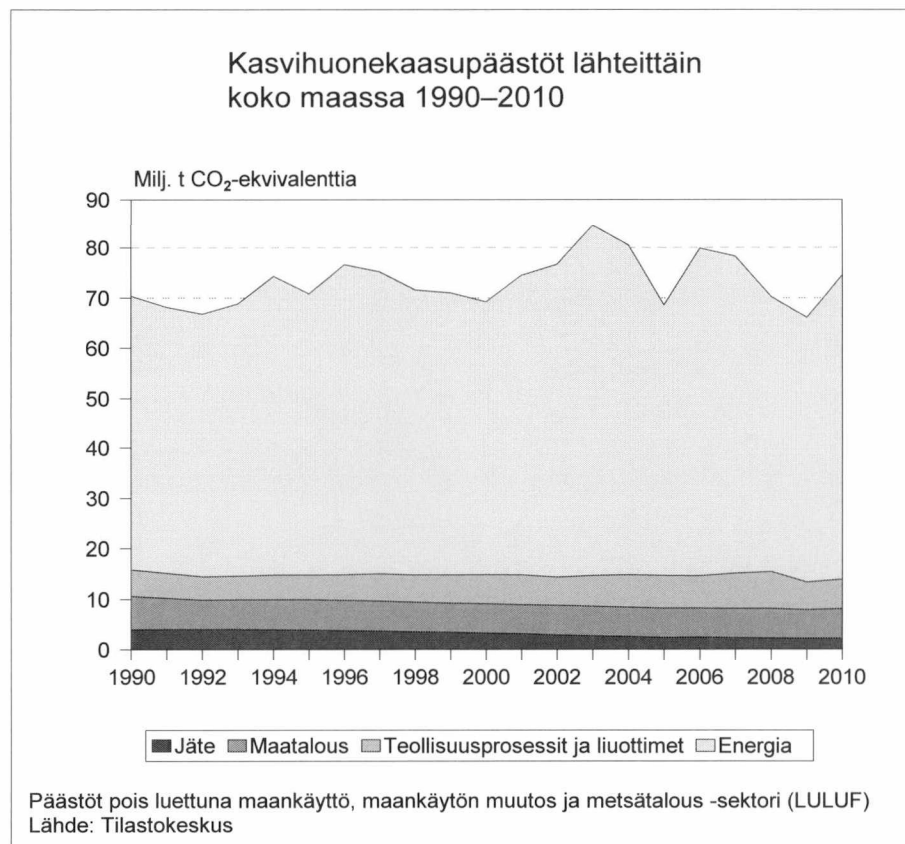

Kuva 12.20. Uudet avoimet työpaikat ELY-keskuksittain 1991–2011.

Ympäristö

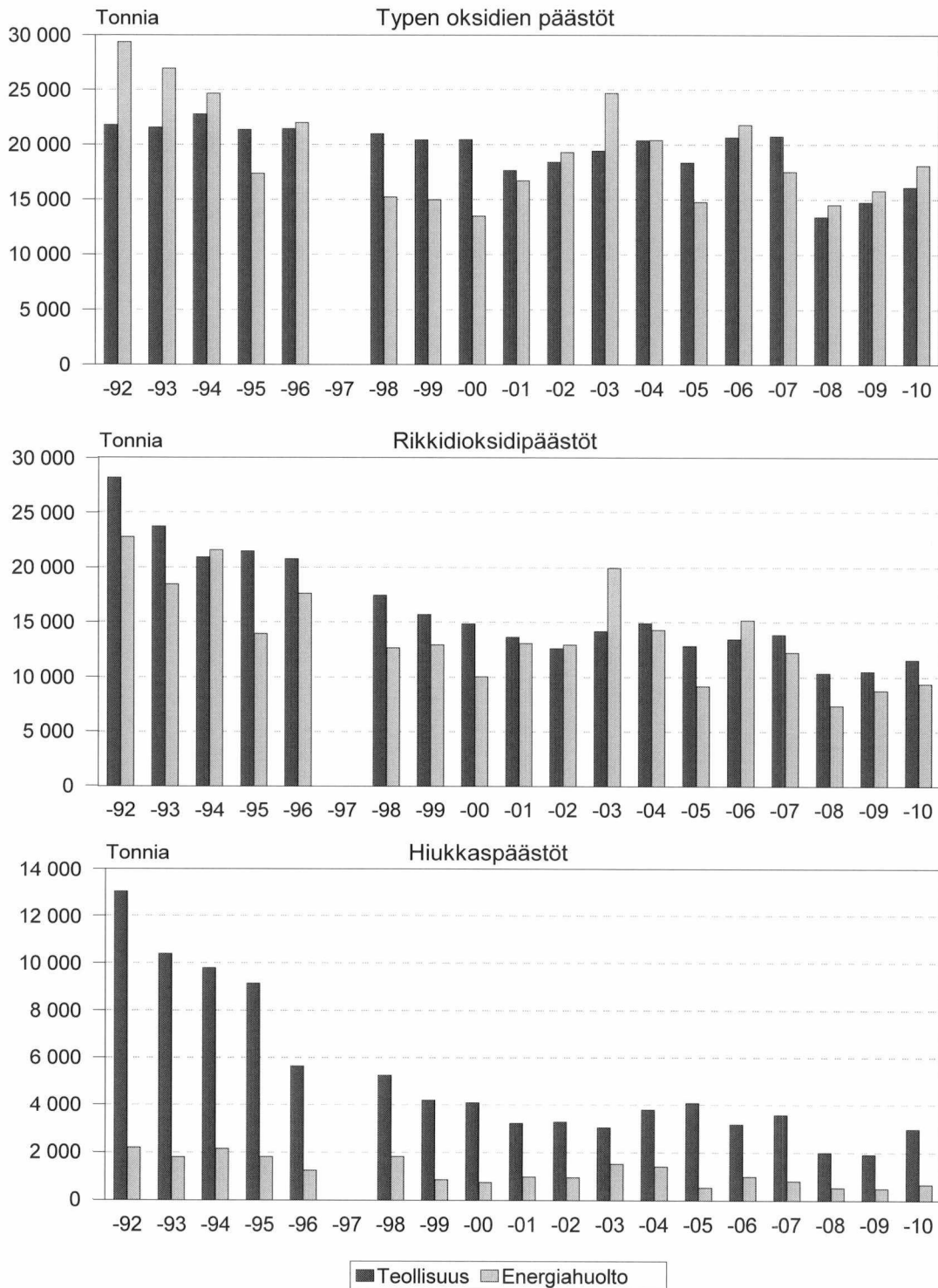
Kasvihuonekaasupäästöjä syntyi vuonna 2010 koko maassa 74,6 miljoonaa hiilidioksiditonnia vastaava määrä (t CO₂-ekv.). Päästöistä 81 % syntyi energiasektorilla. Edelliseen vuoteen verrattuna päästöjen kokonaismäärä kasvoi yli 12 % ja energiasektorin päästöt kasvoivat 15 %. Energiasektorin päästöt olivat vuonna 2010 noin 11 % suuremmat kuin vuoden 1990 päästöt. Maatalouden päästöt taas ovat pienentyneet 11 % vuodesta 1990.

Suomen vuosittaiset päästömäärät ovat vaihdelleet huomattavasti etenkin sähkön tuonnin ja fossiilisen lauhdesähkön tuotannon mukaan. Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF) -sektori on Suomessa nettonielu eli poistumat ilmakehästä ovat suuremmat kuin päästöt ilmakehään. Alueellisissa päästötietojen tarkasteluissa ovat mukana ilmoitusvelvolliset laitokset.

Kuva 13.1. Kasvihuonekaasupäästöt lähteittäin koko maassa 1990–2010.

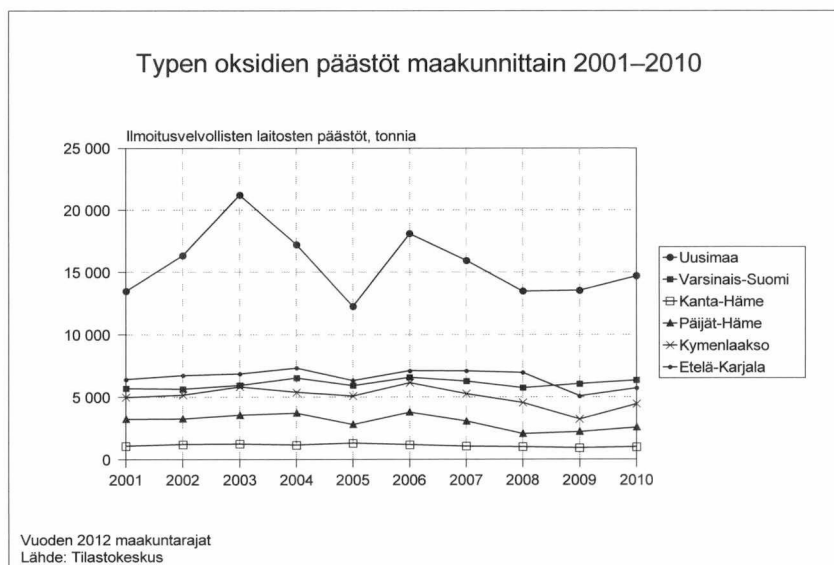
Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Etelä-Suomessa 1992–2010

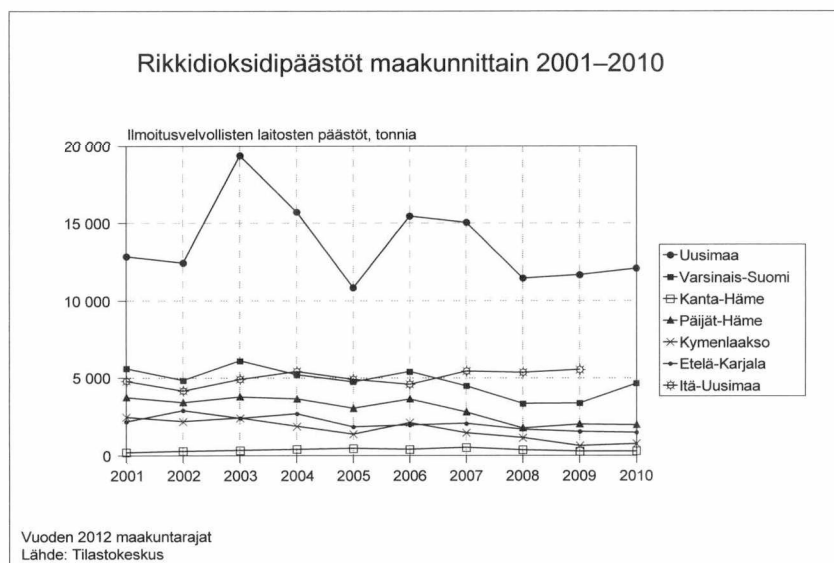
Vuoden 1997 tiedot puuttuvat
Lähde: Tilastokeskus

Ilmoitusvelvolliset laitokset
Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme,
Kymenlaakso, Etelä-Karjala

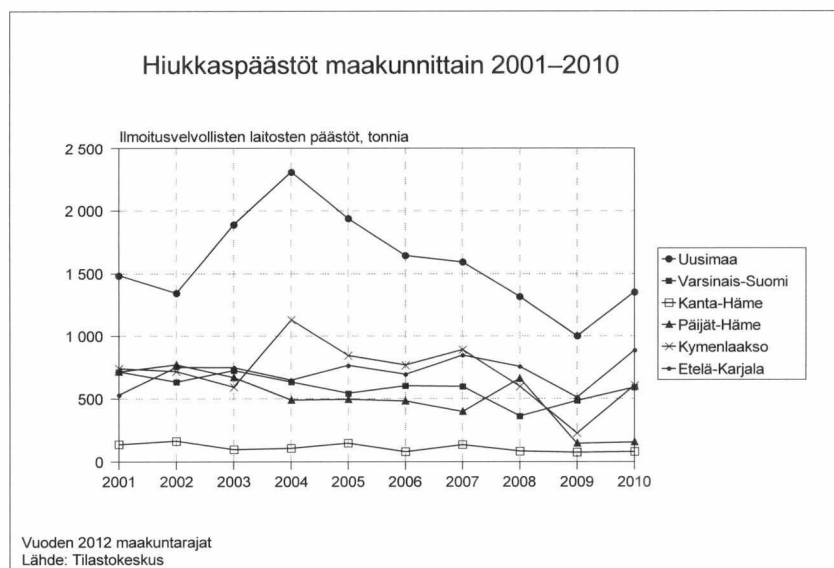
Kuva 13.2. Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Etelä-Suomessa 1992–2010.

Kuva 13.3. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2001–2010.

Kuva 13.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2001–2010.

Kuva 13.5. Hiukkaspäästöt maakunnittain 2001–2010.

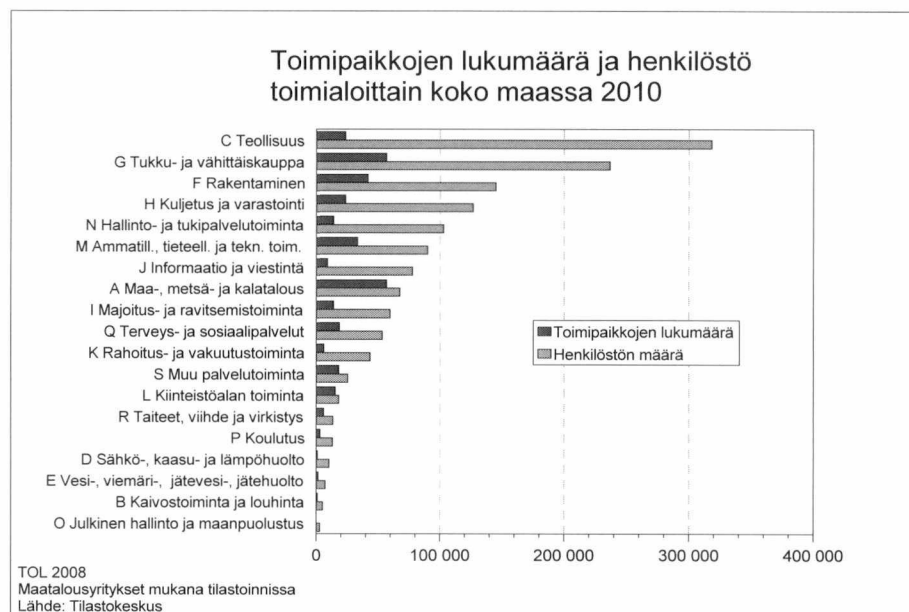
Yritykset ja toimipaikat

Julkaisun tiedot perustuvat Tilastokeskuksen *yritysrekisterin vuositilastoon* sekä jatkuvasti päivittyvään Tilastokeskuksen *yritys- ja toimipaikkarekisterin palvelutietokantaan*. Tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

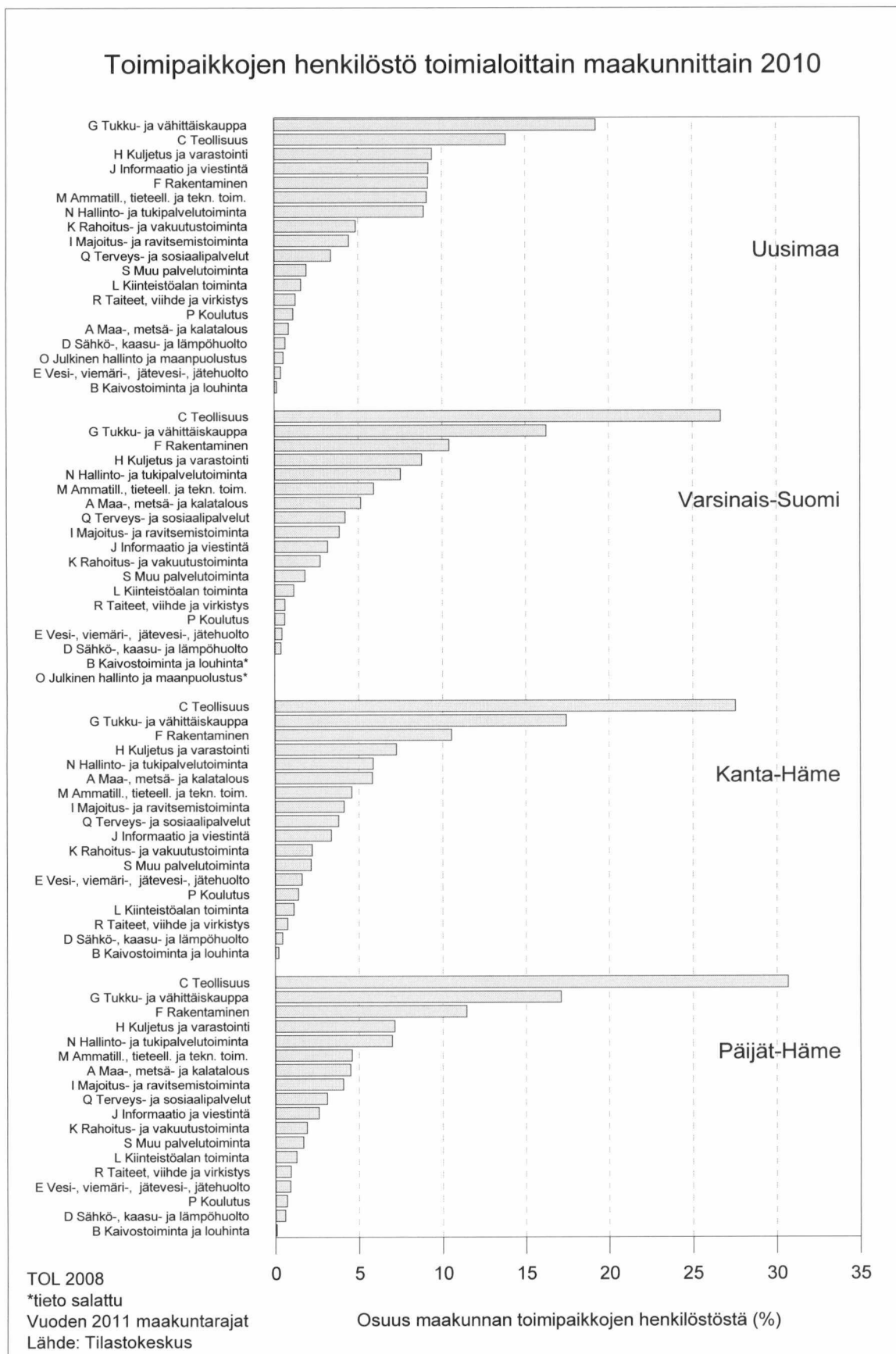
Vuositilaston viimeisin käytettävissä oleva tieto on vuodelta 2010. Sen tiedot kerätään pääasiassa kahdesta lähteestä: Verohallinnon rekistereistä ja Tilastokeskuksen omista tiedusteluista. Vuositilastossa on mukana yritykset ja toimipaikat, jotka ovat toimineet tilastovuonna yli puoli vuotta ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan. Vuonna 2010 tilastoraja oli 9 979 euroa.

Koko maassa oli 348 800 yritysten toimipaikkaa vuonna 2010, mikä on 0,6 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikkien toimipaikkojen henkilöstömäärä oli 1,4 miljoonaa, keskimäärin hieman yli 4 henkilöä toimipaikkaa kohti. Liikevaihtoa toimipaikoilla oli 357 miljardia euroa eli 1,0 miljoonaa euroa toimipaikkaa kohti.

Vuonna 2010 yritysten toimipaikkojen lukumäärä oli vuositilastossa suurin maa-, metsä- ja kalatalous (A) -toimialalla. Henkilöstöä oli kuitenkin eniten teollisuudessa (C). Henkilöstöön lasketaan sekä palkansaajat että yrittäjät.

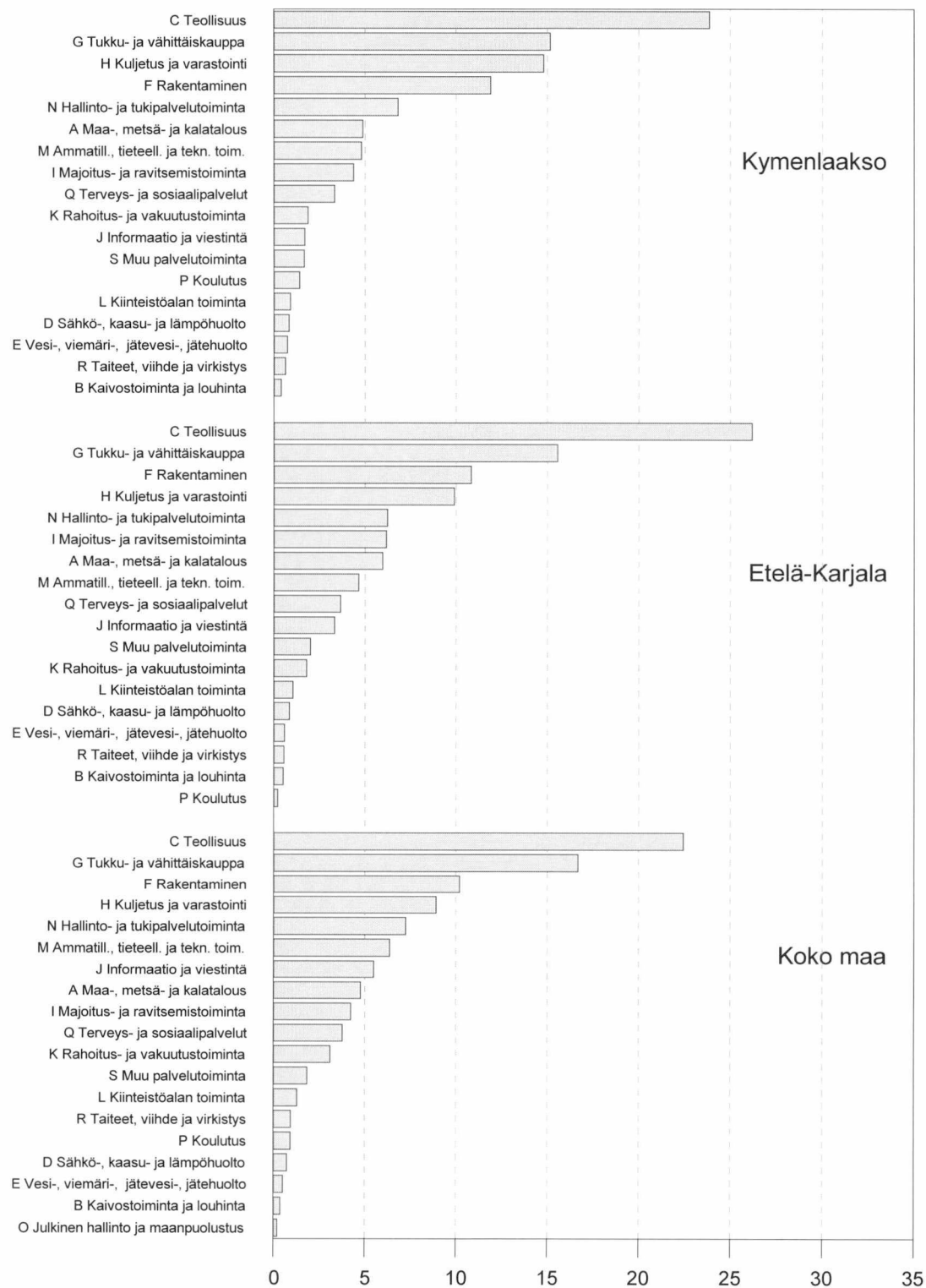

Kuva 14.1. Toimipaikkojen lukumäärä ja henkilöstö toimialoittain koko maassa 2010.

Kuva 14.2a. Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2010.

Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2010

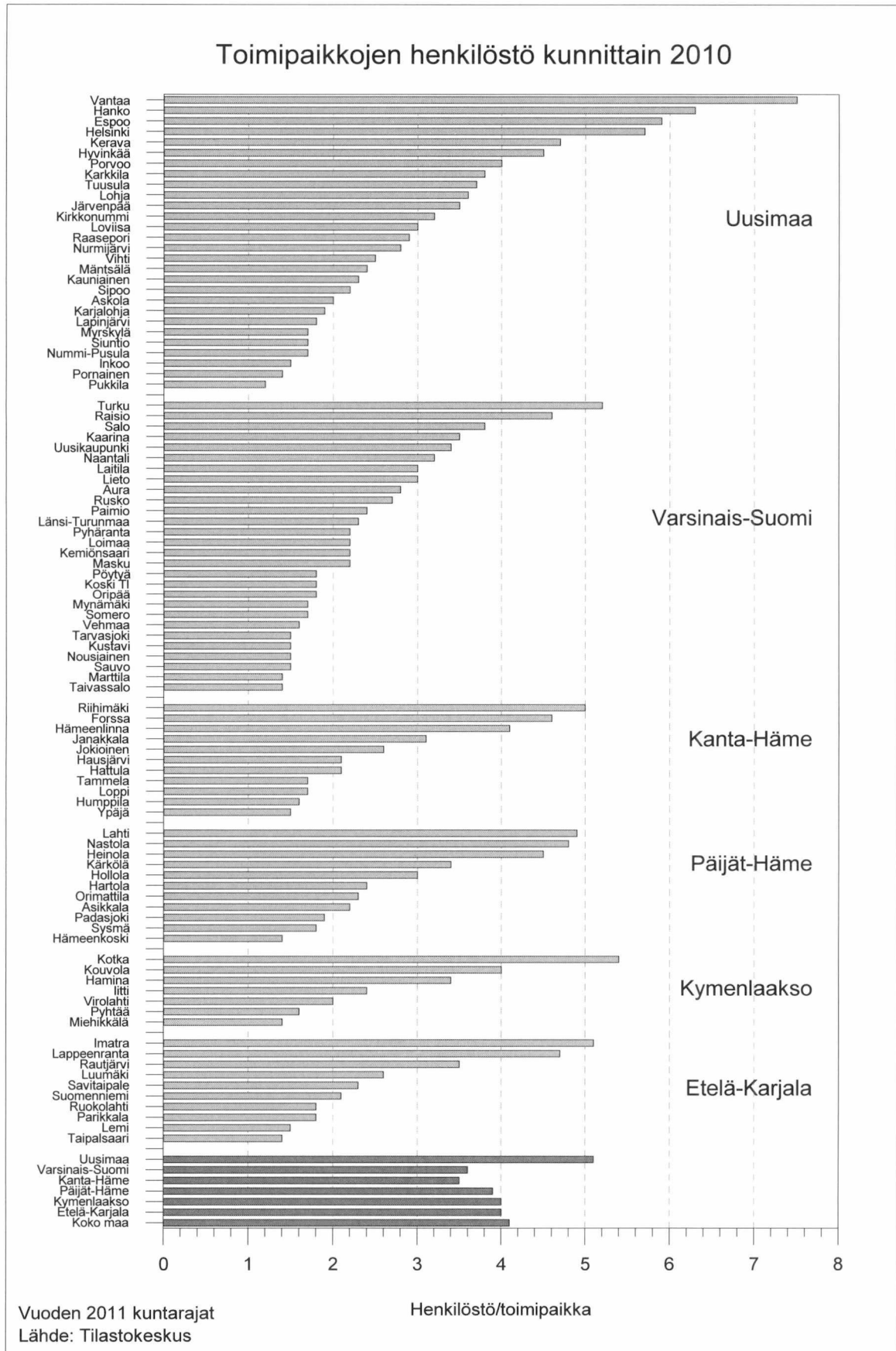
TOL 2008

Vuoden 2011 maakuntarajat

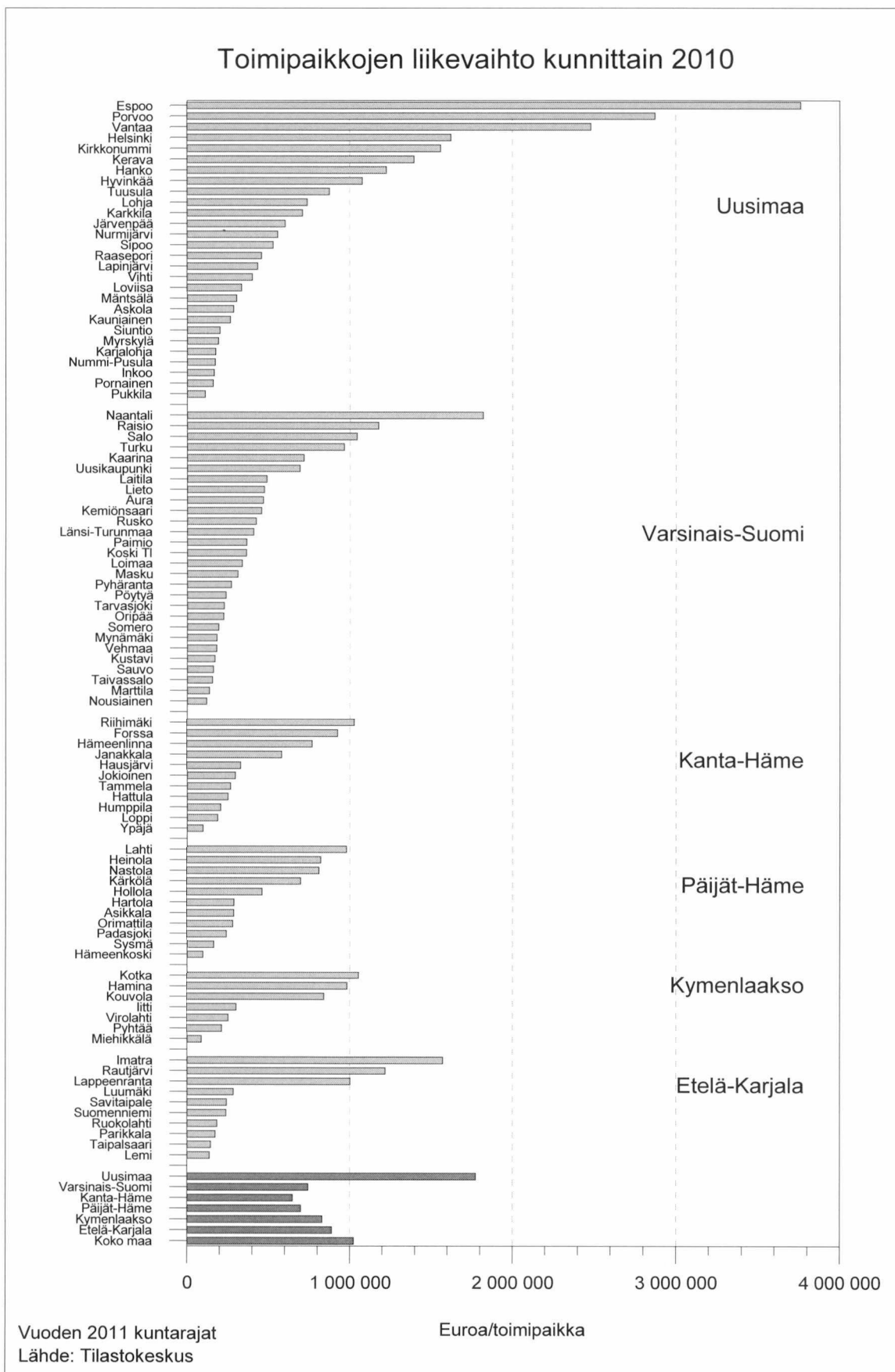
Lähde: Tilastokeskus

Osuus maakunnan toimipaikkojen henkilöstöstä (%)

Kuva 14.2b. Toimipaikkojen henkilöstö toimialoittain maakunnittain 2010.

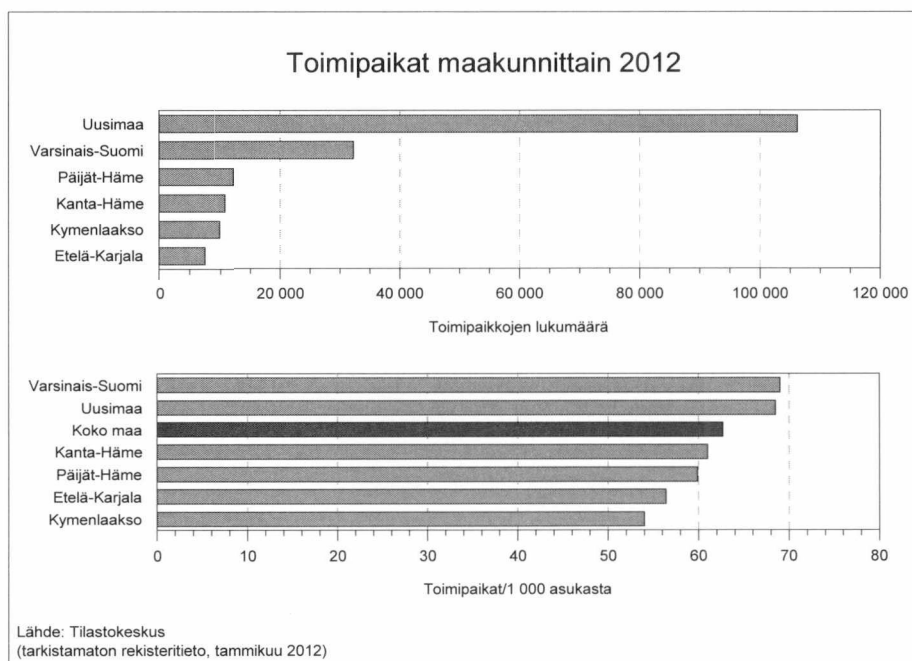
Kuva 14.2. Toimipaikkojen henkilöstö kunnittain 2010.

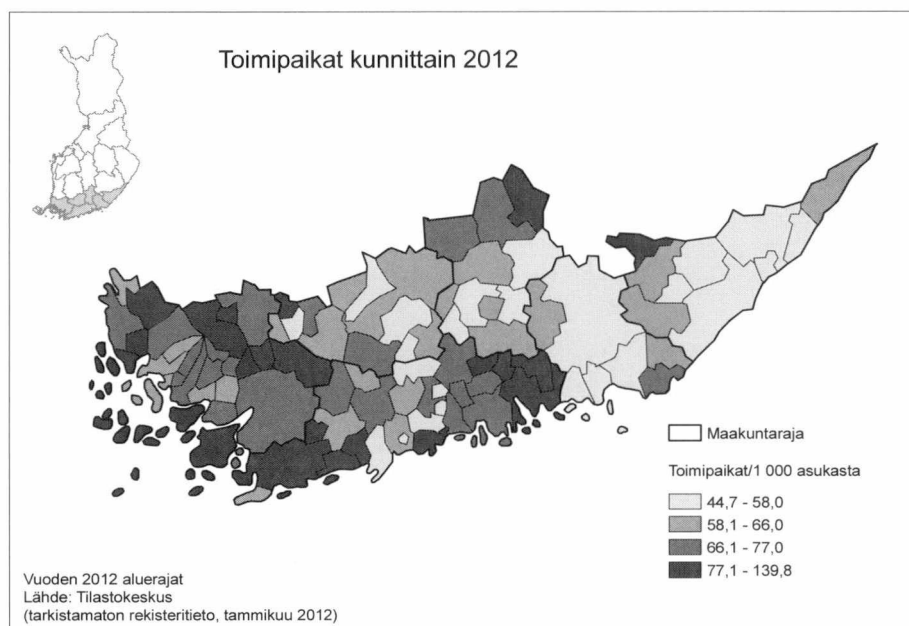
Kuva 14.4. Toimipaikkojen liikevaihto kunnittain 2010.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin palvelutietokanta sisältää kaikki aktiiviset yritykset ja niiden toimipaikat, yhteisöt ja yksityiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat liiketoiminnasta arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tiedoissa ei ole mukana valtion virastoja, kuntia ja kuntayhtymiä tai niiden toimipaikkoja.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin palvelutietokannan mukaan tammikuussa 2012 koko Suomessa oli 62,7 toimipaikkaa tuhatta asukasta kohti. Toimialoista tukku- ja vähittäiskaupan toimialalla (G) sekä rakentamisessa (F) oli eniten toimipaikkoja.

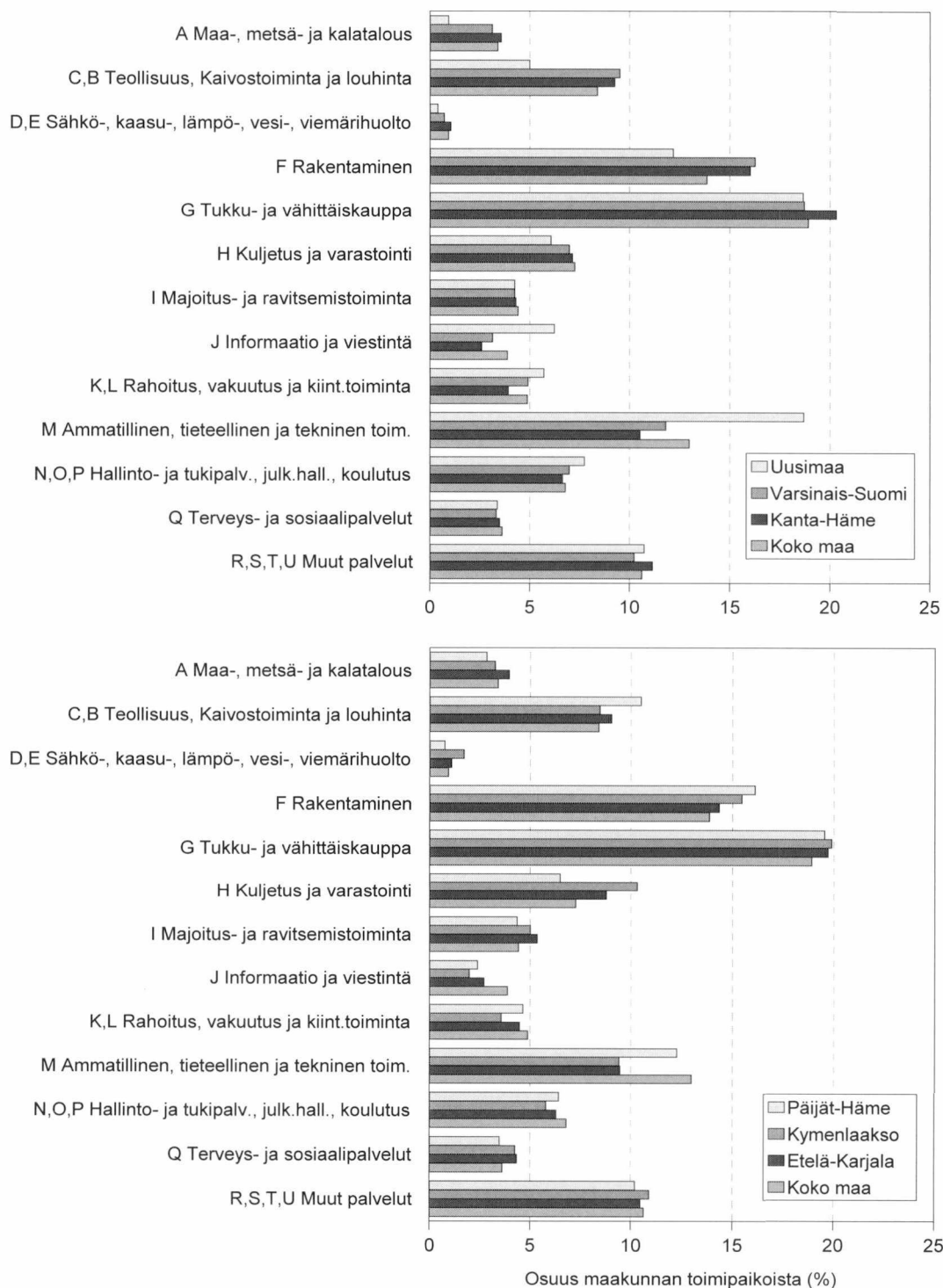

Kuva 14.5. Toimipaikat maakunnittain 2012.

Kuva 14.6. Toimipaikat kunnittain 2012.

Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2012

TOL 2008

Lähde: Tilastokeskus

(tarkistamaton rekisteritieto, tammikuu 2012)

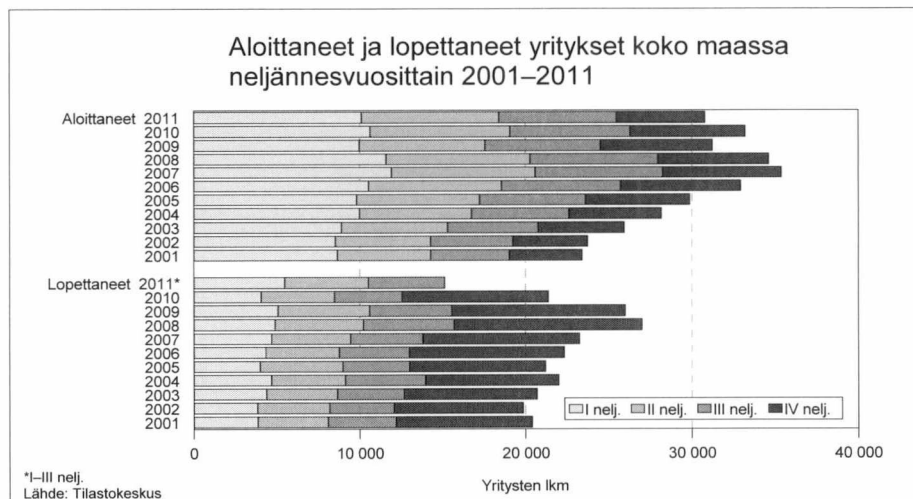
Kuva 14.7. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2012.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset

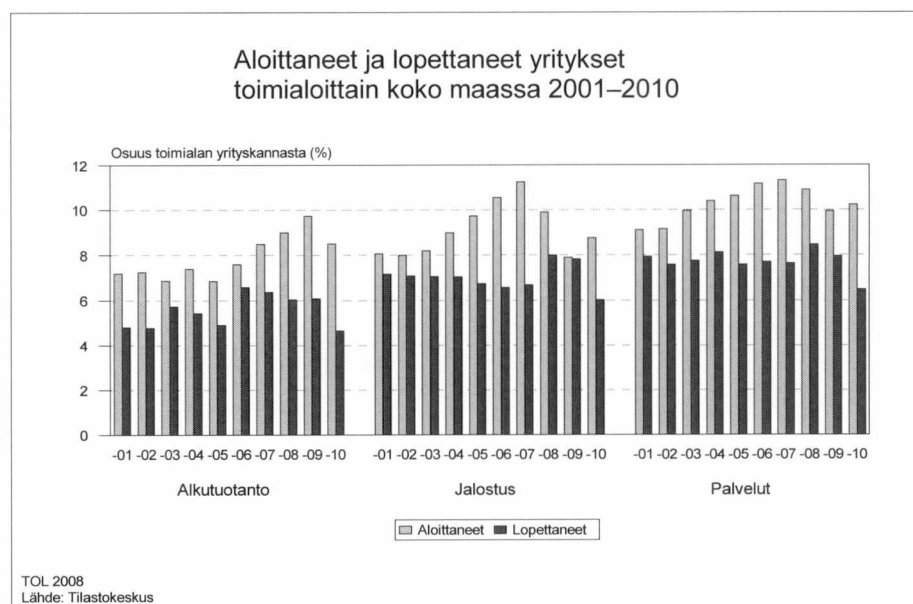
Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten tiedot perustuvat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriin sekä rekisterin lähdeaineistoina käytettäviin Verohallinnon tietoihin. Tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset, mutta eivät kuntien liikelaitokset. Alue määräytyy yrityksen kotikunnan perusteella.

Vuonna 2011 toimintansa aloitti 30 800 uutta yritystä, mikä on yli 2 400 yritystä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lopettaneista yrityksistä viimeisin koko vuotta koskeva tieto on vuodelta 2010, jolloin lopettaneita yrityksiä oli 21 400.

Toimialoittain tarkasteltuna aloittaneiden yritysten osuus yrityskannasta kasvoi jalostuksessa ja palvelualalla vuoteen 2007, jonka jälkeen aloittaneiden yritysten määrän kasvu pysähtyi. Alkutuotannossa aloittaneiden yritysten osuus yrityskannasta oli tarkastelujakson korkein vuonna 2009. Lopettaneiden yritysten osuudessa on ollut vähemmän vaihtelua.

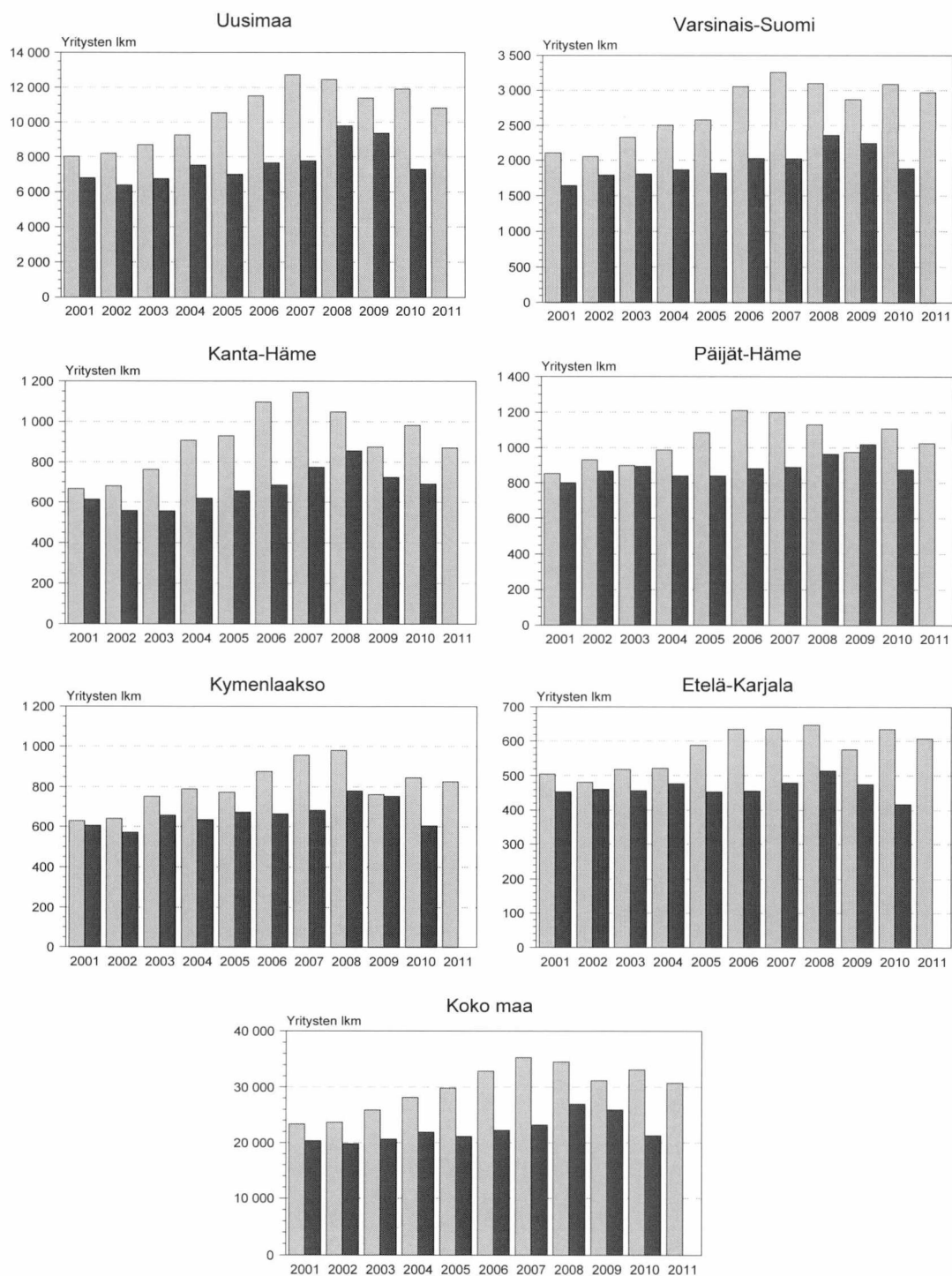

Kuva 14.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa neljännesvuosittain 2001–2011.

Kuva 14.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset toimialoittain koko maassa 2001–2010.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001–2011

Huom! Erilaiset asteikot

Vuoden 2012 maakuntarajat

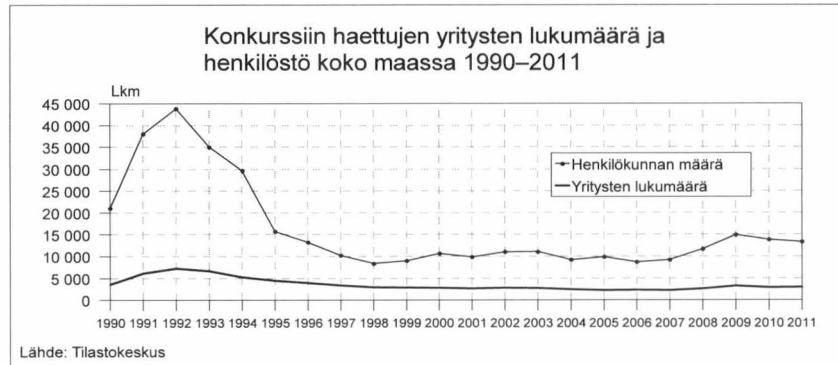
Lähde: Tilastokeskus

■ Aloittaneet ■ Lopettaneet

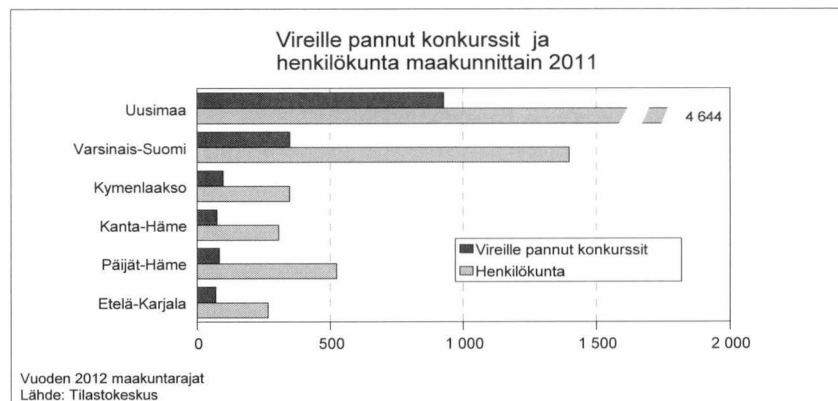
Kuva 14.10. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001–2011.

Konkurssit

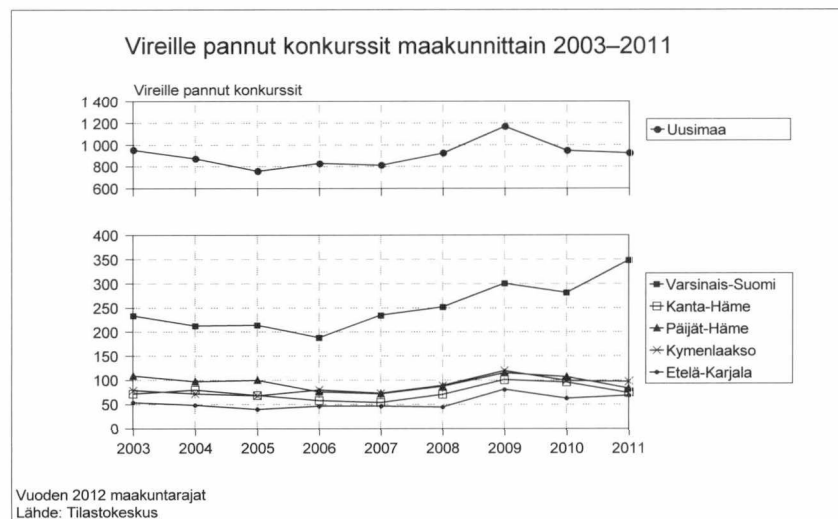
Vuoden 2011 aikana pantiin vireille 2 864 konkurssia, mikä on 2,8 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Tilastokeskuksen konkurssitilastoissa *vireille pannulla konkurssilla* tarkoitetaan kalenterivuoden aikana konkurssiin haettuja yrityksiä, yhteisöjä, kuolinpesiä ja yksityishenkilöitä. Henkilökunnan määrä kaikissa konkurssiin haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 13 300, mikä on 3,6 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuva 14.11. Konkurssiin haettujen yritysten lukumäärä ja henkilöstö koko maassa 1990–2011.

Kuva 14.12. Vireille pannut konkurssit ja henkilökunta maakunnittain 2011.

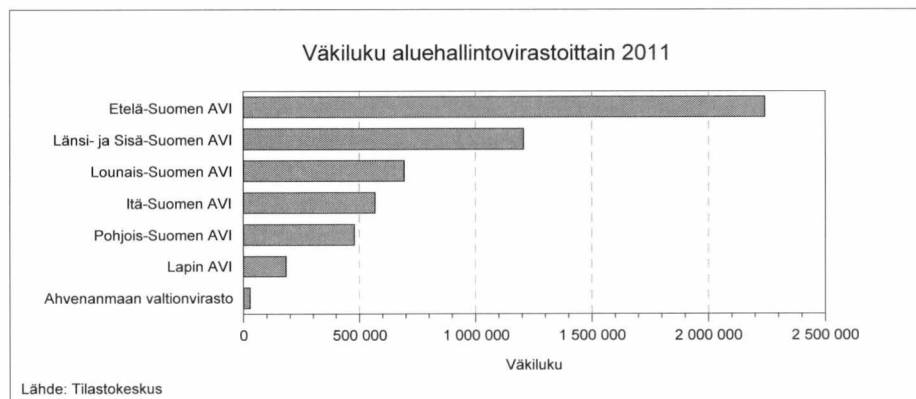
Kuva 14.13. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2003–2011.

Aluehallintovirastot

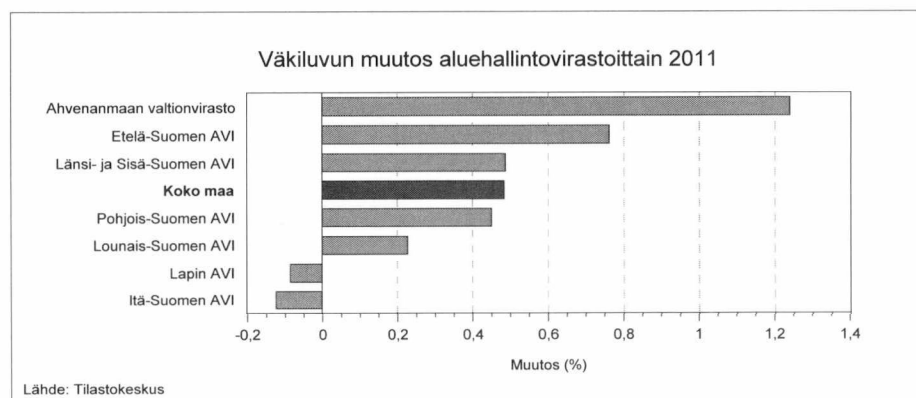
Manner-Suomessa toimii 6 aluehallintovirastoa. Ahvenanmaalla aluehallintoviraston tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto. Aluehallintovirastot (AVI) edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Virastot edistävät perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista, peruspalvelujen saatavuutta, ympäristönsuojelua, ympäristön kestävää käyttöä, sisäistä turvallisuutta sekä terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä alueilla.

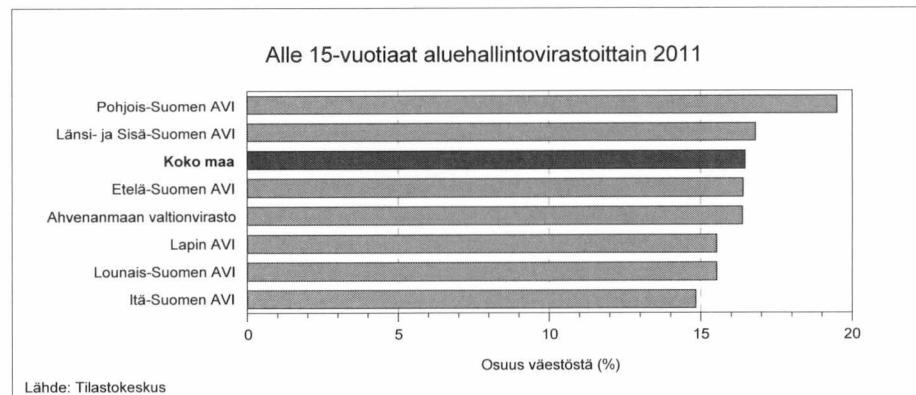
Kuva 15.1. Aluehallintovirastot ja maakunnat 2012.

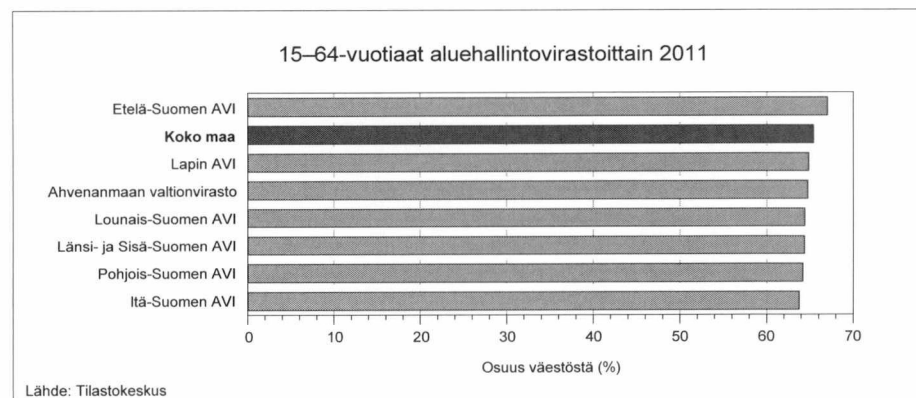
Kuva 15.2. Väkiluku aluehallintovirastoittain 2011.

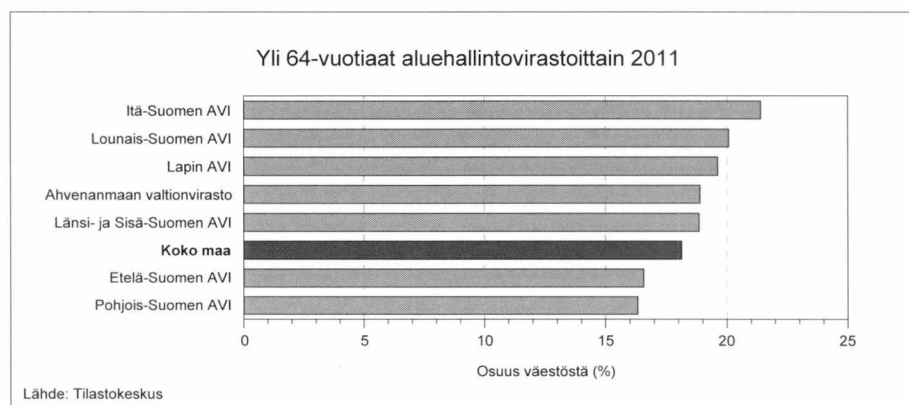
Kuva 15.3. Väkiluvun muutos aluehallintovirastoittain 2011.

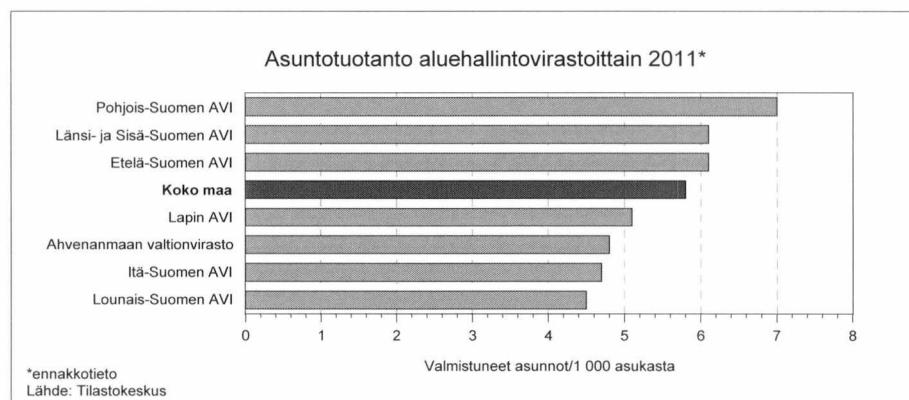
Kuva 15.4. Alle 15-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011.

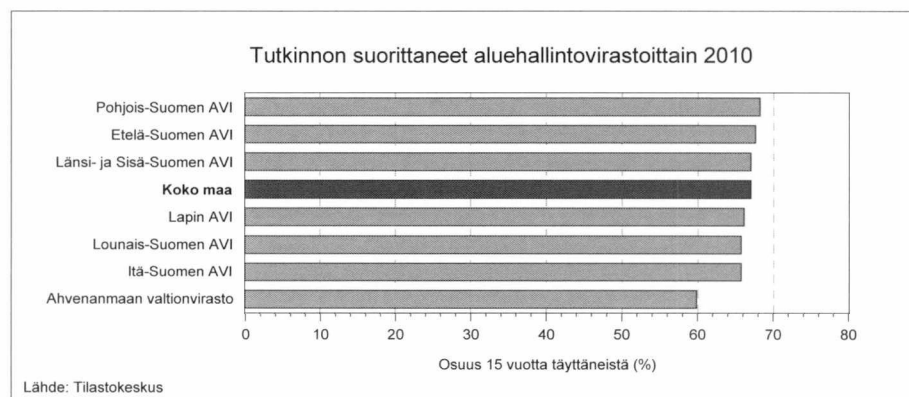
Kuva 15.5. 15–64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011.

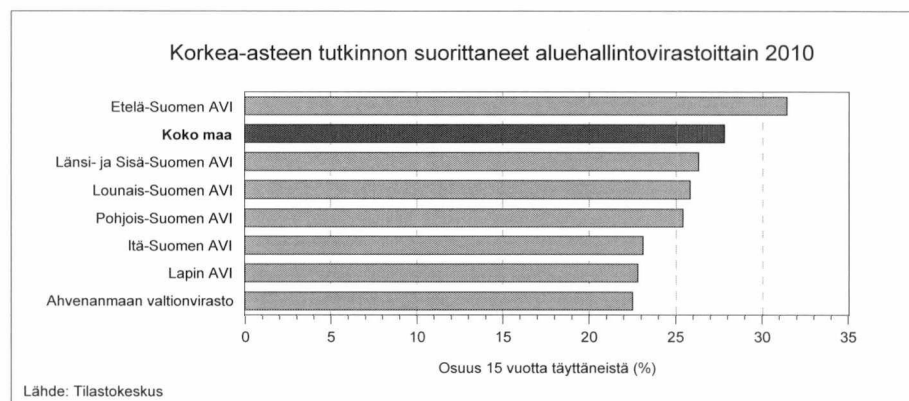
Kuva 15.6. Yli 64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011.

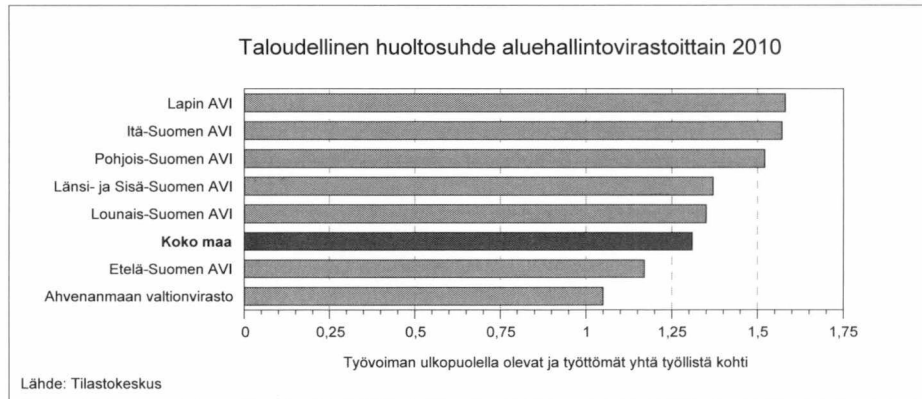
Kuva 15.7. Asuntotuotanto aluehallintovirastoittain 2011.

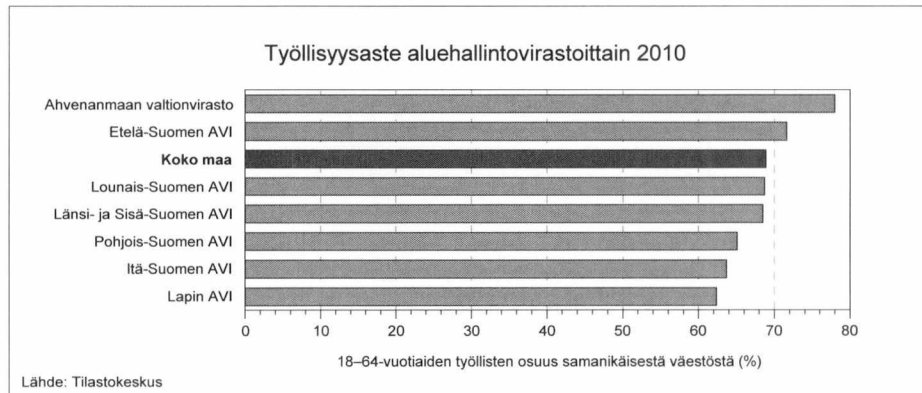
Kuva 15.8. Tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2010.

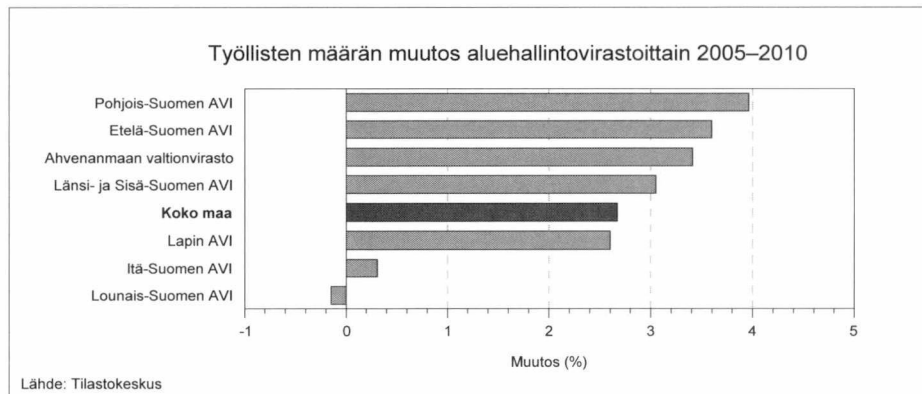
Kuva 15.9. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2010.

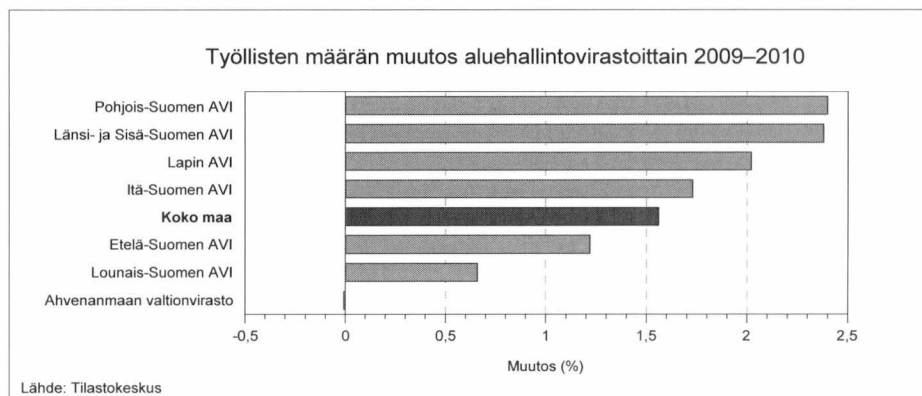
Kuva 15.10. Taloudellinen huoltosuhde aluehallintovirastoittain 2010.

Kuva 15.11. Työllisyysaste aluehallintovirastoittain 2010.

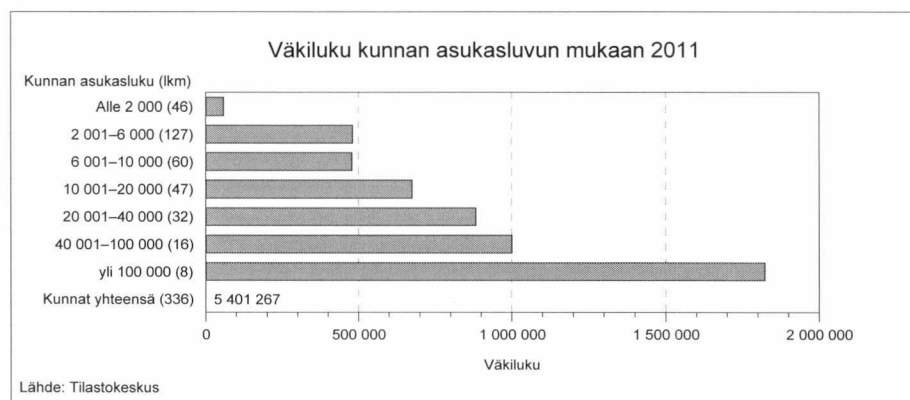

Kuva 15.12. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2005–2010.

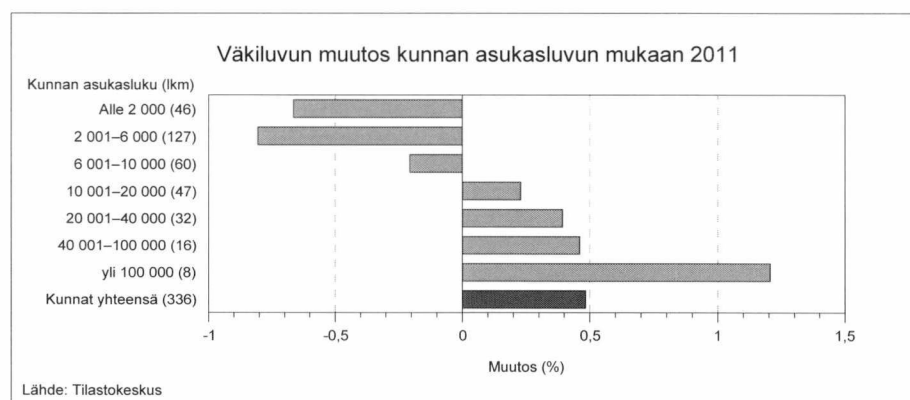

Kuva 15.13. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2009–2010.

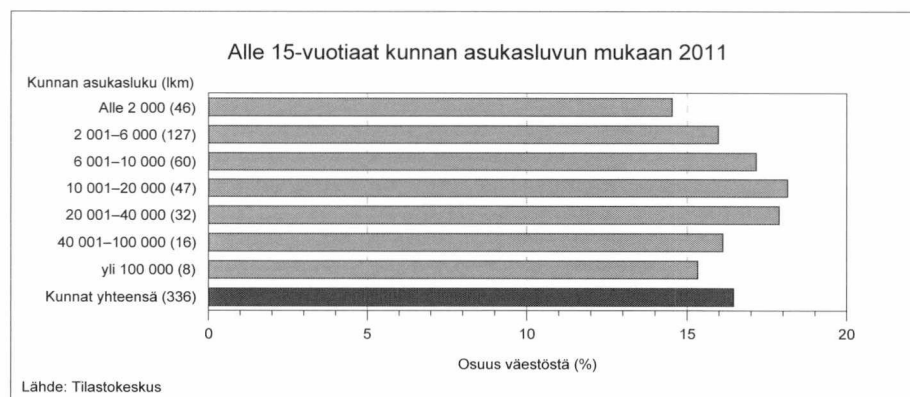
Kunnat koon mukaan

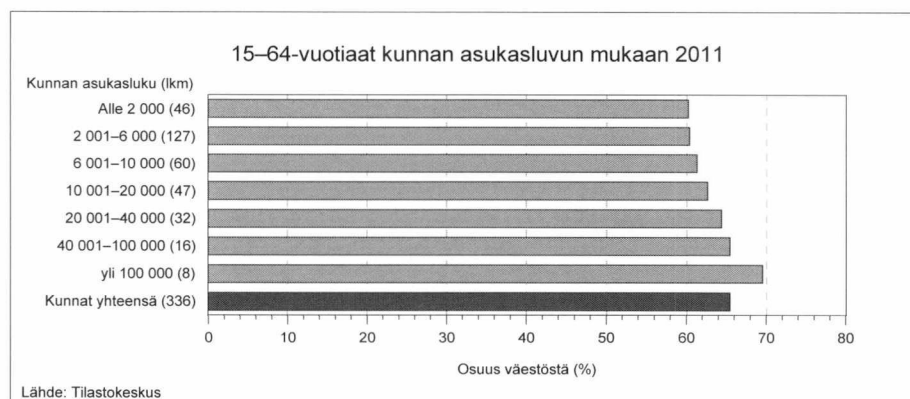
Kuva 16.1. Väkiluku kunnan asukasluvun mukaan 2011.

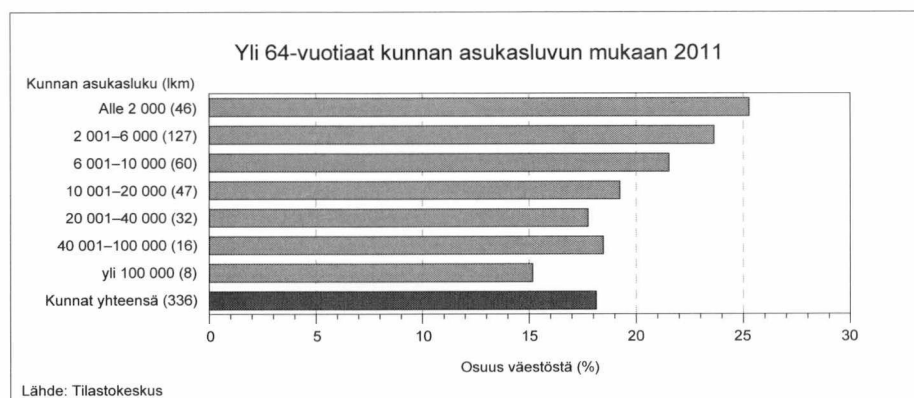
Kuva 16.2. Väkiluvun muutos kunnan asukasluvun mukaan 2011.

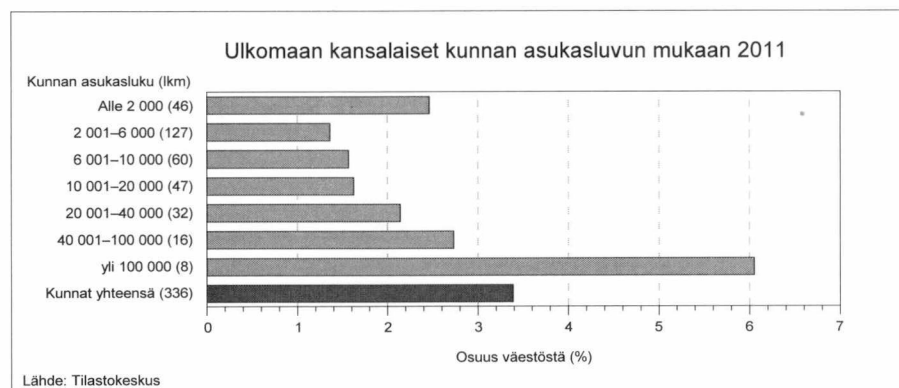
Kuva 16.3. Alle 15-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011

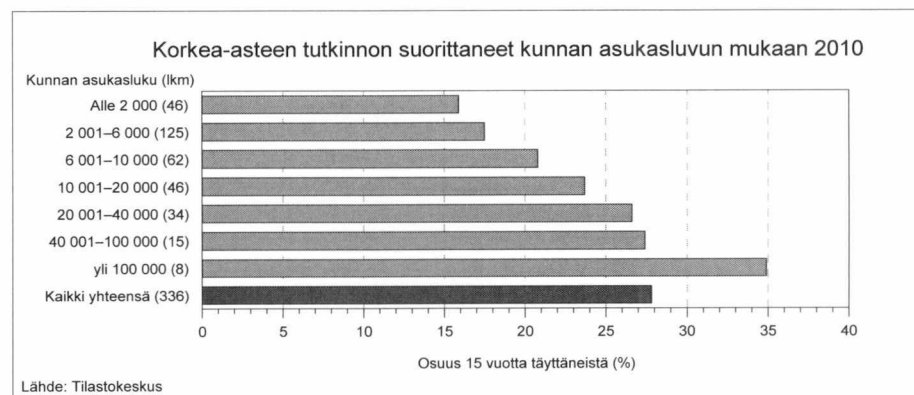
Kuva 16.4. 15–64-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011.

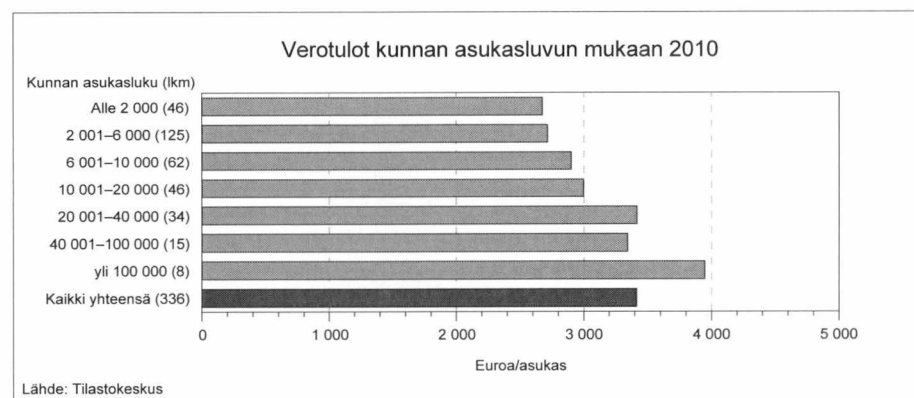
Kuva 16.5. Yli 64-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011.

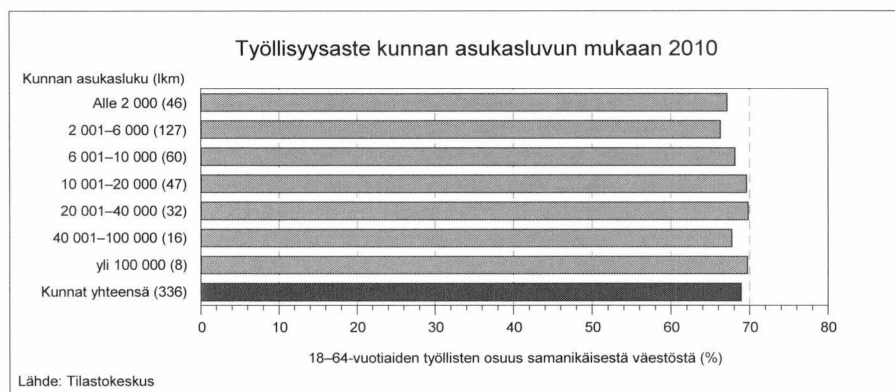
Kuva 16.6. Ulkomaan kansalaiset kunnan asukasluvun mukaan 2011.

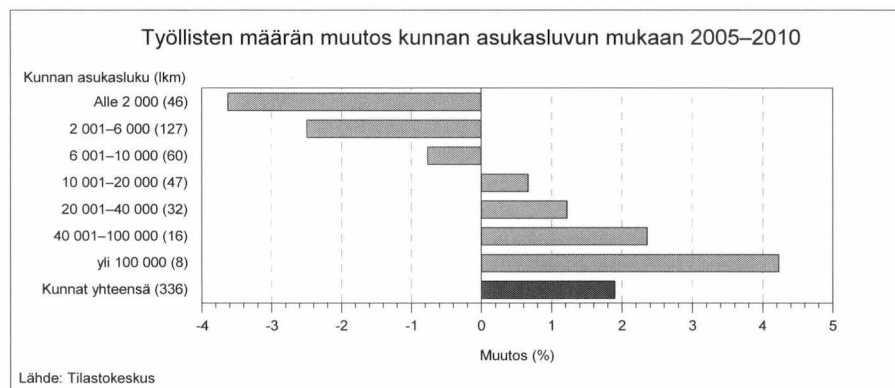
Kuva 16.7. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet kunnan asukasluvun mukaan 2010.

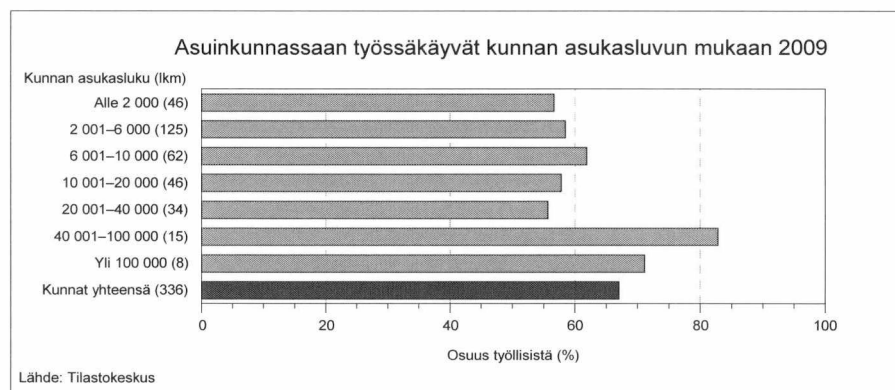
Kuva 16.8. Verotulot kunnan asukasluvun mukaan 2010.

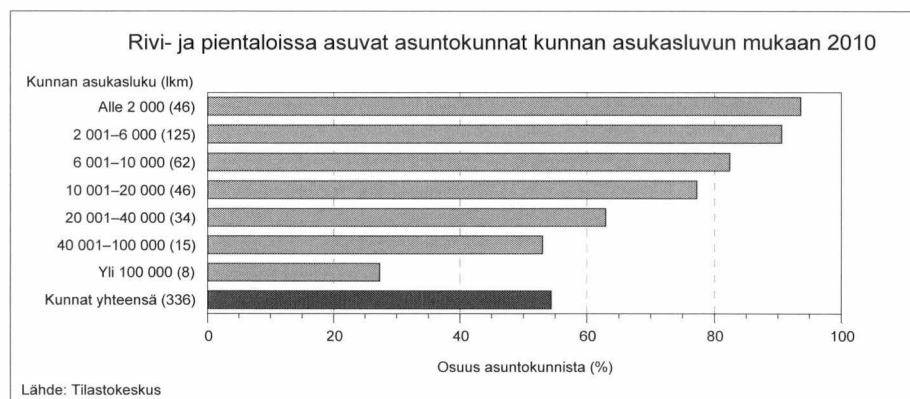
Kuva 16.9. Työllisyysaste kunnan asukasluvun mukaan 2010.

Kuva 16.10. Työllisten määrän muutos kunnan asukasluvun mukaan 2005-2010.

Kuva 16.11. Asuinkunnassaan työssäkäyvät kunnan asukasluvun mukaan 2009.

Kuva 16.12. Rivi- ja pientaloissa asuvat asutokunnat kunnan asukasluvun mukaan 2010.

Kuvaluettelo

Etelä-Suomi

Alueet

- 1.1. Katsauksen maakunnat 2012
- 1.2. Kuntien lukumäärä Suomessa 1960–2012
- 1.3. Keskimääräinen kuntakoko Suomessa 1960–2011
- 1.4. Etelä-Suomen kunnat ja maakunnat 2012
- 1.5. Taajama-aste kunnittain 2011
- 1.6. Seutukunnat Etelä-Suomessa 2012

Väestö

- 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2011
- 2.2. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1990–2011 (1990=100)
- 2.3. Väkiluku kunnittain 2011
- 2.4. Väkiluvun muutos kunnittain 2011
- 2.5. Väkiluvun muutos kunnittain 2006–2011
- 2.6. Väkiluvun muutos kunnittain 2011
- 2.7. Syntyneiden enemmisyys kunnittain 2009–2011
- 2.8. Syntyneiden enemmisyys kunnittain 2009–2011
- 2.9. Muuttotase kunnittain 2009–2011
- 2.10. Muutot kunnittain 2009–2011
- 2.11. Maakuntien välinen muuttoliike 2011
- 2.12. Maahan- ja maastamuutto, nettomaahanmuutto koko maassa 1971–2011
- 2.13. Väestönmuutokset maakunnittain 1980–2011
- 2.14. Alle 7-vuotiaat kunnittain 2011
- 2.15. Alle 15-vuotiaat kunnittain 2011
- 2.16. 15–64-vuotiaat kunnittain 2011
- 2.17. Yli 64-vuotiaat kunnittain 2011
- 2.18. Väestön ikärakenne maakunnittain 1980–2011
- 2.19. Väestön keski-ikä kunnittain 2011
- 2.20. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2011
- 2.21. Demografinen huoltosuhde kunnittain 2011
- 2.22. Demografinen huoltosuhde maakunnittain 1990, 2000 ja 2011
- 2.23. Sukupuolirakenne kunnittain 2011
- 2.24. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 2011
- 2.25. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990–2011
- 2.26. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2011
- 2.27. Ulkomaan kansalaiset kunnittain 2011

Asuminen ja rakentaminen

- 3.1. Asuntokanta rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2010
- 3.2. Asuntokanta talotyyppiin mukaan maakunnittain 2010
- 3.3. Rivi- ja pientaloissa asuvat asuntokunnat kunnittain 2010
- 3.4. Vuokra-asuminen kunnittain 2010
- 3.5. Asuntokuntien keskikoko kunnittain 2010
- 3.6. Vakinaisesti asuttujen asuntojen pinta-ala kunnittain 2010
- 3.7. Vanhojen asunto-osakehuoneistojen hinnat neljännesvuosittain alueittain 2005–2012
- 3.8. Asuntojen hinnat kunnittain 2011
- 3.9. Asunnottomat maakunnittain 1995–2011
- 3.10. Kesämökkit maakunnittain 1970–2010
- 3.11. Kesämökkit kunnittain 2010
- 3.12. Ulkopaikkakuntalaisten omistamat yksityiset kesämökkit kunnittain 2010
- 3.13. Myönnetty rakennusluvut koko maassa 1988–2011
- 3.14. Myönnetty rakennusluvut asunnoille maakunnittain 1988–2011
- 3.15. Asuntotuotanto ja myönnetty rakennusluvut koko maassa 1988–2011
- 3.16. Asuntotuotanto maakunnittain 1988–2011
- 3.17. Asuntotuotanto kunnittain 2011
- 3.18. Valmistuneet rakennukset kunnittain 2010

- 3.19. Rakennusalan työpaikat kunnittain 2009
- 3.20. Rakennusalan työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009

Koulutus

- 4.1. Väestön koulutusaste sukupuolen mukaan maakunnittain 2010
- 4.2. Koulutustaso maakunnittain 2007–2010
- 4.3. Tutkinnon suorittaneet kunnittain 2010
- 4.4. Koulutusaste kunnittain 2010
- 4.5. Koulutustaso kunnittain 2010
- 4.6. Koulutusalan työpaikat sukupuolen mukaan kunnittain 2009

Kunnallistalous

- 5.1. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti 1985–2012
- 5.2. Tuloveroprosentit Suomen kunnissa 2012
- 5.3. Tuloveroprosentti kunnittain 2012
- 5.4. Kunnallistalouden verotulot maakunnittain 2002–2010
- 5.5. Verotulot kunnittain 2010
- 5.6. Kunnallistalouden tulot kunnittain 2010
- 5.7. Verotulot kunnittain 2010
- 5.8. Valtionosuudet kunnittain 2010
- 5.9. Vuosikate kunnittain 2010
- 5.10. Rahavarat kunnittain 2010
- 5.11. Kassan riittävyys kunnittain 2010
- 5.12. Lainakanta kunnittain 2010

Liikenne ja matkailu

- 6.1. Henkilöautojen ensirekisteröinnit Manner-Suomessa 1990–2011
- 6.2. Henkilöautot kunnittain 2011
- 6.3. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2011
- 6.4. Tieliikenteessä kuolleet tienkäyttäjryhmittäin koko maassa 1985–2011
- 6.5. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2003–2011
- 6.6. Lentoliikenteen matkustajat koko maassa 1994–2011
- 6.7. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986–2011
- 6.8. Toiminnassa oleva majoituskapasiteetti maakunnittain 1995–2011
- 6.9. Saapuneet vieraat ja yöpymisvuorokaudet koko maassa 1995–2011
- 6.10. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 1995–2011
- 6.11. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan maakunnittain 2011
- 6.12. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 1995–2011
- 6.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus kunnittain 2012

Maa-, metsä- ja kalatalous

- 7.1. Maatilat koko maassa 1990–2011
- 7.2. Alkutuotannon työllistyvyys koko maassa 1990–2009
- 7.3. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 2009
- 7.4. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 2009
- 7.5. Maatilayritysten tulos kunnittain 2010
- 7.6. Maatilayritysten velat kunnittain 2010
- 7.7. Maatilayritysten viljelty peltoala kunnittain 2010
- 7.8. Maatilayritysten metsämaa kunnittain 2010

Palvelut

- 8.1. Palvelutoimialojen työllistyvyys koko maassa 1990–2009
- 8.2. Palvelutoimialojen työllistyvyys kunnittain 2009
- 8.3. Palvelutoimialojen työllistyvyys kunnittain 2009
- 8.4. Palvelutyöpaikat toimialoittain ja sukupuolen mukaan maakunnittain 2009
- 8.5. Kaupan työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009
- 8.6. Kaupan työpaikat kunnittain 2009

Sosiaaliturva

- 9.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistyvyys koko maassa 1990–2009
- 9.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työlliset sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2009
- 9.3. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat kunnittain 2009

- 9.4. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2010
- 9.5. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2010
- 9.6. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2010
- 9.7. Nuorisotoimen nettokustannukset kunnittain 2010
- 9.8. Kotipalvelun nettokustannukset kunnittain 2010

Teollisuus

- 10.1. Jalostuksen työllistävyys koko maassa 1990–2009
- 10.2. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2009
- 10.3. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 2009
- 10.4. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2006–2010
- 10.5. Teollisuustoiminnan tuottavuus kunnittain 2010
- 10.6. Teollisuustoiminnan henkilöstö kunnittain 2010
- 10.7. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2006–2010
- 10.8. Teollisuuden toimipaikat toimialoitain maakunnittain 2012

Tulot ja kulutus

- 11.1. Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon reaaliomuutos koko maassa 1996–2010
- 11.2. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo kunnittain 2010
- 11.3. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo kunnittain 2010
- 11.4. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo maakunnittain 1995–2010
- 11.5. Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon muutos maakunnittain 2005–2010
- 11.6. Asuntokuntien velat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2010
- 11.7. Asuntokuntien velat maakunnittain 2002–2010
- 11.8. Asuntovelat kunnittain 2010

Työmarkkinat

- 12.1. Väestön pääasiallinen toiminta koko maassa 1990–2010
- 12.2. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 2010
- 12.3. Taloudellinen huoltosuhde maakunnittain 1990–2010
- 12.4. Työllisten määrän vuosimuutos maakunnittain 1988–2010
- 12.5. Työllisyysaste ikäryhmittäin koko maassa 1990–2010
- 12.6. Työllisyysaste maakunnittain 2000–2010
- 12.7. Työllisyysaste kunnittain 2010
- 12.8. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 2009
- 12.9. Omassa kunnassa työssäkäyvät 2009
- 12.10. Työllinen työvoima toimialoitain koko maassa 2008–2009
- 12.11. Työllinen työvoima maakunnittain 1987–2009
- 12.12. Elinkeinorakenne maakunnittain 2009
- 12.13. Yrittäjät koko maassa 1990–2010
- 12.14. Yrittäjät kunnittain 2010
- 12.15. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2012
- 12.16. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain maaliskuussa 2012
- 12.17. Työttömyysaste kunnittain maaliskuussa 2012
- 12.18. Työttömyyden muutos kunnittain maaliskuussa 2011–2012
- 12.19. Työttömyysaste maakunnittain 1991–2011
- 12.20. Uudet avoimet työpaikat ELY-keskuksittain 1991–2011

Ympäristö

- 13.1. Kasvihuonekaasupäästöt lähteittäin koko maassa 1990–2010
- 13.2. Teollisuuden ja energiahuollon päästöt Etelä-Suomessa 1992–2010
- 13.3. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2000–2010
- 13.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2000–2010
- 13.5. Hiukkaspäästöt maakunnittain 2000–2010

Yritykset ja toimipaikat

- 14.1. Toimipaikkojen lukumäärä ja henkilöstö toimialoitain koko maassa 2010
- 14.2ab. Toimipaikkojen henkilöstö toimialoitain maakunnittain 2010
- 14.3. Toimipaikkojen henkilöstö kunnittain 2010
- 14.4. Toimipaikkojen liikevaihto kunnittain 2010
- 14.5. Toimipaikat maakunnittain 2012
- 14.6. Toimipaikat kunnittain 2012
- 14.7. Toimipaikat toimialoitain maakunnittain 2012
- 14.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa neljännesvuosittain 2001–2011
- 14.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset toimialoitain koko maassa 2001–2010
- 14.10. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2001–2011
- 14.11. Konkurssiin haettujen yritysten lukumäärä ja henkilöstö koko maassa 1990–2011
- 14.12. Vireille pannut konkurssit ja henkilökunta maakunnittain 2011
- 14.13. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2003–2011

Aluehallintovirastot

- 15.1. Aluehallintovirastot ja maakunnat 2012
- 15.2. Väkiluku aluehallintovirastoittain 2011
- 15.3. Väkiluvun muutos aluehallintovirastoittain 2011
- 15.4. Alle 15-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011
- 15.5. 15–64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011
- 15.6. Yli 64-vuotiaat aluehallintovirastoittain 2011
- 15.7. Asuntotuotanto aluehallintovirastoittain 2011
- 15.8. Tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2010
- 15.9. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet aluehallintovirastoittain 2010
- 15.10. Taloudellinen huoltosuhde aluehallintovirastoittain 2010
- 15.11. Työllisyysaste aluehallintovirastoittain 2010
- 15.12. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2005–2010
- 15.13. Työllisten määrän muutos aluehallintovirastoittain 2009–2010

Kunnat koon mukaan

- 16.1. Väkiluku kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.2. Väkiluvun muutos kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.3. Alle 15-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.4. 15–64-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.5. Yli 64-vuotiaat kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.6. Ulkomaan kansalaiset kunnan asukasluvun mukaan 2011
- 16.7. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet kunnan asukasluvun mukaan 2010
- 16.8. Verotulot kunnan asukasluvun mukaan 2010
- 16.9. Työllisyysaste kunnan asukasluvun mukaan 2010
- 16.10. Työllisten määrän muutos kunnan asukasluvun mukaan 2005–2010
- 16.11. Asuinkunnassaan työssäkäyvät kunnan asukasluvun mukaan 2009
- 16.12. Rivi- ja pientaloissa asuvat asuntokunnat kunnan asukasluvun mukaan 2010

Käytetyt tietolähteet:

Tilastokeskus www.tilastokeskus.fi
 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
www.ara.fi
 Finavia www.finavia.fi
 Tike www.mmmmtike.fi
 Työ- ja elinkeinoministeriö
www.tem.fi
 Verohallinto www.vero.fi

Tilastokeskuksen tietokantapalveluita:

AlueOnline
tilastokeskus.fi/alueonline
 StatFin-tilastopalvelu
tilastokeskus.fi/statfin
 Kaupunki- ja seutuindikaattorit
tilastokeskus.fi/kasit
 Kunnittaiset toimipaikkatilastot
tilastokeskus.fi/kunto
 Altika-tilastopalvelu
tilastokeskus.fi/altika
 Väestötilastopalvelu
tilastokeskus.fi/vaestotilastopalvelu
 Yritys- ja toimipaikkarekisteri
tilastokeskus.fi/yrityсреkisteri

Aluemuutokset Etelä-Suomessa:**Vuonna 2012 ei aluemuutoksia****Aluemuutokset 1.1.2011 lähtien**

Kunnat:

- Orimattila (560) ja Artjärvi (015) yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on **Orimattila** (560).

Seutukunnat:

- Sipoo (753) siirtyi Porvoon seutukunnasta Helsingin seutukuntaan.

Maakunnat:

- Itä-Uudenmaan maakunta liittyi Uudenmaan maakuntaan.

Toimialaluokitus 2008

Kirjaintaso Toimiala (2-numerotasot)

- A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03)
- B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09)
- C Teollisuus (10-33)
- D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)
- E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (36-39)
- F Rakentaminen (41-43)
- G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (45-47)
- H Kuljetus ja varastointi (49-53)
- I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56)
- J Informaatio ja viestintä (58-63)
- K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66)
- L Kiinteistöalan toiminta (68)
- M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75)
- N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82)
- O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (84)
- P Koulutus (85)
- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88)
- R Taiteet, viihde ja virkistys (90-93)
- S Muu palvelutoiminta (94-96)
- T Kotitalouksien toiminta työnantajina (97-98)
- U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99)
- X Toimiala tuntematon (00)

	Väkiluku 2011	Väkiluvun muu- tos 2011 (%)	Muuttotase 2009-2011 (%)	Väestön keski-ikä 2011	Työllisyys- aste 2010	Tal. huolto- suhde 2010	Työlliset 2009 (%)			Mediaanitulo, €/as.kunta 2010
							alkut.	jal.	palv.	
Uusimaa										
Askola	4 911	1,0	5,5	39,6	76,5	1,1	6,0	34,5	58,5	38 318
Espoo	252 439	1,8	5,5	37,3	75,6	1,0	0,2	15,0	83,8	38 744
Hanko	9 417	-0,5	-6,9	45,3	67,6	1,4	0,5	36,6	62,1	29 633
Helsinki	595 384	1,2	8,1	40,4	71,4	1,0	0,2	11,1	87,6	29 065
Hyvinkää	45 527	0,1	1,7	41,2	72,7	1,2	0,7	25,7	72,7	30 340
Inkoo	5 561	0,3	-1,4	42,2	77,2	1,1	5,2	19,2	73,8	37 601
Järvenpää	38 966	0,7	0,2	39,1	75,0	1,0	0,2	20,4	78,5	33 909
Karjalohja	1 492	-0,1	6,5	45,7	69,8	1,4	9,5	21,2	67,2	30 375
Karkkila	9 190	-0,2	4,2	43,0	71,5	1,3	2,3	36,5	60,3	29 087
Kauniainen	8 807	1,4	11,1	41,4	73,8	1,4	0,3	12,4	85,8	54 793
Kerava	34 549	0,8	3,6	39,6	74,7	1,0	0,3	19,5	79,4	32 328
Kirkkonummi	37 192	0,7	2,2	37,2	77,3	1,1	0,9	17,9	80,3	42 382
Lapinjärvi	2 848	-0,8	-3,3	45,6	69,5	1,4	20,3	19,8	58,8	28 453
Lohja	39 726	0,0	2,0	40,9	73,4	1,2	1,3	29,5	68,3	32 571
Loviisa	15 552	-0,3	3,4	45,2	70,3	1,4	5,2	28,8	64,8	28 774
Myrskylä	2 008	0,1	2,8	44,6	70,3	1,5	14,1	24,7	59,5	29 284
Mäntsälä	20 131	0,8	6,2	38,7	77,3	1,2	3,7	23,8	71,4	36 826
Nummi-Pusula	6 156	0,4	6,1	43,3	73,3	1,3	8,7	26,8	63,4	31 262
Nurmijärvi	40 349	1,0	4,5	37,4	78,9	1,1	1,4	22,1	75,6	42 864
Pornainen	5 122	0,3	1,5	36,4	80,5	1,1	3,7	25,9	69,5	44 353
Porvoo	48 833	0,1	1,0	40,8	73,8	1,2	1,5	27,3	70,2	33 805
Pukkila	2 016	-0,4	-0,5	42,4	76,2	1,3	12,2	25,4	61,1	32 869
Raasepori	28 959	-0,4	2,9	43,7	72,6	1,3	3,9	24,6	70,5	29 022
Sipoo	18 526	1,5	8,3	39,4	79,0	1,1	2,1	20,0	76,7	42 591
Siuntio	6 148	0,7	8,9	39,0	77,1	1,1	3,6	19,0	76,2	42 358
Tuusula	37 667	1,2	4,9	38,3	78,5	1,1	0,8	22,0	76,1	41 760
Vantaa	203 001	1,5	4,4	38,3	75,1	1,0	0,2	17,7	81,1	33 101
Vihtti	28 581	1,0	4,8	38,6	76,1	1,1	1,9	23,5	73,3	37 974
Varsinais-Suomi										
Aura	3 975	1,6	3,7	38,9	75,8	1,1	4,6	32,7	61,8	34 033
Kaarina	31 081	0,5	2,4	40,4	74,9	1,2	1,0	24,3	73,6	36 774
Kemiönsaari	7 173	-0,3	1,9	47,6	71,0	1,5	7,4	25,1	65,9	27 791
Koski Tl	2 441	0,2	3,1	47,1	71,5	1,5	19,8	26,8	52,2	25 245
Kustavi	886	1,4	6,1	51,3	69,9	1,5	10,4	29,5	57,9	25 393
Laitila	8 408	-0,4	-2,1	43,5	72,5	1,3	10,3	37,1	51,3	27 407
Lieto	16 690	2,6	13,0	39,1	76,1	1,2	2,7	26,3	70,1	40 534
Loimaa	16 848	-0,4	-0,7	45,7	69,9	1,4	11,0	28,8	59,1	25 636
Marttila	1 998	0,2	-4,1	45,4	74,2	1,3	16,1	26,6	55,5	28 518
Masku	9 585	1,4	7,7	38,3	78,2	1,1	3,5	26,1	69,5	43 144
Mynämäki	8 044	0,0	1,0	43,4	72,8	1,3	10,1	27,5	61,4	31 577
Naantali	18 871	0,3	4,2	42,8	72,4	1,2	2,3	25,7	70,9	33 763
Nousiainen	4 814	-1,0	-4,4	39,3	75,8	1,2	6,3	27,9	65,2	38 983
Oripää	1 422	0,6	6,6	43,1	73,4	1,4	19,2	23,4	56,9	28 438
Paimio	10 471	0,7	6,3	41,0	74,7	1,2	4,2	28,6	66,5	32 839
Parainen	15 505	0,0	4,2	43,9	73,9	1,3	4,0	23,3	71,4	32 752
Pyhäranta	2 206	-1,3	-3,6	44,6	71,3	1,3	5,3	42,8	51,2	34 846
Pöytyä	8 474	-0,2	1,8	43,0	73,4	1,4	12,8	31,3	54,8	29 495
Raisio	24 559	0,5	3,6	41,9	70,7	1,3	0,4	28,0	70,5	31 203
Rusko	5 870	0,9	2,4	39,2	78,1	1,1	4,0	28,2	66,8	42 827
Salo	55 283	0,1	2,2	42,9	69,1	1,4	5,3	34,4	59,3	28 382
Sauvo	3 043	-0,1	3,1	43,7	73,2	1,3	12,8	24,6	60,3	33 147
Somero	9 268	-0,7	-0,5	46,9	69,5	1,6	12,8	27,6	58,5	26 650
Taivassalo	1 690	-0,6	4,3	49,1	69,4	1,5	13,6	25,8	58,6	27 556
Tarvasjoki	1 944	-0,1	1,5	41,6	75,8	1,3	8,2	33,2	57,8	35 312
Turku	178 630	0,7	4,9	41,6	65,0	1,3	0,5	19,2	79,3	24 209
Uusikaupunki	15 685	-0,9	-3,1	45,4	66,3	1,4	4,7	39,3	55,2	27 357
Vehmaa	2 353	-1,1	-8,6	45,7	71,1	1,4	15,2	27,3	56,1	26 383
Kanta-Häme										
Forssa	17 833	-0,4	2,3	45,4	63,4	1,6	2,8	31,8	64,5	24 605
Hattula	9 682	0,3	0,6	41,0	73,5	1,2	3,5	23,8	72,0	35 149
Hausjärvi	8 807	-0,1	-1,1	41,2	74,6	1,2	6,2	27,6	64,9	34 655
Humpilla	2 503	-0,1	-1,3	44,4	71,4	1,4	12,6	29,4	56,7	26 440
Hämeenlinna	67 270	0,7	6,7	43,2	70,0	1,3	3,2	23,1	72,7	27 937
Janakkala	16 960	0,4	6,8	41,9	72,9	1,3	4,5	32,8	61,8	31 289
Jokioinen	5 676	-0,8	-7,2	42,6	71,7	1,3	7,3	30,6	60,9	30 291
Loppi	8 377	1,3	8,0	42,0	74,1	1,3	7,5	26,5	64,9	33 017
Riihimäki	29 018	0,7	4,1	41,1	70,6	1,2	0,7	24,5	74,0	28 769
Tammela	6 554	-0,6	-3,2	43,5	71,3	1,4	10,4	30,3	58,1	33 033
Ypäjä	2 550	-0,6	-3,9	44,8	68,8	1,4	15,6	25,6	56,5	26 412

	Väkiluku 2011	Väkiluvun muu- tos 2011 (%)	Muuttotase 2009-2011 (‰)	Väestön keski-ikä 2011	Työllisyys- aste 2010	Tal. huolto- suhde 2010	Työlliset 2009 (%)			Mediaanitulo, €/as.kunta 2010
							alkut.	jal.	palv.	
Päijät-Häme										
Asikkala	8 498	-0,6	1,5	46,6	67,9	1,6	9,1	27,2	62,0	28 341
Hartola	3 292	-1,9	-4,2	49,9	63,4	1,7	18,3	20,7	59,3	23 104
Heinola	20 164	-0,5	-1,1	46,6	63,0	1,7	2,5	32,8	63,8	25 679
Hollola	22 020	0,3	0,9	40,9	71,6	1,3	3,2	27,9	67,8	33 288
Hämeenkoski	2 130	-0,7	3,6	45,7	70,2	1,4	15,3	23,0	60,1	29 784
Kärkölä	4 798	-1,7	-5,4	43,8	70,2	1,3	8,7	34,3	55,7	29 644
Lahti	102 308	0,7	7,2	42,6	64,6	1,4	0,4	24,5	74,2	24 792
Nastola	15 027	0,2	-3,7	41,2	69,1	1,3	2,7	36,2	60,0	30 325
Orimattila	16 369	0,4	4,0	42,8	69,9	1,4	8,0	29,3	61,4	28 534
Padasjoki	3 369	-1,6	-0,9	49,7	63,2	1,9	11,2	27,4	59,5	25 072
Sysmä	4 261	-1,0	-3,3	51,2	63,2	1,9	21,1	19,4	57,5	22 849
Kymenlaakso										
Hamina	21 403	0,0	0,1	45,2	64,6	1,6	3,8	23,3	72,0	28 413
Iitti	7 002	0,0	0,3	46,4	67,4	1,5	9,9	30,4	58,0	26 931
Kotka	54 831	0,0	3,7	44,1	62,7	1,6	0,8	24,5	73,8	26 246
Kouvola	87 567	-0,6	-0,5	44,5	65,9	1,5	4,0	24,9	70,0	27 730
Miehikkälä	2 169	-1,9	-4,9	49,4	63,8	1,8	22,8	15,3	61,3	25 552
Pyhtää	5 372	0,3	6,5	44,0	69,7	1,4	5,8	28,0	64,7	32 244
Virolahti	3 485	-0,9	1,5	46,9	65,7	1,6	13,3	18,4	66,8	27 198
Etelä-Karjala										
Imatra	28 472	-0,2	-0,8	45,9	61,7	1,7	1,1	32,3	65,6	26 170
Lappeenranta	72 133	0,2	2,7	42,7	65,2	1,4	2,6	22,5	74,0	26 453
Lemi	3 068	0,1	2,0	43,5	71,7	1,4	9,0	22,7	67,7	31 407
Luumäki	5 119	-0,5	1,1	48,0	67,1	1,6	14,6	22,3	62,2	26 743
Parikkala	5 664	-2,1	-6,3	50,6	61,1	1,9	19,5	21,0	57,9	24 781
Rautjärvi	3 832	-2,7	-12,6	50,6	59,9	1,9	7,6	36,5	54,7	28 041
Ruokolahti	5 595	-1,3	-2,5	48,1	64,3	1,7	9,2	29,0	60,4	31 311
Savitaipale	3 789	-1,9	-7,9	50,1	66,1	1,8	14,9	19,0	64,6	26 353
Suomenniemi	784	-2,5	4,1	50,4	62,4	2,0	17,6	15,0	64,4	25 179
Taipalsaari	4 855	-1,1	-6,3	42,9	70,7	1,4	5,1	23,4	70,3	35 795
Koko maa	5 401 267	0,5	2,8	41,6	68,9	1,3	3,7	22,2	72,9	28 935

Etelä-Suomen katsaus 2012 on kokoomajulkaisu, joka tarjoaa päättäjille, asiantuntijoille ja muille tiedonkäyttäjille ajankohtaista valmiiksi muokattua aluetietoa. Etelä-Suomen katsauksessa vertailun kohteena ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntien kunnat. Katsaus sisältää havainnollisia diagrammeja ja teemakarttoja eri aihealueilta:

– Alueet	– Sosiaaliturva
– Asuminen ja rakentaminen	– Teollisuus
– Koulutus	– Tulot ja kulutus
– Kunnallistalous	– Työmarkkinat
– Liikenne ja matkailu	– Väestö
– Maa-, metsä- ja kalatalous	– Ympäristö
– Palvelut	– Yritykset ja toimipaikat

Etelä-Suomen katsauksen sisältämä materiaali on tilattavissa myös AlueOnline-palvelusta. Tutustu palveluun osoitteessa: www.tilastokeskus.fi/alueonline

Aluekatsaus-sarjan julkaisut:

Etelä-Suomen katsaus 2012
Itä-Suomen katsaus 2012
Länsi-Suomen katsaus 2012
Pohjois-Suomen katsaus 2012
Kuntakatsaus 2012
Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2012

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 08 535 1410
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1239-7474
ISBN 978-952-244-352-6
Tuotenumero 3059

9 789522 443526